

چيروك وديرۆك

كتيب: چيروك وديروك (چند بهرپر ژ ديروكا هندهك صهحابيان)

نقيسه: تهحسين ئيبراهيم دوسكى.

بهرك: نجم الدين بيري.

چاپا ئيكي ۲۰۱۱

چاپخانهيا روزههلات ههولير.

ژمارا سپارتنى ل پهرتووكخانهيا بهدرخانيان ل دهوكى: ۲۵۱۵

ژ وهشانيه پهرتووكخانهيا دياربهكر ل زاخو.

چيروك و ديروك

(چەند بەرپەر ژ دىرۇكا ھىندەك مەحاببان)

ھەلبۇرتىن بەرھەفكرن

تەھسىن ئىبراھىم دۇسكە

پیشگوئن

چیرۆک هۆنهره، و دیرۆک زانینه.. وهۆنهر وزانین د ریتک وئارمانجین خۆ دا دژیک جودانه، ریتکا زانینێ عهقله، ویا هۆنهری دله، وئارمانجا هۆنهری جوانیه، ویا زانینێ راستیه، وچیرۆکا دیرۆکی کارهکی ئهدهبی یی دهوله مهنده، ژ بهر کو ئه و رههین ژینێ بو وئ قهدهگوهیزن د ئاخوا سه رهاتی و پرویدانین واقعی را کویر دادهیلاینه.. ئهگهر گیانی هۆنهری وئ بهر ب عهسمانی خه یالی قه بلند بکهت ژ، راستیین دیرۆکی ناهیلن ئه و ژ عهردی واقعی دویرکهفت.

چیرۆکا دیرۆکی - وهکی ئه م دزانین - تیکه لکرنه کا جوان وهشیاره بو پرویدانین دیرۆکی، د گهل پاراستنا بناخه بیین هۆنهری.. له و نابت ههر تشتهکی د فان رهگه چیرۆکان هه ی خوانده شان وه ک راستیه کا دیرۆکی وه رگرت، ههر وه سا نابت ئه و وان وه ک خه یاله کا چیرۆکی ژ و وه رگرت، وئه گهر ئه و قی چه ندی نه کهت، ئه و یان دی بته کتیبه کا دیرۆکی یا هه شک، یان ژ دی بته کارهکی ئه ده بی یی دویر ژ راستی.. ب قی رهنگی مه دقیت خوانده شان قی کتیبی فان چیرۆکین دیرۆکی یی هلبژارتی بخوینت، دا خه له ت تی نه گه هت، و شاش نه بت.

وېشتی هنگی مه دقیت خوانده قانې هیژا ناگه هدار بکهین کو
کاری مه د بهر هه فکرنا قان چیرۆکان دا گه له ک جاران وهرگیپران
بوویه، وهنده ک جاران ژی دانان بوویه، و ل دویماییا هه
چیرۆکه کی ژی مه ئه و ژیده ر بهرچاڤ کرینه یین بو مه بوینه
چاڤکانیین سهره کی بو بهر هه فکرنا قان سهراتیان.. و به لکی ئه ف
کتیبه د پاشه پوژین دا بته خه له کا ئیکی ژ زنجیرکا دریتژ، ئه گه ر
دهستویریا خودی پاشی ده لیشه یا عه مری هه بت.

و ل دیماهیی هیقیا مه ئه وه خودی قیانا پیغه مبه ری خو سلاف
لی بن، ویا سه حابیین وی د دلین مه زیده بکه ت، و ل ئاخه تی
چاڤین مه ب دیتنا وان روهن بکه ت، و دلین مه ب هه قالیینیا وان
خوش بکه ت.

ته حسین ئیبراهیم دۆسکی
ده سپتکا سه فه را سالا ۱۴۳۲

سهلمانى فارسى
تھوى ل روناھيى گھرياي

جيھانہ کا غریب.. و مللہ تہ کلا رلا بہرزہ..

نوڪہ ئم بي ل دؤرين دويماهيا سهدسالا شہشي زابيني دژين، دنيا تيڪدا يا چاقه پتي گوھورينه کي دکهت كو چي بيت، کارواني قي مروئينيا حيبه تي مايي بهر ب کناره کي تهنا ورحهت فه بيهت، جيھانا وي سهرده مي يا بهر فرھه وهكي مهيدانه كا بهرتهنگ لي هاتبوو بو خولتيكدانا دو هيژين مهزن: هيژا ئمبراتووريه تا فارسان ل رؤژه لاتي، وهيژا ئمبراتووريه تا رومان ل رؤژئاڦايي، ئهو ههر دو هيژين دڦيان مروئينيي ههميي گؤري حهزا خو بڪهن، حهزا ستاندين وينده سترنا دنيايي ههميي.. دنيايه كا غريب بو!

ل رؤژه لاتي ئهوي فارسان چهنگي خو ب سهدا گرتي، وكره باغچه يه كي خه ملاندي بو ئمبراتووريه تا خو ئهوا هيژا ئاگري پيرؤز زيړه فانيي لي دکهت، وهكي وان هزر دكر، ملله ته كي مهزن دژيا ري ل بهر خو بهرزه كربوو، راسته ب سهر فه -ئه گهر ته بهري خو دابايي- دا بيژي: ملله ته كي ب هيژه، نيڦا دنيايي پتر يا د دهستي دا، له شكه ري وي ئه گهر حهز بكهت دي عهردي هژينت، وبه حرئ شلقينت، به لي دوير ژ لايي هيژي ودهستي فه ئه گهر ته ژ لايي هزري فه بهري خو دابايي، يان ژ لايي عه قلي ودلي فه، دا بيني ئهو ملله ته كه بي قورباني وي هه ڦر كيي

بووی ئەوا ئەو پتر ژ دوسەد سالان بوو د ناڤهرا (مەزدهکی ومانیان) دا سەرهلدا، مەزدهکی ئەوین سیاسەتا دەولهتی ب پرتقه دبر، ووهسا دۆر ل کیسرای مەزنی ئمبراتووریهتی گرتی وهکی بازنک دۆر ل زەندکی دگرت، و(مانی) ئەوین هزر دکر ئەو پهیاما مەزنی وان (مانی) قیای بگههینت، ریتکا ئیکانهیه یا تەناهیی و خوشیی ل جیهانا ئەفرۆ بەلاف دکەت، ئەو جیهانا زولم و زۆرداریی ژ هەمی لایان قە دەستی خۆ دانایه سەر، و بین لئ چک کری.

و د ناڤ گیلەشوکا قتی هەڤکیا هزری یا دژوار دا، ئەوا دەولهتی و دەزگههین وئ خۆ کره لایهک تپدا، گرفتاریین مەزن ب سەر خەلکی دا دهاتن، و گەلەک کەسین بی گۆنه ژی د بەر پیتیان دچوون، و دبوونه قوربانیین هندهک جەدەل و دان و ستاندنن خرش و بی مفا.. دبوونه ئەو پاری بی هندهک دەڤتین چو جارن تیر نهبن دادعویران دەمی خودانیتن وان دەڤان دقیا خۆ ل بەر شاهینشاهی مەزن و پەشەک و دویقه لانکیتن وی شرین بکەن!

ل ئەصفه هانجی ژی وهکی هەر دهڤه رەکا دی ژ دهڤه رین ئمبراتووریهتا فارسان، ئەگەر دویر ژ چاقین دەسپه لاتا کیسرای ته خۆ گه هاندبا دیوانه کتی، یان تو ل نک دو ئەدیپین خودان قەلەم، یان دو زانایین خودان هزر روینشتبای، دا بینی سوحبه تا وان یا سەرەکی ل دۆر وان هزر و گومانانه بین دویکه فتیین (مانی) ب پەنگه کتی نیڤ قەشارتی قە د ناڤ جفاکئی دا بەلاف دکەن، دەمی لئ دگه ریین خەلکی وه تی بگههینن کو ب تنی (مانی) ئەوی رحا خۆ گۆری هزر و بی رین خۆ کری، بی شیای ریتکا

دورست بو سه ركه فتنه روناهيي ده سنيشان بكهت، ده مي خه لك بو ژينا زوگرديي داخوازكري، وبهري وان دايه وي فنائي يا وان ب كورترين پريك دگه هينته ژيانا بن دنيايي، نهو ژيانا روناهي تييدا ههتا ههتايي ب سهر تاريي دكهفت، وخوداني ژ هه مي نه خو شيان رزگار دكهت.

و ژ بهر وي زولم وفه سادا مهزن يا دهوله تا كيسراي ب هه مي ده زگه هين خو شه د ناث خه لكي دا به لاف ذكر، نهو ده مهك بوو پييل چه نده كي دژوار بوو بوو، ونيشانين خو نه رازيكرني بهر بهر هه تا شكه را بوو بوون، تشتي عه قلدار وه تي دگه هاندين كو نيزي كه گوهو رينه كا مهزن ب سهر نمبر اتوو ريه تي دا بيت، وهندهك ژ وان دوير نه دديت كو سه رپه شكين قتي گوهو ريني بگه هنه كوچكا كيسراي ب خو ژي، بلا چه ند هژمارا وي له شكه ري يا زور ژي بت نهو تين زيره فانيي لي دكهن، چونكي ده مي ناث رادبت و پييل دژوار دبت، چو سكر نه شين خو ل بهر بگرن، ومملهت ژي نه گهر چه ند د بيتفره ه يان دسه رشور ژي بن نه گهر مه سه لي دا د ليقي را كورسيكين زالمان ب سهر سه رين وان ده رن شيف دكهن.

نيشانين خو نه رازيكرني -وه كي مه گو تي- نهو ده مهك بوو پيشقه چوون ب خو شه ديتبوو، ل سه ري دان وستاندين وره خنه گرتن وخو نه رازيكرن ل وان كوچك وديوانخانه يان دهاتنه گو تين وهلي خستن يين دوير ژ ده سه لاتي، يين نهو مرؤف لي حازر نه دبوون يين (موسسته فيد) ژ وي سه روبه ري سياسي وي جفاكي يي هه ي.. وه شه تشته كي غه ريب نه بوو، هندهك مرؤقين چو فايده ژ سه روبه ره كي نوي نه ديتي نه رازي بوونا خو ل سه ر وي سه روبه ري ديار بكهن، نه شه تشته كي طه بعيه، به لي مه سه له بگه هته وي

هدهدی خوئو کەس ژێ ژ سەرۆبەری درازی نەبن یی ب سەرۆبەری
دژین.. هنگی نیشان دئی دکریت بن!!

ل باژێرێ (جی) کو ئیک ژ باژێرین ناقدار وجوانین دەقەرا ئەصفهانێ
بوو، قەسرەکا مەزن و ب هەبەت هەبوو، یا خودان کۆچک و سەرا و خولام
وخزمەتکار بوو، چی دەمی تو چووبایی تە ئەو قالا نەددیت ژ قۆلین مەزن
وماقوبیلین باژێرێ، وئەقە تەشتەکی غەریب نینە ئەگەر هوبن بزانی کو ئەف
قەسرە قەسرا دەهقانی باژێرێ، و دەهقان ب ئەزمانی وان مەزنی باژێرێ
ئەوی نوبنەراتیا دەسەلاتی دکەت، وفەرمانین کیسرای ب جە دینت،
یەعنی: ئەو ل باژێرێ کیسرایەکی بچوبکە کاری بو ب هیزکرنا عەرشێ
کیسرای مەزن دکەت، ئەوی دکەفته باژێرێ (طەیسەفوننی) پایتەختا
پاراستی یا ئمبراتوریەتا مەزن.. ئەو دەمەک بوو سەرەشکین
خۆنەرازیبەران شیان خو بگەهیننە کۆچکا دەهقانی باژێرێ (جی) ژێ، و ل
حزوروا وی رەخنەیهکا دژوار ل هزر و بیری (مەزدهکیان) بگرن، ورەخنەگرتن
ل (مەزدهکیان) هەر چەندە ب سەرئە مەعنایهکا هزری بوو هەبوو ژێ،
بەلی د بن قە بن قە ئەو یا ژ مەعنایین سیاسی ژێ قالا نەبوو؛ چونکی
ئەو دوسەد سال تی هەبوون کیسرایین فورسی ئیک ل دویش ئیکی
(مەزدهکی) بو خو کرپوو ئەو دین یی چی نەدبوو کەس گومانی بیختی،
یان طەعنی ل پیرۆزیا وی بدەت.

ل وئ شەفا (رووزبە) وکۆمەکا هەفالتین وی یین گەنج و خوبن گەرم ل
کۆچکا دەهقانی بووینە میشان، وسوحبەت هاتیە سەر رەخنەگرتنا ل
وی واقعی نوکە ل پانی ودرێژیا ئمبراتوریەتی هە، ئەو کۆما جحیلان

هه می ل سهر هندئ کۆم بوون کو سهره کانییا هه می خه له تیان ئه و بوچوونئین
پوچ و په لچه نه بیین کو د هزارا مه زده کی دا هه بین، ئه و هزارا ده سه په لاتئ بو
خۆ کریه پرباز و مه نه هج.

به لئ هه زوی ده هقانی ل بهر ده قئ وان دا، وگۆت: ئه ز د قئ
چهندئ دا د گهل هه وه نینم؛ چونکی مه زده کیه باشتترین پرتک بو چاره سه ریا
گرفتاریین ملله تی فورسئ، به لئ راسته کو دبت قئ هزرئ هنده ک کیماسی
وخه له تی تیدا هه بین، به لئ چو تشتی بی کیماسی نینه، و ژ بیر نه کهن کو
ئه ف هزره یه یا دشیت جوداهیان د ناقبه را ته خه یین جفاکئ دا راکهت،
وکورپن ملله تی هه میان وه کی ئیک لی بکهت، هزارا مه زده کیه ده سه په لاتا
مالی وشه هوه تی رادکهت، چونکی ئه و دبینت کو خه لک هه می د مال
وژنکان دا شریکن، وحه قئ که سئ نینه تشته کی ژ وان بکه ته ملکئ خۆ
یی تایبهت، وئه و ب قئ په نگی ریکا ئاشتی و خۆشیی ل بهر هه می
ته خه یین جفاکئ شه دکهت، وئه گهر هوبن بیژن: قئ چهندئ په نگه کی
(فهوضایی) د ناف جفاکئ دا په یدا کر؛ چونکی خه لک ئیدی ل سهر مال
ونامویسا خۆ ئیمن نه بوون، پشتی هنده ک که سین سهر به ردای ده ست دریتی
ل سهر مال و حالئ خه لکی کری، ب هه یجه تا هندئ کو ئه و دئازادن پی ل
مال و نامویسا خه لکی بدانن ماده م ئه و ملکه کی تایبه تی که سئ
نینه.. ئه فه راسته به لئ ل ده سپیکا هه ر شو په شه کا نوی په یدا دبت هنده ک
تشت ده ردگفن ل بهر خه لکی دغه ربین، پاشی هیدی هیدی دبنه تشته کی
طه بیعی، و خه لکی دعه لمئ، وئه گهر هوبن هزارا خۆ ژ هه می گرتکین

کهفن پرگار بکهن، دئ بۆ ههوه دیار بت کانئ مهزدهکی چهند پربازهکا ب کبرهاتیه بۆ ناکارنا جیهانهکی خوش وپیشکهفتی.

سنگ فرههیا دههقانی ژ لایهکی فه، تیرا هندئ ههبوو کو ئیکا هند ژ وی چئ بکهت ئه دهلیشهیی بدهته ههفرکین خۆل دیوانئ کو ئه ب پرهنگهکی ئاشکهرا بیر و بۆچوونین خۆ بیژن، ورهخنهیهکا دژوار ل وی بۆچوونئ بکهن یا ئه تاگیریی بۆ دکهت و بهرهقانیئ ژئ دکهت، ژ لایهکی دی فه (رووزیه)ی وههقالین وی ههز دکر کو د پرویی دههقانی باژیری دا بیژنئ کو ب تنئ مهصلحهتا وی یا کهسایهتیه بهرئ وی دایه قی ههلوپستی، وان دقیا بیژنئ: ترسا ته یا مهزن ژ هندئ کو کورسیکا ته ئهوا مهزدهکی دپاریزن ژ دهست ته دهرکهفت، وکیسرال ته ب غهزب بیت، یا وه ل ته کری تو هنده بهرهقانیئ ژ کیماسیین مهزدهکیین دهسهلاتدار بکهی، نهگه نه.. تو ژ مه چیتتر دزانی کانئ ئه و چ حالی خرابه یئ دهستهکا فاسد ب سهر وهلاتی ههمیئ دا ئینای!! بهلئ وان نهقیا ب قئ صهراحهتی مهزنئ کوچکئ باخیفن، لهو وان بهرئ ئاخفتنی ب لایهکی دی فه وهرگیرا، وتهئکید ل سهر واقعی خرابئ مللهتی کر کو ب حقیقهت نهجامئ وی سیاسهتا خهلهت بوو یا دهولهت ل سهر ب ریشه دچوو، (رووزیه)ی گۆت:

ئهو پربازا تو بهرهقانیئ ژئ دکهی ئهفه پتر ژ دوسه دسالانه سیاسهتا دهولهتی یا ئیخستیه بن دهستی خۆ، وهیشتا مه نه دیتیه ئهو جوداهیین تو ژئ دبیرئ د ناقبهرا تهخهیین جفاکی دا هاتبنه را کرن، یان کورپن مللهتی ههمی وهکی ئیک لی هاتبن، هیشتا هندهک د ناف مه دا

یټن ههین هزر دکهن کو بنه مالا کیسرای د سهر مرؤشان دانه، وخوبنا وان یا پیروزه، وچی نابت کهسهک ژ ملله تی پشکداریا وان د تشته کی دا ژ حوکمی بکهن.. هیشتا کورپن ملله تی ژ هندهک جوداهیتن زوردار دنالن، کیسرا وئهو کهسین وی مهزن کرین د سهر هندئ را پسپارهک ژئ بیته کرن، یا هتا ههژارهک ل دیوانا وان سهرئ خو ږاکه ته شه، هیشتا زهلامین دینی ودهوله مند و ماقویلان مافی هه ی خه لکی د بن خو دا وهکی دهواران بهارژون، سپیدئ هتا ئیقاری وان بدنه شولی؛ دا مهزن ودهوله مند ژ کهدا دهستی وان زکین خو تژی بکهن، ملله ت نیزیکه ل بن بارئ ههژاریټ یټ گران بفه تست، ل وی دهمئ کیسرا وبنه مالا وی ل سهر بالیفکین زپری دنفن، و ته ژئ وهکی مه یټ گوه لیبووی کو خزینه یا کسرایټ دووی ب تنئ ههشت سه د ملیوون میسقالین زپری هه نه، ل وی دهمئ پاربه کی نانی ب دهست خه لکی ناکه فت، ته ژئ وهکی مه یټ گوه لیبووی کو ل قه سرین وی یټن مشه ل طه یسه فوونئ دووازه هزار جاریه هه نه، سی هزار ژئ ئهون یټن وی بو خو ب تایه تی ژتگرتین!! ئه شه ئه و به حه شته یا مه زده کیټ ژشان پټن دایه هه ژاران؟

جدیله کلا حیبه تئ..

وی شهقی پستی کۆچکا دهقانی قه رهقی، وکوری وی یټ ججیل زقربه سهر جهی خو یټ خوش ونه رم و به رفره ه، وی هه ست ب سهر ئیشانی دکر، ئه شه جارا ئیکتی بوو بابئ وی رپکی دده تی کو ئه و ل کۆچکی د ناف

زەلامان دا روڤنت، ودوير نهگره نهگره بابې وى زانيبا سوحبهت ل كوچكى
 دى ب قى رهنكى ب پښه چت وى همر ل سهرى نهدهيلا كورې وى ناماده
 بيت.. بهلكى پتر ژ جاره كې پشتى (رووزيه) ى دست ب هيرشيتن خو يين
 دژوار ل سهر دښى مهزدهكى كرى، وى داخواز ژ كورې خو يى نيښ زهلام
 كر كو ديوانى بهيت وپچت بو خو بنفت، بهلى ژ بهر نوباتيا شان گوتنن
 دئنه گوهي وى، و ژ بهر حهزا وى يا زنده كو بزانت كانى دويماهيا قى
 ههقركيى دى گهته كيشه، وى داخوازا بابې خو ب جه نهينا، وما ب بى
 دهنگى گوهداريا وى دان وستاندنا گهرم كر هوا د ناقبهرا بابې وى
 وميتفانان دا چتپووى..

ئو چند سالهك بوو بابې وى ئو د مالى دا هيتابوو وهكى وى
 مروقى يى كچهكا خوشكوك ههبت، ودى وى ل سهر يى ب ترس بت،
 قيجا وى بهيتته د مال دا و ژ چاقان دوير بيخت.. بابې وى ههمى
 پهيوهنديين وى د گهل جيپانا ژ دهرقهى مالى برى بوون، هندهك جاران
 بابې وى ئو د گهل خو دهرديخست ودره تاههنگين دښى يين كو كاهنين
 مهزدهكى پى رادبوون، وهندهك جارين كيتمتر وى ئو د گهل خو دبره
 ناش باغ ويستانين وان يين مهزن وبهرفرهه ل ناقار ودهور وبهرين
 باژپرى (جى)، وپشتى بابې وى تى ئينايه دهر كو ئو يى بهر ب
 زهلامينيى فه دچت، ووهك بهرههفكرنهك بو وى رابوو هندهك سهيداين
 تايهت بو وى گرتن، دهاتنه مال، بنه ماين روهشنيبريا فارسى ويناخهين
 دښى مهزدهكى نيشا وى ددان، و د پشت وى را بابې وى تهئكيد ل سهر
 سهيداين وى كربوو كو ئو وى هزرى د سهرى وى دا بچينن يا دبترت:

ژبلی مه زده کیی چو پریکین دی یین دورست بو ملله تی فورسج نینن، کا جاوا ژبلی کیسرای کهسهک ژ هه ی مه زیا فی ملله تی نینه!

ویشتی سهیدایین وی نشانین زیره کیی وتیگه هشتنی ل نک وی دیتین، مزگینی دا بابی وی کو ئه وهرسین خو زوی یی وهردگرت، وئو ژئی ب هیقینه کول دهمه کی نیزیک دی بته (کاهنه کی مه زن) یی ب کاری به لاقکرنا فی دینی پیروژ رادبت، ووهک حازرکرنه کا پیش وهخت بو فی کاری گرنک، دقیت ئه و ل ئاته شگه ده هی (پهرستگه هی) پیشکداریی د هلکرنا ئاگری پیروژ دا بکهت، ووی ژئی وهکی خزمه تکارین دینی نوبه یه کا هلکرنا ئاگری هه بت.. بابی وی ههر زوی ل بهر هات و ب گوتنا وان قانع بو، وری دا کوری خو کو بته ئیک ژ وان خزمه تکارین دلسوز یین نه هیلن ئاگری پیروژ فه مریت، و ژ حه ژیکرنا وی بو فی کاری ئه و جاره کا ب تنی ژئی ژ نوبا خو پاش نه دکهت.

د جیهانه کا ته نا دا دژیا، د گهل وان بیر ویاوهر وهزان یین بابی وی ل مال، وسهیدایین وی ل په رستگه هی د سه ری دا چاندين، له و ل وئ شه فا وی گوهداریا ئاخفتنین (رووزبه) ی وهه قالین وی کری، ل سه ری وی گه له ک ب گوتننن وان نه خوش بو، ب تابه تی دهمی دیتی ئه و ب توندی یی هیرشی دکه نه سه ر دینی مه زده کی، ههر چه نده ئه و هنده ک جاران د گهل خو یی (موعجب) بوو ب وئ جورعه تی یا فان جحیلان هه ی، راسته سنگ فره هیا بابی وی پتر ریک ددا وان کو ئه و بسته ببن، وبی ترس باخفن، به لی ئه ف گوتننن ئه و نوکه دبیژن ههر وهکی نه یین وان ب تنییه، ژ ئاخفتنین وان دئته زانین کو ههر هنده ک کهسین دی ژئی یین هه یین ب

مهزده کيی نه درازی، وگوتن وده لیلین وان ژ قهستا نینن.. دوسه د سال
دهمه کی کیم نینه بابی من بیژت: ل دهسپیکا ههر شوژه شهکا نوی هندهک
تشتین ل بهر خه لکی نه دطه بیعی پهیدا دین، ئەو تشتی دوسه د سالان ل
بهر خه لکی بمینت نه طه بیعی ئەو ژ نوی طه بیعی نابت!

وگافا ئەو گه هشتیه قی جهی ژ هزرین خو، بیی ب خو بحه سییت، وی
دیت ئەو ژ سهر جهی رابوو شه، و بهر ب په نجهرا مه زه لکا خو شه چوو،
په ردی نازک وه کی ناقرمیشی لادا، و بینه کی د عهسمانی فوکی.. تاریی
همه می تشت د ناف خو دا پیچابوون، ستیران ئەوین ژ دویر شه رۆناهیه کا
کیم ددا نه دشیان قی تاریا مه زن قه ره قینن، لازم رۆناهیه کا مه زتر هه بت،
بیرا وی ل گوتنا (رووزه) ی هاته شه ده می گوتیه بابی وی:

نه ئەی دهقانی مه زن، تو قهت باوهر نه که خه لک سهر فه رازیا خو د
قی ریکی دا ببینن، لازم رۆناهی ب سهر که قت، قیت ئەو دهنگ بیت یی
په یفا ئەهریمه زدایی مه زن ب سهر دئیخت، و قی تاریی دقره قینت یا جیهان
همه می د ناف خو دا پیچای..

هنگی بابی وی ده لیه یا خو دیت کو دربی خو بوه سینت، وهه می هزرا
وی ئەو بوو کو ئەو ب قی دربی نه ب تنی دی (رووزه) ی وهه قالین وی
وهرگپرت، به لکی ئەو دی هزرا (مانی) هه میی هلهو شهینت.. گوت:

کیژ دهنگ؟ دهنگی مه سیحی رۆمان ئەوی هه قالی هه وه (مانی) به ری
فورسی ددا باوهری ئینانا ب وی؟ یان ژی پیغه مبه ری دویمه هیی ئەوی
(مانی) مزگینی ب هاتنا وی ددا؟ ئەم میراتگرین زه راده شتی ومه زده کی
مه زن ژ نوی سهری خو ل بهر که سه کی بیانی بچه مینین؟ ناگری خو یی

پيروژ تھوئى تھقہ ب هزاران سالايہ نہقہمرياي بہتيلين و ب دويف دننگى نوى بکہفئين، تھوئى ژ ناٹ رۆمى بلند بووى؟ يان کى دزانت بهلکى ژ صھرايا عھرهبان بلند بيت وهکى مانيئى هھوه دگۆت؟

وهھر چھنده خھلکى ديوانى هھمیان وهک ترانهپيتکرن ب (رووزبه)ى وههفالتين وان کره کهنى ژى، وهھر چھنده جھتلى هندهک پهيف د ئاھفتنا بابئى خو دا بهيستن تئى نهگهھشت ونهزانى مهخسهدا وى پئى چيه، وهکى مهسبحئى رۆمى، وپتغهمبهريئ دويماهيئ وصھحراثا عھرهبان.. بهلى تھف (مهنطقئى) بابئى وى پئى ئاھفتى وهزرکرى تھو ب هيتترين دهليله، ل دلئى وى نهھات؛ چونکى وى قهناعهت ب هندئى هھبوو کو تشتھکئى بهرعھقل نينه خودايئ رۆناهيئ هھمى نفشيتن مرۆقان بدهت پاشى تھو نفشهکى ل سھر هھمى نفشيتن دى بيخت.. پاشى وى سھريئ خو بلندکر وجارهکا دى د عھسمانى فوکرى، ديت چاھئى هھيفئى يئ بلند بووى، ورۆناھيا خو يا دايه هھمى لايان.. ئينا وى هئيدى د گھل خو گۆت: لازم رۆناھى ب سھرکهقت! پاشى زھرى سھر جھئى خو، وچھند دهليقھيهک پتقھ نهچوون وى خو ب دهست خهوهکا گران قھ بهردا.

گوھوړينا مهزن.. و بهرځودانهکا نوأ

سپيدى زوى ژ خه و رابوو.. ووهکى هھر رۆژ کارئى خو کر دا بچته پهړستگهئى وئاگرئ پيروژ هل بکهت، پئى حهسيا هھر وهکى تھفرو لھشئى وى ژ هھر جارهکئى گرانتړه، بهلى وى تھگهرا قئى گوھوړينئ کره تھو

شیل و بیلیا گه هشیه هزر و بیرین وی ژ بهر وان گوتتین وی شقیدی ل
کوچکا بابی خو بهیستین.

هیشتا گوتتین (رووزبه)ی وهه قالین وی هندهک پسیار وگومان د دلئ
وی دا پهیدا دکرن.. تو بیژی ئەو گوتتین (رووزبه)ی گوتتین دراست بن؟
ئەوی دگوت: خودایی روناھیی ژ هندی مهزتره مرۆقینی هۆسا بهیلته د
دهستین هندهک زۆردارین سهرداچووی دا هتا هتا حه تایئ یاریان بو خو پی
بکه! وچهند مجدی وهیقیا مهزن وی د چاقین وان دا ددیت دهمی وان
ب پشت راستی شه دگوت: رۆژهک دئ ئیت ئاگری ههوه یی پیروز دئ
شه مرت، و رۆژا ئازادی دئ روناھی و تینا خو دته ههه جههکی! ئەو
(ئینکارا) هندی ناکهت کو وی خوشیهکا تایهت ژ گوتتین (رووزبه)ی
ددیت، ژ بهر وی رهوانیا تیدا ههه، بهلئ هزرا وی یا نازک و تهپر
زهحمهتهکا زبده ب هندی شه ددیت کو فان گوتنان باوهر بکهت، تو بیژی
ئەفه هندهک خهونین شربن بن ئەو بو خو دبینن و خو پیقه موژیل دکهن،
وهکی بابی وی گوتی؟

ئەفه نیزیکی چار سالانه ئەو فی کاری دکهت، بهلئ فی جارئ ههه
وهکی ئەو وی ههیهتهی د ئیتوینا ئاگری دا نابینت یا ههه جار وی ددیت،
باش بهرئ خو گورپا ئاگری دهمی تیک دئالیا، پاشی ب حیهتهی شه ناف
چاقین خو تیک برن، وهیدی د گهل خو گوت:

کانئ ئەو دیمهنئ بهری نوکه من د فی ئاگری را ددیت، یان تو بیژی
ئەو خه یالهک بت هتا ئەفرۆ من دئینا بهر چاقین خو وچو راستی بو
نهبون؟ ئەفرۆ ئەو فی ئاگری وهکی ههه ئاگرهکی دی یی دبینت، ئاگرهکه

یې وان داران دخوت یین بو دئینه هاقیتن، وچی گاڤا وی پیچه کی خو
 گیرۆ کر وچو دار نه دانی ئه و دئی کز بت ودویر نینه قهمرت، پا کانئ ئه و
 پیروزی یا کاهن به حس ژئ دکهن؟ کانئ ئه و نهینین مهن یین کو د قی
 ناگری دا ههین ئه وین کاهنن مه مه یې دخابینن؟ نه ری ما ئه ف ناگره ژئ
 وه کی ههر ناگره کی دی ناهه مریت ته گهر ئاقه کی پیتا بکه ن؟

شان پسپارین مهن و ب ترس هنده ک گومانین مهن د دلئ وی دا
 پهیدا کرن، به لئ وی بسته نه کر وان ب نه زمانئ خو بیژت، ده مئ ب پشه
 دهات دا بزقرته قهسرا بابئ خو، دهقانی باژپری، چاقین وی ب سه ر
 وچاقین وی خه لکی دکه ت نه وین دهاتن ودچوون، بو جارا ئیکئ بو وی
 وهستیانه کا قهشارتی ل سه ر دخواند، پی حهسیا ههر وه کی ئه و هیدی یین
 دنالن ژ بهر قامچیین ژورداریئ، ب بین تهنگیه کا مهن حهسیا،
 وبیی های ژ خو ههبت وی گوئنا (رووزه) ی د گه ل خو دوباره کره قه:
 (لازمه روئاهی ب سه رکه قهت).

گاڤا زقریه مال، خه لکی مالی تی ئینا دهر کو رهنگه کی گوهورینئ
 یې ب سه ر دا هاتی؛ چونکی ئه و کهیفا وان ههر جار د چاقین وی دا
 دخواند، ده مئ ئه و ژ نوبا خو یا ناگره لکرنئ دزقري ئه قرو یا دیار نینه،
 به لئ وان گوئ: دیاره ئه و ئه قرو یې وهستیای له و... وده مئ ئه و د ناچه را
 ههر چار دیوارین مه زه لا خو دا مایه ب تنئ جاره کا دی هزر و بیترین ژیک
 جودا ئه و ئینا وبر، مه سه لا سه رکه فتنا روئاهیئ ئه و (رووزه) ی وهه قالین
 وی به حس ژئ دکر، تشته که وی ژئ قهناعهت یا پی هه ی، به لئ تشتی
 عه قلی وی نه دشیا قه بویل بکه ت مه سه لا وئ هه قریکی بو یا د ناچه را

خودایڼ پړونا هیڼ (ئه هریمه زدای) و خودایڼ تاریخ (ئه هریمه نی) دا هه ی،
 ئه ری گوتنا (رووزیه) ی بو قی ئالوزیڼ چیه یا کو د هزارا وان دا هه ی؟ ما
 تشته کی ژ هه ژی خودایڼ پړونا هیڼی ئه و ژ ئه هریمه نی پر هقت، وعه ردی بو
 وی بهیلت، وبیته خه لکی: من شو له ژ هه وه نینه، هوین ب هینا خو
 ئه هریمه نی بشکینن پاشی پشتی هوین ب سه ردکه شن و هره نک من؟

ول وی ده می وی هزارا خو د قی ئالوزیڼ دا دکر ئه وا (مانی) پی
 هاتی، یا وی قه ناعه ت هه ی کو ئه و ژی گه له ک ژ وان ئه فسانه بیان چیتر
 نینه یا (مزه کی) به ری خه لکی ددایڼ، هاتنا خولامی وی ئه و ژ شان
 خرگومانان ئینا ده ر، ده می هیدی ب ژور که فتی و ب پرگرتن شه ل
 به رانه ر وی راهه ستای وگوتیڼ: ئه ز به نی! بابی ته بی گوتی بلا بیته نک
 من.

- تو بیژی بابی من تی ئینابته ده ر کو گو هو پرنه کا ب سه ر هزر و بیترین
 من دا هاتی، قیجا وی دقیت راستیا مه سه لی بزانت، له و هنارت بته ب
 دویف من را؟

وی ئه ف پسپاره ژ خو دکر ده می ب نک ژورا بابی خو قه دچوو،
 به لی هه ر زوی مه سه له ل به ر وی رو هن بوو، سو باهی بابی وی نا گه هت
 بچته ناف چه م بیستانین خو ل گوندی؛ چونکی ئه و دی ده ست ب ئا فاکرنا
 خانیی خو یی نوی که ت، وی هژماره کا مه زن یا به ننا و مرو قین شاره زا د
 ئا فاکرنی دا یین نا گه هدار کرین کو بینه وی جهی وی دقیت قه سرا خو یا
 نوی لی ئا فا که ت، دا بیر و بوچوونین وان و ه رگرت، له و دقیت ئه و ژ
 سو باهی بچته ویری، قیجا وی دقیت کوری وی یی نیف زه لام قه ستا

گوندی بکته، وپیش بابی خو څه چاقدیږی ل بهنی وکولهیان بکته،
دا ټهو سستی د کاری خو دا نهکهن.

ټهف واجبی بابی وی ئیخستیه سهر ملین وی، گهلهک ل دلنی وی
هات، چونکی ټهو دی بو وی بته دهلیقهیهکا باش کو بمینته ب تنی د گهل
خو ل چولی دویر ژ جهووی قهسری وپهرستگههی وکاهنان، لهو ههر زوی
وی رازیوونا خو ټاشکهره کر، وبهری ټهو ژ نک بابی خو دهرکهفت بابی
وی گوئی:

- بهلی خو گبرو نهکه، ل نک من تو ژ قهسر ویستان ومالی دنیاپی
همی ب بهتری، ټهگر تشتهک ل ته هات عهقل د سهری من نامینت!
- ته خهم پی نهبت باب..

وبهری ټهو دهرکهفت وهکی عهدهت وی ب دهستی بابی خو څه ماچی
کر، وخو بو چهماند، و ب کهیف څه قهستا ژورا خو کر.

گازیهکا نو

وی گهلهک پی خوش بوو ب فی کاری رابیت؛ چونکی ټهغه ئیکهمین
جاره بابی وی کارهکی هوسا دهیلته ب هیقی څه، مهعنا هنده ئیدی بابی
وی ټعترف پی کر کو پی بوویه زهلام ودشیت ب کارین زهلامان رابیت..
وسپیدی زوی دهمی ههسپی وی دهشتین ټهصفهانن یین ناقدار ب
کهسکاتی دبرین، وی ههست ب بیتفرههی دکر، گهلهک جاران مروث ل
باژیران ههست ب رهنکهکی گرتدانی دکته، وچی گاڤا دهرکهفته چولی ب

رهنگه کئی نازادیی دحه سییت، نه نازادیا لهشی ب تنی بهلکی نازادیا هزر
وبیران ژی ..

دیمه نئی وان جو تیاران یین کول ناف رهنز وبیستانان کار دکر، وئهو
هوبنکه بایی ژ لایی فان میرگین کهسک یین کو بیهنه کا خوش د گهل خو
دئینا، وی جوانیا ژ تیشکین رۆژی دهات ده می شوین تبلین خو ل سهر
دی می گول وکولیلکان دنه خشانندن .. فی هه میی نه دشیا ریکی ل وان هزر
وبیرین تیکهل وژیک جودا بگرت یین کو ریکا خو بو سهری وی ددیت،
هندهک ته خمینین ب خه مگینیی دتامدای خو ب سهر خه یالا وی ددا
ده می وی ئهف ته خهیا زه حمه تکیش د ناف فان بیستانان دا ددیتن، ئه وین
ژینا خو ل بهر چاقی هه تاقی ل سهر فی ئاخنی دحه لاند، وخواه ئه نیا خو
درپته سهر، بو هندئ دا هندهک که سین دی ژ دهره بهگ و خودانین عهردی
هژمارا خوشیین خو زیده تر لی بکن، بیی ئهف هه ژاره بگه هنه تشته کی
ژبلی پاریه کی و هسا بی بهس پی نه مرت .. بو جارا ئیککیه ئه و پی
دحه سییت کو ژ بهر فان دیمه نین ئه و ل فی دهشتی دبینت دلی وی بو
وهرگرتنا هندهک مه عنایین نوی بی فه دبهت، ههر وه کی سوراتی وزه راتی
وکه سکتیا فی عهردی هندهک پرتین وان نه فسین بریندارن یین ب خوبنا
خو ئهف عهرده نه خشانندی، و جاره کا دی بیی ئه و ب خو بحه سییت وی خو
دیت بی گوتنا (رووزبه ی فه دگپرت: (لازمه رۆناهی ب سهر کهفت ..!)).

وبه ری ئه و بگه هته گوندی دا وی کاری ب جه بینت یی بابی وی ژ
خواستی، و ل ده مه کی هه سپی وی ئه و ب سهر لاته کا بلند ئیخستی،
خانیکه کی سپی یی ب تنی، د گه لیه کی خوش وئاسی را ب بهر چاقان

کهت، وپیی وی های ژ خۆ ههبت وی هند دیت کو وی بهری ههسپیی خۆ
 ب لاییی گهلی فه دا، ههر وهکی وی ژ بیرکر کانی بۆچی ئەو هاتییه..
 وپشتی ئەو نیزیکی وی خانیکی بووی، دیت ئەو خانیکهکی
 (موتهواضعه)، وهندی وی چاڤین خۆ ل دۆر ورهخان گیران کهس لی
 نه دیت پسپاری ژئ بکهت کانی سوحهتا قی خانیکهکی فهدهر چیه، لهو
 نهچار بوو پتر خۆ نیزیکی بکهت بهلکی کهسهکی ل ژۆر ببینت، گاڤا
 گههشتیه بهر دهري دهنگهکی غهریب هاتی، هندی گوھین خۆ فهچنین دا
 بزانت کانی خودانی دهنگی چ دبیزت، تشتهکی تی نهگههشت، ههر وهکی
 ئەفه ئەزمانهکی بیانیه ئەو پێ دئاخفت ونه فارسیه، بهلی تشتی وی زانی
 ئەو بوو ئەو ئاخفتنا ئەو دبیزت ئاخفتنهکا شرینه وگهرماتییهکا تیدا ههیی،
 یا ژ دلی دهردکهفت، لهو ههر زوی ئەو خۆ ل دلی ددهت..

وئو پێ حسیا ههر وهکی دهستهکی فهشارتی یی وی ب نک خانیکی
 فه پال ددهت، گاڤا گههشتیه بهر دهرگههی دیت ئەو چهند مرۆڤهکیین
 کیمن، ب رهنگهکی غهریب -ل بهر وی- رادوهستاینه، و ل بهراهیا وان
 پیره مپیرهکی ب ههیبهت یی رادوهستیای هندهک کاغهزین کهئن یین ل بهر
 سنگی یی ژئ دخوبنت، وئوین دی مرۆڤین ههمی د دویش وی را یی وئ
 گوتنی دوباره کهن یا ئەو دبیزت، سهقایهکی رحهت وتنهنا بوو، و ب
 نشانان وی زانی کو ئەفه رهنگهکی پهرسنتییه ئەف کهسه بو خودایی خۆ
 پیشکیش دکهن، بهلی ئەفه چ دینه ئەف مرۆڤه ل سهر؟ وئفه چ تشته ئەو
 دبیزن؟ و چ ئەزمانه یی دئاخفن؟

شهوڤه‌کا زېده وی هه‌بوو کو بچت وی پیره‌میتری ږاوه‌ستینت وټان
 پسپارتن خو ژئی بکه‌ت، به‌لی جوانی وهه‌یبه‌تا څی دیمه‌نی یی ئه‌فث مرؤڤه
 هه‌می د ناڅ خو دا پیچاین ئه‌و ژ هندئ ژئ پاش کو ب له‌زا خو دیمه‌نی
 تیک بده‌ت، هیددی د گهل خو گۆت: جارئ دا خو بگرم.. وهیددی چول
 پشت وان مرؤڤان ږاوه‌ستیا وبه‌رئ وی مال پیره‌میتری.

هه‌ر وه‌کی که‌س ب هاتنا وی نه‌حه‌سیای، وان به‌رده‌وامی دا ئاوازیتن
 خو بیتن خوښ، وکه‌س ژ وان لی نه‌زڅری، ئه‌و ږؤناهییا کیم یا د کوله‌کین
 خانی ږا دهاته ژؤر، وږؤناهییا وان شه‌مالکین ل به‌ر سنگئ وان ده‌ل،
 نه‌دشیا تاربی وئ هه‌می تاربی څه‌ره‌څینت یا د ژؤر څه هه‌ی، ئه‌و تاربا
 جه‌ووی بی دهنگی وهه‌یبه‌تئ پتر لی دکر، به‌رئ وی مال پیره‌میتری..
 ږیپین وی بیتن سپی پشه‌کا مه‌زن ژ سنگئ وی څه‌گرته‌وو، سالتین گران
 کار د چاڅین وی کربوو وږبوونه خواری، به‌لی هیتشتا هنده‌ک به‌رمایتن
 جحیلینیی د ږویتن وی دا مابوو، ئه‌و پی حه‌سیا کو جوداهیه‌کا مه‌زن د
 ناقبه‌را دیمئ څی پیره‌میتری ووان کاهنان دا هه‌یه بیتن ئه‌و ل په‌رستگه‌ها
 باژپړئ (جی) دبینت، راسته ئه‌و تئ ناگه‌هت کانی ئه‌و چ گۆتته ئه‌فث
 پیره‌میتره دخوینت، به‌لی د گهل هندئ ژئ دلئ وی یی بو څه‌دبت.. ما بی
 دهنگ، ونه‌زانی بی دهنگییا وی چه‌ند څه‌کیشا، به‌لی وه‌کی وی مرؤڤئ
 خه‌ونه‌کا خوښ بینت پاشی ژ نشکه‌کئ څه ژئ هشیار بیت، وی هند خو
 دیت دهنگی وان مرؤڤان څه‌تعه‌ بوو، خو هشیار کر پیرمیتر ب نک څه
 هات، و ب فارسیه‌کا شکه‌ستی څه گۆتی:

- تو ب خیر هاتی.. وه‌سا دیاره کو که‌یفا ته ب نڅیژا مه‌ هات؟

- بهلئى، گهلهك.. هر چهنده ئەز د وئى ناخفتنتى نهگههشتم يا هموه
دخواند ژى بهلئى من ههست پئى كر ههر وهكى ئەو هندهك گوتتن نهفسا
مرۆقى بهر جيهانهكا بلند قه دهن، من گهلهك پئى خوشه ئەگهر ئەز بزنام
كانئى هوين چ كهسن وئهقه چ دينه هوين ل سهر؟

كهيفا پيره مئيرى ب پسارارا وى هات، ووى ژ جلكئين جحيللى زانى كو
ههر وهكى ئەو ژ كورپن تهخيهكا بلنده د جفاكا فارسى دا، لهو طه مه عيا
وى ئەو بوو ئەو بشيئت دينئى خو ل بهر قى جحيللى شرين بكهت،
وقه ناعهتئى بو وى پئى چن بكهت، بهلكى ئەو بته پشت بو وان يئين ريتكا
خودئى دگرن، پيره مئيرى گوتئى:

- كورپى من! يا غهريب نينه ئەف گوتنئين ته ژ مه گوھ لئى بووين،
ئيكسهه بچنه د دلئى ته دا! چونكى ئەو گوتنا خودئيه، ئەزمانئى دلئين
خودان باوهره ئەوين مه زنيا خودئى دبينن.

ناخفتنا خودئى.. دلئين خودان باوهر.. ئەفه هندهك گوتنئين غهريب بوون
ل بهر وى، لهو وى پتر خو نيزبكي پيره مئيرى كر وگوتئى:
- گوتنا خو پتر بو من روھن بكه.. ئەو پيچهكئى ل بهر من يا ب
زهحمهته!

پيره مئيرى گوتئى:

- باشه! بناخهئى دينئى مه ئەوئى تو پسار ژئى دكهئى ئەوه: ته
باوهرى ب خودئى ههبت كو ئەو ئيكئى ب تنئيه، ژين ومرن د دهستئى وى
دايه، وى ئەم يئين داين وئو دئى مه مرينت، وپشتئى مرئى جارهكا دئى دئى

مه زیندی که ته قه؛ دا حسیب د گهل مه بکهت.. وته باوهری ب
یهسووعی مهسیح ژی ههبت کو ئهو ئهو په یقا خودیته یا د مروقی دا
(تهجسید) کری؛ دا بوړی بهرزهیان بیته رزگارکهر..

مهسه لا هه بوونا خودایه کی ب تنی، ئه قه تشته که گه له ک جاران
فیطره تا وی ژی بهرئ وی دده تی، ورا بوونا پشتی مرنئ ژی تشته که
عهقلی قه ناعه تا پین هه ی؛ دا مافی مهزلوومان ژ زالمان بیته ستاندن..
بهلی مهسیحی رزگارکهر، ورتیشادانا سهرداچوویان؟ ئه قه تشته کی نوییه
ل بهر وی!

قه شهی ئه ف چهنده تی ئینادر، لهو گو تی:

- وئگهر تو هه ز بکه ی ئه ز دشیم وی په یما مهسیح پین هاتی بو ته
روهن وئاشکه را بکه م.

و پستی وی پیخوش حالیا بو خوشاره زا کرنا د قی مه جالی دا بو قه شهی
دیار کری، قه شهی ده ست دایین کورتیا وی دینئ مهسیح پین هاتی بو وی
ئاشکه را کر، بو وی دیار کر کانی مهسیحی و پستی وی شاگرده
ودویکه فتیین وی چهنده زه حمه ت ب به لاق کرنا قی دینی قه دیت، و چهنده
خوین د قی ریکئ دا هاته ریتن و چهنده قوربانی هاتنه دان هتا گو تنه خودی
ب سهرکه فتی و ل گه له ک جهان به لاق بووی.. و بیئ ئهو ههردو ب خو
بچه سیین وان هند دیت روژ نیزیکه بهر ب ئاقابوونئ قه بچت، و ژ نوی
هاته بیرئ کو بابئ وی ئهو ب کاره کی هنارتبوو، لهو وی خو نه چار دیت
خاترا خو ژ قه شهی و وان خودان باوهرین د گهل دا بخوازت، ب هیقیا

هندئى كو ئهو چاره كا دى بيته نك وان؛ دا پتر خو د قى دىنى دا شارهزا
بكهت، وگوته وان:

- ب خودئى ئهف دينه گهلهك ژ وى دىنى چيتره يئ مه ههئى!

وبهري ئهو وان بهيلىت، وى ژ بىر نهكر پسيارا قهشهئى بكهت كانئ
هيتقيني قى دىنى ل كيشهيه؟

قهشهئى گوئى: هيتقيني وى يئ ل شامئى.

وسهروبه ر ل قهسرا دههقانى باژيئى (جى) تىك چوبوو، پشتى
دهم بهر ب ئىقاره كا درهنگ قه چووى، ودههقانى نهديتى كورئ وى يئ
جحيل بزقته مال، دلئ وى سهء ناواز گوئن، وتشتئى ژ ههميان پتر ئهو
ژئ پهشيمان بووى ئهو بوو وى داخواز ژ كورئ خو كرى كو بچته ناف
ملكئ وى ل گوندى، دا چاقديريئ ل كارى بكهت.. پشتى ئهو قاصد ژ
گوندى زقري يئ وى هنارتى وگوئيئى: كورئ ته ههما ههر نهچوويه گوندى
وناف ملكى ئهقرؤ ههميئ.. وى لهعنهت ل ملكى ويستانا كر، ووهكى
وى مرؤقئ عهقل د سهري نهمينت، رابوول ههسپئ خو سوبا بوو،
وكومهكا زيرهقان وئيلچيان دانه دويش خو، بهلئ كيشه بچت؟ نزا؟ گههشته
رهخئ باژيئى ل وى دهمئ نيزيك بوو رؤژ خاترا خو ژ دنيايئ بخوازت، و
ژ باشيا ئىغبالا وى تنهنگايئى گهلهك قهنهكيشا، وى هند ديت كورئ
وى ب تنئى ژ چؤلى يئ دئيت گوهوشى، ئهو بهر ب كورئ خو قه چوو،
وزوى خو تنئى وهركر وگوئى: كورئ من! ته خيره؟ تول كيشه بووى؟ چ بهلا
ب سهريئ ته نههاتينه؟

وېشتی ژئی زانی کو چو نهقهومیه، خو بی دهنگ کر، وپسیارین خو
بین دی بو مال هیلان، هتا نهو دمینه ب تنی!

بهای راستی

پشتی دهقان وکوری خو گهشتینه مال و ماینه ب تنی د گهل ئیک،
وی قیا راستیا گیرؤبوونا وی بزانت، وکانی نهو کیفه چووبوو؟ و بوچی وی
نهو کار ب جه نهئینا بی وی هیلایه ب هیقیه قه؟
کورکی دره و ل بابی خو نهکر، ومهسه له وکی چیووی بو وی قهگیرا،
و ژ بیر نهکر دویماهی بی بیژت:

- یا ژ من قه دینی وان ژ دینی مه چیتره...

قی تهعلیقا وی یا دویماهی بی تهزینکهک ب سهر لهشی بابی وی دا
ئینا خورای؛ چونکی وی نیشانیین خرابی تی ئینانهدر، وترسیا رۆژهک
بیت کوروی وی بی خوشتقی، نهوی ههمی هیقیا وی نهوه دهمهکی شوینا
وی بگرت، د سهردا بچت، ودینی باب و باپیرین خو بهیتلت، و ب دویف
قی دینی غهریب بکهفت نهوی ل وهلاتی رۆمی دهمهلاتدار بووی،
وهندهک سهریهشکین وی ب لای وهلاتی وان ژئی قه هاتین، هنگی کوروی
وی دئی ژ دهستان دهرکهفت، و نهو ههمی هیقیین وی د سهری خو دا
ئافاکرین دئی ب سهریک دا ئینه خوار، لهو وی ب مجدی قه گوته کوروی
خو:

- کورئ من! چو خیر د وی دینی دا نینه.. و دینئ ته ویئ باب
وبا پیرین ته هزار جاران ژ وی دینی چیتره.

وده رکهفت، ههر وهکی د قیا ب قئ چهن دئ ناخفتنی ب دویماهی بینت!
بهلئ ئەف حوکمی عاطفی وسهر بی ل دلئ کورئ نه هات، ئەوئ
ههست ب تینکاتیئ بۆ راستیی ذکر، لهو هیشتا بابئ وی ژئ دویر
نه کهفتی، وی ب دهنگه کئ وهسا بی بابئ وی گوه لئ ببت گۆت:
- نه ب خودئ.. دینئ مه ژ بیئ وان چیتر نینه!!

دههقانی وهسا د خوئ ئینا دهر کو وی گوه ل کورئ خوئ نه بوو، بهلئ قئ
ئصرارا وی ل سهر هندئ کو دینئ قهشه ی ژ دینئ باب وبا پیرین وی چیتره
ترسه کا قهشارتی یا مهزن د دلی دا پهیدا کر، لهو وئ شه قئ هه میئ
وی هزرین خوئ د هندئ دا ذکر کانی ئەو چ بکهت دا بشیت بهرئ کورئ خوئ
ژ قئ دینی وهرگپرت ئەگهر هات وهزرا چوننا د قئ دینی دا خوئ ل سهری
دا، گه لهک بۆچوون دانانه بهر سنگئ خوئ وپشتی وی ئەو بۆچوون ژ هه می
لایان قه هلسه نگان دین، هه می دانه لایه کی، وده می ههست ب وهستیانا
هزری کری، وبهری خوئ ب دهست خه وئ قه بهر دهت د گه ل خوئ گۆت:

- ب چی رهنگئ ههبت، د قیت نه هیلم ئەو ژ دهستین من دهرکهفت!
ورژا د دویش دا ده می دیتی کورئ وی بیئ هندهک هیجه تین سست
گرت دا نه چته نۆبا خوئ د هلکرنا ئاگرئ پیرۆز دا، و ئەو ئەو بوو بیئ چو
جاران سستی د قئ چهن دئ دا نه کری، ئەو د مهسه لا وی دا کهفته شکئ،
و ئەو شک ههرزوی ل نک وی بوو تشته کئ مسۆگهر ده می وی دیتی کورئ

وی جارہکا دی ل مہدحین وی زقریٰ قہ یی وی دوهی ل دیرئ دیتی، وکو
ئو دینہکی چیتہ ژ دینئ مزدهکی ئوئی ئمبراتورہتا فارسان یا مہزن ل
سہر دچت، لہو وی ب عیجزی وگہفکرن قہ گوتہ کورئ خو:

- دا بو تہ بیژم، جارہکا دی من گوہل تہ بیت تو قئ ئاخفتنئ بیژی،
یان تو قہستا دیرئ بکہی، مہزہلا تہ بو تہ دی بتہ ئو قہبر یی تو حہتا
حہتایئ ژئ دہرنہکہئی!

وچوو ژ مال دہرکہفت، پشٹی ئیشارہت دایہ ہندہک خزمہتکارین
قہسری کو چاقئ خو بدہنئ کانئ ئو دی چ کہت.. وکہریا وی زیدہ یا
مہزن بوو دہمی ہندہک زہلامین وی جاب گہاندیی کو کورئ وی ل شوبنا
بچتہ پہرستگہئی؛ دا نؤیا خو د ہلکرنا ئاگری پیروز دا بکہت، ئو ژ
باژیرئ دہرکہفت وچوو قہستا دیرئ کر، ورؤژا خو ہمی ل نک قہشہی
بوژاند، لہو ب غہزہب قہ ئو زقری مال وپربارہکا خہطہر د گہل دا بوو.

ل مال داخوازکر کورئ وی د گہل خزمہتکارئ وی یئ تاییہت ئامادہ
بین، وپشٹی ئو ہہردو بہرہف بووین، وی بہرئ خو ب نک (پہرقینی)
قہ دا، ودہستی خو ب نک کورئ خو قہ دریزکر، و ب دہنگہکی قہلہرزبای
قہ گوت:

- زنجیرئ دی ئیخیہ ہہردو پیین وی، ودئ وی د مہزلا وی قہ
گریدہی، نہ ب شہف ونہ ب پرؤژ ئو ژئ دہرناکہفت، حہتا ئو قئ ہزری
ژ سہری خو دئینتہ دہر، یان ژئ دمرت!

پہرقینی چو ری ل بہر نہبوون ژبلی ہندی کو سہری خو بو بچہمینت،
وبیژتی:

- بهلی ئەز بەنی، ئەمری تەیه.

پاشی ل کورکی زفړی وچنگلی وی گرت و ب لای مەزەلا وی قە بر.
پشتی وی خۆ دیتی یی ب تنی وگریدای د مەزەلا خۆ قە ئەوا حەتا
دوھی بو وی جەتی تەناهی ورحەتی بو، وئەقرو بو وی بوویە
گرتیخانەیه کا تەنگ وتاری، دەرگەهی هزرکرنی ل بەر عەقلی وی پتر
قەبوو، وی ئەف گرتنە بو خۆ ب دەلیقە زانی کو حیساباتیین خۆ هەمیان
دوبارە بکەتە قە، بابی وی ئەگەر بشیت لەشی وی د ناقتبەرا شان هەر
چار دیواران دا گرتدەت ژی ئەو قەت نەشیت دلای وی ژ وی راستیی
گرتدەت یا ئەو ل نک قەشە ی ب سەر هلبووی، ئەگەر بابی وی بشیت
هەردو پیتین وی زنجیر بکەت دا ئەو قەستا دپری نەکەت و ل وپری
گوهداریا شیرەتین ئنجیلی نەکەت، ئەو قەت نەشیت عەقلی وی زنجیر
بکەت کو ئەو هزرا خۆ د کیتابا خودی یا قەکری دا بکەت، کو عەرد
وعەسمان.. پشتی هنگی ما چیه ئەگەر ئەو ژی بیتە ئیک ژ وان
شەهیدین رجا خۆ ل سەر دەپی خۆگۆریکرنی پیشکیشی ریکا مسیحی
کری، یان د خەندەکتین زۆرداران دا هاتینە سۆتن و بووینە چرایین ریکا
راستی وەکی قەشە ی بەحس بو کری؟! نه.. بلا بابی وی هزر نەکەت ئەو
ب قی زنجیرکرنی دی شیت دلای وی ژ وی راستیی سار کەت یا ل بەر
چاقان ئاشکەرا بووی، ئەقە پشکەکا بچویکە ژ بەی راستیی ئەو
دەت.

مشهختبوون

بهر ب خودای قه

راسته ل گلهک دهلیقهیین وئ خهلوئ یا ئه د زیندانا خو دا کهفتیی
وی ب کارهکی مهزن نهددیت کو ئه وئ بیته کهسهک د کاروانی دریتزی
خوگوزیکهرتین راستیی دا، بهلی هندهک جارن ژئ هیقیا وی یا مهزن دبوو
ئه و کو ئه و بشیت فان زنجیران بشکینت، وئازادیا خو بزفرینت، وچت ل
عهردی خودی یئ بهرفرهه -وهکی وی دقیت- عهبدینیئ بو خودایی خو
پیشکیش بکهت، هیقیا وی ئه و بوو ئه و بشیت خو ب وهلاتی شامی را
بگههینت، وقهستا رووگهها فی دینی پیروز بکهت، و ل وئیری دینی ژ
سهرهکانیا وی یا زلال وهریگرت، بهلی وئقه ژ کیشه دئیت هندی ئه ف
زنجیره د پیین وی دا بن، وئو ل پشت فان ههمی دهرگههین قهسرا بابی
خو بت!

وروزهکی وی دیت دهستی قهدهری ب نک وی قه هات وپهنجهرا
هیقیئ ل بهر قهکر، پهرقین.. خزمهتکاری وی یئ تاییهت ئهوی بابی وی
کاری چاقدیریا وی هیلایه ب هیقیئ قه خو نئیزیکی وی کر وگوتی:
- ئهز بهنی! ئهزی د خزمهتا ته دا، ته چ دقیت بیژه..

وی زانی کانئ مهخسهدا پهرقینی چیه، بهلی ئه و چ ژئ بخوازت،
وئو دی چ شیت بو وی کهت؟ راسته ئه و گلهک حمز ژئ دکهت، ووی
وهکی کورئ خو حسیب دکهت، بهلی هر چاوا بت ئه و خزمهتکارهکی بی
رئیه ل قهسرا دههقانی مهزن، وئو نهشیت ژ بن ئهمری وی دهرکهفت..

فېنجا تو بېژى ئەو دى چ بۆ وى كەت؟ بەلى ھەر چاوا بت بلا بىجەربىنت
ئاخرى ئەو چو خوسارەت نابت، ما زېدەتر دى چ ل وى كەن!

جارا دى دەمى پەرقىنى دلپىئەبوونا خۆ بۆ وى ئاشكەرا كرى،
ونەرازىبوونا خۆ ل سەر وى كارى دياركرى يى ئەو ژ مەجبورى ونە ژ دل
د گەل وى دكەت، ودىسا بەرھەقىيا خۆ بۆ وى ئاشكەرا كرى كو ھەر
داخوזהكا وى ھەبت ئەو دى بۆ كەت، وى دەلىقە ئستغلالل كر وگۆتى:

- ھەرە نك قەشە ل دىرى، سلاقتىن من بگەھىنى وىبىژى چى گاڭشا
كاروانەك ژ شامى ھات بلا ئەو جابەكى بدەتە من..

وقەشە ب كەيفخۆشى قە داخووازا وى ۋەرگرت، وسستى د گەھاندنا
خەبەرى ھاتنا ئىكەمىن كاروانى دا بۆ وى نەكر.. و ل شەقا درەنگ،
دەمى وى ل رەخى باژىرى خاترا خۆ ژ خزمەتكارى خۆ يى ۋەفادار
دخواست، وى ژ بىر نەكر بۆ جارا دویمایى چاقتىن خۆ ب دىتتا وان جەھان
تير بکەت يى وى زارۆكىنىيا خۆ وپشكەك ژ جىئىلىنىيا خۆ ژى لى
بۆراندى، ئەو جەپ دەمەكى وى خوشى وئازادىا خۆ لى ددیت، پاشى بۆ
وى بوویە گرتىخانە.. و دەمى وى خۆ دایە د گەل كاروانى، پشتى قەشەى
ئەو ئىمانەتى ھندەك نىاسىن خۆ كرى، وپشتى نىزىك بوو ئەو توخوبىتىن
ئەصفهانى تىكدا ل پاش خۆ بېتىلن، ئەو ل پشت خۆ زقېرى، وزەحمەت ل
خۆ دا ھەتا شىيای وى رۆندكى بگرت ئەوا نىزىك بوو ژ چاقشان
قەپەشىت، ۋەپدى د گەل خۆ گۆت:

- د رىكا خودى دا، وپىخەمەت ب دەستقە ئىنانا ئازادى، ھىلانا يار
وواران تىشتەكى كىمە!!

وېشتی ئهو ژ توخوبیټن ئمبراتووریه تا فارسی دهرکهفتین، وهه قاله کی وی بی کاروانی مزگینی دایی کو ئهغه ئهو چوونه د ناڅا شامی دا، ئاخینکه کا کویر ژ سنگی دهرکهفت، وههست کر کو ژ نوی ئهو ژ وی زندانا مهزن دهرکهفت یا هزر ویر لئ دئینه زنجیر کرن، ژ نوی ئهو سه بهست بوو، وههست ب تهناهیئ کر پستی زانی هنده ئیدی نه بابئ وی بی دهقان ونه کیسرا ب هه می هیز ولهشکر ودهسه لاتا خو څه نه شیت دست وپیټن وی وهزر ویرین وی زنجیر بکهت..

وچهند که یفا وی هات ودلی وی فرهه بوو ده می شو برهټین باژپړئ دیمه شقی ژ دویر څه ل بهر چاقان ئاشکه را بووین، هه قالئ وی گوټی:

- ل نیڅا باژپړئ دیمه شقی ئیک ژ مهزترین که نیسه بیټن مه سیحیه تی هیه، ئیک ژ ئاسیتیرین که لمپټن فی دینیه، وهژماره کا مهزن یا زانا وقه شه وخزمه تکارین په یڅا خودئ لئ هه نه..

وداخوازا وی یا ئیکانه ژ څی وه غه ری هه ر ئهغه بوو، دینی مه سیحی ژ ژیدهر وسه رکانیئ وه ر بگرت، لهو پستی ئهو هاتینه د ناڅ باژپړئ دیمه شقی دا، بهری هه ر تشته کی وی قه ستا که نیسا مهزن کر، ووی گه له ک زه حمه ت نه دیت کو څی بکه فت؛ چونکی ئا قاهیئ وی بی بلند ونه خشان دی ژ هه می لایین باژپړی څه دهاته دیتن.. ووه کی مر څه کی ل بهر په کا گه رم هه ست ب تینکاتیه کا دژوار بکه ت، وهزر بکه ت د ناقبه را وی و مرئی دا چو نه مایه، پاشی ژ نشکه کی څه ب سه ر کانیکه کا ئا قا زه لال هل بیت، هند که یفا وی هات، ئهو ل وی باوهری بوو کو دئ شیت د فی ئا قاهیئ ب هه بیه ت څه تینکا خو یا روو حی بو وی راستیئ شکیت

يا ئەو د وئ دېرا بچويك شه ب سەر هلبووي ئەوا دكهفته بنارئ چيائين
(جى) ل ئەصفهانئ..

ويشتى قهشهئ مهن شيائى ب سريانئا وى يا كئيم ئەوا ئەو ژ
ههقالئين خوئ يئن كاروانئ فيربوويئ سهرهاتئا وى بزانت، كهيفا خوئ گهلهك
پئ ئينا، وسوز دايبئ وى وهكى شاگردهبهكئ خوئ يئ نئزيك حسئيب بكهت،
وپرستئ ههميئ بگههئنتئ، و د قئ دهر بارهئ دا چو بهخيلىئ د گهل وى
نهكهت، وچهند رۆژهكئين كئيم ب سەر شه نهچوون ئەو شئا خوئ د گهل جهووي
كهئيسى بگونجئنت، وبيته ئئيك ژ خزمهكارئين ئەمئين بوئ پهئشا خودئ.

ل كهئيسا ديمهشقى

ئوسقوفئ مهن يئ كهئيسا ديمهشقى ههر ژ سهرئ جحئيلئ فارسئ
نئزيكى خوئ كر، وتهعامولهكا جودا ژ يا ههر كهسهكئ دئ د گهل وى كر،
ووى ژئ ل سهرئ گهلهك كهيف پئ هات، و ب علمئ وى يئ زئده
وشارهزايئا وى د تهوراتئ وئنجيلئ دا مهندههوش بوو، بهرئ وى دما لئ
دهمئ وى ئايهتئين تهوراتئ وئنجيلئ بوئ شاگردهيان شرۆقه دكرن، وبهحسئ
بئر وبوچوونئين مهنههئين جودا جودا يئن مهسيحئيهئ بوئ وان دكر، وژئ
حئبهئتى دما، وشانازبهكا زئده پئ دبر.. بهلئ نئزيكئا وى ژ سهئدايئ وى
ئەوا رۆژ بوئ رۆژئ زئدهتر لئ دهات، ئەف گهرمئا وى پتر سار دكر، ههئا
دويمههئ (صهدمههكا) مهنن قئ كهفتئ، نئزيك بوو باوهريا وى ب قئ
دئنى ژئ لهقئنت!

پوڙهه کي ب خافله تي ڦه راستيا ئوسقوفي مهزن نهوئ خه لکي ب چاڦي
 پيروزي بهري خو ددابين، وروندکين بوش د بهر وه عز ونصيحته تين وي را
 دباراندن، بو وي تاشکهره بو.. نهف هه مي علمي بهر فردهي وي هه ي،
 نهف زانينا کويرا وي ب نجيلي ته وراتي، هه وه کي چو کارتیکرن
 ل نه خلاق وره فتاري وي نه کريه؛ چونکي ل وي ده مي نهو ژ خه لکي
 دخوازه مه رديني ب مال وملکي خو د ریکا خودي دا بکن، ودهستي
 هاريکاري بو هه ژاران دريژ بکن، وپستي نهو پي ل به خيليا نه فسا خو
 ددان وخيران پيشکيش دکهن وديينه که نيسي وددانه بهر دهستي وي، و
 ل شوبنا نهو وي مالي بگه هينته جهي وي يي دورست، وخه مين هه ژارين
 خودان باوهر پي سفک بکته، نهو رادبت وي مالي هه ميي دبهت ودوير
 ژ چاقان ل جهه کي ژ که نيسي بو خو ڦه دشيرت، گاڦا نهو ب ڦي کاري
 سه دايي خو ئوسقوفي مهزن حسيي، وزاني کو نهف جوانيا وي يا سه رڦه
 سه رڦه د چاڦين خه لکي دا وه کي جوانيا وي په يکه ري خوشکوکه نهوئ
 ب دهسته کي ژيهاتي هاتي به دورستکرن، گه له ک رهنگ ورويي جواني
 ومه زيني ل سه ر ډيمي وي تاشکهره دبن، به لي پا ما بوچه؟! هات وچوو
 په يکه ره کي بي رحه!

نهف نحرافا وي ل نک ئوسقوفي مهزن ديتي دلئ وي گه له ک
 نيشاند، وپستي خو وه ستانده کا مهزن نهو شيا -ب ریکا عه قلئ خو-
 باوهر يا خو ب حقيي بپاريزت ونه هيلت بله قبيت.. وي دا عه قلئ خو
 وزاني کو گه له ک تشته کي پيتقيه مرؤف فرقي بيخته ناقه را مرؤقان
 وحه قبيي، نهو يي پشت راست بوو کو (ته عالي مين مه سيحيه تي) نهو ين

خه لکی ب لایین خیرئ قه دهن نابت قئ (ئه زئه زی) و (خاپاندنی) قه بویل بکه ن یا ئوسقوف پی رادبت، وئه ف کارئ خرابئ ئه و دکه ت هه ما نیشانا قه مرینا چرایئ باوهرییه د دلئ وی دا وچو ددی نه. . وئه و ب قئ ئنحرافا خو ئه گهر چ دیمه نئ حه قیئ یئ گه ش د چاقئین خه لکی دا چه نده کی شیلی دکه ت ژئ، به لئ ئه و چو کاری د ئه صلئ حه قیئ ب خو دا ناکه ت؛ چونکی هیزا خودایی به حه قیئ دپارئزت، وما چه ند جارا ئنجیلئ ب خو خودان باوهر ژ پیغه مبه رین ژ دره و داینه پاش، وگوتیه: ئه و به رئ خه لکی دده نه باشیئ وئه و ب خو خرابیئ دکهن؟ ئه رئ ما ئه ف ئوسقوفه ب خو نه ئیک ژ وانه؟ ل پیش چاقئین خه لکی جلکی پیروزی پیغه مبه ران دکه ت به ر خو، و نه فسه کا شهبطانی یا پیس د نا ف وان جلکان دا فه دشیرت؟ ئنجیل به حسئ وان دکه ت ودیترت: (ژ فیتیئ وان هوبن دئ وان نیاسن..) وئه فه فیتیئ ئوسقوفی کیم کیم ل به ر وی یئ ئاشکه رایه، وهه ر چه نده قئ ئنحرافا ئوسقوفی چو لاوازی نه گه هانده باوهریا وی، به لئ تشتئ ئه و دئیشانده ئه و بوو خه لک ب قئ ئوسقوفی ده اتنه خاپاندن و خیرین خو ددانانه به ر ده ستئ وی؛ دا ئه و بگه هنه مروقتین پیته قئ، به لئ وی ئه و بو خو رادکرن وهه ژار ژئ بی بار دکرن..

به لئ ئه و چ بکه ت؟ وئه و مروقه کی بیانی وغه ریبه؟ راستیا ئوسقوفی بو خودان باوهران ئاشکه را بکه ت ووان خزینه یین وی د کونجین قه شارتی یین که نیسئ دا داناین نیشا وان بده ت، و بیترتئ: ئه ها ئه فه به زه لامئ هه وه یئ پیروز ئه وی هه وه باوهریا خو پی ئینای، و مالی خو دانایه به ر ده ستان؟ به لئ کی دئ باوهر ژ وی که ت، وچاوا ئه و دئ شیت خه لکی ب

گوتنا خو قانع كهت؟ بلا پيچه كا دي ئهو بيٽا خو فرهه بكهت كانى خودى
جاوا دى چي كهت؟

وتهنگاشى يا دوٽم دريٽر نه بوو.. روزهكى ل كه نيسيٽ بوو دهنگ كو
ئوسقوفى مهزن يى نه خو شه، ويٽشا وي بهر بهره يا لى دژوار دبت، ودوير
نينه ل دهه كى نيٽريك ئهو ژ قى دنيايى بار بكهت.. خودان باوهر
قول قوله هاتن وقهستا وي ژورا (موته واضع) كرن يا ئوسقوف لى
دريٽركرى، ومهسهله گهه شته هندى د دهه كى كيٽم دا رى وپريارتين كه نيسيٽ
ژى همى تژى مرؤف بوون، وهيشتا ئوسقوفى ساخ نيشانين بههيداريى ل
سهر ديمى خهلكى ئاماده بووى دئاشكهرا بوون، وان ب قى چهنديٽ دقيا
پشكه كى ژ وهفاداريا خو بو قى (زهلامى پيروژ) ئاشكهرا بكهن، ئهوى
گهلهك جاران ب وه عز ونصيحهت وگوتننن خو روندكيتن گهرم ژ ترسا
خودى دا ژ چاڅين وان باراندين!

وچهند خه ما (جحيلى فارسى) يا مهزن بوو دهمى وي ديتى خاپاندنا
خهلكى ب ئوسقوفى يا فه دكيشته پشتى نه مانا وي ژى، وبو دهه كى ئهو
د گهل خو كهفته ههڅر كه كا دژوار، ئهريٽ ئهو چ بكهت؟ قى ديمه نى جوان
يى قى خهلكى دل سوژ بو ئوسقوفى د سهرين خو دا نه خشاندى، وهسا
بهپيلت، يان ژى ئهو ب وي راستيى كريت بكهت يا ئهو ب تنى پى
دزانت؟ وپشتى وي چهند پينگاف بو پيش هاڅيتين وچهند بو پاش، وي
بريار دا وژدانا خو رحهت بكهت وراستيى ئاشكهرا بكهت، دا بهرانبهر
خودى ئهو ژى شريكى گونهها وي نهبت..

وچەند مەندەھوشیا خەلکی یا مەزن بوو دەمی وان ب چاقین خو ئەو
 ھەر ھەفت جەپکین تژی زێر دیتین یین وی زەلامی ب ناقتی خودی ژ
 بەرکین وان دزین، و د ریکا مەسیحی دا بو فەقیر وژاران کۆم کرین،
 پاشی گوھداریا گازی شەیتانی کری وئەو بو خو د کونجەکا کەنیسی را
 فەشارتین.. پاشی چووی وتشتەک ژئ د گەل خو نەبری.. و دەمەکی درێژ
 پیقە نەچوو کەلەخێ ئوسقوفی وەکی یی مەزنتین تاوانباری ل بەر دەری
 کەنیسی ب دەستین وان کەسان ھاتە ھلاویستن ئەوین ھاتین
 خاترخواستنێ لی بکەن!!

دیتنا سەرێ داقێ

بۆچی عەدەتی قی دنیا یی بەردەوام ئەو ئەو ناھیتل پەرداغی
 خوشیی د دەستی ئەقینداران دا ب دویمای بی بی ئەو چەرخەکا وەسا
 لی بدەت، دلین وان وەسا ھویر ھویر بکەت کو ئیدی قەت وقەت ئەو خو
 لیک نەدەن؟

بۆچی گاڤا ئیک ژ وان ھزر کر کو ھندە ئیدی د ناڤەرا وی وگەھشتنا
 ئارمانجی دا بەوستەکا ب تنی مایە، ئیغبال رویی خو دئ ل وی
 وەرگپرت، و جارەکا دی دربی دویراتیەکا دویر وەشینتە دلئ وی، و ھیلتە ب
 تنی؟

ئەقە ھندەک ژ وان پسیار وگازەندەیتین تەعل بوون یین ھاتینە سەر
 ھزرا وی دەمی وی سببەرا مرنی د ناڤ چاقین سەیدایی خو یی نوی را

دیتین، سهدایې وی ئەو ئوسقوفی تازه ل که نیسی هاتییه دانان یی کو شیای ب پاکی و دلساخیا خو وی ئنطباعا رهش یا بو وی ژ ئوسقوفان چیبووی جارەکا دی سپی که تهفه.. ئەو سالەک تی نه بوو شقانییا خەلکی کهفتیه د دەستان دا، بەلێ ئەو ئیانا ئەو شیای د فی دەمی کورت دا بکه ته د دلێ (جھیلی فارسی) دا ئەوی ژیا نا خو بو خزمەتا که نیسی تەرخان کری تیرا عەمرەکی تمام هەبوو، بەری ئەو بەرپەرین پەرتوکا پیروژ بو وی بخوینت، وپەیفین خودایی وشیرەتین بلند بگههینته وی، وی ب ئەخلاق و رەفتاری خو یی پاقر ئەو مەعنا دگههاندنی یین نقیسەرین پەرتوکا پیروژ دھیان د پەیفین خو دا (تەجسید) بکەن، هەندەک جار ان ل سەر زەمانی ئوسقوفی بەری، دەمی وی (تەعالیمین مەسیحی) د ئنجیلی دا دخواندن، یان ژ زانایین دینی گوھ لێ دبوون، گومان بو وی چی دبوو کو کەسەک ل سەر روپی عەردی هەبت بشیت فان (تەعالیمان) ل سەر عەردی واقعی ب جەہ بینت، و هەندەک جار ان وی ب دزی قە د گەل خو دگۆت: هەما ئەقە هەندەک گۆتین (مثالینە) ئەم خەلکی خو پی بەنج دکەین، ئەگەر نه.. پا کانی ئەو کەسی هەبت فان (تەعالیمان) د ژیا نا خو دا بکه ته رەفتار؟

بەلێ گاڤا وی سهدایې خو یی نوی دیتی، و ژ نیزیکی نیاسی ئەو شیای (ئقلابەکا سەرانسەری) د هزر و بییرین وی دا بکەت، بەریتخو دانان وی ب تمامی بگوھۆرت، ئیدی باوهری بو وی پەیدا بوو کو د شیان دایه ئەو (تەعالیمین) پیغەمبەر پی هاتین ببنه رەفتارەکی واقعی خەلک ل سەر ب ریتقە بچن، و ئەخلاقەکی عەمەلی رۆژانە ئەو تەعامولی پی د گەل ئیک

ودو بکهن.. تشتی پتر ژ ههمیان نهو ب ئوسقوفی نوی فه گریدای نهو
باوهربا مهزن نهبوو یا وی ل نک دیتی، ونهو زانینا بهرفره ژی نهبوو یا
وی ههی، بهلکی ب جهینانا وی یا تمام بوو بو وان شیرهتان یین وی د
وهعزین خو دا ل خه لکی دکرن..

بهلی دیاره سه عادهت هیشتا د گهل دلی وی ناشت نه بوویه؛ چونکی
نهو ههر زوی ل بهر چاقین وی غهواره بوو.. ل ئیفاربهکا زهراتیا وی ب
لیقا عهسمانی دا دهاته خوار، دا ریکی بو شهفهکا تاری خوش بکهت،
سهیدایی وی یی خوشتقی کهت! گاڤا نهو هوبر د دیمی وی فوکری، وی
سه رپهشکین مرنی یین ب ترس د پشت وان پرسکان را دیتن یین ل سهر
دیمی وی دبه لاف، دهنکهک ژ کوبراتیا دلی هاتی کو دهمی خاترخواستنی
چو نه مایه، لهو ب هندهک پیگاڤین ب خهمی دگران نهو ب نک وی
تهختی فه چوو یی ئوسقوف ل سهر هاتیه رازاندن، ترارهکی تژی ئاڤا تهزی
د دهستان دا بوو، گاڤا گه هشتیه ب رهخ تهختی فه، دهستی پیره میری ل
بهر سه کهراتی گرت و ب دو چاقین گری فه ماچی کر، پاشی پاتهک د وی
تراری هلاند و ب نهنی ودیمی وی دا ئینا خوار، ههر وهکی وی دقیا
ب وی ئاڤا تهزی هندهکی ژ گهر ماتیا مرنی ل سهر وی سار بکهت، وگاڤا
وی دیتی سهیدایی وی ههر دو چاقین خو ب گرانی فه فه کرن، که یفه کا
زیده بو وی چیبوو، وهر چهنده وی دزانی کو چو مه عنایین رابوونی د قی
چاف فه کرنی دا نینن ژی، بهلی گه لهک جارن مرؤقی دقیت خو ب کوریا
هیڤیه کی فه بگرت، نه گهر خو یا ژ درهو ژی بت!

هندي هاته خو نهشيا وي رۆندكى بگرت ئەوا ژ چاڤين وي هاتيه
خواري، ب رەخ تەختى ڤه كه ته سەر چۆكين خو، و ب هەردو دەستين خو
دەستى وي گرت وشداند، وەكى وي زارۆكى يى دترست تىشتەكى وي يى
عەزىز ژ دەستان دەر كهفت ڤيجا حشكى بگرت وبەرنەدەت، پاشى ب
دەنگەكى نزم ڤه گوتى:

- ئەى باب! تو چاوا خو دىينى؟

و ب دەنگەكى هيشتا نزمتر ڤه ئوسقوفى گوتى:

- وەكى تو دىينى.. خيرا خودى ل سەر من گەلەكە..

پشتى دەليشهيه كا كورت ژ بى دەنگى وي ب خەمەكا زىدە ڤه گوتى:

- سەيدا.. تو باش دزانى ئەڤه نيزىكى ساله كىيه ئەزى د گەل تە،

وخودى شاهده كو من ب رەنگەكى وەسا حەز ژ تە كرىه يى بەرى تە من

پى حەز ژ كەسى نەكرى، و تو يى دىينى ئەڤه تو يى د چ حالى دا، ڤيجا

ئەز حەز دكەم تو بىڤيه من كانى پشتى تە ئەز قەستا كى بكەم، وئىكى

وەكى تە ئەز دى ل كىڤه بىنم خو بگەهينمى؟

پشتى سەيداي بىنەكى چاڤين خو دانايىنه سەرىك وچووويه هزران، ل

شاگرده يى خو زڤرى ڤه وگوتى:

- كورپى من! هندی ئەزى هزرين خو د وان كەسان دا دكەم يىن وەكى

مە كەسەك نائىتە بىرا من، مانى تو يى دىينى خەلك چاوا يىن هاتينه

گوهارتن، وړىكا خودى يا ل بەر خو بەرزەكرى.. بەس هەڤاله كى من ل

موبسلې يې هه، نهو ژى وهكى مهيه، يې ل فلان كه نيسې، هه پره نك
سلاڅين من بگه هينې وبمينه د گهل وى تو ژى خوشارهت نابې.

و د گهل ب دويماهى هاتنا څى گوتنا وى، نهو پيچكا مايې ژى ژ
ژيانا وى ب دويماهى هات، ووهكى وى مرؤڅى يې هه مى تشتين خو ژ
دهست داين نهو ب گرى وشكهستن څه ژ مهزه لا نوسقوفى دهركهفت؛ دا
وى خه بهرئ نه خوښ بگه هينته خه لكې كه نيسې..

و د گهل هه لاتنا روژا دى، جحيلې فارسى ميده كا جلكين خو پيچا
ودهست داينې، وزوى خو ب وى كاروانى را گه هاند نهو يې ب لايې موبسل
څه چووى.

وهغه را بهر دهوام

پشتى وهغه ركا دريژ يا نيزيكي هه يښه كې كيشاى نهو د گهل كاروانيان
گه هشته باژپري موبسل، وبهرى نهو بيېنا خو څه دهت، ووهستيانا سه فهرئ
ژ سه ر ملي خو بدانت، وى پسيارا هه څالى خو يې نوسقوف ژ خوداني
خانې كر، ودهمه كې دريژ پيښه نه چوو نهو ل نك وى مرؤڅى بوو يې
سه يداينې وى يې ديمه شقى بهرئ وى داينې..

ديتنا څى زانا يې نوې، نهو يې بهايه كې زيده داينې وپوبته يه كې بهرچاڅ
پې داى ژ بهر شيره تا هه څالى خو يې ديمه شقى، خه ما وهغه ر كونا سه يداينې
وى يې ديمه شقى ل بهر سڅك كر، و نهو وهستيان ژى ژ بيړئ بر يا وى
ديتي هه تا شياى ژ ديمه شقى قهستا موبسلې بكهت.. د گهل څى هه څالى

خۆ یی نوى، وى ههست ب دلخۆشیهكا مهزن كر، چونكى وى ژى وهكى
 ئوسقوفى ديمهشقى هيقيهكا مهزن د دلى دا چاند كو شيرهتین مهسحى
 وتهعالمین ئنجیل نه هندهك گوتننن خهيالینه ب تنى ل سهر بهرپهپتن
 كتیبان دئینه نهخشاندن، ونه هندهك هزرین مثالینه د سهرى زهلامین
 دینی دا جهی خۆ دگرن، بهلكى ئهو بهرنامهیهكى عهملینه د رهفتاری
 هندهك مروقتین بزاره دا دئینه ب جهننان، لهو دهمی ههيقا وى يا شهشى
 دهباس بووى، ونیف سالا وى ل مويسلى تمام بووى، وى وه هزر كر ئهقه
 شهش رۆژه ئهو هاتیه نك سهیدایی خۆ.. وهوسا رۆژین خوش ب سهر
 خودانى دا دچن بئی ئهو پى بحهسييت!

بهلى جارهاكا دى ئیغبالى رىكا خۆ ژ نك وى وهرگىرا.. ههر وهكى
 قهدهرا وى ئهو بوویه ههر جارهاكا ئهو نيزىكى سهرهكانیا زهلال بت، فلهك
 وى بدهته بهر چهرخان ودوير بهاقیت، سهرهكانیى لى شیلی بكهت، یان
 چهپهكا دوير ودريژ بيخته رىكا وى، پشتى شهش ههيقان ب تنى ژ هاتنا
 وى بو نك ئوسقوفى مويسلى جارهاكا دى وى دویمهيا پیراتیى دیت
 دهمی ب شالۆكا مرنى دئیتته دورین! جارهاكا دى وى تام كره تهعلیا درى
 دهمی پهرداغ ب نیقى دئیتته هیلان، وخۆشتقیى دلى بهر ب
 وهغرهكا دوير قه دچت.. وهكى وى عیبادهتكهرى ب خۆشكاندن قه د
 میحرابا موناجاتى دا سهرى خۆ دچهمینت، وچاقین خۆ ددانته سهرىك و
 ب خهیالا خۆ قه دچته جیهانهكا رووحى یا فرهیا وى ب قیاساتین دنیايا
 مه نهئیتته پشان.. ئهو ب نك سهیدایی خۆ یی دريژكرى قه چوو، دلى وى
 دگوتى كو ئهو یی بهرههفیا خۆ دكهت دا بلند بهر ب جیهانا رووحى قه

بچت، لهو ب دو چاڦين تهر ژ رڼدکان شه داخوازا خو ئهوا گوتيه
ئوسقوفى ديمهشقى گوته ځى ژى:

- نهى باب! تو دزاني كو ئوسقوفى ديمهشقى بهرى بمرت بهرى من
دابوو ته.. و ل دويث شيرهتا وى من قهستا ته كر، وئقه تو ژى دى من
هپلى وچى قهستا وى كهى.. ڦيچا تو دى بهرى من دهيه كى و تو شيرهتى
ل من دكهى نهز قهستا كى بكهم؟ رڼو بو رڼو پيكا تنگ دبت وهكى تو
ديبى!

پيره مپىرى ب نه زمانه كى دريژيا سال وزه مانان گران كرى گوتى:

- كورى من! مرڼو نه ماينه نهو مرڼو يين مه دنيا سين، بارا پتر ژ
وان پيكا ل بهر خو بهرزه كرى، وهندى نهز هزرا خو دكهم ژ مرڼو كى
پيڼه تر كهس نائيتته سهر هزرا من ل سهر وى پيكي بت يا نه نوكه ل
سهر، نهو ژى (فلان) كهسى ههفالى منه، يى ل نصيبينى، ڦيچا نه گهر
نهز مرم ههپره قهستا وى بكه، نهو ژى وهكى مهيه..

وهه زوى نهو چرابى (ججىلى فارسى) شهش ههيقان پيكا خو ل بهر
ديتى قه مريا، و پارچه يه كا دى ژ دلخى خو وى بن ناخ كر، بهلى ځى جارى
ل نهينه و.. نهو جهى ل زه مانه كى رڼا هيا پيغه مبه راتى ل سهر دهستى
يوونسى كورى مه تتاي لى به لاف بووى..

وو هغه بهر ده وام بوو.. ځى جارى ژ ټلهل بهر ب نصيبينى شه، وهه
جاهكا وى نهو كهس دديت يى سهيدا يى وى ل بهر سه كه راتى شيرهت پى
لى دكر، هه زوى وى نهو زه حمهت ژ بير دكر يا وى ب پيكي شه ديتى،
ژ بهر وى قه درگرتنا وى ژ سهيدا يى خو يى نوى دديت ژ لايه كى شه، و ژ

بهر وی ئەخلاق و پرەفتاری جوان وزهدا و تهقوايا مهزن يا وی ل نک وی ددیت.. بهلای تشتی دلای وی دئیشاند ئەو بوو: وی ددیت مرن قی دەستهکا هلبژارتی ژ زهلامین خودایی رۆژ بو رۆژی یا بهر ب جیهانا خو قه دبهت و کیم دکهت، وچهند ئیک ژ وان دچت ئەو نابینت ئیکدی دی ههبت جهی وی تژی بکهت.. ئەری تو بیژی ئەفه دویماهی بت ئەو گههشتیی؟

- بهلکی!! قیجا مادهم هۆسایه، دقیت هندی ژ وی بیت ئەو بارای خو ژ وی زانین و تهقوايي داگرت يا ل نک فان مرۆقین نوورانی ههی..

هیشا سهیدایی وی ئوسقوفی نصیبینی یی ساخ دلای وی ئەو ژ هندی دترساند کو مرن ناهیلت ئەو چاڤین خو ب دیتنا قی ژی گهلهک تیر بکهت، و ئەوا دلای وی ئەو ژ ترساندی ب جه هات.. لهو وی خو نهچار دیت داخوازا خو یا ههر جار بکهته فه.. و سهیدایی وی یی نوی ژی وهکی یین بهری خو سستی د شیرهت و نیشادانا پیکنی دا بو وی نهکر، وگوتی:

- کوپئ من! بهس مرۆقهک دئیته بیرا من وهکی مهیه، ناقی وی (فلانه)، و ئەو نوکه یی ل عهمووریی ژ وهلاتی پۆمی، قیجا ئەگهه ئەز مرم ههپه قهستا وی بکه..

د گهل ئوسقوفی عهمووریی

دهمی شویرهین مهزن و بلند یین باژیری عهمووریی ژ دویر قه ل بهر چاڤین وی ئاشکهرا بووین، و پهبهری کاروانیان مرگینی دای ئەفه ئەو ب

سلامه تی گه‌هشتنه قویناغی، ژيانا وی وهک زنجیره‌کا پیکه گری‌دای ل
 بهر چاڤا دوباره بوو، ههر ژ وی رۆژی یا بۆ جارای ئیکدی د گه‌لیه‌کی ژ
 گه‌لیین ئەصفهانێ دا ئەو ب سهر وی دیرا بچوبک هلبووی، یا ژيانا وی
 گوهارتی، پاشی ده‌می وی قه‌سر ومه‌زنی ومه‌نصبی بابی هیتلای،
 وپشت دایه پهرستگه‌ها ئاگرێ پیرۆز، و بهر ب وه‌لاتی شامی قه‌ چووی؛ دا
 نژیکی ژێده‌ری رۆناهیی ببت، پاشی ئەو غه‌ریبی وده‌به‌ده‌ری ونه‌خۆشیا
 هاتیه ریکای وی د قی وه‌غه‌را به‌رده‌وام دا ئەوا وی ژ جه‌ه‌کی ده‌اقیته
 جه‌ه‌کی دی، و ژ نک مرۆقه‌کی ده‌ته نک ئیکدی دی.. ل دیمه‌شقی، ل
 موبسلی، ل نصیبینی، ل ههر جه‌ه‌کی ئەو چوویی وپارچه‌یه‌ک ژ عه‌مری
 خۆیی جحیلینی هیتلایه لی وی هنده‌ک بیره‌اتنن جودا جودا هه‌نه،
 هنده‌ک خۆشی ونه‌خۆشیین تیکه‌ل لی دیتینه.. وه‌ما ژیان ههر یا ب قی
 ره‌نگیه، به‌لی یا گرنگ ئارمانجا دویمه‌هییه، وی ئارمانجه‌کا بلند ل به‌را
 خۆ دانایه وئه‌گه‌ر هات وئه‌و گه‌هشتی ئەف هه‌می زه‌حه‌مه‌تا وی دیتی چو
 نابت.

وده‌می ئەو د گه‌ل کاروانیان ب ژۆرکه‌فتینه ناف باژیری عه‌مووریی یی
 مه‌زن، وه‌کی مه‌زنی وسه‌رفه‌رازی ل سهر شویرها باژیری یا مه‌زن،
 وئاهاهیین وی یین موکم خواند، ههر تشته‌کی ب بهر چاقین وی دکه‌فت
 شعوروا ب هه‌یه‌تی ل نک وی په‌یدا دکر، به‌لی تو بیژی مرۆقتین قی
 وه‌لاتی د جودا بن ژ وان یین وی ل وه‌لاتی خۆ ل ئمبراتووریه‌تا فورسی،
 یان ل وه‌لاتی شامی وموبسل ونصیبینی دیتین؟ یان گرفتاریا وان ژ
 ههر ئەوه وان رۆناهی ل بهر خۆ به‌رزه‌کریه وئه‌و د تارستانه‌کا مه‌زن دا

دژین؟ ژ وان نیشانین ئەو ل سەر جاده و خانى و دیمین خەلکى دبینت یا
 دیاره کو مللەت ل ڤیترى د (تەرەف) و دەوله مەندیەکا بەرچاڤ دا دژین،
 بەلئى تو بیترى ئەف تەرەفا ل سەر پەنگ وروپى وان ئاشکەرا کەرەکا
 ڤەشارتى د دلین وان دا پەیدا نەکرت، ژ بەر وئ موناڤەسا نە یا شەریف
 ئەوا ئەو ل نک خودانان پەیدا دکەت.. عەمووربە جیپانەکا نوى بوو د
 چاڤین وى، و هەر چەندە ئەو نە ژ وان کەسان بوو یین شارستانی
 و ئاڤاهییت مەزن و بلند وى مەندەهوش بکەن؛ چونکى ئەوئ (طەیسەڤوون
 و ئەیوانا کيسراى) دیت بت جەهەکئ وەکى عەمووربى ل بەر وى دئ
 گوندەکئ بچویک بت، بەلئى جەهەکئ نوى یئ مرؤڤ دچتئ -بئى گومان-
 تاما خو یا تايهت دئ هەبت، و پشتى هنگى تشتئ ئەف هەمى مەزنى
 و جوانیە د چاڤین وى دا دشکاند ئەو بوو وى هەست ذکر کو ئەف خەلکئ
 د بەر وى را دئین و دچن، و ژيانا خو ب پەنگەکئ رۆتینى دبنە سەرى
 ڤەرڤا وان وغان کەڤرین هەشک نینە یین ئەف ئاڤاهییت بلند یئ هاتینە
 دانان؛ چونکى ئەو تەرازا تیکەلیین وان پئ دئینە کیشان، شەهوەتا
 عەبدینى بۆ درەوئ و دلچوونین بیتخیر و حاکمین زۆردار یا ل سەر زالە..
 دینى پاک ل بەر وان وەکى وان نەخشین بئ رح یئ لیهاتى ئەوین ئەو ل
 بەربانک و سەر دیوار و شویرهان چئ دکەن.. وراستە ل وان هەمى بارژپین
 ئەو چوویئ دیاردا هلوهشیانا رووحى ب بەر چاڤین وى دکەفت، بەلئى ل
 ڤیترى ئەف دیارده ب خرابترین پەنگ بۆ وى خوبا دبت، حەتا ل کەنيسەیان
 ئەو جەپین بۆ هندی هاتینە ئاڤاکرن دا مرؤڤ خوشکاندنا خو بۆ خودئ لئ
 دیار بکەت، مەظاهرتن تەرەڤئ و خۆمەزنکرنئ جەپئ خو دیتیه، و ل هەر

جبهه کی صهنه مه کی داناینه، راسته ئه و دبیتزن: ئه فه وینه یی عه ذرائی و کوپری و یی پرگار کهره، به لی فه رقا ئان و وان صهنه مان چیه ئه وین ته مثیلا خوداوه ندین یونانی یین به ری دکر؟ پشتی هنگی کهنگی ئه ف سه روسیمایین (فه خفه خی و تهره فی) یین ئه و ل ئان جهین عیباده تی دبینت و یی (به ساطه تی) بۆ مرۆقی بهرچا ف دکه ت یا مه سیح پی هاتی؟ و کهنگی ئارمانجا مه سیحی ب و یی گازیی یا وی گه هاندی ئه و بوو خه لکی هه میی ب مه سلا (ئزدواجیه تا طبیعه تی مه سیحی) فه موژیل بکه ت، هه تا قانون ل دۆر بینه دانان، و ب سه دان زانا و تیگه هشتی و هزرقان بینه کوشتن و سۆتن سه را پشته فانیای فی بۆچوونی یان و یی بۆچوونا هه وه؟ هه ر وه کی مه سیح نه هاتبوو دا ئیش وئه له مین مرۆقی سفک بکه ت، به لکی دا ئه و پتر وان ب خیلاف و هه فزکیان فه موژیل بکه ت! خو ئه و ئوسقوف وزانایین ب فی سه روبه ری نه درازی ژی خو د کونجین که نیسه یان دا بی دهنگ کریه، و که سه ک نااخفت و دهنگی خو بلند ناکه ت؟

- بۆچی؟

گا فا وی ئه ف پسیرا تامدای ب گزندئ فه ژ سه یدایئ خو یی نوی ئوسقوفی عه مووریی کری، وی گۆتی: به ری پتر ژ دوسه د سالان، ده می قسطه نطینی مه زن بریار دای مه سیحیه تی بکه ته دینی ئمبراتووریه تی، که یفه کا مه زن بۆ زانایین مه یین پتشین چیبوو؛ چونکی هیقیا وان یا مه زن ئه و بوو ئه و بشین خودان باوه ران ژ و یی زۆرداریا مه زن پرگار بکه ن یا ئمبراتوورین به ری وی یین کافر دئینا سه ری، و وان هه میان ژ و یی جودابوونی پپارپزت یا که فته نه اف پتیزین وان، و به ری وان دایه

دوژمناتی، بهلی تشتی چیبوی ئهو بوو وی خه لک ژ بهر بای بره بهر
 بارۆقی! چونکی وی شیانی دهلته تی ههمی بو هندئ موسه خه ر کرن ئهو
 خه لکی ب کوله کی بینته سه ر مه زه به بی خو، وه زرا خو بکه ته د سه ری
 وان دا، گه له ک زانا وتیگه هشتی و خودانی پیکین بلند د دینی دا
 به رانه ری وی راوه ستیان، و به رگه ریان کر دا ریکئی ل هزر و بی رین وی یین
 (وه ئه نی) بگرن ونه هیلن ئهو پا قژی و زه لالی مه سیحیه تی به قه م که ت،
 به لی وه سا چیبو ئهو زورداریا وی ئینایه سه ری خودان باوه ران ب نا قی
 به ره قانیا ژ مه سیحیه تی گه له ک دژوارتر بوو ژ یا سه نه مه پره رپسان ل
 ده می کافریا دهلته تی دئینا سه ری وان.. له و گه له ک ژ وان نه چار بوون
 ژ باژیران بره فن، و ل گه لی ونه الین دویر ژ مرۆقان دیران بو خو چی
 بکه ن و دویر ژ چاقین ئمبراتووری و زه بانیین وی په رستنا خودی بکه ن، وئهو
 کت و مایین مایی ژی یین رۆژ بو رۆژی کیم ده بوون ئه زمانئ خو گرتن؛ دا
 سه ری خو بیارین.. کوړئ من! گه له ک جارن ده می پیل ژ مرۆقی دژوارتر
 لی دئیت، مرۆقی بقیت یان نه قیت ته سلیمی پیلئ دبت، و مرۆقه کی ب
 تنئ ئه گه ر چه ند یی ب هیز ژی بت نه شیت به ری پیلئ وه رگیرت.. و د
 گه ل وئ بی هیقی بوونئ ئه و د گۆتین ئوسقوفی دا هه ی، گۆتئا (رووزیه ی
 ئه و شفه کی ل کۆچکا قه سرا بابئ وی ل (جی) گۆتی: ((الازمه رۆژه ک
 بیئ رۆناهی تیدا ب سه رکه قت)) هیشتا یا د گو هین وی دا ده نگ
 قه دده ت، له و وی ژی هی دی د گه ل خو گۆت:

- به لی، لازمه رۆناهی ب سه رکه قت!!

وځنی جارا دیاره قه‌ده‌ری پتر ده‌لیقه دا وی کو‌ئو بشیت مفایی بو‌ خو
 ژ ته‌قوا وزانینی س‌ه‌یدایی خو‌ وه‌ر بگرت، وگاځا وی دیتی مانا ل
 ع‌مووریی فه‌کیشا، وچونکی‌ئو نه ژ وان که‌سان بوو یین خو‌ ده‌یلنه ب
 نانن خیر و ص‌ده‌قاتان فه، وی ده‌لیقه‌یا به‌طالیا خو‌ بو‌ خو‌ نستغلال کر
 وشقانی وگاځانی بو‌ هنده‌ک خه‌لکی ع‌مووریی کر به‌رانبه‌ر هندئ‌ئو
 بشیت پاریه‌کی ح‌لال ب ده‌ست خو‌ بیخت، وده‌ستی هاریکاریی ژئ بو‌
 که‌سین پیتقی درېژ بکه‌ت، وده‌می وی ده‌لیقه‌یا خو‌ ددیت و ژ کارئ خو‌
 خلاس بوو، قه‌ستا که‌نیسی دکر و خزمه‌تا ئوسقوفئ دکر، و ل نک وی
 خو‌ فیری په‌یقا خودئ دکر.

نه‌ینیا مه‌زن

مانا وی ل ع‌مووریی پتر ژ سئ سالان فه‌کیشا، د قان سئ سالان دا
 ئو شیا ب وی پاریی کیم یی ژ شقانیی دگه‌هشتئ، هژماره‌کا تهرش
 وحه‌یوانه‌تان بو‌ خو‌ بکرت، و ژ داهاتیی وان ژینه‌کا سه‌رفه‌راز
 بیورینت.. و ل وی ده‌می ئو ب رۆژا خو‌ یا ئه‌فرۆ فه‌ یی موژیل وی هزر
 د سوباهیا خو‌ دا نه‌دکر، ههر وه‌کی وی هزر دکر هه‌ما ژینا وی هؤسا وه‌کی
 وی دقیت دئ چته‌ سه‌ری، هه‌تا ئو رۆژ ب سه‌ر دا هاتی یا (موفاجه‌ئ‌ه‌کا
 ب خه‌م) تیدا بو‌ وی چیسووی.. ل ئیقاریا وئ رۆژئ ده‌می ئو به‌ر ب
 که‌نیسی فه‌ دچوو؛ دا وه‌کی ههر جار ل خزمه‌تا ئوسقوفئ ته‌قوادار ئاماده
 بیت، وی ئو ل جه‌ئ وی یی ههر جار نه‌دیت، وگاځا زانی کو‌ئو یی

نەخۆشە، دیمەنئ ھەر سئ سەیداییڭ وی ییڭ پېشیی ھاتە بەرچاقان،
وردەشەکا مرنئ ئەوا نئزیک بوو ژ بیرا وی بچت جارەکا دی ب ھەمی
کرتیا خۆ قە ھاتە بەرچاقان..

- ئەرئ تو بیژی ئەو ژئ بچت، و ل نیشا رپکئ من بەیتە ب تنئ؟
قئ جارئ ئەز دئ قەستا کئ کەم، وبەرئ من دئ کەفتە کپژ رپکئ؟
وگافا ئەو ب ژۆر کەفتی وسەیداییڭ خۆ درپژکری دیتی ل سەر تەختەکئ
کەفتئ بی سەرورەر، ما و دەمەکی د مەزلئ فوکری.. بی دەنگیڭ، قالاتیا
مەزلئ، ئەو ناقمالیا (موتەواضع) ئەوا لئ ھەمی، ھەر تەشتەکئ بەرئ وی
قئ کەفتی، بیرا وی ل ھیلانئ ئیناڤە، تەزینکەکا ب ترس ب سەر لەشئ
وی دا ھات، بەرئ خۆ دا دیم وسەرورچاقین پیرەمبیرئ رازای ھیچ گومانەک
ل نک وی نەما کو دیسا ئەو روی ب روی بەرانبەر دیاردا مرنئ یئ
راوەستایە، (مرن) ئەوا تام بۆ کەسئ د چو خۆشیان دا نەھیلای!

ھیدی ئەو ب نک تەختئ سەیداییڭ خۆ قە چوو.. ئەڤە جارا چارپیە ئەو
شعوورئ ب نەخۆشیا ئیتیمی دکەت، ھەست دکەت کو ژیان بەرانبەر
گرانیا مرنئ یا ژ ھەمی رامانین خۆ قالا دبت، چ بکەت؟ قئ جارئ
چاوا ئەو پیشوازبی ل موصیبەتا خۆ بکەت، ھەر تەشتەکئ مرۆڤ گەلەک
ببینت ل بەر مرۆڤی بی تام دبت، مرن تئ نەبت، ھندی جارا وئڤەترە تاما
وئ نەخۆشترە..

- سەیداییڭ من! تو دزانئ ئەڤە سئ سالە ژ کورەکی بۆ بابئ پتر ئەز
یئ نئزیکئ تەمە، چەرخاب ئیغبالئ ئەز ژ دیمەشقی ھاڤیتە مویسلئ،
پاشئ ژ وپرئ ئەز ھاڤیتە نصیبینی، و ژ نصیبینی ئەز ھاتمە نک تە، ل

بەر دەستی ههوه هەر چار ئوسقوفان هیفی هیدی هیدی د دلّی من دا هاته چاندن، وهکی وی مرۆقی بەرزە ل دهشتهکا بهرفرهه یا بی پرتیشان ههوه دهستی من گرت و بهرئ من دا وی ریکی یا من بلند بهر ب عسمانی قه دبەت، ئەگەر هوبن نهبانه ئەز ژێ وهکی وان ههمی مرۆقین ل دۆر ورهخین مه دژین دا ژیم بی ئارمانج، ههقالین ته هەر ئیکی پشتی مرنا خو ئەز دهنارتمه نک بی دی، حهتا ئەز هاتیمه نک ته، وههر وهکی ئەقه تو ژێ بی کارئ خو دکهی دا بگههیه وان ل جیهانا رحن، قیجا تو بهرئ من دی دهیه کی؟ و ئەز پشتی ته کیفه بچم؟

گرانیا مرنی بو دهمهکی ئەزمانی ئوسقوفی گریدای، هندی هاتی نهشیا گوتنا خو بگههینته شاگردهیی خو بی دلسۆز، ئەوی ترسیای مرن دهلیقهیی نهدهته سهیدایی وی بهندکهکی دی بی وی ب عسمانی قه گریدهته بو دهسنیشان بکهت، (تهوهسسولهکا مهزن) د چاقین وی دا ههبوو کو مرن هند دهلیقهیی بدهته سهیدایی وی کو بشیت مرادا وی حاصل بکهت، چهند دهردهکی گرانه دهمی مرن دبته ئەو ئاستهنگ یا دکهفته د ناچهرا مرۆقی وهیقیی دا..

دویمهیی سهیدا شیا لیقین خو ب گرانی قه ژ سهریک پراکت، بیی بهرئ خو ژ گاربهی وهرگیرت و بهرئ خو بدهته شاگردهیی خو ئەوی مهوقفی مهندههوش هیلای، گۆت:

- کورئ من! ب خودی هندی ئەزی دئیمی کو نافهکی بینمه بیرا خو ل سهر قی ریکی بت یا ئەم ل سهر و بهرئ ته بدهمی، چو ناف نائینه بیرا من.. ئەز کهسی نانیاسم ل سهر ریکا راست مابت.. بهلی ئەز دی

تشته کی بو ته بیژم بهلکی تو مفایی بو خو ژئی بیینی، دهم یی نیزیکی
بووی پیغهمبه رهک ب دینی ئیبراهیمی بیت، نه گهر تو بشتی خو فیرا
بگه هینی وه بکه..

- پیغهمبه رهک؟ ب دینی ئیبراهیمی؟ چاوا و ل کیشه؟ وچاوا نه ز دئ
شیم وی نیاسم؟

ب شهوق فه وی نهف پسپاره ژ ئوسقوفی کرن.. دا بیژی ئوسقوف ب
تهعدایی یی پهیشان ژ دلئ خو دکیشته دهر، وگاشا وی دیتی ئوسقوف بی
دهنگ بوو، دلئ وی نیزیکی بوو ژ ترسان دا ژ جهئ خو بیته دهر، وی
هزرکر ئوسقوف تمام بوو بهری قئ سرا مهزن بگه هینتی..

- کورئ من! شعیایی پیغهمبه د مزگینیا خو دا ئاشکهره دکته کو
وهحیا دویماهیئ ژ لایی وهلاتئ عه ره بان فه دئ ئیت..

- وهلاتئ عه ره بان، ل کیشه؟ وچاوا نه ز دئ ب سهر هلم؟

- نهو پیغهمبه ره ده می دئیت مرؤقین وی دئ وی ژ جهئ خو دهر یخن،
لهو دئ نهچار بت مشهخت بته جهه کی دکهفته د ناقبهرا دو عه ردین رهش
دا، تژی ناقبهرا وان دارقه سپن، و نه گهر ته بقیت وی بنیاسی نهو ژ خیر
وصه ده قاتان ناخوت، بهلئ دیاریان وهر دگرت، ب ناف ملین وی فه نیشانا
پیغهمبه راتیئ ههیه، و..

و.. ل فیریئ ئوسقوفی بو جارا دویماهیئ چاقین خو دانانه سه ریک،
وقه ستا وه غه را خو یا دویماهیئ کر، پشتی شاگردئ خو هیتلایه د ناف
پتلهکا دژوار دا یا خهم وخیال، وهزر و بییران دا.

بهر ب صحرایا عه ره بان شه

سئ هه یقان پشتی مرنا سه دایئ خو ئه و ما ل عه مووری، به لئ بیئ
ئه و تامه کئ ژ مانا خو ببینت، وه کی وئ شتلی یا تو ژ جهئ وئ بینیه
دهرئ و بیه ی بدانیه جهه کئ دی بی غه رب.. گوهی وی ل سه ر بوو کانئ
کهنگی کاروانه ک دئ بهر ب وه لاتئ عه ره بان شه دا خو بده ته د گه ل، ووی
گه له ک کهس ل ده ور و بهرین خو ئاگه هدار کریوون کو هه ر جاره کا ئه و پی
حه سیان هنده ک دئ بهر ب صحرائا عه ره بان شه چن ئه و ئاگه هداریا وی
بکه ن.

و پشتی سئ هه یقان مزگینی بو وی هاته دان کو هژماره کا بازرگانین
عه ره بان بین هاتینه باژیری عه مووری، هه ر زوی وی خو گه هانده وان، و
ب وئ پیچکا عه ره بیئ یا ئه و ل شامئ فیروویئ ئه و شیا داخوازا خو
بگه هینته وان، گوئ:

- ئه ز مروقه کئ ب تنیمه، من دقیت قه ستا وه لاتئ هه وه بکه م، ئه گه ر
هوین من د گه ل خو ببه ن هه چی مالی من هه ی ئه ز دئ پیشکیشی هه وه
که م..

وان گوئئ: ئه م هنده ک بازرگانین ئویجاخا (به نی که لبین) چه ند
رؤژه کان ئه م دئ مینینه ل قئ باژیری و پشتی بازرگانیا مه ب دویماهی
دئیت ئه م دئ شه گه ربینینه وه لاتئ خو، هنگی خو نیشا مه بده دئ ته د
گه ل خو بهین.

د وان پوژتین کیم دا وی کاروبارین خو ل عه مووری ب دویماهی
 ئینان، وپوژا ژفانی کاروانی هاتی ئه وی به رههف بوو خو بده ته د گهل
 وان، پشتی تهرش وحه یوانین خو فرۆتین، وپاری وان دایه شیخ
 کاروانی، ژبلی ماله کی کیم یی وی بو پیتقیین خو یین فهر هیلای..
 وکاروانی دا ری، ژورد ب لای شامی شه چوو خاری، بهر ب ریکه کا
 دویماهیا وی یا نه دیار شه!

د قی وه غه ری دا یا گلهک پوژان شه کیشای، زهلامی فارسی فیری
 عه ره بیه کا باش بوو ژ هه قالیپن خو یین که لبی، و ژ نیزی که شه ب سهر
 عورف و عه ده ت و بیر و باوه رین وان هلبوو، گلهک تشت ل نک وان هه بوون
 که یفا وی پین هات، وه کی زیره کیی و گیانی نازادی یی صه حرائی وان ل
 نک وان پهیدا کری، به لی تشتی ژ هه میی پتر دلای وی دئیشاند ئه و
 نه زانینا مه زن بوو یا وان ب خودی و دینی دورست هه ی، وچهند سه همی
 سه ری وی دگرت ده می وی ددیت هه زه لامه کی ژ کاروانیان صه نه مه ک ژ
 داری یان به ری ب ده ستین خو یی چیکری و دبیزت: ئه شه خودایین منه،
 وگاڤا صه نه می وی به رزه بوو یان شکه ست ئه و دی رابت صه نه مه کی دی ژ
 خورمی چی که ت، وچی گاڤا برسی بوو ئه و دی ده ته بهر له قان!!

وچهند کاروانی وان پتر نیزیکی صه حرائی دبوو وی هه ست ب
 دلفره هیه کا مه زنتر دکر، گلهک جاران ئه و ل دۆر و ره خین خو دزق ری، و ب
 شه و قه کا مه زن شه د وان جهان دفوکری یین که فنه بهر چاقین وی، تو دا
 بیژی ئه و یی ل هیڤیا خوشتقیه کی خو یی زیده عه ریز کو نیزی که ل بهر
 چاقان دیار بیت.. هیڤیا وی ئه و بوو جهه کی تژی دارقه سپ یی کو دکه فته

د ناقبەرا دو لاتین پەش دا ب بەر چاقین وی بکەشت، دا ئەو بیژتە هەقالین خۆ یین (کەلبی): راوەستن، ئەز گەهەشتە وی جەمی یی من دقیت، ئەز دئ مینمە ل قیری!! بەلئ ل قئ صەحرائا بەرفرەه وەکی بەحرەکا بی بن، چاف ژ دیتنی کەسیرە دبن، و ب وەستیان قە ل خودانی دزقن.

پوژ ئەوا زەراتیا مرنئ ب لیقان دا هاتیە خواری، هیدی هیدی خۆ دادهیل سەر وان گرکین خیزی ئەوین ل پوژئاقایی دیار دکرن، دەمی وی گوھ لی بووی ئەو زەلامئ سەری حیشتی دەھاژۆت، وستران دگۆتن، ژ نشکەکی قە راوەستیا.. ل هەقالین خۆ زقپی و ب دەنگەکی بلند قە گۆت: ئەقە ئەم گەهەشتینە (وادی لقورا) وی هە ژ دویر قە یی ئاشکەرا دکەت.

وهر چەندە وی نەدزانی کانئ (وادی لقورا) چیه ژئ، بەلئ گاڤا وی دیتی کەیفە کاروانیین هەقالین وی هات، کەیفەکا زبده بو وی ژئ چیبوو، چونکی وی ب نیشانان تی ئینادەر کو دیارە ئەو ژ قویناغی نیزیکی بوون.. وپیچ پیچە پوژئ خۆ ژ بەر چاقین وان غەوارە کر؛ دا پئکی بو هەیفە چارده شەقی قەکەت دا کو بیت و تیشکین خۆ یین زەر وزەلال ب سەر وی خیزی دا بەردەت ئەوی هندی چاف قەترە دکەت یی بەرفرەه.. نزا بوچی قئ دیمەنی بیرا وی ل دەشتا (زەندەر ووزی) ئیناقە دەمی ل شەقین تاقە هەیفە دەشتا ئەصفهانئ یا بەرفرەه دپری، و ل هەردو لایین وی گوند و رەز و بیستان دبه لاقن، دەلیقەبەکی چاقین خۆ دانانە سەریک هەر وەکی دقیا بو دەمەکی پتر وی دیمەنی شربن بەیلتە ل بەر چاقین خۆ.. و بەری

ئەو ژ فان هزرىن خو يين نازك بزفرته شه، ئەو ل وئ راستيا تەعل هشیار
بوو يا چو جاران وى (تەوه قوع) نە دكر.

گریدان ب وەریسی عەبدینی

تشتی وى دیتی ئەو بوو دەنگ و دۆرەکی نە یی عەدەتی هاته گوھان،
گاڤا وى چاڤین خو ڤه کرىن وى دیت کاروانیین هەڤالین وى ل دۆر زڤرىن،
و ب پەنگەکی غەریب تی فوکرین، دلئى وى گۆتى: فان خرابیه کا کره
دلئى خو! و د گاڤئى دا مەزنى کاروانى دەستى وى گرت و گۆتى: ژ نوکه
ویڤه تو عەبدئى منى.. نە وه بت تو بلقى، ئەگەر ئەز رحى د ته ناهيلم!!

وى هەوجەیی ب هندئى نەبوو کەس قئى پەيڤئى بو شوڤه بکەت؛
چونکی ئەو يا ناشکەرایه، ژ ئەڤرۆ پيدا ئەو ب وەریسی عەبدینی هاته
گریدان، راسته گەله کا ب زەحمەت بوو بو وى ئەو قئى حالئى نوى قەبویل
بکەت، کورئى دەهقانى (جى) ئەوئى ل وەلاتئى خو کسرایه کئى بچوبک،
ئەوئى ل کۆچک و سەرایین ئەصفهانئى ب ئازادى مەزن سووى نوکه بیته
عەبد د دەستئى ئەعرابیه کئى زڤر دا ل قئى صەحرانا شارایى، وئ ئازادیی ژ
دەست بەدەت يا خودئى دایئى و کره مافەک ژ مافین وى.. ئەڤه تشتە کئى ب
ساناهى نینه، بەلئى ئەو چ بکەت؟ ب دو دەستین ڤالا بەرانبەر شیرین وان
یین رويسکرى پراوەستت، ئەو ئیکئى ب تنئى بەرهنگارىا بیست سیهـ
زەلامان بکەت، نە.. ئەڤه نە ژ عەقلیه، هنگى ئەو دئى حوکمى ب
کوشتنئى ل سەر خو دەت بەرى ئەو بگەهته وئ ئارمانجئى يا سەیدایئى وى

ئوسقوفى عەموورىيى بەرىۋى دايى، ل قى صەحرانا دژوار تىرا مرۆقى
 ھەبە بەرزە بىت ئەگەر ئىك ژ كورپىن وى نەبەت، يان ل سەر بەختى ئىك ژ
 كورپىن وى نەبەت، قىجا بلا ئەو خۆ ب دەست ئەمرى خودى قە بەردەت،
 بلا ئەو قى واقىقى نوى قەبويل بکەت دا بزانت كانى خودى دى چ
 تىتى ئىنتە رىکا وى، بىرا وى ل وى گوتنا (پەرتووکا پىرۆز) ھاتە قە
 ئەوا دىبىرت: ((ھەمى تىت د خىرا وان دانە يىن باشىي دکەن، يىن ھەز
 ژ خودى دکەن)) ئەو ھەز ژ خودى دکەت، ووى ئەف ھەمىيە بۆ خودى
 کرە، ويا بەرەقل نىنە خودى وى بەپىلتە ب تى.

دەمى کاروان گەھشتىيە بازارا (وادى لقورا) بازارگانىن (بەنى کەلبىان)
 عەبدى خۆ، زەلامى فارسى، ئەوى تژى بزاف وزەلام باش، بۆ فرۆتىنى
 پىشكىش کر، ل وى دەمى بازارگانەكى جوھى ئەوى دگوتنى: (عوثمانى
 كورپى ئەشەھلى) ل بازارى بو، ئەف پەرتالى نوى ژ دلئى وى ھات،
 پىشتى ئەو وسەرکاروانى کەلبىان ل سەر بەپىي عەبدى فارسى پىك
 ھاتىن، وى دەستى عەبدى خۆ يى نوى گرت وبرە مالا خۆ..

ھەر جارەکا چاقىن وى ب دارقەسپىن (وادى لقورا) دکەفتن بىرا وى
 ل گوتنا ئوسقوفى عەموورىيى دھاتە قە، ووى دلئى خۆ ب ھندى خوش دکر
 کو بەلکى ئەقە ئەو جە بت يى دبتە جەئى مشەختبوننا وى پىغەمبەرى
 دى ب دىنى ئىبراھىمى ئىت، بەلى كانى ھەردو لاتىن رەش يىن کو دکەقنە
 رەخىن بازىرى؟ ئەو ب بەر چاقىن وى ناکەفن!

د ناف کۆما عەبدىن جوھى دا وى جەئى خۆ گرت، و ژ بەر دلساخى
 وجامىريا وى سەيىدى وى رىز وئحترامەکا بەرچاف لى دگرت، وژئ

خواست ب تنی ئەو چاقی خوۆ بدەتە بیستانێ وی یی دارقەسپان،
وچو کارین دی بوۆ نەکەت، و ب بۆرینا رۆژان ئەو بوو مرۆقەکی شارەزا ژ
سەخبیترکرن وچاقدانا دارقەسپان دا، لەو سەببیدئ وی یی جوھی کارئ
بیستانێ خوۆ هینلا ب هیقیا وی قە..

دەمەکی ئەو ل سەر قی کارئ خوۆ ما، پاشی رۆژەکی سەببیدئ وی
هنارتە ب دویف را دا ناگەهداریا وی بکەت کو پیتقیە ئەو کارئ خوۆ
بکەت؛ دا د گەل سەببیدئ خوۆ بچت، چونکی وی ئەو یی فرۆتیە
پسمامەکی خوۆ.. وبتی وی مافی ناخفتنی هەبت، ئەو ب دویف سەببیدئ
خوۆ یی جوھی کەفت؛ دا قەستا جەئ خوۆ یی نوی بکەت.. وچەند کەیفەکا
مەزن بوو وی چیبوو دەمی ئەو د گەل سەببیدئ خوۆ گەهشتیە وی باژیری
یی دگۆتنی: (یەئرب)؛ چونکی وی دیت ئەف باژیری تری دارقەسپ د
ناقبەرا دو لاتین رەش دا یی رازیە، لاتەک ل لاینی راستی وئیک ل لاینی
چەپی.. ل سەر هەردو ملین خوۆ زقری، باش بەری خوۆ دای، باژیری یی تزیە
ژ دارقەسپان، و ل هەردو لایین وی کەفرین رەشن، هیدی د گەل خوۆ گۆت:
تو بیژی ئەف جەه ئەو بت؟!

گاڤا سەببیدئ وی ئەو ژ باژیری دەرباس کری، و ب لاینی ژیری
قەچووی، ئەو د دل دا ب خەمەکا قەشارتی حەسیا، بەلنی حەقی وی نەبوو
ئەو خەما خوۆ ئاشکەرا کەت، یان نەرازیبوونا خوۆ ل سەر کارئ سەببیدئ خوۆ
دیار کەت؛ چونکی ئەو عەبەدە و عەبدی حەقی گۆتنی بەرانبەر سەببیدئ خوۆ
نینە.. بەلنی تشتی دلنی وی خوۆش کری ئەو بوو وی دیت ئەو جەئ

سهییدئ وی لی ئاکنجی گهلهکئ دویر نینه ژ قی باژیری، و ب دهمهکنی کورت ئەو دشیت بگههتی.

ل حصن (بهنی قورهیظه)

حصنی (بهنی قورهیظه) ئەوی دکهفته ژیربا رۆژهلاتا باژیری (یهتری) ئەو جه بوو یی سهییدئ وی یی جوھی ئەو لی ئاکنجی کری، وچاقدان وسهخبیرکنا دارقهسپان ئەو کار بوو یی سهییدئ وی یی نوی ژی هیلایه ب هیشیی فه، ودهمهکنی دریت پینقه نهچوو ئەو فییری ژینا خو یا نوی بوو. سپیدئ زوی ژ حصنی دهردکهفت وقهستا بیسانی دکر، وپوژا خو ههمی ب چاقدان وسهخبیرکنا دارقهسپان فه دبۆراند، وگافا دبوو ئیشار جارهاکا دی قهستا حصنی دکر وشهفا خو لی دقهتاند. و د گهل وئ مهلهل ورووتینی د ژینا وی دا ههی ژی، وی ب دلساخی وراستگویی کارئ خو دکر، لهو سهییدئ وی زیده باوهری ددایی، تشتئ باری عهبدینی یی گران چهندهکئ ل سهر ملین وی سقک دکر.

ل قی جهووی نوی یی ئەو تیدا دژیا تشتک ههبوو بینا وی تهنگ دکر، وخهم د دلئ وی دا زیده دکر، ئەو ژی ئەو رهفتاری وهرادای وئهخلاقئ خراب بوو یی ل نک جوھیین (قورهیضی) ههی، وهکی چهژیکرنا وان یا زیده بو مالی ئەوا دگههته دهرجا عیبادهتی، وئستغلالات وان یا کریت بو ههوجهییا خهلهکئ یهتری ژ ئەوس وخهزرهجیان ب ریکا تهعامولا ربایی د گهل وان، وهلکنا وان بو فتنه

وشەر و لیککهفتنا د ناقبهرا خه لکی دا.. وتشتی ئەو حیبه تی دکر ئەو بوو
 خو زانا بێن وان بێن دینی ژێ ئەو بێن (تهورات) دخواند، خو ژ ئی چهندی
 نه ددا پاش، و ئەو تشتی وان د ناقبهرا خو دا حه رام ددیت، د گهل خه لکی
 بیانی حه لال ددیت، و د گهل هندی ژێ دگوتن: ئەم شه عبی خودی یی
 هلبزارتینه، جیگرین پیغه مبه ران! ئەری ما ئەقه ریککا پیغه مبه رانه یا ئەو
 پی ژ نک خودی هاتین؟ به لی ئەو یا غه رب نینه ژ جو هیان، ما نه
 هه ر ئەو بوون کار بو گرتن و کوشتنا مەسیحی ب دەستین کافر
 و صه نه مپه ر پسان کری؟ ما نه هه ر ئەو بوون بێن یه حیا و زه که ربیا کوشتن؟
 ئەو بێن دیرۆکا خو ب کوشتنا پیغه مبه ران ره ش کربت، بوچی دلێ خو نابهنه
 کوشتنا هنده ک صه نه مپه ر پستین ئەوسی یان خه زه جی؟! پشتی هنگی بوچی
 ئەوس و خه زه جی دئ هنده دساده بن هه قساری خو که نه د دەستین جو هیان
 دا ترانه یان بو خو ب مەصیری وان بکه ن، و ل سه ر حسیبنا وان خو
 زه نگین و قه له و که ن؟

وهه ر جاره کا ئەو دگه هشته ئی جهی ژ هزرین خو وی هه ست ب بێن
 ته نگیه کا مه زن دکر، و ب سو تنی قه دگوت: یا ره بی! خرابی یا گه هشتیه
 کلۆفانکی، ره حما ته کهنگی دئ گه هته مه؟!

و ژ وئ روژی وهه ر یا ئەو تیدا ب وه ر بستی عه بدینی هاتیه گرتدان،
 قیانا ئازادیی روژ بو روژی زنده تر لی دهات، به لی وئ روژا خه به ری
 هاتا (ئبن هه بیانی) بو حصنی (به نی قوره یظه) ب به ر گوهی وی که فتی
 قیانا وی بو ئازادیی گه له ک و گه له ک زنده تر لی هات.. وی ژ هه قاله کی
 خو گوه لی بوو کو زانایه کی مه زن ژ شامی یی هاتی دبیژنی: (ئبن

هه‌بیان) مرۆڤه‌کێ تبه‌رکه، له‌و جوهیته‌ن قوره‌یظی ئه‌و دا به‌را خو ده‌می
قیاین بچن نژیژا بارانی بکه‌ن، به‌لی وی گوته‌ وان: ئەز د گهل هه‌وه ناییم
حه‌تا هه‌ین هه‌می ژ دل تۆبه نه‌که‌ن، وخیران نه‌ده‌نه فه‌قیر وژاران.. وپشته
وان وه کری ژ نوی ئه‌و د گهل وان ده‌رکه‌فته چۆلی ودوعایته‌ن بارانی بو
وان کرن، وه‌یشتا ئه‌و ژ جه‌ی خو نه‌لقی بارانی ژ عه‌رد وعه‌سمانان لی
کر.

قی زانایی بی‌را وی ل هه‌ر چار سه‌یدایته‌ن وی یته‌ن پیروژ ئیناقه،
وخوزیا وی یا مه‌زن ئه‌و بوو ئه‌و شیابا بچته نک (ئبن هه‌بیانی) وخزمه‌تا
وی بکه‌ت کا چاوا وی خزمه‌تا سه‌یدایته‌ن خو یته‌ن دی دکر، به‌لی.. وئقه ژ
کیشه دئیت؟! ئه‌و نوکه عه‌بدی مرۆڤه‌کێ چریکه، قیجا چاوا دی شیت
خوزیا خو ب جه‌ ئینت؟ وچته نک وی زانایی؟ ب تایه‌ته‌ی ده‌می سه‌یدی
وی ئه‌و پیس پاشقه بری ده‌می جاره‌کێ وی ژئی خواستی ئه‌و ریکێ بده‌تی
دا بچته نک (ئبن هه‌بیانی) وگوته‌ی: تو عه‌بده‌کێ بیخیری شو لی ته ب
(ئبن هه‌بیانی) چیه؟ هنگی وی هه‌ز دکر نازادیا خو قه‌گه‌رینت ئه‌گه‌ر خو
به‌یای وی ژیانا وی هه‌می با..

وچه‌ند خه‌ما وی یا مه‌زن بوو ده‌می رۆژه‌کێ خه‌به‌ری مرنا (ئبن
هه‌بیانی) گه‌هشتی بی ئه‌و بشیت بچته نک و ژ نژیژیک قه‌ خزمه‌تا وی
بکه‌ت، به‌لی تشتی دلی وی زیده‌ خو ش کری ئه‌و گوته‌ن بوون یته‌ن ژ کیس
ده‌قی (ئبن هه‌بیانی) بو وی هاتینه قه‌گه‌هاستن، یته‌ن وی ل به‌ر مرنی
گوته‌ن، ئه‌و مرۆقی خه‌به‌ری مرنی گه‌هانیدی گوت:

- دەمى ئەو كەفتىيە بەر مرنى ومەزنىن قورەيظيان لى كۆمبويىن، وى گۆتە وان: گەلى جوهيان! هويىن دزانن بوچى ئەز ژ شامى وەلاتى خىير وخيراتان، هاتمە فى عەردى ھشك وبەيار؟ وان گۆتى: تو چىتر دزانى! وى گۆت: ئەزى هاتىمە فى جەى دا چاقەرى هاتنا وى پىغەمبەرى بكام ئەوى زەمانى وى نىزىك بووى؛ چونكى د كىتپىن مە دا هاتىيە كو ئەو دى مشەخت بتە فى جەى، ونىزىكە ئەو دى ئىت، وهىقىا من ئەو بوو ئەو بىت هىشتا ئەزى ساخ دا باوهرى پى بىنم، قىجا گەلى جوهيان، ھەوہئىمانەت گاڤا ئەو ھات كەس بەرى ھەوہ باوهرى پى نەئىنت، چونكى ئەو پىغەمەرەكە خودى كوشتن وئىخسىركرنا نەياران دى بو وى حەلال كەت، ھەچىي دوژمناتىيا وى بكامت خودى دى وى شكىنت، ھشيار بن ھشيار بن!

- مەعنا ئەز خەلەت نەھاتىمە، وئەو ھزرا من دكر يا د جەى خو دايە! ھۆسا (عەبدى فارسى) د گەل خو ئاخفت، بىي دەنگى وى بگەھتە ھەڤالى وى، وئاخىنكەك ژ كویراتىيا دلى راھىلا وگۆت: ديارە ئىغبالا منە، ئەز مرنا خوشتقىيىن خو ئىك ئىكە بىنم، وپشتى وان بىنمە ب تى. ھەڤالى وى تى نەگەھشت وى چ گۆت، لەو سەرى خو ھزاندا، وچوو.

مزگىنيا مەزن

رۆژ ھىدى دچوون، و دەمى پىگاڤىن خو -ل بەر وى- گران دھاڤىتن، وئەگەر ژ بەر وى ھىقىي نەبا يا د كویراتىيا دلى وى دا دژيا ھندەك جاران

ئەو دا خوزيېن مرنى پراھىلت، عەبدينيى دەست وپيېن وى گريڧابوون، دىنيا ل بەر وى بى تام كربوو، وكو مروڧ عەبدى جوھيەكى مالپەپرىس بت ھىشتا كۇفانا مروڧى گرانتر لى دئيت، بەلى.. چاقى وى ل پىكى بوو كانى كەنگى مزگىنيا مەزن دى گەھتە گوھىن وى، ھاتنا زاناپەكى وەكى (ئبن ھەبىانى) بو وى حصنى ئەو لى دژيا، وئەو گوتىين وى يىن دلشەكەر يىن بو وى ژئ ھاتىنە فەگوھاستن، ھىڧيا وى گەشتەر ومەزنتر لى كربوو..
 ڧىجا، بلا پىھنا خو فرەھ بكت!!

ووى پوژئ دىنيا يا بى دەنگ بوو.. بايەكى ھوبن ورحەت دەھات، ھژمارەكا عەبدان ل سەر گوپىتكىن دارقەسپان بوون تەڧركىن وان د دەستان دا بوون وكارى پاقژكرنا بنىن دارقەسپان ژ چەق وطايتىن ھشك دكر، وسەبيدى وان يى جوھى گاڧ بو گاڧى دەنگى خو ل وان بلند دكر، و ب زڧرى ڧە فەرمان ل وان دكر كو ئەو باش كارى خو بكن، وخو ژ قەستا موژىل نەكەن.. وعەبدى فارسى ژى وەكى وان ھەمى عەبدين دى كارى خو ب بى دەنگى ل سەرتىن دارقەسپەكى دكر، وھندەك جاران ب بەرىخوڧدانەكا تژى مەعنا ژۇردا بەرى خو ددا (سەبيدى) خو يى دلرەق، ئەوى ژ لى خوړىنى نەدوھستيا..

گاڧەكى دەنگەكى غەرب ھاتى وئەو ژ دالغان ئىنادەر، ژۇردا بەرى خو دا، دىت پسمامەكى سەبيدى وى ب لەز يى دئيت، وھىشتا ژ دوپر ڧە يى گاڧى پسمامى خو دكەت، وپشتى ھەردو گەھشتىنە ئىك وسلاڧ كرىبە ئىك ودو، ئەو ب نك وى بنا دارقەسپى ڧە ھاتن يا وى ل سەر شو ل دكر، وھەردو ب پەخ قورمى وى ڧە روپىشتن..

- ها (حویه) پسمام، تو ژ کیشه دئی هوسا بینا ته یا تنگ؟
ب فی رهنگی سهییدئ وی پسار ژ پسمامئ خو کر، وچونکی ئەو د
نیزیکی وی بون، دهنگی وان خو ش دگه هشتئ.. ب بینتهنگی فه
(حویه) بهرسفا سهییدئ وی دا وگوتئ:

- ئەزئ ژ یه ثربی دئیم..

- تشتهکی نوی هه بوو؟

- خودئ کورپن قهیلئ^(۱) بکوژت!! نوکه ده می ئەز هاتیم، وان هه میان
کاری خو کر بوو دا چنه (قوبائئ) ل بهراهیا میتفانئ خو یئ نوی.

- میتفانئ وان یئ نوی؟

- بهلئ.. پیغه مبهری خو، ئەوی ئوبجاخا وی یا قورهیشی راهیلایه ب
دویف فه، وده ریخستی، قیجا بهلا خو فرۆتیه مه، وهاتی قهستا باژیرئ
مه کری، دا ئەوس وخه زه جی بهره فانیی ژئ بکن.. ته گوھ لئ ههیه!

ته زینکهک ب سهر له شئ وی دا هات گاڤا وی گوھ ل ناڤئ
پیغه مبهری خودئ و مشه ختیبون وهاتنا یه ثربی بووی، ئەری ئەڤه خه ونه ئەو
دیبنت یان یئ هه شیاره؟ ده ستین وی له رزین و ترسیا ژ سهرئ داری ژۆردا
ب سهر سهرئ سهییدئ خو و پسمامئ وی دا بیته خوارئ، بیی های ژ
خو هه بت، یان بزانت کانئ ئەو یئ چ دکهت زوی ژ داری هاته خوار و ب
نک (حویه) فه چوو و ملی وی گرت وهژاند، وگوتئ:

(۱) قهیله ناڤئ ژنه کتیبه، دیبئژن: دهیکا ئەوس وخه زه جیان بوو.

- ته چ گوت؟ پیغه مبهري خودی؟ نهو چوینه بهراهیا پیغه مبهري خودی؟

هر وهکی وی دقیا خو پشت راست بکته کانی وی دورست گوهد ل
ئاخفتنا وی بوویه یان نه؟ کانی نهو یی هشیاره یان نهغه خه ونه که نهو
دبینت؟ دقیا ته نکید بکته کانی نهو ئاخفتنا هاتیه گوهین وی نهو زگینیا
مهزنه یا نهغه هنده ساله نهو ل هیقیی یان نه؟ و ژ بهر مهزینیا
(موفاجهئی) وی سهییدی خو وزقراتیا وی ژ بیرکر، وههر نهزانی کانی ل
ویرته یان نه! بهلی سهییدی وی یی دلرهق نهوی نهف کاری وی ب
غهریبی فه وهرگرتی وژی عه جیگرتری مای هر زوی کولمه کا حیل ل
سنگی وی دا ولی خوری:

- عه بدی پیس!! ته شوله ژ هندیه.. زوی به ب سهر داری بکهغه
وکاری خو تمام بکه، ونه وه بت جاره کا دی مای خو دقان شولان
بکهی..

مهعنا راسته نهو گوتنا هاتیه گوهین وی یا دورست بوو، و نهغه نه
خه ونه نهو دبینت، کولمه کا سهییدی وی هر چهنده یا دژوار بوو ژ بهلی
ژ لایه کی دی فه کهیفا وی گهلهک ئینا چونکی راستیا گوتنا هاتیه وی بو
وی ته نکید کر..

- چوننه چوننه.. هه ما من دقیا فی گوتنا وی یا غهریب ته نکید
بکه م..

وی هیدی نهف گوتنه گوت و ب مجدی فه زقری سهر کاری خو.. وی
ههست ب لهش سقکیه کا غهریب کر، هه ز دکر کو د گاقی دا وی کاری

همیښم بکهت یی سہییدئ وی ژئ خواستی ئه و بکهت؛ دا به طال بیت بهلکی رپکا خو ببینت و بچت قہستا (قوبائی) بکهت، وئو ب خو قی خہ بهرئ گہشتیی تہئکید بکهت، ہزره کی ئه و ئینا وئیکئ ئه و بر، ئہرئ تو بیژئ ئه و ئه و بت یی سہیدایی من ئوسقوفئ عہمووریئ بہحسئ وی بو من کری؟ تو بیژئ ئه و بت یی (ئبن ہہیبان) ژ بہر ہاتی و مری بہری ببینت؟ وئہگر ئه و بوو چاوا دئ شیم خو گہہینمی، باوہریئ پیئ ئینم، وچمہ د گہل؟ وعہدینی وسہییدئ من یی زقر و دلرہق؟ ئاخ.. چہند حہز دکر قئ گاقئ ئه و زہلام ل نک با یی جارا ئیکئ دہستین وی ب کنفا عہدینی گریدای، دا ئه و ب تہفرکئ لی پراوہستیابا حہتا سہرئ وی دہہریشاندن.. چو جاران ئه و وہکی قئ جاری ب گرانیا باری عہدینیی نہحہسیایہ، بہلئ ہہر چاوا بت دقیت ئه و خو ژ مہسہلئ پشت راست کہت، وپاشی یا دی ب ہیقیا خودئ قہ.

دیدارا ئیکل

ئہقرؤ زویتر ژ ہہمی رؤژان وی کارئ خو خلاسکر، ودهمی بوویہ ئیقار وی دہستویری ژ سہییدئ خو وەرگرت کو ئه و ئہقرؤ زوی نہزقرتہ حصنی؛ چونکی وی کاره کی فہرئ ہہی دقیت بکهت، وھندی کہیفا سہییدئ وی ب سقکی وپاقرٹیا کارئ وی ہات، دہستویری دایی کو ئه و بچت کارئ خو بکهت، ووهکی ئیخسیرہکی ژ زنجیرین خو قہرست وزوی قہستا جہئ خو بکهت، وی بہرئ خو ژ رپکا حصنی (بہنوو قورہیظیان) قہگوہاست و ب

لایې (قوبائې) ښه چوو. . شهوقه کا دژوار ټهو دهاژوت، وگاښا دارقه سپین قوبائې ژ دوبر ښه ب بهرچاقین وی کهفتین، وی دهستی خو دانا سهر سنگی خو، ههر وهکی دښیا خو پشت راست کهت کانې دلې وی ل جهې خوښه یان نه، پې حسیا ههر وهکی دلې وی پتر ژ ههمی جارن یې خو دقوتت، ټهښه ټیکه مین جاره ټهو بهر ب دیداره کا هوسا ښه دچت، دیداره کا (مهصیری) ب نسبت وی، ټهو دیدارا حوکمی ب ژینې یان مرنې ل سهر هیښیا وی یا مهزن دې دت! وگاښا ټهو هیډی هیډی نیږیکې قوبائې بووی ههر زوی ټهو ب گوهورینې حسیا، (قوباء) ټهوا بهری نوکه وی گه لهک جارن دیتی ټهقرؤ یا جودا بوو، کهیف د دهر وبانان دا دچوو، گرڼین ل سهر وان ههمی دېمان یا نهخشاندي بوو یېن وی ددیتن، دا بیژې رحه کا نوی یا ب سهر ښی جهې دا هاتی..

وسه لمانې فارسی گه لهک زه حمهت نه دیت کو ب سهر وی جهې هل بیت یې میښانې نوی لې دانای، چونکی ههر کهسه کې ته پسیارا وی ژې کربا ل قوبائې ب کهیفخوښی ښه دا بیژته ته: ټهو یې ل فلان جهې! ورؤژا گهش دهمې دهه لیت ههمی کهس ب جهې وې دکهفن.

دهمې ټهو نیږیکې وی جهې بووی.. وی دیت زه لام ههمی وه سا ل میښانې خو یېن کو مبووین کا چاوا ستیر ل دؤر هه یشی کو م دبن، ښیان وته ناهی وخوښیې چهنګې خو ب سهر وان دا ټینابوو خواری، وگاښا ټهو نیږیکې کو ما زه لمان بووی، ووان دیتی مرؤقه کې غه ربب یې دئیت وزه مبیله کا تژی قسه پ یا د دهستان دا، وان ب توره ورپرگرتن ښه ری بو ښکر، حه تا ټهو هاتی بهرانبهر میښانې وان راوهستیای، وسلاف کری..

گاڤا چاقپين وي ب چاقپين ميثاني كهفتين دا بيژي ئهو هنده ساله
 ئهو يي ب ژقانه د گهل وي، ههبيهتهكا ئاشكهرا ل دۆرماندۆري وي
 ههبوو، يبي مروڤي دلئ مروڤي ب نك وي ڤه دكيشا.. بهلئ، بهري ئهو
 بربارا خو بدته دڤيت ئهو وان نيشانان ببينت يين سهيداين وي بو
 گوتين، سهلمان ب وي رحهتيي يا پئ هاتيه نياسين ب نك
 (موحه ممهدي) ڤه چوو، وزه نببلا خو دانا بهر سنگي، و ب توره ڤه گوتئ:
 - من يي زاني كو تو مروڤهكي چاكي، وهندهك ههڤالين غهريب
 وموحتاج يين د گهل ته ههين، وئهڤه هندهك قهسپين خيري بوون ل نك
 من، كهس ژ ههوه پيتڤيتير من نهديت نهز بدهمي، لهو من ئهو بو ههوه
 ئينان.

موحه ممهدي ب گرڤين ڤه ئهو ژئ وهرگرتن، وسوپاسيا وي كر، و ل
 ههڤالين خو زڤري وگوته وان: وهرن بخون.. سهلماني بهري خو داينئ ئهو
 دهستي خو دريژ ناكهتي وژئ ناخوت، ئينا د دلئ خو دا گوت: ئهڤه ئيكا!
 پاشي ل سهري پئ خو زڤري وچوو قهستا حصني كر، دا بگههته مالا
 سهبيدي خو بهري رۆژ ئاڤا ببت، پشتي ڤئ ديدارا كورت كارتبكرنهكا
 مهزن ل سهري نهفسا وي هيلاي، وگوهورينهكا بهرچاڤ د هزر وييرين وي دا
 كرى.. وپوژا د دويڤ دا وهكي ههر جار وي قهستا بيستانئ سهبيدي خو
 كر وزڤري سهري كاري خو.. وچهند رۆژهكين كيم پيڤه نهچوون، وي ژ
 خهلكي گوهد لي بوو كو موحه ممهدي ژ قوبائئ يي هاتيه يهثري ب ئنيهتا
 هندئ كول وييرئ ئاكنجي ببت، ل يهثري ئهو جهئ دكهفته ناڤهرا دو
 لاتين رهش، وهكي سهيداين وي گوتئ.. وپوژهكي ئهو پئ حسيا شهوڤهكا

دژوار یا وی پال ددهت کو قهستا موحه ممدی بکهت، وهیشتا وی بجه پینت هتا وان ههمی نیشانان ل نک ببینت بین ئوسقوفی بو گوتین، ورژه کی ده می دیتی وی بهری وهختی کارئ خو خلاسکر دیسا دهستوبری ژ سهیدئ خو خواست کو چهنده کی ژ دهرفه ی حصنی گیرؤ بیت ژ بهر کاره کی خو یی تایبتهت، وقتی جارئ ئه و بهر ب یه ثری قه چوو.

وگاڤا چاڤین وی ب یه ثری کهفتین، دا بیژی نه ئه و باژیره یی بهری هنگی وی دیتی، کانئ ئه و هه ڤرکی ودوبه ره کیا د ناقبه را تاخی ئه وس وخه زره جیان دا هه ی، ئه و ا گه لهک جاران بهرئ خه لکی ددا شه ر وکوشتنئ پشتی جو هیان دهستی خو یی رهش ب دزی قه دکره د ناڤ را؟ نوکه ئه و جفاکه کا دی یی دبینت، هه ما نیزیکه ناڤئ ئه وس وخه زره جیان ب خو نه مینت، پشتی ناڤئ ئه نصاریان کهفتیه سه ره هه می دهقان، ئه و ئه وس وخه زره جیتن هیشتا خوبنا وان هه شک نه بووی یان وان ب دهستین ئیک ودو پرتی، نوکه ملین وان یین پیکفه، ووه کی دیواره کی موکم ل دور موحه ممدی یین کو م دبن، دئ بیژی رژه کی نه یاره تی وخوینداری د ناقبه را وان دا نه بوویه، وهه می هه می ئه قه نه بوویه هه یقه ک موحه ممد هاتیه د ناڤ وان دا، ئه قه چ هیزه وی هه ی هتا شیای قئ چهنده ئ بکهت؟

وپشتی سه لمانی پسپارا هندهک مرۆقان کری کانئ موحه ممد ل کیشه یه، وهنده کان گوتیی: ئه و یی ل نک مالخالانین بابئ خو ژ (بهنی نه ججاریان)، ل مالا (ئه بوو ئه بیووی) ئه و ب نک قه چوو، وقتی

جارى ژى وهكى جارا دى وى ديت كۆمهكا ههڤالين وى يين لى
كۆمبووين، پشتى ئەو نىزىكى وان بووى وسلاف كرى، گۆت:

- جارا دى من ديت ته قهسپين خپرى نهخوارن، من گۆت قى جارى
هندهك قهسپين دى ب ديارى دى بۆ ته ئينم..

وگافا وى ديتى موحهمهدى قى جارى ناقى خودى ئيناي ودهست ب
خوارنا قهسپان كرى وگۆتبه ههڤالين خو ژى: وهرن بخون.. وى هيدى د
گهل خو گۆت: ئەفه دو..

وهيدى زڤرى فه وقهستا حصنى جوهيان كر.

ودىماهيى.. ئەڤهيه رۆناهيى!!

ل رىكى ههمبى ئەو د گهل خو كهفتبوو هزران.. ئەڤه دو نيشان وى ل
نك موحهمهدى ديتن وەسا دەرکهفتن وهكى سهيداى وى ئوسقوفى
عهموورى گۆتين، دلئى وى دگۆتى: د ناقبەرا ته ورۆناهيى دا چو نهمايه،
ئەو رۆناهييا بهرى چەند سالان (رووزبه) ل هيقيى، بهلى.. ئەڤهيه خودانى
وى رۆناهيى، نهكو (مانى) ئەوى (رووزبه) و ههڤالين خو باوهرىا خو
ددايى.. بيرا وى ل مزگينيا شععايى پيغه مبهه هاتهڤه: ((ئەو مللهتى ل
تارىي دايه رى، رۆناهيەكا گەش ديت، و ئەو كەسپين ل سەر عەردى مرنى و
ل بەر سيبهرا وى روينشتين رۆناهيى ب سەر وان دا هەلات.. چونكى
كوپەك دى مه بت، ئەو دى بۆ مه ئيتەدان، سەرۆكاتى وسهوهردى دى ب
ناڤ ملين وى فه بت، و ناقى وى دى يى عهجيىب بت..))، سەرۆكاتى

وسهروهري دئى ب ناڤ ملين وي ڦه بت، ښځه ب تنى يا مای ښو بينت؛
 دا ښو وي مسوگهر بت سهدا سهدا کو موحه ممه د ښو پيغه مبه ره يى
 مزگينى پى هاتيه دان، ومه سيحى ژى وهكى يووحنه نايى پيروژ ژى
 ڦه دگوهيزت هه وه گوژت بوو، ده مى گوښه شاگرده بين خو: ((نه ښو خوارنا
 نه مينت کارى بکن، هوين ښو وي خوارنى کار بکن يا ههروهه ر بمينت،
 ښو ژينا بى دويماهى ښو کورى مروڦى دده ته هه وه؛ چونكى خودايى باب
 ښو يى خه تمکرى...))، (خه تم) موژا پيغه مبه رينى ښو ب ناڤ ملان ڦه،
 دڦيت ښو وي ژى بينت بهرى برپارا خو بدت..

راسته ده مى سهلمانى فارسى وان جهين (په رتووکا پيروژ) ل بيرا خو
 دئینه ڦه بين به حسى سالوځه تنى پيغه مبه رى دو ماهيا زه مانى تيدا هاتين
 ښو سهدا سهد ل سهر موحه ممه دى ب جه دئين، به لى تشتى ښو وي ژى
 عه جيگر تى دما ښو رکدارى ونه ياره تيا دژوار بوو يا وي ل نک زانايين
 جو هيان دديت ل حصنى به رانه ر موحه ممه دى ودينى وي، ناخرى ښو ب
 خو د کتيا خو دا ژ پيغه مبه رى خو شعياى ڦه دگوهيزن کو وي گوښو:
 ((کتب دئى ښو وي ئيته دان يى نه خوانده ڦا، ودئى بيژنى: بخوينه.. ښو دئى
 بيژت: ښه نه شيم ښو يا خه تمکريه، پاشى جاره کا دئى دهنه ڦى ودئى بيژنى:
 بخوينه.. ښو دئى به رسقى دت: ښه خواندنئى زانم))، مه عنا: ښو وي کيتاب
 دئى ښو ئيته دان که سه کى نه خوانده ڦايه، خواندن و نقيسينئى زاننت،
 وموچه ممه د يى وه سايه، وهكى شعياى مزگينى پى داي، ښه رى پا بوچى
 ښو هنده ژ حقيى دره ڦن؟ پاشى ده مى وي بيرا خو ل تببعه تنى خوار وڦيچ
 يى ملله تنى ئسرائيلى ئينايه ڦه عه جيبييا وي نه ما، ما ښځه نه هه ر

نه‌ئیتین وانه ییتن ب ده‌هان پیغه‌مهر کوشتین، وئو گون‌هه کرین ییتن بووینه
 ئەگه‌را هندئ غه‌زه‌با خودئ ب سهر دا بیت؟ مانه نه‌ئیتین وانه ییتن خو
 داینه د گهل صه‌نه‌مپه‌رپسان دژی یه‌سووعئ مه‌سیح، و به‌رگه‌ریانا کوشتنا
 وی کری، و ب هزاران خودان باوهر ب ده‌ستین کافران داینه کوشتن؛ دا
 که‌ریا دلئ خو هوبن بکه‌ن؟

وچهند رۆژه‌کین دی ژمی چوون.. ده‌مه‌کی سه‌ییدئ وی ئەو ب کاره‌کی
 هنارته یه‌ثربئ، ووی ئەف چه‌ندا هه‌ بوّ خو ب ده‌لیقه‌ زانی کو بچت
 مه‌سه‌لا (مۆرا پیغه‌مبه‌رینیی) ژمی ته‌ئکید بکه‌ت، به‌لئ چاوا و ب چ
 هیتجه‌ت ئەو دئ شیت ناف ملین موحه‌مه‌دی بینت؟ گاڤا گه‌هشتیه
 باژپیری وی دیت زه‌لام هه‌می ب نک موغبه‌را به‌قیعئ شه‌ ییتن دچووین، ل
 رۆژه‌ه‌لاتا باژپیری؛ دا مریه‌کئ خو شه‌شیرن، وگاڤا ئەو گه‌هشتیه‌ ناف
 موغبه‌ری وی دیت موحه‌مه‌د وه‌قالین خو ژ شه‌شارتنا مری ییتن خلاس
 بووین، و ل به‌ر سببه‌را دارقه‌سپه‌کئ ییتن روینشتین، وده‌مئ ئەو ب نک
 وان شه‌ چووی وسلاف کری، وی ئیا خو بده‌ته‌ پشت موحه‌مه‌دی به‌لکئ
 بشیت هنده‌کئ ژ ناف ملین وی ببینت.. به‌لئ چاوا ئەو دئ بینت وکراس
 یئ ل سهر ملان؟!!

خوه‌ه‌کئ ئەو دا وئیکئ به‌ردا.. یا ژ وی شه‌ به‌ری هه‌میان یئ لئ
 ونوکه‌ دئ ده‌ستئ وی گرن وی بیژنئ: ته‌ چ دقیت؟ به‌لئ ژ باشیا ئیغبالا
 وی خه‌ما هه‌میان ل سهر مرنا هه‌قالئ وان ئەو ژ به‌ریخو‌دانا وی موژیل
 کریوون.. وده‌مه‌کی رزگاری ئیپرا گه‌هشت، موحه‌مه‌دی خو چه‌ماند،
 کراسئ وی ژ سهر ملان که‌فت، باش به‌ری خو داین د کراسئ سپی یئ وی

یئ مایی را نیشانهکا رهشا ئاشکهرا ل ناڤ ملین وی دیار دکر.. چ بکهت؟!

هیقیهکا مهزن نهگهر مرۆقی ههبت، قیانهکا تو مال و حال و وار و کهس و کاران ههمیان گۆری بکهی و ب دویش بکهفی، وگهلهک سالان نهو ژ ته دویر کهفت و ل ته بهرزه ببت.. پاشی ژ خافلهتی فه تول بهر سنگی خو بیینی، تو دئ چ کهی؟ تو بیژی مرۆڤ هنگی بشیت خو زهبت کهت و خو تیهوهر نهکهت؟ نهفه نیشانا سیی ژی وی ل بهر چاقین خو دیت، وئیدی هیچ گومانهک بو وی نهما کو نهفه نهو مزگینی بوو یا ههقالی وی ئوسقوفی عه مووریی دابی، نهفه نهو هیقیه یا ههر چار سهیدایین وی یین ئوسقوف خوزیین دیتنا وی رادهیتلان، نهفه نهو رونا هیه یا دنیا ههمی چاقه پیتی وی مای.. نهفه یه نهوی مۆرا سهروهیی ب ناڤ ملین وی فه، بیی سهلمانی های ژ خو ههبت، یان بیی بشیته خو رۆندکین کهیفی ژ چاقین وی پهشین، ههوه دیتیه دهمی زهلامهک ژ کهیفان دا دکهته گری؟! و.. د گاقیدا سهلمانی خو تیهوهرکر و ناڤ ملین وی ماچی کرن، و مرۆقتین حازر ههمی مان ب حبهتی فه تی فوکرین بیی بزنان کانی چیرۆکا فی زهلامی بیانی چیه؟ پیغه مبهری -سلاف لی بن- ب هیمنی و پرویگه شیا خو یا ژئی هاتیه نیاسین فه لی زقری، و د رویی وی دا گرنژی، و ب ههستا خو یا نازک فه تی ئینادهر کو فی مرۆقی چیرۆکهکا خو یا تایهتا ههی، ب گۆتتهکا نهرم فه گۆتی:

- وهره فی لایی..

وهیشتا رۆندکین کهیفی دتژی چاقین وی بوون، و ب دهنگهکی ژ
کوراتیا دل وهناقین وی دئیت، وی گۆت:

- ئەز شاهدهیی ددهم کو تو پیغه مبهری خودی بی.. ئەز شاهدهیی ددهم
کو تو پیغه مبهری خودی بی!

پاشی کا چاوا ئەو ب دلەکی پر هه بیهت شه، ل که نیسی، ل بهر
دهستی سهیدایین خو دروینشته خواری، وسهری خو دچه ماند وگوهداریا
وان دکر، وەسا ئەو ل بهر دهستی پیغه مبهری خودی روینشت، پیغه مبهری
-سلاف لی بن- گۆتی:

- مهسه لا ته چیه؟

وسهلمانی سههاتیا خو وگه پانا ل رۆناهیی ب کورتی بو پیغه مبهری
-سلاف لی بن- شه گیرا، ل وی دهمی سهحابیان ب مهندههوشی شه
گوهداری لی دکر..

کورێ ته حرائی..

رەزگار کەر و پشته قانێ هه ژاران!

رۆژ بهر ب ئاقابوونی شه دچوو.. وئیشاری زهراتیا خو ب لیثا
عهسمانی دا ئینابوو خواری، دهمی سهلمانی ریکا زفرینا بهر ب حصنی
جوهیان شه گرتی، سروودا داوودی مهلک ئەوا بهحسی (کورێ ته حرائی)
دکهت ب خووشی شه ل سهه نه زمانی وی دگه ریا..

(سروودان بۆ خودی بیژن، ناغی وی قه‌لۆربین
 پڤکی بۆ خوش بکه‌ن، بۆ وی یی ل سه‌حرانی سوپار
 ناغی وی یی خودییه، ل به‌راهیا وی گازی بکه‌ن،
 بابی ئیتیمانیه، وپشته‌فانی بیژنانه
 یی ده‌ربه‌ده‌ر ل ماله‌کی ئاکنجی دکه‌ت،
 وئێخسیران ژ ته‌نگافیی ده‌رتیخت..
 وه‌کی خوناغی ل سه‌ر به‌لگان دبارت،
 ووه‌کی بارانی عه‌ردی ئاف ده‌ت،
 ل زه‌مانی وی که‌یفا راستگۆیان دئیت،
 وه‌ندی هه‌یفا گه‌ش بت ئاشتی به‌لاف دبت،
 ژ به‌حری حه‌تا به‌حری دکه‌فته بن ده‌ستی،
 و ژ رویاری حه‌تا ره‌خین عه‌ردی یین دویر،
 ل به‌رانبه‌ر وی خه‌لکی سه‌حرانی دچنه‌ سوچوودی،
 ونه‌یارین وی ئاخنی دنالیسن!

به‌ختره‌شان پزگار دکه‌ت، ووان هه‌زاران یین بی پشته‌شان،
 به‌ره‌فانیی ژ ره‌زیل وپیرتییان دکه‌ت،
 ونه‌فسین فه‌قیر وژاران ژ نه‌خۆشی وتوندی دپارێزت...

به‌لی.. ئەفه‌یه یی ئیبراهیمی وموسای وعیسی وگه‌له‌ک پیغه‌مبه‌رین
 دی مزگینی ب هاتنا وی دای، ئەفه‌یه یی ئوسقوفی عه‌مووریی و(ئبن

هه‌بیانی) وگه‌له‌ک خودیتناسان خوزیا دیتنا وی راده‌یلا.. ئە‌قه‌یه ئە‌و
 رۆ‌ناهیا (رووزیه‌ی نه‌نیاسی یا دق‌یت بیت و ب سه‌رکه‌فت؛ دا وی
 ژۆ‌رداریی ژ عه‌ردی پراکه‌ت یا کیسرای وقه‌یسه‌ری و خوداوه‌ندیی بچوب‌کیین
 (موزه‌بییه‌ف) ل عه‌ردی به‌لا‌فکری، موحه‌مه‌ده ئە‌و سه‌روودا داوود
 پیغه‌مبه‌ری ده‌ستری، ئە‌و هیقیه یا ئە‌فه ژ بیست سالان پتره سه‌لمان لی
 دگه‌ر‌بیت.. به‌لی ئە‌و چ ل قی عه‌بدینی بکه‌ت دا ده‌ست وپی لی
 گرت‌داین؟ چاوا دی شیت خو ژئ رزگار که‌ت، ووه‌کی طه‌یره‌کی سه‌ره‌ست
 ب ئازادی خو گه‌هینته ره‌فا خو.. خو نیزیکی ژیده‌ری رۆ‌ناهیی که‌ت، ل
 شوینا ئە‌و د قی حصنی دل‌ره‌شان شه‌ گرت‌دایی هه‌ز وگیتولی جو‌هیه‌کی
 طه‌مه‌ع وچاف برسی بت؟

قی چه‌ندی هه‌زرا وی گه‌له‌ک وه‌ستاند.. ئە‌فه پتره ژ دو سالان
 پیغه‌مبه‌ری خودی -سلاف لی بن- گه‌هشتیه مه‌دینی، ووی باوه‌ری پی
 ئینای، به‌لی سه‌بیدی وی یی جو‌هی ریکی ناده‌تی ئە‌و چاقین خو ب دیتنا
 پیغه‌مبه‌ری تیر بکه‌ت، وتینکا خو ب گوهدانا وان په‌یشتن عه‌سمانی
 بشکینت یین ژ ده‌قی وی ده‌رکه‌فن، هه‌ده‌ک جارین کیم تی نه‌بن یین
 ئە‌و بو خو ئستغلال دکه‌ت، ده‌می به‌ری وی ب کاری دکه‌فته مه‌دینی..

ویغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن-، وه‌حابیین وی ژئ، پی خوش نه‌بوو
 ئە‌و هه‌قاله‌کی خو د داقتین ره‌شتین جو‌هیه‌کی دا ببینن، له‌و جاره‌کی ده‌می
 پیغه‌مبه‌ری سه‌لمان دیتی وتی ئینایه ده‌ر کانی چه‌ند ئە‌و ب قی حالی یی
 نه‌خۆشه یی ئە‌و تیدا دژیت: حالی عه‌بدینی، وحالی دوبرکه‌فتنا ژ
 خۆشتیان، پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- پیشنیار کر ئە‌و داخوازا خو‌کرینی

ژ سهییدئ خو بکەت.. بەلئ بهایئ خو کړینئ ئەو ژ کیشه بینت، وئەو
مروڤه کئ بیانی وعەبده کئ بی خودانه؟

بەلئ هیقیا ب خودئ، پاشی ب (رژگار کەری هەژار و بیڕپیان) گەلەک
بوو.. لەو وی داخواز ژ سهییدئ خو یئ جوهری کر ئەو ئازادیا وی
بفرۆشتئ، وجوهری فیلباز ئیکسەر تی ئینادەر کو هندهک د پشت قئ
پیشنارئ را هەنە، وسەلمان ئەوی موسلمانەتیا خو هەر ژ رۆژا ئیکئ ل
بەر سهییدئ خو نەفەشارتی، ژ هندی کیمتره بشیت خو بکرت، مەعنا
ئەف ریکە موحه مەدی وهه قالین وی یا دانایه بەر، قیجا بوچی ئەو
مەسەلئ بو خو ئستغلال ناکەت، وهندی ژئ بیت بهایئ سەلمانی ل سەر
وان گران بکەت؟!

سهییدئ وی (ئبن ئەشەهلی) گوئی: باشە، دقیت تو سئ سەد بنین
دارقسپان بو من بچینی، ب شەرته کی ئەو خو بگرن، د گەل چل وهقیین
زێری.. ئەگەر تە وه کر ئەز دئ تە ئازا کەم!

ب دیتنا سەلمانی بهایه کئ (موسه حیل) بوو سهییدئ وی ئازادیا وی
پیتە گریدای.. قیجا ئەو چ بکەت؟ مەسەلا خو کړینئ ژ سەری خو بینتەدەر،
یان ژئ خو بهیلتە ب هیقیا خودئ قە وکاری بو بکەت؟ ب راستی ئەو بو
دەمە کئ نه یئ کیم د قە کرنا قئ ئالوژیی دا حیبه تی ما، حەتا رۆژە کئ
وی دیتی قاصدەک ژ مەدینئ بەر ب حصنئ (بەنوو قورە یظه) قە هات، و
ژ سەلمانی خواست ئەو بیتە مەدینئ دا پیتە مەبەر وی ببینت! و ژ بەر کو
سهییدئ وی یئ چاڤرسی (تەوه قعا) هندی کر قئ دیتنئ په یوهندی ب
کرنا سەلمانی قە هەبت، وی هەر زوی دەستویری دایئ.. و ل مەدینئ

گاڤا پيڻغه مبهري -سلاڻ لئ بن- ئەو ديتى، د روپي وى دا گرڻى وپسيار
ژئى كر:

- ته چ كر؟

سەلمانى داخوازا سەبيدى خۆ بو پيڻغه مبهري -سلاڻ لئ بن-
ڤه گوهاست، ئەو داخوازا ژ تاقەتا سەلمانى زبده تر.. ئينا پيڻغه مبهري -سلاڻ
لئ بن- ل صەحاييڻ خۆ زڤرى وگۆت:
- هاريكاريا برايى خۆ بکەن..

وهيشتا گۆتن د دهڤى دا، صەحايان ژ هەمى لايان ڤه ب شەوق
وڤيانەکا زبده ڤه شتليڻ دارڤه سپان کۆمکرن، وده مەکى دريژ پيڻغه نەچو
سئ سەد شتل بەرهڤت بوون.. وده مئ سەلمان زڤريە نک سەبيدى خۆ
وژئى خواستى جەئ چاندنا وان بو وى دەسنيشان بکەت، سەلمان زڤرى
مەدينئ و ب هاريكاريا براييڻ خۆ ييڻ نوى ژ ئەنصاريان وى ئەو شتل
ڤه گوهاستنه جەئ چاندنى.. وپيڻغه مبهري ب خۆ -سلاڻ لئ بن- د گەل
سەلمانى چوو و ب دەستئ خۆ شتل هارى وى چاندن.. وچەند رۆژک ب
سەر چاندنى ڤه چوون، وده مئ سەبيدى وى يئ جوهى ديتى هەمى بنين
دارڤه سپان خۆ گرت، گۆتئ: چل وهڤيڻ زڤرى دميين.

ئەوان ژ کيڤه بينت؟ مەسەلئ گەلەک ڤەنە کيشا، جاره کا دى قاصدى
پيڻغه مبهري گەهشته سەلمانى وداخواز ژئى کر بيته مەدينئ.. و ل مەدينئ
پيڻغه مبهري دەست دا پارچەيه کا زڤرى يا هندی هپکەکئ وگۆتئ:
- سەلمان، ئئ ببه بده سەبيدى خۆ پيش پارتن وى ڤه..

سهلمانی گاڤا ٺهڻو پارچه ديتي، ل بهر چاڦين وي يا بچويڪ بوو،
چاوا ٺهڻه دئي چل وهقي ڙي دهرڪهڻت.. گوٽ:

- ٺهي پيغهمبهري خودي.. ما ٺهڻه دئي هند دهرڪهڻت هندي وي ڙ من
خواستي؟

پيغهمبهري گوٽي:

- ببه خودي دهيني ته دئي راکهت..

و ل حصني جوهيان کاني چهند كهيفا (ٺبن ٺهشهلي) ب وي زيري
هات يي عهدي وي يي فارسي كريبه د دهستي وي دا، پتر كهيفا
سهلماني هات كو ڙ ٺهڻو وي ٺهڻو دئي يي ٺازاد بت بچته مهديني،
وينزيڪ ڙ خوشگيئي خو بڙيت.

سهلمان ڙ مهيه..

ل مهديني ٺهڻو سهلماني خو ٺهڻو گهاستيي ولي ٺاڪنجي بوي، جفاڪهڪا
گهلهڪا جودا ههبوو ڙ وي جفاڪي يا سهلماني ل حصني (بهنو
قورهظيان) ديتي، بهلڪي ل (همووري) و (موسل) و (ديمهشقي)
ڙي، وبهري هنگي ل وهلاتي وي ب خو ڙي ل ٺهڻو صفهان ودهور وبهري وي
ڙ وهلاتي فورسي.. ل مهديني جفاڪهڪا ڙ رهنگهڪي تايهت ههبوو،
پهيونديين وان ل سهر بناهيي ٺهڻي وهاريڪاريي دٺاڪري بوون، ٺهڻ
جفاڪا بهري هنگي ٺهوسي وهزهجي ل ٺيڪ ريز نهديت، وخوچيتر ديتنا
وان ڙ ٺيڪ ودهو گهلهڪ جاران بهري وان ددا شهر وينڪداداني، نوڪه

ټهوسى وخه زهرجى وقوره يشى وگه لهك ټوبجاخين دى بيتن عه ره بان، بهلكى گه لهك ملله تين نه عه ره ب ټى وهكى حه به شى ورؤمى وفارسان، وهكى برايتن دهيبابى پيگفه دزين، بيتى ټيك ټ وان خو ټ يى دى چيتر بيتن، جفاكهك بوو نه فارس ونه رؤمى ونه عه ره بان ټى بهرى هنگى نه نياسى بوو، جفاكهكا ټافكارى بوو ل سهر بناخه يين عه سماني، و ب دهستين پيغه مبهري، ټيچا چاوا ټهو جفاكهكا نمونه يى نه بت؟!

پشتى خودى وپيغه مبهري وى قه نجى ل سه لماني كرى، وټازاديا وى يا كو ټهو چه ند سال بوو ټى هاته ستان دن جاره كا دى بو ټفرانديه قه، ټهو بوو ټيك ټ ټه ندامين جفاكا مه دينى يا نمونه يى، ټهو جفاكا مروټ تيدا هه ست ب هندى دكه ت كو ټهو يى ب تنى نينه بلا چه ند ټهو يى بى خودان ټى بت.. ل مه دينى هه ر ټيكى دقيا سه لمان ټ وى بت، ټه نصاريان گوټ: سه لمان ټ مه يه، ټهو خه لكى مه دينيه، وموهاجران گوټ: نه خيتر ټهو ټ مه يه، ټهو د ريكا خودى دا يى مشهخت بووى، ټهو دى ټ مه بت. وهنگى پيغه مبهري -سلاف لى بن- ب ټه مري خودى حوكم د ناچه را وان دا كر وگوټ: ((سه لمان ټ مه يه، ټ بنه مالا مه يه)).. مه زنترين نيشانا سه ربلنديى يا سه لماني ل ټيى خو هه ميى شاناي پى دبر، مه زنترين مروټ د جفاكا مه دينى دا، و ب قه درترين كه س ل بهر خه لكى عه سماني سه لمان ټ خو وبنه مالا خو هژمارت، سه لمان ټهو مروټى بيانى وبى خودان، يى ب هزاران قوبناغ برين، و ب سه دان نه خو شى ديتين؛ دا ل حه قبي بگه ريبت، نوكه ب سهر روناهيى هلبوو، هيقيا خو يا مه زن ب ده ست خو قه ټينا، ونه به س هنده.. بهلكى ټه قه ټهو پيغه مبهري سه يدايى وى مرگينيا هاتنا

وی یا نیزیبک دایم، ونیشانین وی بو ئاشکهره کرین، یی دبیژتی: تو ژ منی! ما وی چ ددی دقیت؟

وفهرمان ژ خوشتقی هاته دان کو سهلمان وعوهمیری نه نصاری نه وی دبیژتی: بابی دهردائی، بینه برابین ئیک وپیکفه بزین.. وگافا سهلمانی دیتی برایی وی ههر شهف هتا سپیدی یی هشیاره ونقیژان دکهت، وههر رۆژ یی ب رۆژییه، گۆتی:

- وه نه که!!

وی گۆتی: تو مه نعا من دکهی نهز عیبادهتی خودایی خو بکه م؟ سهلمانی گۆتی: نه.. بهلی چاقین ته حهقی ل سهر ته ههی، وعه یالی ته ژی حهقی ل سهر ته ههی، رۆژیی بگره وبخو، و ب شهقی عیبادهتی بکه وبنقه ژی!

وگافا بابی دهردائی سوجه تا خو و برایی خو یی فارسی گه هاندیه پیغه مبهری - سلاف لی بن-، پیغه مبهری گۆتی:

- عوهمیر، سهلمان ژ ته چیتر دزانت.. سهلمان یی تژی زانینه!
ویا غهرب نینه نهو سهلمانی علم فوس ورۆمی کۆمکری، وتهورات وئنجیل خواندی، و ب سالان خزمه تا خودیناس وئوسقوفین مه سیحیه تی کری ده می دئبته د ئیسلامی دا مروقه کی تژی زانین بت..

سلمان و ئەندازەيا كۆلانا خەندەك

ويشتى سلمانى خو دايه د گەل پيلا روناھيي، وبويە ئيك ژ ئەندامين جفاكا مەينى يا نمونەيي ب دەمەكى نه گەلەكى دريژ، وي ژى وهكى هەر ئيكى دى ژ ئەندامين وي جفاكى گوھل وي خەبەري نهخوش بوو ئەوي ژ لايى مەكەھى قە هاتى كو هژمارەكا مەزن وماقوبلين جوهيان ئەوين پيغەمبەري -سلاف لى بن- ژ بەر خيانەتا وان ژ مەدينى دەريخستينه خەبەري، بين چووين قەستا مەكەھى يا كرى؛ دا قورەيشى وھندەك ئويجاختين دى بين عەبان بو ھندى پال بدن كو ھيرشەكا وھسا بكنە سەر مەدينى، كو موسلمانان ب جارەكى ژ بن بھن، وھتا ئەو قى چەندى ل بەر قورەيشيان خوش بكن، وان گوتى: برايين مە ژ وان جوهيين كو ھيشتا ل مەدينى و دەور و بەرين وي ماين دى ھاريكاريا ھەوھە كەن، وھوبن وئەو پيئكقە دويمايھەكا ب لەز بو موھەممەدى وھقالين وي دى دان! و دەنگ وباس ديژن: قورەيشى و غەطەفان ب گوتنا وان بين قانع بووين، وئەو نوكە كاري خو يى دكەن؛ دا پيئكقە ھيرشى بكنە سەر مەدينى.. و ل مەدينى سەروبەر يى بەر ب ئالوزبوونى قە دچت، پيغەمبەري -سلاف لى بن- صەحابيين خو بين كۆمكرين؛ دا ئەو دان وستاندى ل دۆر قى مەسەلا خەطەر بكن، وبەھس بكن كانى چاوا ئەو دى شين بەرگريا وي لەشكەري كەن يى كافران ل بەرە بيننە سەر مەدينى، ئەوي دئيتە ھزر كرن كو ھژمارا وي دى گەھتە نيژيكى دەھ ھزار كەسان!

وېشتی هژماره کا صحابیان بیر وېچوونین خو تاشکرا کرین،
سهلمانی گوت:

- ئەهی پیغه مبهری خودی! ل نک مه ل وهلاتی فارسان، ده می ئەم
ترسیاباین کو سوبار هیرشه کی بکهنه سهر مه، مه خهنده که کا مهزن ل دۆر
جهی خو دکۆلا، قیجا توچ دبیتی ئەگهر ئەم خهنده که کی ل دۆر باژیری خو
بکۆلین بهری لهشکهری وان بیت ونیزیکی مه بیت؟

وکۆلانا خهنده کی د ریکا هیرشکهران دا تشتکه بوو عهره بان بهری
هنگی چو جارن د شه رین خو دا ب کار نه ئینابوو، وئو نه دهاته سهر هزر
وان زی، لهو که یفا پیغه مبهری -سلاف لی بن- پی هات، وپشتی وان
هزر د سهر و بهری باژیری دا کری، وان دیت لای رۆژهلان و رۆژئا قایی
باژیری پی ب چیا وگره، ولای ریزی هه می بیستان و خانیتن بلنده، ب
تنی لای ریزی پی بهردایه، مه عنا ده می لهشکهری هیرشکهر دئیت
قهستا مه دینی دکهت، ژ لای ریزی رۆزی پی شه تر نه شیت د چو لایین دی را
بیت، لهو دقیت ئەو خهنده کی ل قی لای بکۆلن، ههر ژ بناری چیا پی
ئو خودی بگره وحه تا تو دگه هیه رۆژئا قایا چیا پی سلع، و پیرا کۆلانا
خهنده کی هاته دان.. و ژ بهر پشکداریا خه لکی مه دینی هه میان پیکفه
د کۆلانی دا بهری کافرین هیرشکهر بگه هه دۆرتن مه دینی خهنده ک هاته
به ره ه فکرن، ههر چه نده سه قایی دنیا پی هنگی زنده پی سار بوو، وهره با د
دژوار بوون، و خوارن و شه خوارن یا کیم بوو، و بهری کۆلان ب دویماهی بیت
ل جهه کی کو دکه فته باکووری چیا پی سلع که فته کی ناسی و مه زن که فته
ریکا خهنده کی، ل وی جهی سهلمانی وهه قالیتن خو دکۆلا، و د گهل وی

هیتز وزیرهکیا د زهند وباسکیتن سهلمانی دا هه ی ژی، بهلی هندى نهو وههفالین خو هاتنی چو چاره نهبرنی، لهو دویماهیئ نهچار بوون وان دهستوبری ژ پیغه مبهری خواست کو پیکا خهندهکی شه گو هیژن؛ دا ژ وی کهفزی رزگار بین، بهلی پیغه مبهه - سلاف لی بن- ژ سهری چیاى هاته خواری وچو د خهندهکی دا، ووی ب خو ب دهستین خو سی تهقر ل وی کهفزی ناسی دان، جارا ئیکتی گوت:

- الله اکبر! کلیلین شامی بو من هاتنه دان، ونوکه نهزی قهسرین وی
یئن سوږ دبینم!

وجارا دووی گوت:

- الله اکبر! کلیلین فورسی بو من هاتنه دان، ونوکه نهزی قهسرا
مه دانی یا سپی دبینم!
وجارا سپی گوت:

- الله اکبر! کلیلین یه مهنی بو من هاتنه دان، ونوکه ژ فی جهی خو
نهزی ده رگه هین صهنعائی دبینم!

وسهلمانی ژی وهکی وان صهحابیئن دی یئن حازر گو هل قی مزگینیا مهزن بوو، ودبت که یفا سهلمانی ژ یا هه ر ئیکتی دی پتر بت؛ چونکی ژ قی مزگینیا پیغه مبهری دای دئیتسه زانین کو نهو رو ناهیا نهو لی دگه ریا و ب سهر هلبووی ل ده مه کی نه بی در پژ دئ گه هته وه لاتی وی ژی، وناقئ خودی ل سهر کوچکا سپی یا کیسرای ل طه یسه فوننی دئ ئیتسه بلند کرن.. وهنگی سهلمانی ژ دل دقیا نه گه ر شیا با مزگینی گه هاندا

(رووزبه‌ی وه‌قالین وی ژی کو: نیزیکه، نه‌ما ئیدی راستیا پیروژ ب ئاگرئ کیسرای وزه‌بانین وی بینه‌ سۆتن، نیزیکه‌ ئه‌و شه‌قره‌شا وان ب زۆرداریا خو ب سهر وه‌لاتی دا ئینایه‌ خواری بقه‌شییت وسپیده‌یا ئیسلامن یا گه‌ش به‌هلیت وړۆناهیی به‌لاف بکه‌ت، ئه‌قه‌ قاصدی عه‌سمانی ژۆردا هاته‌ خواری، و ل‌ته‌نگاقتیرین ده‌می زه‌لامین وړۆناهیی تی دپۆرن مزگینی د گه‌ل خو ئینا وگه‌هاند ه‌ پیغه‌مبه‌ری خودی، کو به‌لاقبونا وړۆناهیای قی دینی ل‌سهر وه‌لاتی کیسرا وقه‌یصر ونه‌جاشی ژی کاره‌کی حه‌تمیه، ههر دی چی بت، و ژ وی وړۆژی وهره به‌ری سه‌لمانی ما ل‌قی هیقیما مه‌زن ژی وخوزیا وی ئه‌و بوو کو ئه‌و ب چاقتین خو بینت ده‌می ئه‌ف مزگینی ه‌ دئیته‌ راگه‌هاندن..

ل‌ پیئشیا پیلا وړۆناهیی

ده‌ه سال د سهر سه‌لمانی را بۆرین.. د شان ده‌ه سالان دا گه‌له‌ک سهره‌اتی ورویدانین مه‌زن ب سهر وی دا هاتن، سهرکه‌فتن ب دویش سهرکه‌فتنی دا وی د گه‌ل خوشتقیی خو "کورئ صه‌حرائی" دیت، به‌ری وی لی بوو چاوا ئه‌و وړۆناهیای ل‌ده‌سپیکتی وه‌کی چریسکه‌کا بچویک د ناقبه‌را ههر دو لاتین ره‌شین یه‌ثری دا گه‌ش کری هییدی هییدی مه‌زن دبوو حه‌تا بوویه پتله‌کا مه‌زن ژ وړۆناهیی ل‌سهری ژۆردا به‌ر ب مه‌که‌ها پیروژ قه‌ چووی، جه‌ی پیغه‌مبه‌ران، ورووگه‌ها ئه‌زله‌ی وئبه‌دی یا خودان باوهران، وی دیت چاوا ده‌نگی گازیا ته‌وحیدی ل‌دۆل ونه‌الین مه‌که‌هی قه‌دا، چاوا

چیاپین وی یین ئاسی سهری خو بو مهزیا خودی چه ماند، وئو دهستین پتر ژ بیست سالان خزمه تا تاریی کری چاوا بوونه ریخووشکه رین پیتلا رۆناهیی..

بیرا وی دئیت رۆژا خوشتقیی دلان وهغه رگری.. سپیده کی سەلمان وهکی هه می خه لکی مه دینی ل خه به ره کی دلته زین هشیار بوو، هه چیی ته دیتبا ژ خه لکی مه دینی دا هزر که ی خه می کوینی خو یی رهش هه ما به س ل سهر دلای وی ب تنی یی قه دای، وما چاوا ئه و ب خه م نه که قت وئه فرۆ ئه و په یوه ندی هاته برین یا ئه و ب عه سمانی قی گرتد دان؟ چاوا ئه و ب خه م نه که قن وئو رۆناهییا عه سمانی یا د ناث وان دا بو عهردی دهاته خواری ئیدی هاته برین؟ وبه لکی بارا سەلمانی ژ خه می ژ یا ههر که سه کی دی پتر بت؛ چونکی (موحه ممه د) هه می ژیا نا وی بوو، ئه و هیقی بوو یا پی دژیا، ب دهان سالان ئه و لی دگه ریا، بابی خو ب مه زنی و ناث و سه لطه نه ت قه هیتلا، پشت دا که س و کار وه لاتی خو، خوشی هه می دانه لایه کی وقه ستا پاشه رۆژه کا به رزه کر، پی ل گه له ک ئاسته نگان دانا، برس.. ترس.. هه ژاری.. کۆله تی.. ونه خو شیا غه ربیی، ئه قه پیخه مه ت وی هیقی مه زن یا کو ژ دویر قه ل به ر چاقین وی دیار دکر، ئه فرۆ و پشتی ئه و گه هشتیه وی هیقیی هۆسا ب سانا هیقی ژ نک وی بار بکه ت؟ به لی ئه قه نه جارا ئیکتییه مرن ب برنا خوشتیشان دربی خو یی دژوار دوه شینته دلای سەلمانی! وقی جاری ئه گه ر چ درب ژ هه می جارین دی دژوار تره ژی، به لی تشتی خه ما سەلمانی سشک دکه ت ئه وه (موحه ممه د) -جودا ژ سه بداییین وی یین بۆرین- پشتی وهغه رکرنا

خۆ پیتلا رۆناهیی بئی خودان ناھیتل، وی جیلەکی مرۆفان ل پاش خۆ
ھیلایه هەر ئێک ژ وان د ههممهتا خۆ دا ئوممهتهکا خۆسهری خۆیه!

دهه سال بۆرین د سهر وی رۆژی را یا سهلمانی تیدا گوھ ل
خۆشتشیی خۆ بووی مزگینیا گهشتتا رۆناهیی بۆ کۆچکا سپی یا کيسرای
گهھاندى، ودهم هات بهرئ پیتلی ژیلهل بچت، وئاڤا خورتان سهرئهقراز
دچت.. خهلیفی ئیسلامی عومهری کورئ خهططابى برپار دا
لهشکهري ئیسلامی ئهوی پیتلا رۆناهیی ل بهرا خۆ دهآژۆت، قهستا
وهلاتی کيسرای بکهت؛ دا خهلكی ژ تاربا جاهلییهتی ده ربیخته رۆناھیا
ئیسلامی، وبهری وان ژ عهبدینیا مرۆفان بدهته عهبدینیا خودایی
مرۆفان.. هنگی سهلمانی ژى د گهل خۆ برپار دا ب پیتل پیتلی بکهفت،
وبهری ههر کسهکی دی رھا خۆ پینشکیشی ئارمانجا خۆ یا مهزن بکهت:
بهلاقرنا رۆناھیا ئیسلامی ل وهلاتی فورسی.

وچهند کهیفا وی یا مهزن بوو دهمی وی دیتی لهشکهري ئیسلامی
رۆژ بۆ رۆژی یی بهر ب پایتهختا کيسرای قه دچت، ل بهر گهلهک
کهسان کارهکی ب زهحمهت بوو باوهر بکهن کو رۆژهکی هیترا کسرای مهزن
بشکیت، ب تاییهتی ب دهستین عهره بان ئهوین رۆژهکی ب تنی ژى ئیک
ژ وان بسته نهکری سهري خۆ ل دیوانا کيسرای باش بلند بکهت! بهلی
سهلمان ئهوی ئاڤاهی ژ ناڤ دا دیتی، وزانی کانئ چ د پشت قان
(مهظاھرتن) قالا را ههیه، چاڤه پیتی هلوهشیانا وی درهوا مهزن بوو ئهوا
کيسرای ب هیترا خۆ یا قالا د تهختی دهسلاتا خۆ ئالاندی.. سهلمانی ژ
سهربۆرا خۆ یا دهوله مهند دزانی کو تارى ب ههمی لهشکهري خۆ قه

نەشىت پىكى ل پۆرناھيا چرايەكى بچويك بگرت دەمى دەست ددەتە
پىكى، قىجا پا چاوا دى شىت ل بەر دژوارە پىلا پۆناھيى پراوەستت
دەمى پىكا خو دىشەقىنت؟!

وگاڧا لەشكەرى ئىسلامى يىن سەرکەفتى، ئەوى سەعدى كورى ئەبوو
وہققاصى سەرکىشيا وى دكر، بەر بەرە ژ لاى پۆرناڧايا رووبىارى دىجلە
قە دەات، و نىزىكى توخوبىت باژىرئ (نەھرشىر)ئ بووى. وسەعد -بەرى
پرىارا خو بدەت كانى دى چ كەن- هژمارەكا سەرلەشكەر ومەزنىن
سەحايان كۆمكرن، ودان وستاندن د گەل وان كر..

- پشتى لاى پۆرناڧايا رووبىارى ھەمى يىن كەفتىە ب دەستى مە،
وہژمارەكا مەزن ژ خەلكى دەقەرى خو ب دەست مە قە بەرداى، كاغەزەك
ژ (ئەمىر لموئىنى) گەھشتە من كو ھەر كەسەكى دەست ژ شەرى مە
قەكىشا بت، وروىشت بتە مالا خو، ئەم ئەمانەتى بدەبىنى، ووى بەپىلینە
ل سەر جە- ومالى وى.. وجەئ ئىكانە يىن ھەتا نوکە ل بەر مە ئاسى
بووى ل قى لاى رووبىارى باژىرئ نەھرشىرە، ووەكى ھوبن دىبنن ئەقە چەند
پۆرە مە يىن خو نىزىك كرى، وھىشتا مە پرىار نەدايە كانى چ بکەين،
ومن ھوبن يىن كۆمكرىن دا بىر وپۆوونىن ھەوہ بزەنم، قىجا ھوبن چ
دبىژن؟

گاڧا سەعدى گۆتتا خو ب دويمەھى ئىناى، عاصمى كورى عەمرى
گۆت:

- ئەى سەعد! تو ئەمىرى مەبى، ومە پەيمانا داىە خودى وپىغەمبەرى
وى كو ئەم ھنگى پراوەستىن ھەتا پۆناھيا قى دىنى ل دنياى ھەمىن

به‌لاف کهن، ونه روپيار ونه چيا نابنه ئاسته‌نگ د ناقبه‌را مه و ب
جهئنانا په‌يمانانا خو دا، يا تو دخوازي بيژه، ونه همي له‌شکهرئ ته‌ينه.

سه‌لماني گوت: نه‌ي نه‌مير، وه‌کي نه‌زدانم باژپري نه‌هرشير باژپري
کيسراي يه دووييه پشتي طه‌يسه‌فونئ و مسوگر نوکه وي کاره‌کي باش
بو به‌ره‌فانيکرنئ ژئ کره. . ودوير نينه وي پشکه‌کا مه‌زن ژ له‌شکهرئ خو
لي ناماده کرېت؛ چونکي که‌فتنا نه‌هرشيرئ مه‌عنا وي نه‌وه مه‌صيرئ
طه‌يسه‌فونئ ژئ دئ که‌فته د خه‌طه‌ري دا، ژ بهر کو د ناقبه‌را نه‌هرشير
وطه‌يسه‌فونئ دا ب تنئ روپياره، قئيجا نه‌ز ديژم، بهري نه‌م هزرا
ستاندنا نه‌هرشيرئ بکه‌ين دقئيت به‌ره‌ه‌قيه‌کا باش بکه‌ين.

سه‌عدي گوت:

- تو راست ديژئ، بهري هه‌ر تشته‌کي دقئيت قاصده‌کي به‌نيژينه نک
وان، وه‌لبژارتئ د ناقبه‌را ئيک ژ سيان دا بده‌يني: موسلمانبونئ، يان
دانا جزئ، يان کرنا شه‌ري. وپشتي هنگي ل دويف هلبژارتنا وان ژ نوي
دئ پريارا خو ده‌ين..

وبه‌ري کو‌مبوننا سه‌عدي د گهل هه‌فاليين وي ب دويماهي بيت، پريارا
وان بوو نه‌و، نه‌و سه‌لماني به‌نيژينه باژپري، چونکي نه‌و نه‌زمانئ وان
دزانت، ونه ژ هه‌ر که‌سه‌کي دي پتر دئ شيت ب ئي کاري رابت..

ورؤژا د دويف دا سه‌لماني فارسي ب قاصديا خو شه‌هه‌شته باژپري
نه‌هرشير، ووي ژ بير نه‌کر د گهل رابوننا ب کاري قاصديئ، نه‌و هوير د
سه‌ر وبه‌ري باژپري ژئ بفوکرت، بهري خو بده‌تئ کاني گياني به‌رگري ل
نک خه‌لکي چهنده، وبه‌ره‌ه‌قيين وان ژئ بو ئي به‌رگري چنه نه‌گر هات

وان پرپارا بهرگریځ دا، وپشتی سەلمان ب هەمی پەنگان هاتیځ دا وان ب ئەزمانی وان قانع بکەت کو گازیا ئیسلامی وەرگرن، وخۆ بدەنە د گەل پیتلا رۆناهیځ، بەلی دفن بلندی وغورورا وان پیتا قی چەندی نەدا وان، وگوتنا وان یا بهراهیځ ودویماهیځ ئەو بوو وان گوت: ژ شەری پیځه تر چو هلبزارتنین دی مه نین!!

و ل وی دەمی سەلمانی ئەف بەرسفا وان یا نەخۆش گەهانیدی ئەمیریځ خۆ سەعدی، ژ بیر نەکر بیژتی کو حیصاردا نا موسلمانان بۆ باژیری چەند رۆژەکان دئ بته ئەگەرا هلوەشیانا مەعنەویاتین خەلکی، چونکی وان چو ری نینن هاریکاری تیرا بۆ بئین ژبلی رویباری، ورویبار قان رۆژان یی هاربووی وئاڤا وی یا رابووی، لەو تەنگاڤی دئ ل وان دژوار بت.

ل پایتەختا کيسراڤ

پشتی هەیفه کئ ژ حیصاردا نا موسلمانان بۆ باژیری نەهرشیریځ، خەلکی باژیری گەهشته وی قەناعەتی کو مانا وان ل لایځ رۆژئاڤایا رویباری کاره کئ موسته حیلە پشتی ئەو هەمی کەفتیه د دەستی موسلمانان دا، ونەخاسم پرپارا وان ب لادان ونەقەبویلکرنا هەر پتیکەکا هەبت ژبلی شەری گەهشتبوو سەعدی ولەشکەری وی، لەو ل شەقەکا رەش و ل ژیر پەردەیی تاریځ وان پرپارا خۆقەکیشانا ژ باژیری دا.. راسته وان بەری هنگی ل بەرانبەر موسلمانان سویند ب ئاگریځ پیروژ خوار بوو کو ئەو

باژیږی خو بهرنه‌دهن، و ژ مه‌یدانا شه‌ری نهره‌شن، به‌لی گه‌له‌ک جاران په‌ث
دبته ریځکا ئیکانه ل بهر زه‌لامان نه‌گهر هات ووان څیا رحین خو بپاریزن!

وسپیدی د گهل هه‌لاتنا روژی و د گهل گازی (الله اکبر) و ل بن
ئالای (لا اله الا الله) سه‌عد و سه‌لمان وقه‌عقاع، و ب هزاران
له‌شکه‌ری ئیسلامی هاتنه د باژیږی دا، بیی که‌سه‌کی لی ببینن؛ دا بیږی
عه‌دی شق بووی و نه‌و یین داعوبراین.

سه‌عد د گهل هه‌قالین خو ب لای روپباری څه چوون هتا گه‌هشتینه
سه‌ر لیڅا دجله‌ی، کوچکا کیسرای ل لای دی یی روپباری سپی دکر، گاڅا
چاڅین ظه‌ررای کوږی خه‌ططابی بو جارا ئیکتی ب کوچکا کیسرای
که‌فتین ل لای دی سپی دکر، گازی کر:

- (الله اکبر!) کوچکا سپی یا کیسرای! نه‌څه‌یه یا خودی و پیغه‌مبه‌ری
وی سوژ پی دایه مه‌.

وگاڅا چاڅین سه‌لمانی ژی ب ئیوانی کیسرای که‌فتین، وده‌نگی
ظه‌ررای هاتی، وی د گهل خو گوت: و خودی و پیغه‌مبه‌ری وی راست
دیږن.

و ل سه‌ر لیڅا دجله‌ی سه‌عدی خوتبه‌ک بو هه‌قالین خو خواند و تیدا
گوت:

- دوژمنی هه‌وه ب څی ئافی خو ژ هه‌وه دپاریزت، وهوبن یی دبینن،
چی گاڅا وان څیا نه‌و ب گه‌میږن خو دی ئینه هه‌وه، به‌لی هوبن نه‌شین
چی گاڅا هه‌وه څیا هوبن بچنه وان، وهه‌وه تشته‌ک نینه هوبن ژی بترسن،

سهلمانی ب پشت راستی څه گوت:

- ئيسلام هيتا يا نوبه، دهريا وهکي هشکاتیی ښین بو هاتینه بن دهستګرن، نهز ب وی کهمه یی نهفسا سهلمانی د دهستان دا کا چاوا کومین موسلمانان دانه څی نافی ولسا نهو کوم کومه ب سلامه تی دی ژئ دهړکهفن ژئ بی نهخوشی یگههته ئیک ژ وان.

ووهسا چیبوو وهکی سهلمانی هزرګری.. وپستی سوبار ب ههسپین خو څه گههشتینه لای دی یی نافی، و ب سهر هشکاتیی کهفتین، ئیکسهر دانه ب دویف لهشکهړئ فورسی یی شکستی څه، ودهمهکی درپژ پتفه نهچوو سهعد ب لهشکهړئ خو څه گههسته بهر دهرازیکا باژپړئ کیسرای..

قهسرا کیسرای یا سپی ژ دویر څه ناشکهرا دکر، دا بیژئ قهلعیهکا بلنده یا دفنا خو بهر ب عسمانی څه درپژ دکت، کوچکا سپی ب ههمی ستونین خو بی بلند څه، و ب وان نهخش ونیگارین عهجیب څه بی کوی ل سهر دیواران هاتینه نهخشاندن، رسم کیسرا نهووشیروانی نهوی بربارا ناکرنا څی قهسری دای، یا کو بوویه ئیک ژ عهجیبین زهمانی، څیجا نیگارکیشان څیای هرمانی بدنه څی مهلکی سهرکهفتی، لهو رابوین ب نهخشاندا هندک سهرکهفتین وی ل سهر دیواری دیوانا قهسری دهمی وی رپژ بو شهړئ رومی دورست دکر.. څی ههمی نهشی ههیبهتا کیسرا بهزدهجوردی بکهته د دلین وان (ئهعرا بیان) دا نهوین ژ جهرگی صهرائی دهړکهفتین پستی ئیسلامی دلین وان تژی کرین ژ روناھی وعدهالت وسهرفهرازی تهوحیدئ..

دئیتته گوھیتن زهمانی، وگوھیتن سهلمانی ژى د گهل دا، دهمن بهرى دهه سالان دویر. ل وهلاتى عه ره بان، ل باژپرکه کى بچویک ل تهنشت چیاى (سلى)، دهمن موحه مدهى -سلاڤ لى بن- بقرئ خو ل که فرده کى رهق دای، قیجا چریسهک ژئ قه په شى ورؤناهى دای. هنگى وى ب ئەزمانى پیغه مبه رینیى مزگینى دا هه قالین خو کو رۆژهک دئ ئیت باژپرکى وان یى بچویک دئ پایته ختا کيسرای مهزن داعورته! وبهرى کيسرا ل سهر تهختى خو یى نهرم بو خو ب قى مزگینى بکه ته کهنى، منافقین مه دینى گوتن: ئیک ژ مه نه ویرت بچته تارهتى ژ ترسان دا، موحه ممه د یى به حسى ستاندنا باژپرئ کيسراى بو مه دکهت! بهلى سهلمان وهكى وان یى ب گومان نه بوو. سهلمان، ئەوئ علمى مرؤقتین بهرى ل سهر کاغهان و ل سهر رویتن وان ژى خواندى. سهلمان، ئەوئ شارستانیا کيسراى وقه یصهرى ژ نیتزیک دیتى، وهلاتى فورسى ورؤمى وعیراق وشامى تیکقه دای، باوهرى هه بوو کو شارستانیا ئيسلامى ئەوا موحه ممه د پى هاتى رۆژه کى دئ بهرى ژ خو دته، ورؤژا خه بهر گه هشتیه پیغه مبه رى -سلاڤ لى بن- کو کيسراى کاغهان وى یا دراندی وگوتى: "خودئ ژى وه سا ملکى وى دئ درینت!" ل نک سهلمانى تشته کى مسؤگهر بوو نفرین هاته ب جهننان وبریار ل عه سمانى هاته دان، بهلى مه سهله وهخته وچو دى نه..

سهلمانى فارسى مل ب مل د گهل سه عدئ قوره بشى ب ژۆر که فته پایته ختا کيسراى، پشتى کيسراى ب زه لام وزیره قان وله شکه ر قه بازداين، ومال وسه لته نهت وخزینه بیين خو هه مى ل پاش خو هیلاین، و بیى

شهر باژیر (تہسلیم) بوو؛ چونکی چو زہلا مین شیر ی پاکهن تیدا
 نہ ما بون، ب تنی کومہ کا لہشکھری تی نہبت ل سہر شو برہین قہسرا
 کیسرای و ل پشت دہرین وئ یین گرتی ما بون، ہەر وہکی وان دقیا خالا
 دویمایی د شہرف و پروومہ تا مہزنی خو یی رھقی وشکھستی دا بیارین!
 سی رۆژان کۆچکا سپی ئەوا دپرہشیی ہاتیہ فہدان، د بی دہنگیا خو دا
 ما، ہەر سی رۆژان سہعدی ہہقالی خو سہلمان دہنارتہ نک وی
 لہشکھری د قہسری دا ناسی بووی دا کو رھا خو بیارین، و بیی شہر
 قہسری بہردن.. و رۆژا سیی سہلمان شیا قہناعہتی بو وان چی بکھت کو
 ئەو ب فان شیرین خو یین ترسی قہ نہشین وئ ہلوہشیانا مہزن
 راوہستین ئەوا کھفتیہ ئافاہی دہولہ تا کیسرای، لہو پشتی سی رۆژان
 ئەو ژ ئەوانی ہاتنہ خواری، و دہرگہہین وئ بو سہعدی و ہہقالین وی
 قہ کرن..

سہعد ب ژور کھفت.. گا فا چاقین وی ب باغچہ و دار و بارین قہسری
 کھفتین، دیوارین نہخشاندی ب زیر وزینہت و دور و جہ و اہران، تہخت
 و کورسیکین نہئینہ بہاکرن، پەردین ئافر میشی ئەوین ب پەنجہران دا
 ہاتینہ خواری، و تشتی بیئہ سہر ہزرا مرۆقی و بی نہئینہ سہر ہزری ژی!
 وی ئەف ئایہ تہ خواندن: ﴿ کَم تَرَکُوا مِنْ جَنَّتِ وَعِیُونَ ﴿۱۶﴾ وَرُوعٍ وَمَقَامٍ کَرِیْمٍ
 ﴿۱۷﴾ وَنَعْمَةٍ کَانُوا فِیہَا فَنکَہِیْنَ ﴿۱۸﴾ کَذٰلِکَ وَاوَرَّئْنٰہَا قَوْمًا وَاٰخِرِیْنَ ﴿۱۹﴾ پاشی وی
 ل ئیوانا قہسری ل پیش چاقین خہلکی ہہشت رکاعہتین سونہت شوکر بو
 خودی کرن.. شازدہ جاران سہری خو بو خودی دانا عہردی، و تہربیہ تا

موحه مەدى -سلاڧ لى بن- بۆ ھەڧالين وى يا ب ڧى رەنگى بوو، ل دەمى سەرکەڧتنى سەرى بۆ مەزنىا خودى بچە مین!

ول نڧىرۆيا وى رۆژى سەلمانى ب چاڧ ديت ھىڧيا وى يا دى ژى ب جە ھات، دەمى ھەوشا كۆچكا كىسراى بۆ دويكەڧتيين پىغە مەرى دويماھىيى بوويه مەزنترين مزگەڧت، وبۆ جارا ئىكى نڧىزا ئەينى ب ئىمامەتيا سەدى كورئ ئەبوو وەڧقاصى لى ھاتىە كرن.

والىي طەيسەڧوونى

يان عەدالەتا سەلمانى ل شوينا زۆرداريا كىسراى

ويشتى گەربانەكا دوير، وقويناغەكا درېژ، دەم ھات سەلمان بارى خۆ بدانت، پىشتى ھىڧيا وى يا مەزن ب جە ھاتى وئەو ب سەر رۆناھىيى ھلبووى وخودى وەسا بۆ ھەزكرى ئەو بگەھتە ژىدەرى رۆناھىيى ب خۆ.. پىشتى وى تىركى خۆ تىر ژى داگرى، وبەرى وى ماىە ل ھىڧىەكا دى ژى يا مەزن، كو بەرى پىلا ڧى رۆناھيا پىرۆز بگەڧتە وەلاتى وى ژى؛ دا مللەتى وى ژ تاريا ئاگرپەرسى وزۆرداريا كىسراى وەستەكا وى رزگار بىت، پاشى گاڧا وى دىتى ئەڧ ھىڧىە ژى بۆ وى ب جە ھاتى، وى ڧيا بارى خۆ بدانت.. ل سەر وى سۆزى بىمىنت يا وى داىە خۆشتڧىي خۆ ھەتا رۆژا وەغەرا دويماھىيى دئىت..

ورۆژەكى سەلمان پى ھەسىا ھەر وەكى باژىرى مەدائىن، ئەوى بەرى دگۆتنى: طەيسەڧوون، ب قەسرا خۆ يا سىي و مەزن ڧە ئەوا پىشتى باركرنا

خودانا مایه فاللا، و ب وان ههمی شوینوار و بیرهاتنان شه یین کیسرای لى
هتلاين، و بىرا وى ل ژبنا وى یا بۆرى دئینه شه ده مئى بابئ وى ل
کۆچکه کا چاڤ ل فئى کۆچکئى دکر ل باژئیرئ (جى) ب ناڤئ کيسرای حوکم
دکر، فئى ههمیئ نه شیا ناگرئ وئ شه و قئى د دلى دا شه مرینت یا بهرئ وى
ددا (مه دینئى)، ئەو جهئى بۆ جارا ئیکئى ئەو لئى ب سهر پۆناهیئ
هلبووى.. لهو سەلمانى بریار دا ب سهره دانه کئى رابیت بۆ مه دینئى؛ دا ژ
نئیزیک شه سلاڤ بکه ته خوشتقیئى خو، و چاڤئین خو ب دیتنا براییئ خو ژ
موهاجرى وئه نصاران پوهن بکه ت، وهند بیرهاتنئین خو یئین که فئن زئندى
بکه ته شه کول فان پۆژئین خو یئین ماین پئى بژیت..

ودهنگ و یاس گه هشتنه مه دینئى کو ئە شه سەلمانى ب ریشه دئیت و چو
نه مایه بگه هته مه دینئى بۆ سهره دان، و عومهرى خه لیفئى پیغه مبهرى -سلاڤ
لئى بن- و مه زئى دهوله تا ئیسلامئى، داخواز ژ کۆمه کا هه قالئین خو یئین
نئیزیک کر کو ئەو د گهل وى ده رکه فنه ژ ده رقه ی باژئیرئ د پئکا سەلمانى
دا؛ دا پیشوازیئ لئى بکه ن.. ل نک هنده کان ئە شه بریاره کا غه رب ب بوو
عومهرى دای، لهو وان د گهل خو گۆت:

- مه زئین ملله تان یئین دئینه مه دینئى، ربه سپییئین عه ره بان و شىخئین
قوره شیان، و مه نه دیتیه عومهر ده رکه فته ژ ده رقه ی باژئیرئ ل به راهیا
وان، فئيجا بۆچئى ئەو فئى د گهل سەلمانى دکه ت؟

به لئى عومهرى گۆته هه قالئین خو:

- وهرن دا بچین پیشوازیئ ل سەلمانى بکه ن!!

وئەقە ژ عومەری یا غەریب نەبوو، عومەر ئەوێ مرۆف دنیاسین و هەر ئیکی بەیایی وی دداییی، ما سەلمان نە ئەوہ یی پۆژھەلات و پۆژئاقا تیکھەداین پیخەمەت ل قی دینی بگەریتت؟ و ما سەلمان نە ئەوہ یی پیغەمبەری -سلاف لی بن- مەزترین (نیشان) ب سنگی قە کری دەمی گۆتی: (سەلمان ژ بنەمالا مەیە)؟ و ما سەلمان نە ئەو بوو یی پیغەمبەری -سلاف لی بن- حەز دکر پتر ژ ھەر صەحابیەکی دی بمینتە ب تنی د گەل وی، و سوحبەتی د گەل بکەت؟ سەلمان ئەوێ پیغەمبەر - سلاف لی بن- مری ویی ژئی رازی، و پشتی پیغەمبەری ژئی د گەل پیراتیا خو وی دەست دایە شیریی و د گەل لەشکەری ئیسلامی دەرکەفتیە جیھادی، و بوویە ئەزمانەکی فارسی بو گەھاندنا گازی ئیسلامی ل وەلاتی خو، و ھنگی راوەستیای حەتا بوویە ئیک ژ وی (کەتیبە پیرۆز) یا ل بەراھیی چووویە د پایتەختا کیسرای دا، و پشتی ھنگی ژئی دەستویری ژ ئیمامی عومەر خواستی ئەو ل مەدائنی ئاکنجی بیت و بو وان فارسین نوی موسلمان بووین ببتە سەیدایی فیکرنا ئیسلامی؟ زەلامەکی ب قی رەنگی و ب قی حەجمی قوربانیان پیشکیتشی ئیسلامی بکەت چاوا عومەر دەرئەکەفتە بەراھیی ژ دەرئەقی باژیری؟

و پشتی میثانی عومەری گەھشتی، و باش بینا خو قەدای، (ئەمیرلموئمنینی) عومەری بربارەکا خەطەر دا.. عومەری گۆتی:

- ئەی سەلمان، مە پرپار دا تە بکەینە (والی) ل مەدائنی، گاڤا تو زقربەقە دی دەست ب کاری خو کەئی!!

سهلمان؟! ئەوئ گەلەك جاران شیرەت ل هەقالین خو دكر و دگۆتە وان:
 ئیك ژ هەوہ ئەگەر بشیت ئاخى بخۆت ونەبتە ئەمیرئ دو كەسان، بلا وه
 بكەت! بچت ببتە والئ؟ و ل كیشه؟ ل وئ جەئ یئ تەختئ دەسەلەتە
 كیسرای دكەفتئ؟ ل وئ جەئ ببتە والئ یئ (شاهنشاهئ) مەزن
 حوكم لئ دگێرا.. ئەئ (پرووزبە) تول كیشهئ دا بەرئ خو بدەئە حوكمئ
 قەدەرئ، كورئ دەهقانئ باژیرئ (جئ) ئەقرۆ ل سەر تەختئ كیسرای دئ
 روینت؛ دا حوكمئ بگێرت، بەلئ نە وەكئ حوكمئ كیسرای ئەوئ ل سەر
 زولم وتەعدایئ هاتبە ئاڤاكرن، بەلكئ ل دوئڤ رۆناھبیا وئ شریعتئ یئ
 عەسمانى بۆ عەردئ ھنارتئ، ئەو شریعتئ بووبە مزگینئ بۆ ھەمئ ھەزار
 و بئ خودان وستەملێكریان، سەلمان دئ بتە والئ طەیسەفونئ، ئەئ
 بابئ سەلمانئ.. ئەوئ رۆژەكئ تە دەست و پێئ كورئ خو یئ جحیل
 گرێداین و ئەو د مالئ دا سجن كرى ژ ترسین ھندئ دا كو ئەو ژ دینئ
 كیسرای دەرکەفت و ببتە ئیك ژ دوئكەفتیئ مەسیحئ (رۆمئ)، تول
 كیشهئ دا كورئ خو ببینئ دەمئ ئەقرۆ ل سەر تەختئ كیسرای دروینت
 و حوكمئ ب پتقە دبەت؟

وھندئ سەلمان ھاتئ عومەرى ژ قئ بریارئ لیڤەكەت، نەشیا..
 دوئماھبئ نەچار بوو فەرمانا وئ ب جە ببت، و بزڤرتە مەدانئ بەلئ نە
 وەكئ ھەر كەسەكئ بەلكئ والئ باژیرئ و وان دەڤەرتن پتقە گرێدای ژئ!!
 وگاڤا ئەو گەھشتبە باژیرئ قەستا كۆچكا كیسرای نەكر، ونەگۆت: ژ
 ئەقرۆ و پتقە ئەزم مەزنئ وەلاتئ، لەو دڤت د خانبەكئ وەسا قە بم ژ ھەژئ
 مەزنان بت، نە.. زڤرى خانكئ خو یئ بچوبك ئەوئ نێزك بوو ل بەر

قهسرا کيسراى نهئيتته ديتن، وقهسر هيتلا قالا؛ دا ئهو ب بيخ دنهگيا خو مهزنترين دهرسى بگههينت كو ئهى مهزن عهدهالتا ته د گهل مللهتى خانىكى ته بيخ بچويك د چاڭ ودلين خهلكى دا دئ كهته مهزنترين قهسر، وزولما ته نهشيت قهسرا ته يا مهزن د چاڅين خهلكى دا بهپيلته ئاڤا، ئهگهر خو شاخين وي قوچانئ د گهل عهوران ژى بكهن!

وپربار ژ لايئ خهليفهى قه گهشت كو (راتبئ) سهلمانى سالى پينج هزار دهرهم بن، دا بشيت خو بهطال كهت بو گيترانا حوكمى د ناقبهرا خهلكى دا، وسهلمانى گهلهك ب قئ پربارئ نهخوش بوو. لهو گاڤا راتبئ وي گههشتيئ وي ئيكسهر ئهو ههمى ل سهر فهقير واران بهلاڤ كر، وگوت:

- ل شوبنا ئهز قئ مالى وهرگرم، دئ چم هندهك طايين دارقهسپان بو خو ب دهرهمهكى كرم، وچند زهنييلكان ژئ چئ كهم، وبهمه بازارئ ب سئ دهرهمان فروشم، دهرهمهكى دئ ل عيالى خو خهرج كهم، ودهرهمهكى كهمه خير، ودهرهمئ دئ دهمه ب هندهك طايين دئ. وئهگهر عومهر بيژته من قئ چهنديئ نهكه ژئ، ئهز گوھئ خو نادهمه عومهري!

و ب قئ رهنگى سهلمانى دهمئ ويلايهتا خو بوراند. دانهكئ روژئ بو گيترانا حوكمى د ناقبهرا خهلكى دا تهرخان كربوو، ودانهك بو چيكرنا هندهك كارين دهستى يين كو ژ چهق و طايين دارقهسپان دهاتنه چيكرن، وهكى زهنييل وحيسيلكان. وهندي ئهو والى ژئ نههاتبوو زانين كو وي ژبلى نانئ جههى نانهكئ دئ خوار بت، وئهقه يا غهريب نينه ژ صهحابيبن

موحه ممه دی، شهره فا مروئینی ل هه می جه وهه می ده مان، سه لمانی فارسی ئه وی ل مالا دهه قانی (جی) ب نازداری هاتیه ب خودان کرن، ئه وی نوکه ل جهی کیسرای هوکمداری ل پتر ژ سیه هزار که سان دکه ت، نانی جهی دخوت، وهه رۆژ ل که ری خو یی لهه ر سو بار دیت وقه ستا کاری خو دکه ت، وئیشاری ئه و ب خو زه نیلکین خو دبه ته بازار ی و ب چهنده ره مه کین کیم دفروشت، ودزقرته مال..

ورۆژه کی دهمی ئه و ب تنی دزقری مال، پئقنکه کی ژ لایئ شامی قه دهات ئه و دیت، کراسه کی صوفی یی زقر دبه ر بوو، وعه باکه کی که شن، پئقنگی وهستیای هزر کر ئه و حه مماله کی فه قیره له و قیا قه نجیه کی لی بکه ت، له و گازی کری وئو ب نک خو قه داخواز کر:

- ئه گه ر زه حمه ت نه بت، باره کی هژی ر وقه سپان یی د گه ل مه هه ی، بو من ه لگه ره حه تا بازار ی ته چهنده دقبت دی دهمه ته..

والیی باژیری، ب گرنژین قه گوئی:

- سه ر چاقان برایی من!

ورپقنگی شامی دا ری، وسه لمانی بار ی وی ه لگرت ودا ب دو یف قه.. و به ری ئه و بگه هنه بازار ی ئه و د به ر کۆمه کا خه لکی مه دانئ ی را بو رین، خه لکی ئه ف چهنده ژ والیی خو غه ریب نه دیت، له و قی دیمه نی چو شاشی ل نک وان په یدا نه کر، وسه ره نجا وان رانه کیشا، دهمی سه لمان وهه قالی خو گه هشتیه نک وان، سه لمانی سلاف کر، وان د به رسقا سلاقا وی دا گوئ:

- سلاڤ ل ته ژى بت ئهئى ئه ميري..

(ئهى ئه ميري..) زهلامى شامى ئهف گوتنا وان د گهل خو دوباره كر،
وهيدى د گهل خو گوت:

- وهى بو من! ئهفه من چ كر؟ وئهفه كيه بارى من هلگرتى؟ پانى يا
ژ من فه ئهو فهقيرهكى مه دائنييه هه مالىن دكهت، من گوت دى خيرهكى
د گهل كه م، ته نه قيت ئهو واليى باژپرى بت؟!

پاشى وى تى ئينادهر كو خه له تيهك د تيگه هشتنى دا پهيدا بوويه،
لهو ههر زوى ئهو ب نك (ئهميرى) فه چوو ودهست دا بارى خو دا ژى
وهرگرت، سهلمانى دهستى وى گرت، وئهو دا سويندى كو دهستى خو
بزقربنت، وگوتى:

- هنگى ئهز بارى ته دى دهمه ف ته ههتا ئهز وى دگه هينمه وى جهى
يى تو دچيى!!

قه سرهك .. وقه برهك

ويتر ژ جارهكى سهلمانى كاغهز بو خه ليفهئى دهنارتنه مه دينى تيدا
داخواز ژ وى دكر كو ئهو زوى بارى گران، بارى ويلايه تى ژ سه ر ملين وى
بدانت، ودويماهيى ئيمامى عومهر نه چار بوو داخوازا وى ب جه بينت، و
ل شوينا وى حوده يفه يى كورپى يه مانى بكه ته واليى مه دائنى.. روزهكى
هه قاله كى وى گوتى:

- ئەو چىيە ئەمىراتى ھىندە ل بەر تە رەش كرى؟

وى گۆت:

- شىرېنيا قەخوارنى.. وتەعليا شىرېقەكرنى!

ويشتى قويغاغا كا نىزىكى ھەفتى سالان قەكىشاي رۆژ ھات سەلمان سەرى خۆ بدانت.. ھەقالى وى سەعدى كورپى ئەبوو ۋەققاسى ھاتە مالا وى دا سەرا بدەت، گاغا سەعد ل بەر سەرى روينشتى، سەلمانى بەرى خۆ داينى وكرە گرى..

سەعدى گۆتى:

- بابى عبداللاھى! بۆچى تو دكەيە گرى؟ رۆژا پىغەمبەر -سلاڤ لى

بن- مرى، ئەو يىن ژ تە رازى بوو..

- ئەى سەعد! ب خودئ ئەز نە ژ ترسپىن مرنى دا دكەمە گرى، ودلى من ب دويڤ دنياينى ژى را نىنە، بەلى پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- پەيمانەك دابوو مە وگۆتبوو: بلا بارا ئىك ژ ھەوہ ژ دنياين ھىندى وى زادى بت يى مرۆڤى رېڭنگ د گەل خۆ رادكەت.. وتو قى مالى ھەمبى ل دۆر وپەخپن من يىن دبىنى!

سەعد ل دۆر وپەخپن خۆ زڤرى.. ژ دەسشۆيەكى وتارەكى پىڭھەتر چول مالا وى نەدیت، وخۆ مالا وى ژى يا ۋەسايە ئەگەر مرۆڤەكى پىچەكى بلند سەرى خۆ باش راکەت دى ب بانى كەفت! ئەقەيە ئەو مالىھەتا سەلمان ژى دترست؟

پاشى سەعدى گۆتى:

- بابی عەبدوللاھی تشتەکی بۆ مە بیژە دا ژ تە وەرگرن..

سەلمانی گۆت:

- ئەی سەعد، گاقا دلێ تە چووینی تشتەکی بکە، یان حوکمەکی
بدە، یان مالەکی لیککەکە یان بلا خودی ل بێرا تە بت..

ترسا سەلمانی ئەو بوو ژ دنیا یی بار کەت و قەستا خوشتقیی خو
بکەت، و حسیب د گەل وی بیته کرن و بیژنی: بۆچی تە ژ حەددی بۆراند
بوو؟ هەمی ناقمالیا وی ترارەک و دەسشۆیهک بوو، د گەل هندی ژی ترسا
وی ئەو بوو وی پیمانانا خو د گەل پیغەمبەری ب جە نه ئینابت!

ئەوی ئەصحابیتن موحمەممەدی، مەزنی ل هەو پیرۆز بت، ئەوی خیرا
خودی ئەوا ل سەر عەردی هاتیە دانان!

و د ژیا نا خو دا یا دویماهییی دا ب تنی تشتەک وی هەبوو وی باش
چاقی خو ددایی، وی رۆژا وی تیدا وەغەرکری، سپیدی گۆتە ژنکا خو:

- کانی وی ئیمانەتی بینە یی من دایە ف تە..

ژنکا وی ئامانەک ئینا داچی.. وی ئەو قەکر هەندەک مسک تیدا بوو،
سەلمانی هەندەک ژنی ل دەستین خو کر، پاشی گۆتە ژنکا خو:

- ب دۆر و پەرخین من ژی داکە، هەندەک مەخلووقین خودی نوکە دی
ئینە نک من خوارنی ناخون، بەلی حەز ژ بینا خوش دکەن..

و پستی وی مەزەل تژی بینا خوش کری، سەلمانی گۆتی:

- دەرگەهی ل من بگرە.. و هەرە خوارنی!

وېشتی دهمه کی ژنکا وی چوو ژور دیت وی قهستا وهغرا خو یا
دویماهیې یا کری.. تینکا وی یا زیده بوو ودهم هات نهو تینکاتی
بشکیت!

وقهدهرا خودی وهسا هز کریوو مرنا سہلمانی نهوا ل سالا (۳۲)
مشهختی چیبوی، ل باژپری طهیسهفوننی بت، پایتختا کیسرای،
وقهدهرا خودی وهسا هز کریوو خانیکي سہلمانی پاشی قهبری وی بکهفته
ب پرخ قهسرا کیسرای قه، نهو قهسرا هیشتا د ژيانا خودانی خو دا مری،
کیسرا نهوی زهمانه کی عهرد ژ بهر حوکمی وی دهژیا، وخه لک ژ بهر
زورداریا وی دنالین، کیسرا ب تنکا کراسی د گهل وی شیري د کافلانی
دا پزی ژ قهسرا خو رهشی.. مال، عهبال، ههمی چوون، قهسرا وی نهوا
گوهانین ژینی لی دهاتنه دوتن روزهک ب سهر دا هات ناوازی مرنی لی
هاته گوتن!

بهری خو بدنه.. نهغه پتر ژ هزار وچارسهد سالان بۆرین هیشتا
دیوارین قهسرا وی یا ههرفتی بی دهرسی ددهنه زورداران کو: ناقاکهن
هندی ههوه بقییت، ل سهری چیا.. ل هنداف گهلیا.. ل پشت شوهرهین
بلند وناسی.. زهمان کهفیله وی خراب بکهت یا هوین ناقا دکهن، ما
هوین ژ کیسرای ب هیترن، یان هوین ل بهر مرنی ژ وی ناسیترن!

و ب پرخ وی قهسرا کافل قه ل وی دهشتا وهخته کی میرگههکا
کسک وتزی ژیان ونوکه مری، قهبره کی (موتهواضع) دی بینی بی
دژیت.. قهبری سہلمانی فارسی! سہلمان ل کیقه بوو وکیسرا ل کیقه؟
دنیا تیکقهدا ودویماهیې هات ب پرخ نهیوانی کیسرای قه رازا، نهو

بازپیری ل دۆر قهسرا کیسرای هاتییه ئافاکرن ودگۆتنی: طهیسهفونون مر..
وئهو گوندی ل دۆر قهبری سهلمانی هاتییه ئافاکرن ژیا، وناقئی وی بوو:
سهلمان پاک!
بهلی.. ئیسلامی سهلمانی فارسی ژ کیسرای ئاگریه پیتس مهزنتر لی
کر!!

ژیدەر:

- ۱- قصتان من الماضي، تألیف محمد المجذوب، دار الاعتصام،
القاهرة، ۱۹۷۹. وئهو بۆقی چیرۆکی بوویه بنگهه.
- ۲- البداية والنهاية، للإمام ابن كثير.
- ۳- رجال حول الرسول، خالد محمد خالد.
- ۴- بغداد ذكريات ومشاهدات، على الطنطاوي.

بيلائي حبه شئي
نهوئي ب تنگافيان كويه كهني

- هتا ټو ژ قهیدین کوله تیښی پرگار بیت ونازادیی ب دهست خو قه
دئینت..

- نه.. نه گهر ټو بشیت خو ژ عهبدینی پرگار بکته ژی، دئ چاوا
شیت خو ژ پهنگی خو یی رهش پرگار کته؟ دئ چاوا شیت ټهصلی خو
یی هبهشی ژ بیرا خه لکی بهت؟ ناخری ټو یی د جفاکه کی دا دژیت
همی کیشان وپیشانین وان ل سهر بناخه یی ته عهصوبی وئوچاخکانی
دئا فاکرینه، قیجا ټیکتی وهکی یی بیانی وبی خودان، نه گهر خو یی نازاد
ژی بت، چاوا جهی خو د قی جفاکی دا دئ بینت؟

رپکا ټیکانه یا ټهف جفاکه پیتنی، کو سه روبه ری وئ یی خوار وخیل
سهرک وینک بکته، وجاره کا دی ل سهر بناخه یه کی درست ئا فاکته ټهوه
موعجزیه ک ب سهر دا بیت، ټیکه مین جار دلین خه لکی بگوهورت، بیر
وباوهرین قازی بکته، دا پشتی هنگی دیتنن وان ژی راست ودرست
بین.. بهلی ټهفه خه ونه کا دویره ټو ب وئ جفاکی قه دبینت یا ټو د نا ف
دا دژیت!

گه لکه جاران وی ههست ب مهله لی دکر ژ وئ ژبانا بی ئارمانج یا
ټو دبه ته سه ری، ههر روژ سپیدئ ټو دهر دکه فته وان به تن ونه لان بین ل
دهور و بهرین مه که هی ههین، حیشرین سه ییدئ خو (ټومه یه یی کورئ
خه له فی جومه حی) دچهراندن، وئیتاری دزقری قه.. ل نک وی ټو بوو چو
جوداهی د ناقبه را وی ووان حیشران دا نینه یین ټو شقانی لی
دکته، ټو ژی دخون و قه دخون، و ب بی دهنگی ژبانا خو دبورینن، نه وان
چو ماف د ټه قروبا خو دا هه یه، ونه چو هیقی ب سو باهیا خو هه یه،

ژیانه‌کا هسک وزوهایه وهکی وان چۆل وچیاپین ئه‌و ل دۆر مه‌که‌هین
دینت! تو بیژی د ناف ئی جیهانا رهش وتاری دا جریسکه‌کا هیقیی بۆ
وی ویتن وهکی وی گهش بیت؟ تو بیژی ل ئی صه‌حرایا گهرم وشاریای
کانیکه‌کا سار بیهقت ومیترگه‌کا کهسک وهوین شین بکه‌ت؟

- ئه‌فه خه‌ونه‌کا دویره؟

- راسته، به‌لی ههر کهسه‌کی مافی هه‌ی د گهل هیقیه‌کی بریت؟

- فه‌رقه‌کا مه‌زن د ناقه‌برا خه‌ون وهیقیا‌ن دا هه‌یه؟

- زه‌مانه‌کی غه‌ریبه ئه‌م تیدا دژین، له‌و یا دویر نینه خه‌ون وهیقی ژی
تیدا ب جه‌ پین، وبنه واقعه‌کی به‌رچاش.. وههر چاوا بت یا به‌رعه‌قل
نینه ژیان هه‌ما ههر ب ئی ره‌نگی ب ریشه بچت.

گا‌فا ئه‌و ل چۆلی دما ب تنی د گهل هه‌یوانه‌ت ودار وبه‌ران، وی ئه‌ف
چه‌ندا هه‌ بۆ خۆ ب ده‌لیشه‌ دزانی کو د گهل خۆ بکه‌فته دان وستاندن،
وکویر بچته هزران، ئه‌فه ده‌مه‌که هنده‌ک گۆتتین نه‌عه‌ده‌تی ل دیوانا
سه‌ییدی وی (ئومه‌ییه‌ی) دئینه گوهان، ئه‌و گۆتتین ل دۆر وی گازیا نوی
دزقن یا (موحه‌مه‌دی هاشمی) پی هاتی، راسته ئه‌و گۆتتین وی ژ
سه‌ییدی خۆ وه‌قال ومیشانین وی گو‌ه لی دبن دتژی که‌رب وکینن،
ونیشانین نه‌رازیبوونی ل سه‌ر دئاشکه‌رانه، به‌لی شه‌رت نینه نه‌رازیبوونا ل
سه‌ر ئی گازیا نوی مه‌عنایا هندئ بده‌ت کو ئه‌ف گازیه یا خه‌له‌ته، تشتن
ئه‌و ب راستیا نه‌ به‌رگومان دزانت ئه‌وه کو سه‌ییدی وی بی دفن بلند
وه‌قالین وی ههر تشته‌کی هه‌بت ب ته‌رازیا مه‌صلحه‌تا خۆ دکیشن، وههر

گاشه‌کا وان دیت فایده و مه‌صلحه‌تا وان یا شه‌خصی د تشته‌کی دا نینه، ئەو وی ب خراب و نه‌حەق دزانن..

رۆژەکی د ناڤه‌را وی و عه‌به‌ده‌کی دی یی وەکی وی دا دان و ستان‌دن ل سەر وی مه‌سه‌لی چیبوو یا بوویه سوچه‌تا رۆژانه ل کۆچکا سه‌ییدی وان، وی گۆت:

- گه‌له‌ک جاران ده‌می ئەز د گه‌ل خۆ دکه‌قمه‌ هزران، ئەز دبیژم: تشته‌کی غه‌ریب نینه خودی پیغه‌مبه‌ره‌کی بۆ مه‌ به‌نیرت، یین وەکی مه‌ عه‌د بکرت و ئازاد که‌ت، مانه‌ ده‌می خودی ئەم داین ئەم داینه‌ ئازاد؟
- ئازاد؟! یین وەکی من و ته‌ ماف نینه به‌حسی ئازادی بکه‌ن، ئازادی په‌یقه‌که مه‌ گوه‌ لی بت، به‌لی مه‌ حەق نینه ئەم ده‌ست بکه‌ینی، یان د ژیا نا خۆ دا ب کاربینن..

- به‌لی موحه‌مه‌د وه‌ نابیژت، ئەو - وەکی من ژ سه‌ییدی خۆ به‌یستی - دبیژت مافی هەر که‌سه‌کی هه‌یه‌ خو‌شیی ب ئازادیا خۆ به‌ت، و تشتی ژ هه‌می پتر سه‌ییدی من وه‌قالین وی عیجز کری د گازی موحه‌مه‌دی دا ئەوه‌ ئەو دبیژت: ل نک خودی فەرق د ناڤه‌را سه‌ییدی و عه‌بدی دا نینه، یی چیتر ئەوه‌ یی پتر ب ته‌قوا بت..

ب یی هیشیبوون فه‌ هه‌قالی وی گۆت:

- هنده‌ک گۆتینن خو‌شن موحه‌مه‌د دبیژت، دل پی رحه‌ت دبن، و عه‌بدین وەکی من و ته‌ پی هاویش دبن، به‌لی واقع تشته‌کی جودایه‌، یین وەکی (ئهبوو سوفیانی) و (ئهبولحه‌که‌می) و سه‌ییدی ته‌ (ئومه‌یه‌ی) قه‌ت

وقهت قه‌بویل ناکهن ئەز وتو ببینه پێزا وان.. ودهسه‌لات یا وانه نه یا
من وته وموحه‌ممه‌دییه!

- هه‌می گافان ئەو تشت چێ نابت یێ دهسه‌لاتێ دڤیت، ونه ژ
حکمه‌تی وعه‌قلداریییه مرۆڤ هزر بکه‌ت کو ئەو واقعی هاتیه دورستکرن
تشته‌کی حه‌تمیه ونائیته گوهارتن..

ب ترانه پیکرن فه هه‌قالی وی گوته‌ی:

- عه‌قلداری وحکمه‌ت ئەوه تو ب هشیاری خه‌وان ب گوهوژپنا دنیا یێ
فه ببینی، ببینه بهر چاڤین خو کو ئەز وتو یێن بووینه سه‌یید، و (ئومه‌یه)
یێ بوویه عه‌بدی مه‌!!

- مه‌سه‌له نه ئەز وتوینه، وعه‌بدینیا من وته دندکه‌کا بچویه ژ
ده‌ریابه‌کا مه‌زن، وکو ئەز وتو ببینه سه‌یید نا نه‌بین گرفتاری چاره‌سه‌ر
ناکه‌ت، ودادی ونازادی به‌رقه‌رار ناکه‌ت، ب هزاران یێن وه‌کی من وته
یێن هه‌ین، سه‌روبه‌ری ژینی ژ بناخه‌یان دڤیت بیته گوهارتن، وگوهوژپن
دڤیت ئیکه‌مین جار ژ ڤیری ده‌ست پێ بکه‌ت (وئیشاره‌ت دا سه‌ری خو)
پاشی ژ ڤیری (وئیشاره‌ت دا دلێ خو)..

به‌لێ دیاره هه‌قالی وی ئەوی عه‌قلی وی به‌ری له‌شی وی ب قه‌ید
وزنجیرین کۆله‌تی هاتیه گریدان د مه‌خسه‌دا وی نه‌گه‌هشت، له‌و هه‌ر زوی
پشتا خو دایی و به‌ر ب حیشتترین خو فه چوو..

جار جا ده‌می وی گوهداریا وان گوتنان دکر یێن د ده‌ر حه‌قا وی گازیا
نوی دا یا موحه‌ممه‌د پێ هاتی، ل کۆچکا سه‌ییدی وی ده‌اتنه‌کرن، ئەو

دشیا ژ ناڅهرا وان هه می په یقین کهرب وکین ژئ دباری ته سهووره کا
دورست بو فی دینئ نوی د سهرئ خو دا بنه خشینت، راسته نهو بناخه یین
نهف دینه پی هاتی ل بهر فی جفاکئ دغه ربین، ویا بهرهرز نینه خه لک
قان بیر وبوچوونین نوی ب سناهی وهربگرن وباوهریی پی بینن، بهلی
بهسی خودانین فی دینیه نهو ری بدنه بهر خو، ولی بچن.. نهو ژئ وهکی
سهییدی خو ووهکی وان کهسان ژئ یین ل کزچکا وی گهف وگوران دکهن
ب راستگوئی وئمانه تا موحه ممه دی یئ ناگهدار بوو، بهلی تشتئ نهو
حیبه تی دکر نهو بوو گه لکه جاران وی گوهد ل مهزنین قوره یشیان دبوو
دگوئن: نهفه عه مرئ موحه ممه دی گه هشته چل سالان ورژه کا ب تنئ مه
دره وهک ژئ نه دیتیه، یین وهکی وی راستگو وده ستپاک د ناف مه دا
نینن، نه خلاقئ وی یئ پاکژ و بزوینه، یئ ب مرو فاینیه، یئ جامیره..
بهلی نهف دینئ نهو پی هاتی، و نهو گوئنین نهو دبیزت چهئ حیبه تیا
مه نه!

وی باش دزانی کو مهزنین وان د راستگوئیا موحه ممه دی دا ناکه فنه
شکئ، و نهو ژ عه قلداری وده ستپاکیا وی ب گومان نینن، پا قیجا نهف
نه یاره تیا وان بو وی یا چه؟ و نهو چ دیواری ناسییه که فتییه ناڅهرا وان
وباوهری ئینانا ب وی دینئ نوی دا یئ موحه ممه دی پی هاتی؟
نهقی لازمه نهو بزانت..

ئیکه مین جار: ئازادبوونا دل...

وی تی دئینادر کو نه باوهری ئینانا وان ب وی دینی موحه ممهدی ئهو بو گازی دکرن نه ژ بهر خرابیه کی بوو کو د وی دینی دا هه ی.. نه خیر، گه لهک جارن وی گوهل وان دبوو کو ههر باشیه کا هه بت د قی دینی دا یا هه ی، به لی تشتی ب زهحه ت ل بهر وان د قی دینی دا ئهو بوو ئهو پشت بده نه وی دینی یی وان باب وبایرین خو ل سه ر دیتین ودینه کی دی بو خو هلبزیرن، پشتی هنگی ترسا وان یا مه زن ئهو بوو ئه ف دینه بته ئه گه را هندئ ئهو مه زیا قوره یشیان د ناف عه ره بان هه میان دا هه ی، بو وان نه مینت، وان هزر ذکر ئه گه ر ئهو باوهری ب قی دینی نوی بینن عه ره ب هه می دژی وان دئ راوهستن، وهنگی ئهو قهستا باژیری وان ناکه ن، ومه عنا قی ئه وه ئهو (مهجد) و(مه رکه زئ) قوره یشیان د ناف عه ره بان دا هه ی، وهو مفایین ئابوری بین دگه هشتنه وان، ئیدی نامینن، ونه یاره تیا گه لهک ژ وان بو گازی ئیسلامی که ریشه بوونا وان بوو ژ بابکی هاشمیان، وان دگوت: هه ر تشته کی هه ی د ده ستی هاشمیان دایه، پیغه مبه راتی ژی ژ وان بت؟! ئه فه نابت!!

ورژا خودئ قیای دلئ (بیلالی) بو جار ئیکئ بو روناها ئیسلامی قه بیت، به ری وی دا مرؤقه کی وه کی وی هه ژار.. یی چو مال ومه نصبین مه زن د ناف قوره یشیان دا نه هه ین، عه ماری کورئ یاسری، وهنگی هه ژمارا وان که سان بین خو داینه د گهل پیلا روناھی هیشتا ب تبلین دهستان دهاتنه هه ژمارتن، عه ماری بو بیلالی (ته نکید) کر کو ئهو دینی

موحه ممه د پئی هاتی هەر ژ وی رۆناهیته یا دینی نووحی وئیراهیمی
 وموسای وعیسای ژئی هاتی، وئهو هەر یی ل سهر وی ریکی یا
 پیغه مبه رین بهری وی ل سهر چووین، ریکا نازاد کرنا مرۆقان، نه ب تنی ژ
 قهید و زنجیرین وی کۆله تیئی یا (مهزن وسه بییدان) ئهو پئی گرتداین،
 بهلکی ژ وان هزر و بیرین رزی ژئی یین هیلینین خو د سهرین وان دا
 چیکرین، ودلین وان بن دهست کرین، وگاڤا بیلالی گۆتیئی:

- ئهو کیه بهرئ ته دایه ئی ریکی؟

عه ماری گۆتیئی:

- پشتی خودئ، ئه بو به کر ئیکه مین کهس بو بهرئ من دایه رۆناهییا

خودئ..

- ئه بو به کر؟ هه قالئ موحه ممه دی یی نیریک؟ ئهو زه لامئ دهوله مهنه

و خیرخواز یی قوره بشی هه می ئعترافی ب قهنجی و دلپاکیا وی دکهن؟

- بهلئ.. وئه گهر تو چهز بکه ی جار هکئ ئه ز و تو دئ چینه نک وی؛ دا

ئهو راستیا ئی دینی بو ته بیژت، و پشتی هنگی ئه گهر ته دل تی هه بو

بییه د گهل مه، ئه م دئ ته بهینه نک پیغه مبهری سلاف لی بن، دا ل سهر

دهستی وی موسلمان بیئ..

و ب ئی رهنگی بیلال پئی حهسیا کو رۆناهییا خودئ وهکی ئاشه کا سار

یا مرۆقه کئ تیهنی ل رۆژه کا گهرم ب سهر هناقین خو دا دکهت و ب

خۆشیی بحهسییت، وهسا خووش و شرین یا ب سهر دلی دا دئیت، ده می

وی گوهداریا گۆتینن ئه بو به کری ذکر ئیسلام ب وی ددا نیاسین و بهرئ

وی ددایڼ، ههست پڼی ذکر ههر وهکی نهفسا وی یا دئیتنه گوهارتن، نهو پڼی دبتنه مرۆقهکڼی دی، مرۆقهکڼی دژیت بو ئارمانجهکا مهزن.. پڼی هیقیهکا بلند د دلی دا ههوی، پشتی سه‌ره‌شکڼین باوه‌ریی گه‌هشتینه دلی وی ژبان د چاقڼین وی دا هاته گوهورڼین، بوو خودان تامه‌کا دی یا تابهت، وچهند که‌یفا وی یا زڼده بوو ده‌می وی د گهل نه‌بوو به‌کری وعه‌مماري قه‌ستا مالا نه‌رقه‌می کری ل سه‌ر گرکڼی صه‌فایڼ، و ل دیوانا پڼغه‌مبه‌ری -سلاڤ لی بن- ناماده بووی، وبوویه هه‌فته‌مین که‌س ل سه‌ر ده‌ستی وی هاتیه د ئیسلامی..

وهیشتا بیلال عهد، دلی وی ژ قه‌یدڼین جاهلییه‌تی رزگار بوو، به‌ری کو باوه‌ری رتکا خو بو سه‌رڼین مه‌زن ل مه‌که‌هی بینت، بیلالی سه‌ری خو بو مه‌زنیا خودڼی چه‌ماند، ودلی خو بو قیانا خودڼی وپڼغه‌مبه‌ری وی شه‌کر.. وهه‌ر ژ رۆژا ئیکڼی قیانا پیروژ په‌یوه‌ندیه‌کا موکم د ناقه‌ه‌را دلی وی ویی موحه‌ممه‌دی دا گرڼدا.. د چاقڼین مه‌که‌هیان دا بیلال ژ هندڼی کیمتر بوو ئیک پسپارا وی بکه‌ت، یان خه‌می ژ برباره‌کا نه‌و دده‌ت بخۆت، بیلالی کورڼی ره‌باحی، نه‌و عهدڼی حه‌به‌شی یی ره‌ش، باوه‌ریی ب چ دینی بینت، یان کورڼی ب چ دینی بکه‌ت، نه‌ چوپی پڼشقه‌ دئینت نه‌ پاش فه‌ دبه‌ت، هه‌ما وی چ دقڼیت بلا بکه‌ت..

به‌لی.. نه! شیخ ومه‌زنی بابکڼی جومه‌حیان ژ قوره‌بشیان (ئومه‌ییه‌یی کورڼی خه‌له‌فی) ب قی ره‌نگی هزرڼی ناکه‌ت.. راسته ل نک وی بیلال ژ پڼشیه‌کڼی بی قیمه‌ت‌تره، به‌لی مه‌سه‌لا باوه‌ری ئینانا وی ب دینی موحه‌ممه‌دی یی (ئومه‌ییه‌ی) نه‌قیای، وکوفرا وی ب وان خوداوه‌ندیڼ

(ئومەييە) سەرئى خۆ بۆ دچەمىنت، بىنا نەگوهدارى و (تەمەرودى) ژئى دئىتە سەحكرن، ئەگەر عەبدى وى بىلال ئەقرۆ دلئى خۆ ژ وان باوەربان رزگار بکەت يىن ئەو ل سەر، وسەرئى خۆ ژ وان هزران داقوتت يىن وى كەيف پى دئىت، سوباهى دویر نینه ئەو هندەك زىدەگاڤيىن دى ژى بەاڤيىژت وەزر بکەت فەرقا وى ومروڤەكى قورەيشى يى ئازاد نینه، نە بەس هندە بەلكى ئەو ژى وەكى موخەممەدى هزر بکەت فەرقا وى و (ئومەييە) ب خۆ ژى نینه!

نابت بۆ ئومەييە قى دەرگەه ل سەر خۆ وبرايتن خۆ ژ زرتەك ودفن بلندين قورەيشيان ڤەكەت، ئەگەر ئەو هەڤسارى بىلالى ئەقرۆ بەردەت، سوباهى فعلين گەلەك عەبدين دى ژى يىن وەكى وى دئى خراب بن، وئەو ژى دئى پى ل ئەمر وفەرمانين سەييدن خۆ دانن، ودئى گەهنە موخەممەدى..

ئومەييە ب يىن تەنگى ڤە گازی کرە عەبدى خۆ بىلالى..

- بەلى ئەز بەنى، کەرەم کە..

- بىلال.. ئەو چيە من ژ تە گوھ لئى بووى؟!

-

وبەرى بىلال پسيارا وى تشتى بکەت يى وى ژئى گوھ لئى بووى، وى گۆت:

- من يى زانى تو ژى يى د سەردا چووى، تە کوفر ب خوداوەندين مە

يا كرى وتو يى چوويه سەر دينئى ئيتيمى هاشميان؟!

وبیلال، ئەوئ پریار دای پشتی موسلمانبوونا خو بته مرۆڤهکی دی،
مرۆڤهکی ژ خودی پینقهتر ژ کهسی نهترست، وحهقیی ل دویف کهسی
بهرنهدهت، ئەگەر خو ئەو ئیک سهییدئ وی یی دلرەق (ئومهیه) ژ
بت.. ب دلەکی رحمت و دیمهکی گەش ڤه گۆت:

- بهلی.. من باوهری ب خودایی حهق ئینایه، یی ئەز وتو وعهرد
وعهسمان ئافراندین، یی ئیکانه د ذات و سالۆخهتین خو دا، ئەمر وفهرمان
یا ویه، ووی چو شریک د ملکئ خو دا نینن.

ڤئ صهراحهتا بیلالی، وئعترافا وی یا ئیکسهه ب ڤئ تاوانا مهزن د
رویئ سهییدئ وی دا، عهقل ژ سهرئ ئومهیهی بر، بیی وی های ژ خو
ههبت، وی دهستی خو ب کههه ڤه ل وئ میزی دا یا ل بهه سنگی و ب
گهف وگور ڤه گۆت:

- ئەز ب لات وعوززای کهمه، ئەز ناهیلیم رۆژا ئەڤرۆ ل ته ئاڤا بیت،
یان دئ ل دینئ مه ڤهگهپریتی، یان دئ ته کهمه عیبههت بو خه لکی
مهکههی هه میی!!

(أحد.. أحد)

ملحه مالا دهره و برینین بیلال

بیلال، ئەو عهبدئ حه بهشی، یی چو هیز وعه شیرهت و بنه مال ل پشت
نهههین بهرەڤانیی ژئ بکهه، یان وی ژ غهزهبا زرته کین قورهیشیان

بپارڙت، هه څرکي هلبڙارت، و ب سڅکي بهرځ خو دا هه نه خوښيه کي يا
د رڼکا خودځي دا بڼته سهري، گاڅا سهيډځ وي گهف لي کرين، وي
گوتځي:

- هه چيا ژ ته دڼيت بکه.. ب تنځ تو دشپيه لهځي!

- باشه دځ بينين کانځ دويماهي بو کيڼه..

ئومه يهځ برپار دا جلک ژ بهر عه بدځ وي بيلالي بڼته کرن، و ل
شوينځ کراسه کي ئاسني بکه نه بهر، و ببه نه بهر حه تاڅا مه که هځ يا گهرم، ل
سهر خيزځ شاربای رازبنن، حه تا کهل بڼته لهځي وي، و د گهل هندځ
ژي هندهک جارن د بهر را وي ئاسنهک ل سهر ئاگري سوځر دکر ولهځي
بيلالي پځ داخ دکر.. دگوتځي:

- يان تو دځ کوفرځ ب خودايځ موحه ممه دي کهځ، وباوه ربي ب
خوداوه نډڼن مه ئيني يان حه تا مرنځ نه ز دځ ته هڼلمه د څي عه زابځ دا.

بهلي بيلالي داخوازا وي ب جه نه ئينا، وگوه نه داځي..

هژماره کا خودان باوه رڼن هه ژار ولاواز، يڼن بي پشت وي خودان، ل
وي مهيدانځ بو عه زابدانځ هاتبوونه حازرکرن.. عه ممارځ کوځرځ ياسري
ودهيك وبابڼن وي، صوهه يڼي روځي، ومقداد، ويڼن وهکي وان.. وعه گيد
وفيرسيڼ قوره يشيان لي کوم بووبوون زيره کيا خو ل سهر سهري وان
هه ژاران دجه رپاندا، و ب عه زابدانا وان خوځي بو خو چي دکر، هندهک ژ
وان ژ بهر دژواريا عه زابځ دلگرتي بوون، وهنده کان ته حه ممو لا عه زابځ
نه کر وهندهک گوتڼين کافران پځ خوځ د دهر حه قا خودځ وپيغه مبهري دا

گۆتن، بیلال کەسێ ئێیکانه بوو یێ خۆ ل بەر عەزابێ گرتی، نە هشین وی ژ سەری چوون، ونە ژێ گۆتەک گۆت یا کافران پێ خۆش بت، لەو عەقل ژ سەری ئومەببەیی فپی وگاڤ بۆ گاڤێ عەزاب ل سەر وی دشداند، وگۆتنا ئێیکانه یا بیلالی وەکی چەکوچین ئاسنی ل سەری ئومەببەیی و زرتەکیین وەکی وی ددا ئەڤه بوو:

- أهد.. أهد..

خودایی ب حەق یێ من باوەری پێ هەمی خودایەکی ب تەببە، وئەو گەلەک صەنەمبەن هەو بەوەری پێ هەمی وەوین هزر دکەن ئەو شریکین خودینە، ئەو دباطلن، وچو راستی بۆ وان نینە..

- أهد.. أهد..

ئەو ملحەم بوو یێ دەرد و برینین بیلالی پێ دەرمان دبوون، وئەو دربی کوژەک بوو یێ وی دوەشاندە غوروور و دفن بلندیا ئومەببەیی و هەر زالمەکی وەکی وی.. وئومەببە باش ب دژواریا قی دربی دحەسیا، لەو ب دلەکی تژی کەرب و کین قە دگۆتە بیلالی:

- ما چو گۆتین دێ نینن تو بیژی ژیلی قی پەیفی؟

بیلالی دگۆتی:

- ئەگەر من زانیبا پەیفەکا دی یا ژ قی نەخۆشتر ل بەر تە هەبە، ئەز

دا وی بیژم!!

وچەند عەزابا وی ل سەر بیلالی دژوارتر لی دەهات، صەبر و خۆراگریا بیلالی ژێ پتر لی دەهات.. و دویماهیێ شەیتانین جاهلیەتی دا پتر دلێ

خۆ ب ئیشاندنا وی هوبن بکهن، وان زنجیرهک ئیخسته ستوی بیلالی،
وهکی ههقساری! وسهری وی کره د دهستی هندهک زارۆک وبی عهقلان دا
وگۆته وان:

- وی ل کۆلانی مکهکهی بینن و بیهن، ل پیش چاقتین خهلكی؛ دا نهو
بوۆ خوۆ پی بکهنه کهنی!

وقی ژى چو ژ هیز و خوراگیا بیلالی کیم نهکر.. بیلال، نهوی بهری
چاقتین وی ب ئیسلامی روهن بین، دلجی وی ب باوهریا تهو حیدجی ئازاد
بیت، ههر ههست ب ههبوونا خوۆ نه دکر، نوکه پی دحهسییت کو چهند هیزا
دنیایی هه می یا و بیه، بهری.. وی ژى وهکی ههر عهبدهکی دی ل
مهکههی، هزر دکر بهس ژيانا وی مرۆقی ژيانه یی دهستی وی ژ مالی
دنیایی یی تژی بت، بهس وی کهسی حهقی هه ی بیژت: نهز مرۆقم، یی
ملک و نه ملاک و سهلته نهت هه ی، و چونکی نهو عهبدهکی بی مال و حاله،
وی هزر دکر نهو ژيانا نهو دبوړینت نه ژيانه.. بهلجی نوکه و پشتی نهو ب
سه ر پونا هیا ئیسلامی هلبووی، ژ نوی وی زانی کو مرۆف ب ئارمانجا
خۆ - نه کو ب مال و دهوله مه ندیا خوۆ - دئیتته هلسه نگاندن، و ئارمانجا ته د
قی ژيانی دا چهند یا مهزنتر و پیروژتر بت بهایی ته دی یی پتر بت، و ما
چ ئارمانج ژ وی پیروژتره کو تو بوۆ خودی بژی؟

پوژا موحه ممه دی - سلاف لی بن - ب گازی خوۆ دلجی بیلالی ئازاد
کری، بیلال پی حهسیا ههر وهکی نهو یی بوویه مرۆقهکی دی، مرۆقهکی
دژیت بوۆ ئارمانجه کا پیروژ، و نهوی بهری وی ل ئومئیده کا مهزن بت د
خه می نابت چیبیا د وی ری دا بیتته سه ری.. بیلالی نزم بهری خوۆ ددا وان

بیتن ئەو عەزاب ددا، وھندەک جاران ژى دلجى وى دما ب وان قە، ئەو
چەند دنەزانن دەمى ھزر دکەن دى ب بېژنکا خو پۆناھيا پۆژى ژ خەلکى
گرن!!

وئومەبىيەى پۆژەكى ئيا دەنگى بىلالى چک بکەت، دا (أحد.. أحد)
نەئیتە گوھىن وى، ئينا پىيار دا دو زەلام دستارەكى مەزن ھلگرن وىبىن
بداننە سەر زكى بىلالى، ھەر وەكى چاقتى پۆژا مەكەھى يى ئارىاي،
وخيزى بەتەنن وى يى شارىاي تىرا ھندى نىنن كەريا دلجى وى رحەت
بکەن، قىچا وى ئيا بىنا بىلالى ب بەرى دستار وباگوردانان ژى چک
بکەت.. بەلى دەنگى بىلالى ھەر ما د گوھىن وى دا دەنگ قەدەت:
- أحد.. أحد!!

ئازادبوون

ژ كۆلەتيا ئومەبىيەى

ودەمى تەنگاڧى دژوار دبت مەسەلە بەرفرەھ دبت، ومروڧى ئەگەر بو
خودى تەھەممولا نەخوشىيى كر، خودى رىكى بو مروڧى دىبنت ونەخوشىيى
ژ سەر لاددەت.. دەمى تەنگاڧى ل سەر بىلالى دژوار بووى، پۆژەكى
زەلامى دووى د ئىسلامى دا ئەبوو بەكر د بەر وى جەى را بووى يى
كافران بىلال وھەڧالىن وى لى عەزاب ددان، ئەبوو بەكرى گۆتە ئومەبىيەى:
- ما تو ژ خودى ناترسى؟ حەتا كەنگى دى ئى ھەژارى عەزاب دەى؟

- سویچین تهنه.. ته ئهوی خراب کری، وتو وی خلاس بکه..

ئهبوو بهکری گۆتی:

- باشه.. ئەز دئ وه کهم، ب چەندئ تو دئ وی فرۆشیه من؟

- چەندئ تو دئ پی دەی؟

- پینچ وهقیین زیری..

- من قەبویله..

وپشتی ئومەبییهی زیری خو وەرگرتی گۆته ئهبوو بهکری:

- ئەگەر وهقیهکا ب تنی ژمی ته پی دابا، ئەز دا وی فرۆشمه ته.

ئهبوو بهکری گۆتی:

- وئەگەر ته سهە وهقی ژ من خواستبان ئەز دا پی دەم!

وپشتی هنگی ئهبوو بهکر وههفالیین خو چوون قهید ورنجیرین بیلالی

قهکرن، وبریین وی دەرمانکرن، وئەو د گەل خو بره مالا (ئەرقەمی) ل

نک پیئغه مبهری -سلاڤ لی بن- ووی کۆما خودان باوهران یا د گەل.. و

ل سیب- سالیی موحه ممهدی دلی بیلالی ژ قهیدیین شرکی پزگارکر،

وئهبوو بهکری دهستین وی ژ قهیدیین عهبدینیا ئومەبییهی ئازادکرن.. پاشی

ئەو د ریکا خودی دا ئازادکر، و بیلال عهبدی حەفتی بوو پی ئهبوو بهکری

ب مالی خو کپی وئازاد کری، پۆژەکی بابی وی گۆتی:

- کورپی من! مادهم تو هەر مالی خو زهعی دکهی، عهبدان دکپی وئازا

دکهی، ههچکو هندهک زهلامین ب هیز ئازا که دا ئەو سویاهی بو ته بینه

پشت..

ئەبوو بەكرى گۆتى:

- بابۇ! ھەما بۆ خودى ئەز قى كارى دكەم..

ل بەر وان يىن رۆنھايا ئىسلامى نەگەھشتىھە دلپن وان، ئەف كارى ئەبوو بەكرى دكر زەعتىكرنا مالى بوو، بەلى ئەبوو بەكرى ب رەنگەكى دى ھزر دكر، ئەف كەستىن خەلكى بى ھىز ولاواز ددپتن، ل بەر ئەبوو بەكرى كافرتىن دنپايى ھەمى، ب ھەمى مال وسەلتەنەتا خۆقە، بەپايى ئىك ژ وان نەدئىنا، ئەوپن ھە ژ بەر كوفرا خۆب ھەمى سەنگا خۆقە بەپايى پىشپەكى نائىنن د تەرازبا خودى دا، وئەقە ژ بەر باوھرىا خۆ ھەر ئىك دنپايەكى دئىنت.

پشتى بىلال ژ جىھانا ئومەببەھى وئەبوو جەھلى يا تىزى تارى وعەزاب رىزگار بووى، وپشتى ئەبوو بەكرى قەنجى لى كرى وبارى عەبدىنىيى يى گران ژ سەر ملان داناي، وى قەستا دىوانا خۆشتقىي خۆكر، ئەوي ب كەيف وگرنزىن قە پىشسوازى لى كرى.. جلكىن وى د بەر دا ددرپاي بوون، وھىشتا برىنپىن وى خوين رى دزا، وەكى دەيكەكا دلۇقان دەمى زارۇكى خۆ ددەتە بەر سنگى خۆ، وەسا كۆما خودان باوھران بىلالى بى خودان د ناڧ خۆ دا ھەواند، و ژ وى رۆژى وەرە بىلالى بەرپەركە نوى ژ دەفتەرا ژىي خۆ قەكر، ئەو بەرپەرى ب زەلالىا باوھرىي وشرىنپا ھەژىكرنى دەست پى كرى..

د گهل خوشتښی

ژ وی رږژئی وهره چیرۆکا څیانا وی د گهل پیغه مبهری -سلاف لی بن- دهست پی کر، ئەو څیانا بی توخوب، یا ل عهردی شینبوی و ل عهسمانی بهر ژ خو دای، وکانی چاوا بیلالی دهمی یی گرتی د ناف دهستین کافران دا دهرسهکا مهزن د خوږاگریا ل سهر حهقیی دا نیشا خودان باوهران دا، وهسا پشتی ئەو هاتیبه بهردان وگههشتیه کاروانی خودان باوهران ژی وی دهرسهکا مهزتر د څیانا خوشتښی دلی دا نیشا وان دا.. وئگهر رامانا دهرسا وی یا ئیکئی ئەو بت نازادیا دلی وسهرهستیا وژدانی ب مالی دنیا یی همیی نائیتهدان، رامانا دهرسا دووی ئەو بوو گاقهکا ب تنی یا مروڤ د گهل خوشتښی خو دبهته سهری، یان د گهل بیرهاتنا وی پشتی وهغهرکنا وی ژ دنیا یی همیی دئینت.

دوهی وان ئەو ل سهر په لئین سوږ درتڙ دکر، و ب بستین ئاسنی داخ دکر؛ دا ئەو بهری خو ژ وی ریکئی وهرگپرت یا وی بو خو هلپژارتی، یان دا ئەو وی قهناعهتی شیلی بکهت یا بو وی چیبوی.. بهلی ئەو ل بهر نههات، وهندی مویهکی (تهنازول) نهکر وخو بو وان نهچهماند!

وپستی دل ووژدان ولهشی وی ژ کولهتیا جاهلیهتی، ویا داخوازکهرین جاهلیهتی، رزگار بووین، څیانا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ئیکا هند ژ فی عهبدی حهبهشی یی بی ئارمانج دژیا چنکر کو بته مامزستای مروڤینیی د هونهری ئهڤینداری وریزگرتنا ل وژدانی دا، ل دههکی وهختی (طاغووتین قورهیشیان) بیلال عهزاب ددا، مهسهله گههشته وی حهددی

ئەو رازى بوون بىلالى بەردەن بەس ب شەرتهكى ئەو گۆتتەكا ب تىنى يا باش د دەر حەقا سەنەمىن وان دا بېئرت؛ دا قورەيشى نەبېئرن: عەبدى حەبەشى شيا سەببىدېن خۆ.. بەلى خۆ ئەف پەيشا ب تىنى ژى، ئەوا بىلال دشيا نە ژ دل بېئرت وچول سەر نەبوو، وى نەگۆت، وپشتى بىلالى دەستى خۆ كرىە د دەستى رزگاركرى خۆ دا، زەلامى چاك ئەبوو بەكرى.. و ژ جەننەما شاربايا ئومەببەى دەركەفتى، ئىكەمىن جە وى بەرى خۆ داىى ديوانا خۆشتقى دلى بوو.. ھەر وەكى وى دقيا ب دىتن و نىزىكبوونا ژ وى وان ھەمى برىنان خۆش بکەت بىن دويراتىى تى كرىن، وعەجىبگرتى نەبن دەمى ئەم دبېئرن: دىتن وگەشتنا خۆشتقىانە دەرمانى ھەمى دەردىن دلى.. و ب تىنى ئەو قى راستىى دزانت بى گەرما قىاننى دلى وى كەواندى!!

سىزە سالان ل مەكەھى بىلال ل نىزىكى وى دژيا، ھەر رۆژ دەرسەكا نوى يا باوهرىى وئىخلاصى وقىاننى ووفادارىى ژى وەردگرت، حەتا نىزىك بوو قىانا وى بو بىلالى، ل بەر دلى بىلالى ژ وى باىى گرنگتر بت بى وى ھل دكىشا.. رۆژىن درىژ د سەر وان را دبۆرىن ژ وى پارى زىدەتر بى ئەو پى نەمرن ب دەست وان نەدكەفت، گاف بو گافى ئاستەنگ د رىكا وان دا زىدە دبوون، ھندەك جاران نىزىك بوو رى د چاقىن بىلالى وپىن وەكى وى دا تارى بىت، ھىقى بمرت، بەلى دەمى ئەو دەھاتە نك خۆشتقى و ل بەر دەستى وى رادوستان، وان ھەست پى دكر كو ب تىنى دىتتا وى ھىقىى د دلى دا مەزن دكەت، جارەكى دەمى تەنگافى زىدە دژوار بووى، خەبباب ب بەرا وان كەفت، وچوون قەستا پىغەمبەرى

-سلاڤ لى بن- كر، ئەو ل بەر سىبەرا كەعبى يىڭ رازاى بوو، خەبىبابى
گۆتى:

- ئەي پىغەمبەرىڭ خودىڭ! ما تو دو عايەكىڭ بۆ مە ناكەي كو خودىڭ مە
ب سەر بىخت؟ حەتا كەنگى كافر دىڭ ل سەر مە دزال بن، وعەزابى ئىننە
سەرى مە؟

ناقچاقىن پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- سۆر بوون، روپنشتە خوارى
وگۆتە وان:

- يىن بەرى ھەو زەلامەكى دا ئىنن، كۆركەكى بۆ د عەردى كۆلن،
ووى كەنە تىدا، ومشار دىنا ددانا سەر سەرى وى، حەتا ئەو دكرە دو
پرت، وڭى چەندى ئەو ژ دىنى وى نەددا پاش.. شەيىن ئاسنى ب لەشى
وى دا دىنا خوارى حەتا چەرم وگۆشتى وى ژ ھەستى ڧەدكر، وڭى چەندى
ئەو ژ دىنى وى نەددا پاش، ئەز ب خودىڭ كەمە خودىڭ ڧى دىنى دىڭ تمام
كەت حەتا سوبار ژ صەنعائى دچتە حەزرەمەوتى وئەو ژ تىشتەكى ناترست
ژبلى خودىڭ، و ژ گوركى ل سەر پەزىڭ خۆ، بەلىڭ ھوبن لەزىڭ دكەن..

ودەمى ئەو زڧرىن، دا بىزى نە ئەون يىن بەرى ھنگى چووین ئەڧ
داخوازە كرى، ئەو سستيا نىزىك بوو عەزابا قورەيشيان يا دژوار د دلپن
وان دا پەيدا كەت، ھاتە گوھارتن، ئەو سەرکەفتنا وان دوپىر ددیت، ولەز
لى دكر، د چاقىن وان دا نىزىك بوو، دارا ھىقىي شىنبوو ڧە، وچرايىڭ
ئومىدىڭ گەشبوو، وباوهرىا وان ب راستيا گۆتتىن پىغەمبەرىڭ خۆشتى ئەو
كرنە ھندەك مرۆڧىن دى.. خودىڭ بۆ ھەر قەدەرەكىڭ رېكەك و دەمەكىڭ
دەسنىشانكرى دانايە، وبەرى سەرکەفتنىڭ جەرياندن پىڭ دڧىت.

مشهختبوون بهر خودی له

وېشتی سټزده سالان ژ صهبر وتهحه ممولاد رټکا خودی دا، دهم هات خودی رټکه کټی بو خودان باوه ران شه کهت نهو پی سهره راز ببن، وشیرئ وان ل عهردی درټر بیت، نهو بوو باوه ریبی بهر پیی خول مه دینی دیت، وخودی تهوفیقا نهوس وخه زره جیان دا کو نهو دلین خو بو گازیبا ئیسلا می شه کهن، وپیغه مبهری -سلا ف لی بن- ده ستوری دا هه قالین خو ئیک ئیکه ونیف شه شارتی ژ مه که هی ده رکه شن، وقه سستا باژ ټری مه دینی بکه ن؛ دا بناخه یین ئیکه یین ده وله تا قورئانی ل ویری بینه دانان.. و بیلال ئیک ژ وان که سان بوو یین فه رمانا خوشتقیی خو ب جه ئینای، وپشت دایه وان جه واران یین وی چاقین خو بو جارا ئیکه ل دنیا یی شه کرین، وپتر ژ چل سالان ژ ژبی خو لی بۆراندی.. بیلالی مه که ه هیتلا، خوشتقیترین عهر د ل بهر وی، وقه سستا جه که ی بیانی کر، یی چو که س وکارین وی لی نه، چونکی فه رمانا خوشتقیی ل سه ر وی چه ندی هات..

و ل مه دینی.. بیلال ژی وه کی ب سه دان صه حابیان به ری وی ما ل رټکی، کانئ که نگی وچاوا خوشتقیی دلی دی باژ ټری ب هاتنا خو پوهن که ت، وده می مزگینی گه هشتی کو پیغه مبه ر -سلا ف لی بن- وهه قالئ وی نه بوو به کر ب سلامه تی گه هشتنه قوبائی، بیلال نه شیا خول مه دینی بگرت، د گازیبا دلی خو ده رکه فت، نهو رۆژ ل بهر وی وهه می هه قالین وی یین دی ژی خوشترین رۆژ بوو ل مه دینی ب سه ر دا هاتی.. مه دینه نهوا به ری هنگی ل بهر وی باژ ټره کټی تاری وغه ریب، نوکه د چاقین

وی دا باژپړه کئی پوهن و بهر فراهه، دئ بیژنی وی عه مرئ خو هه می یئ
لئ پوراندی، ما نه ئه و باژپړه یئ خوشتقیی وی ژئ لئ؟ بیلال ب له ز
بهر ب قوبائی شه دچوو، وزمان حالئ وی دگوت:

شوکر بیناهیا من هات ویه عقوب دیده رهوشن بوو

ب بوویا یووسفی مصری ل کنعانئ بهصر پیدا

ل قوبائی دلئ وی په یوه ندیا ئه قینا خو د گهل خوشتقی جاره کا دی
موکم گریدا، جاره کا دی وه کی وی مروقی ل بیابانه کا کوژه ک رتیا خو
به رزه بکته، و د ناقبه را وی ومرنئ دا بهوسته ک دمینت، پاشی ب
خافله تی شه ب سهر میترگه کا کهسک و خه ملین هلببت، وه سا بیلالی
هست ب زتندیوونه کا نوی کر، پشتی هه ردو لاتین مه دینی ئه و خوشتقی
پیکشه هواندین.. وده می پیغه مبهری -سلاف لئ بن- قهستا مه دینی
کری، ئیکه مین کار کری مزگه فتا خو یا پیروژ ئا فاکر، و ل بهر ده ری
مزگه فتئ به رسفکه ک دورست کر، وه کی میثانخانه یه کی بوو بو وان
صه حابین زوگورد یین هه ز نه کری ژ پیغه مبهری -سلاف لئ بن- دویر
که فن، بهلکی خواستی هه رده م نیزیکی وی بن؛ دا د خزمه تا وی دا بن،
ودا چاقین خو ب دیتنا وی تیر بکن، قئ به رسفکی دگوتنی:
(الصفة)، و بیلال ل پیشیا وان صه حابیان بوو یین بنه جا خو ل صوفی
دانای، لهو ب شهف وروژ ئه و یئ نیزیکی پیغه مبهری بوو -سلاف لئ
بن-، و ل ئاکنجیبوون و سه فهرین وی ئه و د گهل وی دا بوو.

بانگه‌دیرا ئیکه..

وېشتی مزگهفت دورست بووی، وېریار هاتیه‌دان گازیکرنا موسلمانان
بو نقیثی ب ریکا دانا بانگی بت، پیغه‌مبه‌ر -سلافت لی بن- ل دور خو
زقری، وپسپارا بیلالی کر:

- کانی بیلال..

- نهغه نهزم، نهی پیغه‌مبه‌ری خودی..

- وهره.. دهنگی ته ژیی عه‌بدللاهی کوری زهیدی خوشتره، ب سه‌ر
فی جهی بلند بکه‌فه، وبانگی بده بو نقیثی.

و بیلال ب سه‌رکه‌فت، ب دهنگی خو یی خوش شیعارئ ئیسلامی یی
هه‌ر وهه‌ر بلند کر:

((الله أكبر، الله أكبر))

خودی مه‌زنتره ژ هه‌ر تشته‌کی هه‌ی.. مه‌زنتره ژ ئومه‌یه‌ی و نه‌بوو
جه‌لی وهه‌ر طاغیه‌کی هاتی ودی ئیت هه‌تا رۆژا قیامه‌تی، مه‌زنتره ژ
هه‌ر ئیکه‌ی دقبت ئاسته‌نگان بیخته د ریکا فی دینی دا..

و ب فی چه‌ندی بیلال بوو موئه‌ذنی پیغه‌مبه‌ری -سلافت لی بن- یی
ئیکه‌ی، ورۆژی پینج جارن دهنگی وی ب بانگی ل عه‌سمانی مه‌دینی
بلندبوو، بیلال نه‌وی به‌ری سیزده سالان دهنگی وی بوویه نه‌و تیری
دژواری جه‌رگی کوفری ل مه‌که‌هی صمتی، ده‌می د رویی ئومه‌یه‌ی
وزرته‌کین قوره‌پشیان دا خۆراگرتی مای، و (أحد أحد) فه‌گیرای، نه‌فرۆ ل

پایتهختا دهولته تا قورئانئ بوو ئەو دەنگ یئ رۆژئ پینج جاران سرۆدا
ئەزەلیا ئیسلامئ بلند دکر، بوو ئەو دەنگئ شریئ خودان باوهر ب نقیژ
ومزگهفتئ وپیغه مبهری شه -سلاڤ لی بن- گریډای.. لەو ژ وئ رۆژئ
وهره بانگ و بیلال د هزرا موسلمانان دا بوونه جیمک!

نه بهس هنده.. بهلکی ههر جارهکا پیغه مبهر -سلاڤ لی بن- ب
بینتهنگیه کئ حهسیابا، ل دۆر خو دزقپی و ل بیلالی دگه پیا، بیلال ئەوی
چو جاران خو ژئ دویر نه دکر، دا بیژتی:

- بیلال! مه ب نقیژئ رحهت بکه..

یهعنی: بانگ بده، دا ئەم رابینه نقیژئ، چونکی دلرحهتیا مه د نقیژئ
دایه.

وهوسا دەنگئ بیلالی بو پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- و سهحابیان بوو
ئەو دەرگه یئ رحهتی تیرا دگه هشته وان، لەو بیرهاتنن وان یئین خوش
ب فی دەنگی شه هاتنه گریډان!

بیلال و دویمایهیا ئومهیهه

وسالهک وچه ند هه یقهک د سه ر مشه ختیبوونی را بویرین، وقه ده را خودئ
ل سه ر هندئ پیک هات ل مهیدانا به درئ ئیکه مین شه ر د ناقبه را
موسلمان وله شکهرئ قوره یشیان دا پهیدا بیت، موسلمان ئەوین ده می ژ
مالین خو دهرکه فتن ئیه تا کرنا شه ری د دلئ وان دا نه هه ی، وقوره یشی

ئەوئىن د ھەوارا كاروانى خۆيى بازرگانىي دەرکەفتىن، ۋەھەر ژ سەرى وان
ئىبھتا شەرى د دل دا..

كۆما موسلمان ئەوا ب سەرۆكاتيا پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن-
دەرکەفتى، بىلال د گەل بوو.. وکۆما قورەيشيان بەرى ژ مەكەھى
دەرکەڤن، ئومەيبەيى كورپى خەلەفى ژ ترسىن مرنى دا خۆژى دا پاش،
ئىنا ھەڤالى ۋى ئەبوو جەھلى زەلامەك ھنارتە نك وگۆتى:

- ئەگەر تە دىت ئەو د ناڤ زەلامان دا روڤىشت، ھندەك بخوڤرى بو
ۋى ببە، وپيژى: مادەم دى د گەل ژنكان بى، بلا ئەڤ بىنا خۆش بو تە
بت!

دەمى ۋى ۋە كرى، ئومەيبەيى ب عىجزى ڤە گۆتى:

- خودى روپى تە رەش كەت.. ئەز ژ ھەو كىمتر نىم!

ۋئەو ژى د گەل قورەيشيان دەرکەفت.. وژشان مەيدانا بەردى بوو..
ۋھوڤن دزانن (كلمة السر) وشعارى موسلمانان يى پىغەمبەرى -سلاڤ
لى بن- بو وان د ڤى غەزايى دا داناي چ بوو؟
(أحد.. أحد)..

ئەڤ پەيڤا ژ دەڤى بىلالى دەرکەفت دەمى ئومەيبەيى ئەو عەزاب دد!!
ئەبوو جەھل ئەوئى تەشجىعا ئومەيبەيى دكر دا ئەو بىلالى پتر عەزاب
بدەت، ئەڤرۆ يى ئومەيبەيى تەشجىع دكەت دا دەرکەڤتە شەرى
موسلمانان.. ئەو شەرى موسلمانان شعارى خۆ تىدا كرىه: (أحد..
أحد)! ئەو چ سررەكا غەرىبە قەدەرى د ڤى چەندى دا ھى؟

بیلال بۆ شه‌ری ده‌ر نه‌که‌فت بوو، وئومه‌ییه‌ی نه‌دقیبا ده‌ر که‌فته شه‌ری، به‌لی قه‌ده‌را خودی ل سه‌ر هن‌دی پیک هات ئه‌و هه‌ردو ل به‌دری روی ب روی بکه‌فته به‌ران به‌ر ئیک..

- بۆچی؟

- (لَيْقِضِيَنَّ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا).

و شه‌ری ده‌ست پی کر.. ئه‌و ئیکه‌مین شه‌ر بوو بیلال د ژیی خۆ دا پشکداریی تیدا دکه‌ت، وئه‌فه رۆژا خودی دنیا تیدا دای، هه‌زکنا وی ل سه‌ر هن‌دی بوویه ئه‌و هه‌ر ئیکێ خۆ بلند ببینت نزم بکه‌ت، و ب ده‌ستین کی؟ ب ده‌ستین وان پین وی ئه‌و کیم دیدتن.. ئومه‌ییه‌ی ب پین خۆ قه‌ستا وی دویمه‌یی کر یا قه‌ده‌ری بۆ دانای..

و شه‌ری ب گوتنا بیلالی (أحد.. أحد) ده‌ست پی کر، دلێ ئومه‌ییه‌ی، وه‌کی دلین هه‌فالین وی ژ (طوغاتین قوره‌یشیان) ژ به‌ر قی په‌یقی هژیان، کانی چاوا پشتی ده‌مه‌کی کیم ریزین وان ژیی ژ به‌ر شیرین موسلمانان ته‌را و به‌را بوون، و شیر گه‌هشتنه ئیک، و سه‌ر و گرگرتن مه‌که‌هێ ئیک ل دویف پی دی که‌فتنه بن پین موسلمانان، و نپزیک بوو شه‌ر ب دویمه‌ی بیت، د ناڤ چریسکین شیران را، و ل بن سیبه‌را پمان بیلالی نه‌یاری خۆ پی دوھی (ئومه‌ییه‌ی کورپی خه‌له‌فی) دیت، خۆ ددا به‌ر عه‌بدره‌حمانی کورپی عه‌وفی دا ئه‌و وی پپارت، و بده‌ته د گه‌ل ئیخسیران؛ چونکی عه‌بدره‌حمان وئومه‌ییه‌ی د جاهلیه‌تی دا هه‌فالین ئیک بوون، بیلالی گازی کر:

- سه‌رئ کوفري و دوزمنئ خودئ نومه‌بييه! ئەز خلاس نه‌بم ئەگەر ئەو
خلاس ببت!

ووی قه‌ستا نومه‌بييه‌ی کر وشيرئ خوڤ راگره هنداقئ سه‌رئ وی، نومه‌بييه
ئەوئ ميترينيا خوڤ هنگئ نيشا ددا دەمئ بيلال وعه‌ممار ويين وه‌کئ
وان دگرئ‌دای، ژ ترسان دا قه‌له‌رزی، و دنيا د چاقان دا تاري بوو، و ل وی
دەمئ عه‌بدره‌حمانئ گازی کرئ:

- نه بيلال نه.. ئەو ئيخسيري منه..

شيرئ بيلالی ئەو سه‌ر دفراند بي گه‌له‌ک جاران ب غوروورا کوفري خوڤ
مه‌زن و بلند دديت.. ئيخسير، و د مه‌يدانا شه‌ري دا. به‌ري شه‌ر ب
دويمه‌هي بيت؟! ئەقە که‌نگئ چيپوويه؟!

ويشتئ که‌له‌خئ مرارئ نومه‌بييه‌ی که‌فتيه بن پييان، بيلالی ب
به‌ريخوڤدانه‌کا تير مه‌عنا قە بو جارا دويمه‌هيئ به‌ري خوڤ دا وی وکه‌له‌خئ
کوپئ وی ئەوئ ژ وی ويشه‌تر وگوت:

- أهد.. أهد!

وقه‌ستا تمامکرنا واجبئ خوڤ بي پيرۆز کر، پشتئ گرنگترین واجب ژ
سه‌ر مليتن خوڤ راگرئ..

ورۆژ بوړين.. و د هه‌مئ شه‌ران دا، و ل هه‌مئ ده‌ميين گرنگ بيلال ل
ريزا ئيکئ د گه‌ل خوشتقئ خوڤ بوو، هه‌تا رۆژه‌کا دی ژ رۆژين گه‌ش د
ژيانا بيلالی دا د گه‌ل پينغه‌مه‌به‌ري -سلاف لي بن- هاتئ.. ئەو ژي رۆژا
قه‌کرنا مه‌زن بوو.

بیلا.. ل سەر بانێ کەعبی!

ل هەیفایا رەمەزانی ژ سالا هەشتی پشتی مشەختیوونی.. کۆما خودان باوەران ئالایی تەوھیدی ل سەر کەعبەیا پیروژ ل مەکەھێ بلندکر، پیغەمبەر -سلاڤ لی بن- ب سەر چەماندی ڤە، نیشانا خوشکاندنێ بو خودی، هاتە د مەکەھێ دا، وسورەتا ﴿ اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴾ د گەل خو دخواند، وپشتی هاتیە د باژێری دا ئیکەمین جار بەر ب کەعبی ڤە چوو، ل سەر ملی خو زڤری وپسیار کر:

- کانی عوثمانی کورێ طەلحە؟

وعوثمان مەرۆڤەکی کافر بوو، د جاھلیەتی دا کلیلین دەرگەھێ کەعبی د دەستی وینەمالا وی دا بوون، جارەکی بەری مشەختیوونی پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- داخواز ژێ کر ئەو بیت و دەرگەھێ کەعبی بو وی ڤەکەت، وی ھندەک گۆتتین سەڤەت گۆتنە پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- ئینا پیغەمبەری گۆتی:

- بەلکی رۆژەک بیت و توفی کلیلی د دەستی من دا ببینی، ئەز وی

بدەمە وی یی من بڤیت..

عوثمانی ب ترانە پیکرن ڤە گۆت:

- مەعنا ھنگی قورەیشی دی رەزیل بن وچنە ھیلاکی!

پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- گۆتی:

- نەخیر! بەلکی ھنگی ئەو دی سەرفەراز بن.

بوو کانی پیتغه مبهه -سلاڤ لی بن- دئی چ برپاری دت، پیتغه مبهه -سلاڤ لی بن- د گهل خوشتقیی خو ئوسامه ی، وهه قالی خو یی نیزیک بیلالی ژ که عبی دهرکهفت، بهری هه برپاره کا ئه و بدهت، ئه و ل بیلالی زقپری وگوتی:

- ب سهر بانئ که عبی بکهفه، وبانگ بده..

وبیلالی ب قی بانگی خو، کو ئیکه مین بانگ بوو ل که عبی دئیتهدان، راگه هاند کو ئیدی خلاس، بهرپه ری جاهلیه تی ل قی جهی پیروز هاته پیچان، ونه ما ئه و جاره کا دی بیته فه کرن، گازی (الله اکبر) ژ سهر بانئ که عبی ژ لایئ بیلالی فه هاته بلندکرن، بیلال.. ئه و عه بدئ حه بهشی یی بهری چهند ساله کان شریعه تی جاهلیه تی ری نه ددایئ کو بچنه د که عبی فه؛ چونکی ئه و عه بده کئ ره شه، ئه فرۆ پیتغه مبه ری ئیسلامی وی بلند دکه ته سهر بانئ که عبی؛ دا گازی ئیسلامی راگه هینت، ئه و گازی دپیژت: (یی عه ره ب ژ یی عه جه م چیتتر نینه، ویی سپی ژ یی ره ش باشتر نینه، ئه گهر ب ته قوایی نه بت)، کانی ئومه ییه؟ کانی ئه بوو جه هل؟ کانی ئه بوو له هه ب؟ بلا بیئ وقتی بلندی بیینن یا ئیسلامی بیلال گه هاندی!

وبیلالی فه رمان ب جه ئینا، ب سهر بانئ که عبی کهفت، و ب دهنگی خو یی زه لال و دژوار دۆل ونه هالین مه که هئی تژی گازی ته وحیدی کرن، ئه و گازی هه ره دلین شه ی تانین مروث وئهنان تژی ترس و سه هم دکهت، سهر هه می چه میان، وچاڤ تژی رۆندک بوون، (فاتح) پیتغه مبه ره.. و(موئه ذذن) بیلاله.. و جه که عبیه.. وکۆم کۆما خودان باوه رانه بیئ ری که کا دریژ ژ خوه و خوین و رۆندکان بری..

هندهک ژ وان ستوبین کوفری یین ل فی جهی دحازر وئف دیمه نه ب
چاف دیتی، د زک دا کهلین، و د بن لیقلیقکان را گۆت:

- خوزیین (فلان کهسی) مر بهری ببینت ئهف قهله رهشکه ب سهر
بانئ که عبی بکهفت، وبانگ بدهت!!

دفن بلندی وخۆمه زکرنا جاهلیه تی یا قالایه.. ئهوا ئیسلامی ب پرؤزا
حه قیقیه تی هه لاندی، و ب شیرئ راستیی قه لاندی!

و پستی نفیژ هاتیه کرن، وسهر بو خودئ هاتینه چه ماندن، پیغه مبهری
ئیسلامی د ناف خه لکی دا رابوو شه، ولیبۆرینا گشتی راگه هاند:

- گه لی مرؤقان! هوین چ هزر دکهن، ئهز دئ چ ل هه وه کهم؟
وان گۆت:

- ئه م هزرا باشیی ژ ته دکهن، تو برایه کن باشی، وبرازایه کن باشی..
پیغه مبهری - سلاف لی بن - گۆت:

- هه ږن.. هوین هه می دبهرداینه!!

خاترخواستن

ل درپژیا دهه سالان ل مه دینئ بیلال یئ نیزیکی پیغه مبهری بوو،
بانگهلدیئری وی بوو، ل ده می نفیژان بانگ ددا، ووه کی دی رابوون
وروینشتنا وی ل بهر سفکا مزگهفتی بوو ئهوا دگۆتنئ (الصفة)، وکاری
وی یئ دی ئهو بوو ئهو خه زنه دارئ مالی زه کاتئ وخپران بوو.. وئان

هەردو کاران: (بانگهلدیتری وخەزنەداریی) هەند دخواست ئەو هەردەم یی نیزیکی بت ژ پیغەمبەری -سلاف لی بن-، وخۆ دەمی پیغەمبەر دچوو غەزایەکی یان سەفەرەکی ژ ی بیلال د گەل خۆ دبر؛ دا بۆ وی بانگی بدەت..

و ل هەیفە (ذو القعدة) ژ سالا دەهی مشەختی ل مەدینە بوو دەنگ کو پیغەمبەر -سلاف لی بن- دئ قەستا مەکەهی کەت بۆ کرنا حجی، لەو خەلکی هەمی کارئ خۆ بۆ سەفەرا حجی کر؛ دا ئەف دەلیقەیا مەزن ژ دەست وان دەرنەکەفت، کرنا حجی د گەل پیغەمبەری خۆشتی.. و بیلال ل دەسپیکا وان بوو! و ب رێقە ژ هژمارەکا مەزن ژ خەلکی دەور و بەرتن مەدینە خۆ ب ئی کاروانی پیروژ را گەھاند، حەتا دەمی کاروان گەهشتیە مەکەهی هژمار گەهشتبوو نیزیکی سەد هزار مروّقان.

و ئەف حجە ئەوە یا دبێژی: حجە خاترخواستنی؛ چونکی پیغەمبەر - سلاف لی بن- پتر ژ جارەکی د ناڤ خەلکی دا رابووڤه وگۆت: گەلی مروّقان، سەر و بەری حجی بۆ خۆ ژ من بگرن؛ چونکی ئەز نزانم بەلکی سالەکا دی ل ئی دەمی ئەز هەوە ل ئیری نەبینم.. هەر وەکی وی خاترا خۆ ژ ئوممەتی دخواست، رۆژا ئیک شەنبی پیغەمبەر گەهشتە مەکەهی، پشتی عومرا خۆ کری حەتا پینج شەنبی ما ل مەکەهی، پینج شەنبی بەری نیقرو دەرکەفتە (مینایی) و ل ویری ما حەتا رۆژا ئەینی نقیژا سپیدی ژ ی کری، پشتی رۆژا هەلاتی قەستا عەرەفی کر، خیفەتەک ل (نەمیرە) بۆ هاتە ئەدان، و ما ل ویری حەتا نیقرو بووی، ل ویری خوتبەک بۆ صەحابیان خواند، پاشی نقیژا نیقرو وئیقاری د گەل ئیک کر، دو رکاعەت دو

رکاعت، پاشی قهستا عهرفهفی ب خو کر، و ب ږهخ وی چیاپی بجویک
 قه نهوی دبیزنی: (چیاپی رهحمی) ل عهرفهفی ږاوهستیا وبهری خو دا
 قیبلو ودوعا بو خو کرن هتا ږوژ ئاڅابووی.. ودهمی نهوی ژ پیمان قه،
 بهری ږوژا عهرفهفی ئاڅا بیت، نهف ئایهته بو وی هاته خواری: ﴿ اَلْیَوْمَ
 یَسِ الّذِیْنَ کَفَرُوا مِنْ دِیْنِکُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ اَلْیَوْمَ اَکْمَلْتُ لَکُمْ دِیْنِکُمْ
 وَاَتَمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِی وَرَضِیْتُ لَکُمُ الْاِسْلَمَ دِیْنًا ﴾ هنگی هندهک صهحاییان،
 وعومهر ئیک ژ وان بوو، کرنه گری، ئیکی گوته عومهری: بچی تو دکهیه
 گری؟ وی گوته: تشت نهگهر تمام بوو، دئ دهست ب کیمیی کته..

بهلی.. عومهری وپین وهکی وی دزانی نهگهر دین تمام بوو، کاری
 پیغهمبهری -سلاف لی بن- دئ ب دویماهی ئیت، نهگهر کاری وی ب
 دویماهی هات، مهنا نهوی دئ ژ ناف وان وهغهر کته، وگاڅا بیرا وان ل
 وهغهرکرنی هاتبهقه گریا وان هات!!

وپشتی کار وبارین هجی ب دویماهی هاتین، وبهری ههیشا (ذو
 الحجة) خلاس بیت، پیغهمبهر -سلاف لی بن- زڅری مهدینن، وپشتی دو
 ههیشا، نساخیا پیغهمبهری دهست پی کر..

وهغهرکرنا خوشتڅا

ب بهلاقبوونا خهبرن نهخوشیا پیغهمبهری -سلاف لی بن- ل مهدینن،
 ترس کفته دلن صهحاییان، هیشتا نهوی پی ساخ خهمی خیشهتا خو یا

رەش ب سەر دلپن وان دا ئينا خوارى، ئەرى ئەگەر ئەو مر.. پشتى وى
ئەو دى چ كەن؟

عەباسى مامى پىغەمبەرى د بەر كۆمەكا ئەنصارىان را بۆرى، دىت
هەمىيان سەرىن خۆ پىن داينه ئىك وپىن دكەنە گرى، عەباسى گۆتە وان:

- هەوە خپره.. بۆچى ھوپن دكەنە گرى؟

وان گۆت:

- بىرا مە ل پىغەمبەرى ھاتەقە دەمى ئەو د ناڧ مە دا دروپىنشت،
قېجا گرىا مە ھات..

عەباس چوو ژۆر سوحبەتا وان بۆ پىغەمبەرى -سلاڧ لى بن- كر،
پىغەمبەرى -سلاڧ لى بن- سەرى خۆ ب پاتەيەكى رەش گرىتا دەرگەفتە
مزگەفتى، ب سەر مېنبەرى كەفت، پشتى ھەمدا خودى كرى گۆت:

- ھەوە ئىمانەت ئەنصارى، ئەون ھەقالپن من وجھى باوھرىا من، يا
ل سەر خۆ وان كر، و دەم ھات يا بۆ وان بدەپنى، قەدرى قەنجى وان بگرن،
و ل خرابى وان نەگرن..

پاشى ژ منبەرى ھاتە خوارى، وئىدى ئەو ل سەر مېنبەرى نەھاتە
دىتن! ئىشا وى گران بوو ونەشيا دەرگەفتە مزگەفتى.. وعەدەتى بىلالى
بوو ھەر جار دەمى نڧىژ دبوو بانگ ددا، پشتى دەمەكى ل سەر مللى خۆ
بى چەپى دزقرى وبەرى خۆ ددا دەرگەھى مەزەلكا عائىشايى ئەوى دكەفتە
لايى چەپى بى مزگەفتى، دەمى ددىت پەردە دھاتە راكرن وپىغەمبەر ب
ژۆر دكەفت، رادبوو قامەت بۆ نڧىژى دگرت، نوکە ئەو چ بکەت؟ بانگ دا

بهلئى كهنگى پهرده دئ ئيته راكرن؟ خهلكئ مزگهفتئ هه مى دگوهشى
بوون، دا بئزئ هه ئيكي طهيرهكى يئ دادايه سهه سههري! بهري بيلالى
ما ل پهردهى وپهرده نههاته هلدان، فهومان گههشت كو پيغهمبهه -سلافا
لئ بن- يئ دبئزت:

- بئزته ئهبوو بهكرى بلا نقيزئ ل جهئ من بكهت..

وگافا ئهبوو بهكرى خو ل جهئ پيغهمبههري ديتئ، ژ بهه گريا وئ
كهسئ گوه ل دهنگئ خواندنا وئ نهبوو!

رؤزئ ئيكي ژ ههيفا (ربيع الاول)ئ ژ سالا (١١)ئ مشهختئ گران
ل سهه خهلكئ مهدينئ بوورين، دل وهزرا ههميان ل نك مهزهلكا
عائيشايئ بوو، ئهو جهئ پيغهمبههه -سلافا لئ بن- لئ كهفتئ، ههتا رؤزا
دو شهئئ هاتئ، دوازهه ههيفئ، دهئ صهحايان نقيزا سپيدئ ل پشت
ئهبوو بهكرى دكر، ئهو پئ حهسيان ههه وهكى پهرده هاته هلدان، ب پهخي
چاقئ وان بهري خو داينئ، وان ديت پيغهمبههه -سلافا لئ بن- يئ بهري
خو ددهته وان وين دگرنزت، نيزيك بوو ژ كهيفان دا وان ئاگهه ژ
نقيزئ نهمينت، وان هزر كر ئهو ساخ بوو وديئ ئيت نقيزئ ل بههه وان
كهت، بهلئ پيغهمبهههري -سلافا لئ بن- ب دهستئ ئيشارهه دا وان كو
نقيزا خو تمام بكهن، پاشئ زقري مهزهلكا خو وپهرده بهههه..

ب كهيفهكا مهزن فه صهحايئ زقرينه ماليئ خو، ووان نههذنائئ كو
ديتنا وان وخوشتيئ وان دئ بته ئهو جار.. چونكى بههه نيشرويا وئ
رؤزئ ئهو خهبهه ل مهدينئ بهلاقبوو يئ كهسئ نهقياي زوي ب زوي باوهه
بكهت.. گوئن:

- پیتغه مبهري يي مري!!

بيلالی ژي وهکی بارا پتر ژ خه لکني مه دیني باوهر ژ گوپين خو نکړ..
نه چونکی وی هزر ذکر پیتغه مبهري نامرت، نه.. بهلي گه لکه جاران ده می
مرؤقی خه بهر هکی نه خو ش گوھ لی بیت، ل سهري باوهر ناکهت، وهزر
دکهت دره وه، چونکی یا ژ وی څه نه گهر وی باوهر نه کر به لکی نه وه
بدهر کهفت دره!!

بهلي مرن نه و راستیا ژ هه میان نه خو شتره، یا مرؤقی بثیت یان
نه څیت باوهر یی پی دئینت.. نه و راستیا ب دري خو یی دژوار دلان
دکه لیتست، ودهستان ژیک دکهت، وراستی پی بهر چا ش دکه ته نه و بیرها تین
یین ل بن ناخی دئینه څه شارتن.

ل مزگه فتی زه لام تیک هاتن وتیک چوون، نه وین ل بهرا چه په ران و ل
بن سیبه را شیر وړمان سست نه دبوون، نوکه دمه نده هووش و حیبه تینه،
نزان چ بکهن، باوهر بکهن یان نه؟! هنده کین وهکی عو ثمانی کورئ
عه ففانی و بیلالی ژ بهر گرانی مه و قفی و مه زنی خه بهری لال بوو بوون
وچوک لی شکست بوون، و هنده کین وهکی عومه ری دا بیژی عه قلی وان
تشته کی گه هشتی، لهو شیرئ خو رويس کر بوو و ل خه لکی دخوری:

- یی بیژت: پیتغه مبهري مری، دئ سهري وی ب څی شیری برم،
پیتغه مبهري نه مریه، نه و ژي وهکی مووسایي کورئ عمران یی چووی ودی
زڅرته څه..

و نه بوو به کر ب بیده نگیه کا خه مگین څه ژ مه زه لکا کچا خو عانی شایین
دهر کهفت، نه و جهی جه نازی پیرؤزی پیتغه مبهري - سلاف لی بن- لی،

ئیشارەت دا عومەری کو بێدەنگ بیت، بەلێ عومەر بێدەنگ نەبوو..
 ھێدی ب نک مینبەرێ ڤە چوو، مینبەرا پیتغەمبەری -سلاف لئ بن- ژ
 سێ دەرەجکان پیک دەت، دەمی پیتغەمبەری خوتبە دخواند ل سەر دەرەجا
 سیی رادووستیا، ئەبوو بەکر ب سەرکەفت گەهشستە دەرەجا دووی،
 وراووستیا.. زێدەتر نەچوو:

- گەلی مروّفان! ھەچی عەبدینیا موخەممەدی دکر، ئەڤە موخەممەد
 مر، وھەچی عەبدینیا خودی دکر، خودی یی متی نامرت.. ﴿ وَمَا مُحَمَّدٌ
 إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ أَلْقَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ
 يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴾

ھنگی پیتن عومەری نەشیان وی ھلگرن، کەفتە عەردی وشیری وی ژ
 دەستان دەرکەفت، مەجالئ نەباوەری ئینانی نەما، ئەبوو بەکری مەسەلە
 بنبر کر، موخەممەد وەک لەش مر، ودویمایا ھەر خودان رحەکی مرنە،
 بەلێ موخەممەد وەک پەپام، نامرت.. موخەممەد ئەوی ل صەحرانا ھشکا
 ژيانا مروّفینیی کانیا فیانی وراستی پەقاندی، نامرت.. موخەممەد ئەوی
 ھیشی د دلئ ھەژاران چاندی وروژا (طاغوتان) بریە ئاڤا، نامرت!!

وہکی سەتلەکا ئاڤی دەمی تو ب مروّڤەکی دا کە، وەسا تەزینکەک
 ب سەر لەشی بیلالی دا ھات، بەلێ ئەبوو بەکری چو دەلیڤەیتن نەباوەری
 ئینانی بو کەس ژ وان نەھتلا، دنیا د چاڤا دا تاری بوو، وخوزیا وی ژ
 وەکی یا حەسسانی بوو کو وئ سپیدەبەکی مارەکی ئەو گەستبا بەری ئەڤ
 خەبەرە بگەھتی:

أقيم بعدك بالمدينة بينهم

يا ليتنى صبحت سم الأسود!

بهلى خوزيان چو پيٽه نائيت!!

وده م گران بۆرى.. ده مى بانگى نيفرۆ هات، بهرى ههميان مال
بيلالى، بيلال هاته پيش.. دا ب وى كارى رابيت يى خوشتقىي وى
ته كليف پى لى كرى، بهلى چاوا ئه و بانگ بدهت و خوشتقى نه يى حازر؟
وته گهر وى بانگ دا كى دى ئيت بيٽتى: قامه تى بگره..؟

بيلال ب سهر (مبيذهنى) كهفت، ودهست ب بانگى كر:

- (الله أكبر .. الله أكبر)

پاشى ل سهر ملى خو زقرى، ديت جهى ئيمامى يى خاليه.. بهرى خو
دا ده رگه هى مه زهلكا عايشايى، نه ديت په رده رابيت..

- (أشهد أن لا إله إلا الله.. أشهد أن لا إله إلا الله)

ئهو زى گۆت.. وگاڤا گه هشتيه يا د دويڤ دا، نه شيا بيٽت، گريى رى
نه دا يى، هاته خوارى و كهفته عهردى، هندهك سه حابى لى كۆم بوون،
وهه و جه نه ذكر ئه و بيٽتى: ته خيٽره؟ چونكى وان دزانى وى خيٽره!

بيلالى گۆته وان:

- بۆ خو پسيارا موئه ذذهنكى بكه ن دا بۆ هه وه بانگ بدهت!

بنتم و بنا فما ابتلت جوانحنا

شوقاً إليكم ولا جفت مآقينا

تکاد حین تناجیکم ضمائنا
 یقضي علينا الأسی لولا تأسینا
 إن کان قد عزّ في الدنيا اللقا ففي
 مواقف الحشر نلقاکم ویکفینا
 وپشتی هنگی کهستی گوہ لئی نہبوو بیلالی مؤئذذنی ل مزگهفتا
 پیغهمبہری -سلاف لئی بن- کربت..

بیلال ل شاملاً

پشتی وہغہرکنا خوشتقی موسلمان ل سہر خیلافہتا ئەبوو بہکری کۆم
 بوون، وصہحابیان دەست ب بہلاشکرنا رۆنایا ئیسلامی کر، وکۆمپین
 جیہادکہران بہر ب ژۆریا جہزیری دەرکەفتن، بیلال ہاتہ نک خەلیفہی
 وداخواز ژئی کر ئەو دەستویری بەدەتی دا ئەو ژئی دەرکەفتہ جیہادی، ئەبوو
 بہکری گۆتی:

- من پتر پی خوشہ تو بمینیہ ل مەدینی، ویئ نیزیکی من بی..

بیلالی گۆتی:

- من گوہ ل پیغہمبہری بووبوو -سلاف لئی بن- دگۆت: (باشترین
 کاری خودان باوہری جیہادا د ریکا خودی دایہ) وئەز حەز دکەم د گەل
 موچاھدان بم.

- وکی دئی بو مە بانگ ددەت، ئەی بیلال؟

بیلالی گۆت:

- پشتی پیغهمبهری ئەز بۆ کەسێ بانگ نادهم..

- ئەز بیترم تو بمینی باشره.

بیلالی گۆت:

- ئەگەر ته ئەز بۆ خۆ کرپیم بلا.. ئەز دێ مینمه ل نک ته، و ئەگەر ته

ئەز بۆ خودێ کرپیم و ئازا کریم، رێ بده من ئەز دەرکەشمه جیهادی.

گاڤا وی وه گۆتی، ئەبوو بەکری دەستویری دای، بیلالی کارێ خۆ کر،

و بۆ کرنا جیهادی دەرکەفت، بیلال ژ مەدینە دەرکەفت، ونەزقێرێ ڤه..

دەرکەفت پشتی خوشترین بېرهاتنێن خۆ هێلاینه ل وێرێ، و بهر ب شامێ

ڤه چوو.

وسال بۆرین.. ئەبوو بەکری ژێ وهغەرکر، و عومەر ل جهێ وی بوو

خەلیفه، و (فتوحاتین) ئیسلامی ل وهلاتی شامی بهرفرهه بوون، و جاب

گههشته سههلهشکهری موسلمان ل شامی (ئەبوو عوبهیدهی) کو خەلیفە

موسلمانان عومەر دێ ئیتە شامی و قهستا باژێرێ (بهیتولمهقدسی)

کهت؛ دا کلیلین باژێرێ ژ مەزنی وێ وەرگرت پشتی بریار هاتیهدان ئەو

بێ شەر تهسليم بیت، و ئەو سهحابیین د ناڤ لهشکهری موسلمانان دا

ههین ل شامی ههمی کۆمبوون دا ههڤالی خۆ عومهری ببین، و بیلال ئیک

ژ وان بوو..

دهمی ههمی گههشتینه ئیک، و بېرهاتنێن خۆ یێن کهڤن نوی کرین،

دهمی نقیژی هات، سهحابیان ڤیا ئەو د گهل دهنگی بیلالی خۆ ڤهگوهیژنه

رۆژتین بۆرین، هندەک ژ وان داخواز ژ ئیمامی عومەر کر ئەو بیژتە بیلالی بانگەکی بۆ وان بەدەت.. ئەف داخوازه ل دلای عومەری ژی هات.. عومەری گۆتە بیلالی:

- ئەز تە ب خودی ددەمە سویندی کو تو بانگەکی بۆ مە بەدی..

- ئەی ئەمیرلموئمنین! ئەز هیقی دکەم تو من عەفی کەی.

عومەری گۆتی:

- ژ قی داخوازی.. ئەز تە عەفی ناکەم!

وبیلالی خۆ نەچار دیت داخوازا خەلیفە ی ب جە بینت.. و دەمی بیلالی بانگ دای، وی ب دەنگی خۆ گەلەک بیرهاتنن شری د دلین صەحابیان دا هەودان، بیرا وان ل وان رۆژان ئینا قە دەمی بانگ ب قی دەنگی بۆ پیغەمبەری دەتەدان، ئیک ژ وان مروقان یین هنگی ئامادە بووین، دبیژت:

- من نەدیت رۆژەکی وەکی وی رۆژی زەلامان هند کربتە گری، ویی ژ هەمیان پتر کربە گری عومەر بوو.

ویشتی ئالایی ئیسلامی و تەوحیدی ل پتربا وەلاتی شامی هاتیە بلندکرن، و باژیری دیمەشقی بوویە ئیک ژ باژیرین گرنگین ئیسلامی، بیلالی حەبەشی لی ئاکنجی بوو حەتا رۆژا خۆ یا دویماهیی.. بەلی بەری رۆژا وی یا دویماهیی بیت ئەو ب سەرەدانا خۆ یا دویماهیی بۆ باژیری مەدینتی رابوو.

ئەي بىلال ما تو سەرا مە نادەي؟!

ودەمى بىلال ل شامى.. شەقەكى وي پىغەمبەر -سلاڧ لى بن- د
خەونى دا دىت، پىغەمبەرى گۆتى:

- ئەي بىلال! تە پىشتا خۆ يا دا يە مە، ما تو سەرا مە نادەي؟
گاڧا بىلال ژ خەو رابووى چاڧىن وي تژى رۆندك بوون، وي گۆتە مالا
خۆ:

- كارى من بكن، ئەز دى چمە مەدېنى.

وبىلالى رى دا بەر خۆ، د گازىبا خۆشتقىي خۆ ھات، وقەستا جھى
بىرھاتنان كر، وھنگى راولەستىا ھەتا قوبىناغ ل مەدېنى داناي.. و دەمى
بىلال گەھشتىيە مەدېنى شەڧ بەر ب درەنگىي قە دچوو، بەرى ھەر جھەكى
وي قەستا مزگەڧتا پىغەمبەرى -سلاڧ لى بن- كر، ھىلىنا بىرھاتنىن
عەمرى بۆرى.. ل بەرانبەر (رەوزا شەرىڧ) راولەستىا وسلاڧ كرە
خۆشتقىي خۆ:

- ئەي پىغەمبەرى خودى! ئەي خۆشتقىي دلى! ئەقە ئەز ھاتم، ئەز ھاتم
ودلەكى تژى ژ ناگرى خەرىبىي د گەل من، ئەز ھاتم دا پەيمانا قىانا خۆ د
گەل تە نوى بكەمەقە.. ئەي پىغەمبەر سلاڧ ل تە بن..

و ل بەرانبەر مەرقەدى پىرۆز، و ل (رەوزا شەرىڧ) ئەوا دكەڧتە
ناقبەرا قەبرى ومىنبەرى، دەمەكى بىلالى دەستورىا چاڧىن خۆ دا كو
رۆندكان ببارىن.. وگاڧا بوويە دەمى بانگى سىپىدى خودى وەسا ھەزكر

(مؤهذنى) مزگهفتى حازر نهبوو، بيبالى بهرى خو داينى دى ب سهر دهمنى بانگى فه چت، لهو وى خو نهچار ديت ب سهر (ميتذهنى) بگهفت، وبانگى سپيدى بدهت..

د گهل باينى سهرى سحرى يى نهرم، وشرينيا (موناجاتا) بهرى سپيدى، وپشتى خهريبيهكا دريژ يا چهند سالان فه كيشاى، دهنگى بيبالى وهكى جارن خهلكى مهدينى ژ خهوى هشياركرن.. ئهفه چ دهنگه دئيتته وان؟ خهونه؟ هشياريه؟ ئيك ژ وان چاقين خو باش پهرخاندن، گوهى خو دا سهر دنياين.. وهى! دهنگى بيباليه دئيتته من! ههر ئيك ما د ههقالنى خو فوكرى.. تو بيژى ئهفه ئهو بت يا عومهرى گوتى، پيغه مبهه جارهاكا دى زقرېبته فه؟ بيبال وى هه ل شامى، ودهنگى وى قى سحرى دئيتته مه؟

وگافا بيبال گههشتيه: (أشهد أن محمدا رسول الله) مهدينه پيگه د گهل بيبالى تيك هژيا، ودهنگى گريى ژ ههمى لايان فه بلندبوو، قى دهنگى وقى گازيى برينهكا كهفن د دلنى خهلكى دا ههوداقه، بيرهاتنهكا شرين ل نك وان ساخ كرهفه، ئهو برنه وى وهختى دهمنى روناهايا خودى ب سهر وان دا دهاته خواري، لهو وان چو پى نهما ههميان پيگه قهستا مزگهفتى كر؛ دا بزنان كانى چ بوويه، وگافا وان بيبال دبتى وان ب گرى فه خو تى وهركر..

دييژن: وى سحرى گهلهك ژنك ژى ژ مالين خو دهركهفتن وقهستا مزگهفتى كر، گوتن: دياره پيغه مبهه زيندى بوويهفه!!
وپشتى چهند روزهكان بيبالى سهرهانا خو ب دويماهى ئينا، وزقري مالا خو ل شامى.. وما ههتا روزه سهرهانا دويماهيى هاتى..

سوباھل دلا گھینہ خوشتیان

ودھم ہات بیلال باری خوں بدانت، وخاترا خو یا دویماہیئی ژ فی
دنیا یی بخوازت، ل بازیری دیمہشقی، یان ل بازیریکی (داریا) ئەو ل
نیزیکی دیمہشقی ل دویف گۆتنہکی، بیلال کہفتہ بہر سہکہراتی،
وتہنگافی لی شدیا، دەمی ژنکا وی ئەو د فی حالی دا دیتی، گۆت:

- وہی بو فی کۆفانی!

بیلالی گۆت:

- نہ.. وہی بو فی کہیفی! سوباھی ئەم دئ گھینہ خوشتیان،
موحہممەدی وھقالین وی..

و د گەل گازیا ﴿يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٦٧﴾ أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً
مَّرْضِيَةً ﴿٦٨﴾ فَأَدْخِلِي فِي عِبْدِي ﴿٦٩﴾ وَأَدْخِلِي جَنَّتِي ﴿٧٠﴾﴾ بیلالی چاڤین خو
دانانہ سەریک، ورحا وی قەستا بانین بلند کر، د گەل موحہممەدی
-سلاف لی بن- و دەستەکا وی ژ راستگۆ وشەھید وچاکان، و چ خوش
هەقالن ئەو!!

و ب فی چەندئ بہرپەری بیلالی ژی ہاتہ پیچان، ئەو عەبدئ
حەبەشی یی کەسئ نەدنیا سی، پاشی پشتی ب ئیسلامئ نازاد بووی
نوکہ ژ دەھ موسلمانان ل دنیا یی چوننہ چوننہ حەفت مرۆڤ وی دنیا سن،
وما کی ہەپہ (موئەذذنی پیغەمبەری) نانیاست، ئەو عەبدئ کافران بہرین
مەزن ددانانہ سەر زکی ووی دگۆت: (أحد.. أحد)؟!

ژئیدهر:

- ١- رجال حول الرسول، خالد محمد خالد.
- ٢- المسك والعنبر من خطب المنبر، د. عائض القرني.
- ٣- البداية والنهاية، لابن كثير.
- ٤- سير أعلام النبلاء، للذهبي.

طوبه‌ی رومی
نهوی خو فروتیه خودی

بیرھاتین کھن..

مہکھہ د گہل فرھیا خۆ د چاقین وی دا تہنگ بوووو.. دا بیژی نہ
ئو باژپرہ یی بہری وی دنیا سی، ودمہکی درپژ ژ ژیی خۆ لی بۆراندی،
گہلہک جاران ژ بینتہنگیا خۆ ئو ژ ناٹ مالان دہردکھفت، ودچو وان گر
وبہتہنن دکھنہ دۆر ورہخین باژپری ووی پۆژا خۆ ہمی لی دبۆراند،
ودہمی لی دبوو شہف جارہکا دی ہمر ب وان سہر ودلان فہ دزقہری وی
باژپری یی ژ ہہقال وخۆشتقیین وی مایہ فالا.. د ژبانا خۆ دا گہلہک
جاران وی غہریبی دیتبوو، وگہلہک جاران وی تامکربوو دہردی و ہغہرکن
وخاترخواستنی ژی.. بہلی چو جاران و ہکی قی جارئ وی ہست ب
بینتہنگیی نہکریہ، وی باوہری ب وی گۆتنی ہہبوو یا ل سہر خہلکی
دگہریا ودگہہشتہ گوہین وی کو مروقتی غہریب یی کۆریہ ئہگہر خۆ ئو
یی ب چاٹ ژی بت.. و ہر جہہکی تو بچیئ ئہگہر چہندی خۆش ژی بت،
ئو جہ نہشیت جہئ ولاتی د دلئ تہ دا بگرت، بہلی نوکہ بو وی دیار
بوو کو ولات ژی ئہگہر ژ خۆشتقیان فالا بوو، وئو ہہقالین صہبرا تہ
پی دئیت لی نہمان، د چاقین تہ دا و ہکی خۆ نامینت، ل مالا خۆ تو دئ
ہست ب غہریبی کھی.. ہہوہ دیتیہ مروقت ل ولاتی خۆ ہست ب
غہریبی بکھت؟ و صہبرا وی ل مالا وی نہئیت؟ گاغا ئو ل کۆلانین
مہکھہی دہات ودچوو، و بہری وی ب ٹیک ژ وان نہدکھفت یین وی
بہری ہنگی خۆشی ورحہتیا دلئ خۆ ل نک ددیت، خوزیا وی ئو بوو نوکہ

ئەو ژى ژ ولاتى خويى دويربا، و ل وى جەبى با يى خوشتقى ھەمى لى
كۆمبويىن، وبلا ھنگى ئەو ژى وەكى وان يى غەريب با، وخوزبا وى ئەو
با وى خەونەك ب ولاتى خوقە ديتبا..

بەلى ژ نوى ئەو باش تىگەھشت كو دەمى خوشتقى وەغەرى دكەن،
تاما خوشيا ژيانى د گەل خوق دەن، ژ نوى وى زانى مەعنا وى چيە دەمى
شاعرپىن كۆفاندار د زىمارپىن خوق دا ل سەر خوشتقىپىن دىپىرنى: ھوبىن چوون
وھەوہ پشتى خوق دنيا ل مە تارى كر.. مەخسەدا وان ئەو نىنە ئىدى رۆژ
ناھەلىت، يان رۆناھىيى ژ خوق نادەت، نەخىر! مەخسەدا وان ئەوہ ئەو
رۆناھيا وان د گەل خوشتقىپىن خوق ونىزىك ژ وان د رۆژى دئىنادەر،
ئىدى نەما ئەو وەكى بەرى تى دئىنەدەر، لەو رۆژ د چاقپىن وان دا و ل
بەر دللى وان يا تارىه، قىچا بۆچى ل نك وان رۆژ ژ شەقى خوشتر بت،
يان گەشتر بت!؟

گاڭا دبوو شەف ئەو پتر ب خوشيى دحەسبا، چونكى وى ئەو
بازپىر قالا ژ خوشتقىيى خوق وھەقالپىن وى يىن پرويگەش نەددىت، بەرى
وى ب وان دىمپىن رەش نەدكەفت يىن بىرا وى ل چىرۆكا زۆردارىپىن
دئىناقە، پىچەكى ئەو ژ دىتتا وان زەبانپان رحەت دبوو يىن كەيفا خوق د
نەيارەتيا دىنى خودى وتپەسەر كونا عەبدپىن خودى دا ددىت.. ئەو دزقپى
مالا خوق، ووەكى ھەر جار د گەل خوق وبىرھاتنپىن خوق يىن كەقن دما ب
تىن.. چ ھىزەكا عەجىبە خودى دا يە مرۆقى! دەمى ئەو د كلۆفانكا
نەخوشىيى دا تە ھند دىت ئەو كویر چوو ھزرەكى ئەو نەخوشى ھەمى ژ
بىرى بر، وھندەك جارن ژى دەمى خوشى ژ ھەمى لايان قە دئىتى، تە

هند دیت هزره‌کا نه‌خۆش ب سهر وی دا هات تاما وی خۆشیی ههمیی ژ
نک بر!!

وقی جاری تاربا شه‌قی، ودویر کهفتنا هه‌فالان، کاره‌کی زیده‌تر ل وی
کر، و بیردانکا وی پتر نازراند، لهو هزر و بیران ئەو دویرتر بر.. دیمهن د
سه‌ری وی دا تیکهل بوون، و خه‌یالی ئەو ژیلهل و ژۆردا ئینا وبر، جار ئەو
به‌ر ب یه‌مه‌نی فه‌ دبر، ئەو وه‌لاتی دیرینی ده‌مه‌کی شارستانی ههمی لئ
کۆمبووی، و جار ژێ ئەو به‌ر ب ژۆریا عیراقتی فه‌ دبر، ئەو جه‌ی ب سه‌دان
سالان بوویه مه‌یدانا هه‌ق‌رکی د ناقبه‌را فورسی و رۆمی دا، یی ده‌مه‌کی
بابی وی لئ بوویه هه‌یی ونه‌یی.. پاشی ده‌می رۆژ لئ قولپین،
و چه‌رخه‌کی ئەو ئینای و ئیکتی ئەو بری، هه‌تا دویمه‌یه‌ی ئەو هه‌ق‌یتیه‌ سه‌ر
خیزی شاربا یی مه‌که‌هی، ل وی ده‌می نیزیکی بووی کانیه‌کا دی یا وه‌کی
زه‌مه‌می ل نه‌الا مه‌که‌هی ب په‌قت، به‌لی نه‌ دا قی جاری ئا‌فا شرین بده‌ته
خه‌لکی، به‌لکی دا رۆناهیه‌کا زه‌لال بده‌ته وان.. و گا‌فا بی‌را وی ل رۆناهییا
زه‌لال هاتی، وی هه‌ست ب خۆشیه‌کا مه‌زن کر ب سه‌ر دلئ وی دا
هات، پی حه‌سیا هه‌ر وه‌کی ده‌ستی قه‌ده‌ری د پشت وی شه‌ری را
هه‌بوو یی رۆژه‌کی د ناقبه‌را فورسی و رۆمی دا چیبووی و وی گه‌له‌ک پی
نه‌خۆش بووی، دا به‌ری وی پشتی هنگی بو‌قی جه‌ی بیته‌دان، یی
رۆناهییا زه‌لال ژئ بلند بووی..

ل دویر.. ل وه‌لاتی یه‌مه‌نی، و ل دویر.. ل زه‌مانه‌کی به‌ری،
بابکالکین وی دژبان، خودان عه‌سل و مال و سه‌لته‌نه‌ت، چو یی ژئ کیم
نه‌بوو، نه‌ زه‌لام.. ونه‌ هیز و ملک و مال، هه‌تا ئەو رۆژ هاتی یا چو تشت

د دهستان دا نه‌مای، دهمی مه‌زنی حه‌به‌شه یی فه‌له، ئه‌وی دگوتنی: نه‌جاشی، حه‌فتی هزار له‌شکه‌ر هنارتینه یه‌مه‌نی؛ دا شه‌ری مه‌لکی وی (ذونه‌واسی) بکه‌ت، دهمی زانی کو وی خه‌لکی نه‌جرانی ب ساخی یین هاقیتینه د خه‌نده‌کان دا وئاگری به‌ردایی؛ دهمی وان دینی وی هیلا وی بووینه فه‌له.. گا‌فا حه‌به‌شی ژ ده‌ریای ده‌ریاس بووین، وکه‌فتینه ناف عه‌ردی یه‌مه‌نی، وه‌لات هه‌می ئیخسته بن ده‌ستی خو، ومه‌زنی وان کوشتن وره‌زیل کرن..

هنگی بابکالکین وی ئه‌وین هی‌ز ومه‌زنی هنده‌ک ده‌قهران د ده‌ستان دا، خو نه‌چار دیت ژ جه‌ واری خو به‌یلن، و ژ وه‌لاتی خو ده‌رکه‌فن وبره‌فن؛ دا ژ شیرئ حه‌به‌شیان، رزگار بن.. به‌لی کیشه بچن؟

قه‌ستا حیجازی بکه‌ن؟ ئاخری ئه‌و یا نیزیکه، وه‌ر جاره‌کا حه‌به‌شیان بقی‌ت دی ب دویف وان دا چنه ویری، قه‌ستا وه‌لاتی رومی بکه‌ن؟ ئه‌و ژ وی وه‌کی حه‌به‌شیان یین ل سه‌ر دینی عیسی، مه‌عنا ئه‌و تشتی حه‌به‌شی عیجزکرین وبه‌ری وان دایه ستاندنا وه‌لاتی وان، نوکه رومی ژ عیجز کرینه، ودویر نینه ئه‌و وان بگرن، وته‌سلیمی حه‌به‌شیان بکه‌ن؛ دا ئه‌و وان بکوژن، یان هه‌ما هه‌ر ئه‌و ب خو وان بکوژن.. پا چ بکه‌ن؟

به‌ری زه‌مانه‌کی باپیری وان یی که‌فن مه‌لکی یه‌مه‌نی ره‌بیه‌یی کو‌ری نه‌صری، هنده‌ک کو‌ری خو هنارتبوونه نک کیسرای فوری دا ل نک وی بی‌نه پاراستن، دهمی هنده‌ک خیتزانکین وی خه‌ونه‌کا وی بو ته‌عبیرکری، وگوتیی: پشتی ته ب زه‌مانه‌کی حه‌به‌شی دی ب سه‌ر وه‌لاتی ته دا گرن، ووی ئیخه بن ده‌ستی خو، وکوشتنی ئیخه ناف بچوبک ومه‌زنان، وئو

پسمامین وان نوکه یین بووینه مهلکین عه‌ره‌بان ل (حیره) وئو ب ناغی کیسرای حوکمی دکهن، ل نک وان ئو دئی ئینه پاراستن.. ووه‌سا چیبوو، وان خو ب وه‌لاتی حیره را گه‌هاند، ومه‌لکی حیره (نوعمانی کوپری مونذری) قه‌دره‌کی مه‌زن بو وانگرت، وبه‌ایه‌کی به‌رچاغت دایی، وده‌مه‌ک پیغه نه‌چوو، مه‌زنی وان باژیری (ئوبولله) ل ده‌قهره‌ جه‌زیری، ل سه‌ر لیقا رویاری دیجله، ل نیزیکی موبسل، ومه‌زنی وئ ده‌قهری ته‌سلیمی وی کر.

باش بیرا وی ل (ئوبولله) وباغچه وبیستانین وئ دئیته‌شه، رویاری وئ ئه‌وی ئیقاریان ده‌می چاغی رۆژی قی دکه‌فت، قیجا رویی ئاغی تیشکین وئ یین زهر عه‌کس دکرن، و ل به‌ژن وبالا یین وان دارین بلند ددان یین چه‌قین وان وه‌سا ب ناغیک دا چووین، تو دا بیژی ئه‌و ده‌ستین هنده‌ک ئه‌قیندارین دلسوزن ل دۆر گه‌رده‌نیتن ئیک ودو ئالیان.. ئه‌و که‌س گه‌له‌ک ژ راستیی دویر نه‌که‌فتینه ئه‌وین گۆتین: به‌حه‌شت ل دو جهان ژ عه‌ردی دئیته دیتن: ل باعچه‌یین (ئوبولله) و ل غووطه‌یا دیمه‌شقی.. کانی ئه‌و وکانی باغچه‌یین (ئوبولله)؟ ئه‌و وه‌کی وئ خه‌ونی یا پیچه‌ک ژئ دیمینته ل بیرا مرۆقی، دئیته به‌رچاقان، به‌لی ئه‌ف دیمه‌نی جوان یی رویاری، باغچه وبیستانان، باژیری وقه‌سرا بابی وی، مه‌زنی ئوبولله، د هزرا وی دا ب هنده‌ک دیمه‌نین دی یین کریت ره‌ش دبت.. دیمه‌نی خوینی، کوشتنی، هپرشا ب غه‌در ئه‌وا به‌ری سپیدی ب سه‌ر وان دا گرتی، وئو ل سه‌ر ده‌نگی قیزی وه‌واران هشیار کری..

ناخ، ناخ.. چەند تشتەکی نەخۆشە، دەمی دەستەکی ڕەش ب زۆری
 مرۆقی ژ خەونین وی بین شریڤ هشیار بکەت، وقویناغین درێژ دئێخته د
 ناڤهرا وی و خۆشتقیان دا، هەر ئێکی ب لایەکی دا ببەت، و ناھیلت ئێک
 ژ وان بزانت کانی یێ دی ب کێژ لایی دا چوو!!

رێکا نەخۆشیان..

بیرا وی باش ل (ئوبوللە) یێ و باغچە و ڕووبارین وی دئێتەقە.. جەھک
 بوو دەمی چاڤین مرۆقی قی دکەفتن، وی هەمی نەخۆشیپین خۆ ژ بیر
 دکرن، و هزر دکر ئەو یێ د جیھانا خەونان دا دژیت.. ل قی جھی بوو وی
 بۆ جارا ئێکی چاڤین خۆ ل دنیا یێ قەکرین، ڕۆژا ئەو هاتیە سەر دنیا یێ
 کەیفەکا مەزن بۆ خەلکێ قەسرا مەزنی باژێری چیبوو، و شاهی ل هەمی
 لایین قەسری هاتە گێران، و دیاری و شرینی هاتنە بەلاقکرن، مەزنی باژێری
 (سینانی کورێ مالکی) ئەو ب ناڤی وەکیلی کیسرای مەلکێ حیرە حوکم
 ل قی دەقەری دکر، هەست ب کەیف و خۆشیەکا مەزن کر دەمی مزگینیا
 بوونا کورێ وی یێ نەخری (صوھەیبی) گەھشتی، ئەو وی هیڤی دکر
 کول پاشەڕۆژی جھێ وی بگرت، لەو ڕپار دا ل هەر جەھەکی حوکمی وی
 دگەھتی ئاھەنگ بینە گێران، و کەیف بیتە ئاشکەراکرن، و ل سەر خەلکی
 بیتە ئەرزانی.. و وەکی هەر کورەکی نەخری یێ مەزنی باژێرەکی
 (صوھەیب) ب نازداری هاتە ب خودانکرن.. چو یێ ژئ کیم نەبوو، و هەر

زوی دهمی وی فامکری بابی وی بهر ههقیین ناماده کرنا وی بو مهزنیی
کرن، دگوت:

- مهزنی دقتیت د گهل شیریی بو کورئی من بیتهدان!!

بهلی نه ههر تشتهکی مرۆف دکهته دلئی خو ونهخشهیهکی بو ددانت،
وکاری بو دکهت، وهسا چی دبت وهکی مرۆفی دقتیت، گهلهک جارن یا
دلئی وی دخوازت چی نابت، وبا نه ل دویف بیتهدرا وی دئیت..

ل وی دهمی صوههیب بهر ب فامابوونی فه دچوو، هندهک جارن ل
کوچکا بابی وی، بهحسسی وئ ههفرکیی دهاته گوهران یا د ناچهرا وان
ودهولهتا رۆمی دا ههیی، ئه وهفرکیا ل وی دهمی بهر ب دژواریی فه
دچوو.. وچو نیشانیین ساهیی د ناچهرا وان رهشه عهوران را دیار نه دکر
بیین ل هندافی وهلاتی کۆمبووین، وتشتهکی ب خافلهتی فه نه بوو دهمی
دهنگ وباس گههشتینی کو ههر دو لایین ههفرکیی: دهولهتا فورسی
ودهولهتا رۆمی، یی بهر ههقیین خو بیین لهشکهری دکهن؛ دا ناگرهکی نوی
یی شهیری هلهکنی، ئهوی خودی دزانت کانی فی جاری دئی کی سوژت..

و ل شهقهکا تاریی چهنگی خو ب سهر قهسرا بابی وی دا ئینیه
خواری، و ژ بلی دهنگی وی روپباری وهکی پلنگهکی هار ب رهخ قهسری
فه دچوو دهنگهکی دی نهدهاته بهیستن، ئه رویدانا مهزن چیبوو یا دهاته
سهر هزرا کهسی ژ وان، یا کو بوویه دهسپیک بوو ریکا نهخوشیان.. ل
درهنگی شهف، دهمی خهلهکی قهسری د خهو، ل ههمی لایان بوونه قیژی
وههوار:

- ئهفه چیه چی دبت؟

هەر ئىككى ئەف پسىيارە ژ وى كەسى دكر يىڭ دەھاتە راستا وى، بەلى ل
 بن چەنگى تارىيى، و ژ بەر تەمارا خەوي ئەوا هېشتا ب دورستى چاڭ
 ودلپىن وان بەرنەدای، كەسى نەشیا بەرسفەكا دورست بدەت، پرويدان ژ وان
 يا ب لەزتر بوو، هند دەلېقە نەدا وان ئەو هشىن خو كۆم بگەن، و د
 مەسەلى بگەن.. حەتا ھزرا چارەيەكى بۆ وئ ئاتافى بگەن يا وەكى
 برويسىيەكا ويرانكەر ل قى شەفا رەش ب سەر وان دا ھاتى..

صوھەبىي پېنج شەش سالى، ئەوي دەستەكى نەرم ئەو ب نازكى قە
 برى دانايە سەر جەي وى، و ب دلۆقانى قە پەچنى وماچەك ل ئەنيا وى
 نەخشاندى، دەستەكى زفر ئەو ب رەقى قە ئەو ژ ناف نقىنان كېشا دەر..
 ل سەرى يا ژ وى قە ئەقە خەونەكە ئەو دېبنت، لەو وى ئەو ب چو قە
 وەرنەگرت، بەلى پېچ پېچە بۆ وى ئاشكەرا بوو ھەر وەكى ئەقە نە خەونە،
 ئەو يىڭ ھشيارە، ئەقە چىبە ل مالا وان چى دبت؟ ئەقە چ قىژى وەھوارن
 دئېنە گوھان؟ عەقلى وى يىڭ بچوبىك ھارى وى نەكر كو ئەو مەسەلى
 شرۆقە بگەت، ئەقە چ ئەزمانە ئەو چەكدارىن ناچچاڭ گرى و غەزەبى پى
 دئاخفن، يىن ئەو ژ ناف جەي وى ئىنايە دەر، و ب دلرەقى ھاقتىيە بەر
 ئىك و دو؟ ئەو د وان ناگەھت.. و نزانن وان چ دقتت، ب تنى تشتى وى
 دزانى ئەو بوو تشتەكى نە يىڭ دورست يىڭ دئېتەكرن..

و دەمەكى درېژ پېقە نەچوو مەسەلە ھەمى ب دويمەھى ھات، و ديمەن ل
 بەر چاقتىن وى ئاشكەرا بوو، راستە ئەو نەدشیا د گەل خو ھەمى لايىن
 پرويدانى شرۆقە بگەت، يان د سوحبەتى ھەمىي بگەھت، بەلى ژ وان
 ئاخفتىن بەرى ھنگى ل كوچكا بابى وى دەھاتنە گوھان، ئەو شيا تنى

بینته‌دهر کو ئەفا چۆ دبت، په‌یوه‌ندی ب وئ هه‌فێرکیی ئە هه‌یه‌ یا وان به‌حس ژێ دکر.. هه‌فێرکیا فورسی و پۆمی، و ئەف ئەزمانی هه‌پێرشکه‌ر پی دئاخفن، یی ئەو تی ناگه‌هت دئ ئەزمانی پۆمیان بت، و ئەو نوکه ئیخسیری وانه..

و پێکا نه‌خۆشیان ده‌ست پی کر.. ده‌ستین وی یین نازک نه‌شین ته‌حه‌مولا وان زنجیران بکه‌ن، یین ئەو پی هاتینه‌ گریدان، ودلی وی یی پچویک نه‌شیت تی بگه‌هت کانئ ده‌یک وبایین وی، وخه‌لکی مالا وی پشتی ئی هه‌پێشا دورنده و ب خافله‌تی ئە چ لی هاتن، به‌لی ژ وئ دوکیلا وی دیتی ژ قه‌سرا بابی وی بلند دبوو، ده‌می ئەو ل سه‌ر ملی خۆ زفیری و ب دو چافین شکه‌ستی ئە به‌ری خۆ دای، گاڤا هه‌پێرشکه‌ران ئەو ب دویف خۆ ئە رادکیشا.. و ژ وئ که‌یفا وی ل سه‌ر دیمین پۆمانیان ددیت پشتی ئەو ژ نیچیرا خۆ زفرین، وی زانی کو درب زنده یی دژوار بوو، وبه‌لکی ژ وی پێقه‌تر که‌س ژ خه‌لکی قه‌سری یی ب سلامه‌تی نه‌بت!

- بۆچی ئەو ب تنی هه‌یلا ساخ؟

ئه‌قه ئەو به‌سیار بوو یا وی نه‌شیای چو به‌رسقان ل سه‌ر بده‌ت.. ب بی ده‌نگی وی خۆ ب ده‌ست هه‌پێرشکه‌ران ئە به‌ردا، وما ژ بلی خۆ ب ده‌ستقه‌به‌ردانی رێکه‌کا دی وی هه‌یه، ئەو زاوکی پینج شه‌ش سالی، یی ب نازداری هاتیه‌ په‌روه‌رده‌کرن و ژ بلی ئیانئ دلی وی تشته‌کی دی نه‌نیاسی..

شقیدی ده‌می ئەو چوویه سه‌ر جهی خۆ، ئەو کوړی مه‌زنی ده‌قه‌ری بوو، ئەو دئیته به‌ره‌هه‌فکرن دا ل پاشه‌پۆژی جهی بابی خۆ بگرت، و ئەفرو

سپیدئ ئه و هک ئیخسیره کئی بی بها د دهستین هندهک رۆمیین دلرِق دا
بی دئیته راخشانندن بۆ پاشه رۆژه کا بهرزه.. ئەقه حالئ دنیا بییه، مرۆقه کی
هند بلند دکهت هتا دئ بیژی کهسهک د سه ر وی را نینه، پاشی ته هند
دیت چه رخه کا قازئ لیدا وئهو هند نزم کر هتا هه ر کهسه کئ هه ی پی لی
بدانت، قئجا ئه و کیز عه قداره بی باوه ریا خو پئ دئیت؟!

ئهو زارۆکئ میشکئ وی هند قه نه بووی هتا ب دورستی د حه جمئ
وی ئاتافا مه زن بگه هت یا ب سه ر وی و بنه مالا وی دا هاتی، وه ک
ئیخسیر ژ مالا بابئ وی هاته ده رتختن، ئهو مالا وه کی دیار کا قلوبوی
و ژ بلی وی که س ژئ نه مای، به لی پشتی ئهو که فتیبه ده ستئ رۆمیان
وه کی (عه بد) سه ره ده ری د گه ل هاته کرن.. عه بد، ئهو وی ل بازارا مرۆقان
دئیته کړین و فروتن، و دبته ملکی ئیکئ دی، چاوا وی بقیه ت وه سا ئهو وی
دئیت و دبته.. هه ر وه کی خه ما ئیتیمی و سیبواتیی به س نه بوو ده ست
حه فکا وی بدانت، ئینا ده ردئ کۆله تیی ژئ هاته سه ر!!

وصوه ه بیئ زارۆک به ر ب پاشه رۆژه کا تارئ قه هاته برن، تشتئ ب
تنئ وی ژ قئ هه میا ب سه ری هاتی فامکری ئهو بوو ئیدی ئهو نازداریا
وی ل قه سرا بابئ خو، و ل به ر سنگئ ده یکا خو ددبته.. نه ما، ئهو بیئ
هتا دوه ی د گافتئ دا داخواز بۆ ده اتنه ب جه ئینان، ژ ئه قرو وی قه
دقیه ت ئهو داخوازین سه بییدئ خو ب جه بینت، بیئ خو نه رازی بکه ت..
چه ند ژیا نه کا نه خو شا ل هیقیا وی؟!

وگا فا لی بوویه سپیده، ئهو ل وه لاته کئ دی بوو، وه لاته کئ نه حوکمئ
کیسرای، ونه حوکمئ پسمامین وی ژ مه لکین (حیره) لی ب رتفه دجت،

ونه کهس هزرهکی بۆ بابی وی لێ دکهت، وهلاتی رۆمی، ئەوی د هه می
 تشتین خۆ دا ل بهر وی بیی غه رب، د ئەزمانی خۆ دا، د دین ومهزه بهی
 خۆ دا، د عورف وعه ده تین خۆ دا.. ئەو وهلاتی ژینا وی ب پهنگه کی دی
 بیی جودا لێ دهست پیی کری!

ل وهلاتی رۆمی

بیی ئەو تی بگههت، دو زهلامان ژ وی لهشکه ری ئەو ل وی شهقا
 رهش گرتی، و ژ ناڤ جهین وی ئینایه دهه، و بهر ب ژینا که بهرزه قه بری،
 دان وستاندن د دهه حه قا وی دا دکر، ئیکی دگۆته هه قالی خۆ:

- ئەقه چ به لا بوو مه بۆ خۆ چیکری؟ چ فایدی مه د قی زارۆکی دا
 ههیه مه ئەو د گهل خۆ ئینای؟ شیره کی ب تنی بوو مه د ستوبی وی
 وه رکرا، و ئەو ژ وی وه کی مرۆقین وی بیی دی کوشتا دا ژئ رحهت بین!!

- بینا خۆ تهنگ نه که هه قال.. بهس ئەم بگه هینه باژیره کی، یان د بهر
 کاروانه کی را ببۆرین، دی وی فرۆشینه هنده ک ژ وان که سین بازرگانیا
 مرۆقان دکهن.. ودی ژئ رحهت بین..

- وئه گهر مه چو بازرگانین ب قی پهنگی نه دیتن؟

- پشت راست به دی بینین، تشتی ژ هه میان مشه تر قی زهمانی
 ئەون؛ چونکی کاری وان ژ بیی هه ر ئیکی دی ب فایده تره..

وهزرا وی یا د جهنّ خو دا بوو.. ئیکه مین کاروان کهفتیه د ریتکا وان دا ئه پرنهنگی بازرگانان د ناڅ دا هه بوون بین ئه لئ دگه پریان، وده مه کی دریز پیتفه نه چوو، وان په رتالی خو ب دویف دلئ خو فرۆت، وده می وان ههردو له شکهران زاروک ته سلیمی بازرگانی کری، وپاره ژئ وهرگرتین، و ل خو لیکفه کرین، ئیکی ژ وان ب گرنژینه کا کریت فه گوته یی دی:

- من نه گوته ته بینا خو فرهه بکه، زه حمه تا مه بهلاش ناچت!

وهه چنده زاروک د ناخفتنا ههردو له شکهران نه دگه هشت ژئ دهمی وان معامله د گهل بازرگانی دکر، بهلئ وی گه لک زه حمه ت نه دیت کو د مه سه لئ بگه هت، ب تایبه تی دهمی وی دیتی ههردو له شکهران ئه و کریه د ده ستین بازرگانی دا، وتبرکئ پاران داهیلیه د پاخلا خو دا، وی ب ساناهی زانی کو ئه فه بهایی وی بوو وان وهرگرتی، و ژ ئه فرۆ ویتفه ئه و بوو عه بده کی کرین وفرۆتن پی دئیته کرن.. بهلئ وی چو ری نینن ژ بلی هندئ کو ئه و خو ب ده ست بازرگانی دلره ق فه بهر ده ت، و ل هیثیا پاشه پروژا خو یا فه شار تی بمینت..

وکاروانی دا ری.. وپستی چهن درۆژه کان ژ چوونئ، نیشانین باژیره کی مه زن ل بهر چاڅین وی ئاشکه را بوون، شویرها وی یا بلند، وئو حه ره س وزیره قانین ل بهر ده ری و ل سه ر بورجان دئاماده هندئ دگه هینن تو ئه فه باژیره کی گرنه گه..

- تو بیژی ئه فه پایته ختا وان بت، ئه و مه زنی وان قه یصه ر لی؟

هؤسا وی پسیر د گهل خو کر.. بهلئ پستی ئه و ده مه کی ل باژیره یی مای، وشای پیچه کی فیبری ئه زمانئ خه لکی ببت، بو وی دیار بوو کو

ئەف باژېرې ئەو لى ئاكنجى بووى، باژېرې قەيسارىي بوو، ئەوى دئىتە
هژمارتن ئىك ژ باژېرېن ناقدارتىن رۆمى..

پشتى گەهشتنا وان بو باژېرې.. خودانى وى يى نوى ئىكسەر بەرى
وى دا بازارا فروتتا مروثان، ئەو کره د دەستى دەلالەكى دا؛ دا ئەو وى
بو خەلکى سويكى پيشکيش بکەت، وکرينا وى ل بەر وان شرين بکەت..

راسته ئەو هيشتا زارۆک بوو، بەلى ئەو باش ب گرانيا وى ژيانى
دحهسيا يا ئىغبالا وى بەرى وى دايى.. دلئ وى يى بچوبىک تىرى کەرب
وکين بوو ل سەر وان لەشکەرەن يىن ل بن بەردى تارىي ژيانا وى ويا
خەلکى مالا وى ژى سەرک وبنک کرى، کەربىن وى ژ شەرى وکوشتنى
ورۆمى وفورسى وبازرگانىن مروثان قەبوون..

- ئەرى بۆچى ئەقە هەمى چى دبت؟ بۆچى ھندەک کەس ھەنە رحەتيا
دلئ خو د عەزابدانا خەلکى دا دبىنن، ھنگى کەيفا وان دئىت دەمى
ئاگرى شەران خو ش دبت، وخوينا مروثان دئىتە رېتن؟ بۆچى ھندەک مروث
ھەنە دلئ وان ھندە دپەقن، وچو ژ ئەزمانى حەژىکرن وقيانى نزانن؟!

ئەقە ھندەک ژ وان پسياران بوون يىن ھزرا وى يا بچوبىک دوستاند،
دلئ وى يى سادە دئىشاندا، ل وى دەمى ئەو ژ دەستەكى بو دەستەكى دى
دھاتە قەگوھاستن.. حەتا دويماهيى گەهشتيه ئاسنگەرەكى رۆمى يى دلئ
وى گەلەک رەقتەر ژ وى ئاسنى يى وى کرين وفرۆتن پى دکر..

- نەقفور!! بەس ئەو دى ب کير تە ئىت، جحیلەكى ب ھيز وشيانە،
کارى تە دى وەكى گولەكى ب رېقە بەت.. دودل نەبە، کيسكى خو قەكە،
وپشت راست بە توپەشيمان نابى..

هۆسا دهلالی گازی کر.. دهمی نهقفۆری ئاسنگهر نیزیکی مهیدانا
 فرۆنتی بووی، پشتی وی بهری خۆ دایه صوههیی، وی گۆت:
 - جحیلی چ؟ زارۆکهکی بچوبکه نهشیت چهکوچکی راکهته فه..
 - ئی.. وهسا باشه، ههقیرهکه.. وهسا تو دئی بۆ خۆ چی کهی وهکی ته
 دقیت!

وپشتی جرهکیشانهکا کورت، یا صوههیب چو تی نهگههشتی، وی خۆ
 دیت ئەو بۆ (سهییدهکی نوی) هاتهدان، و ب شکهستن فه بۆ دکانا وی
 هاته هاژۆتن.. پتر ژ دهه سالان، صوههیی ژ ژیی خۆ ل بازارا
 ئاسنگهرین باژپری قهیساریی بۆراند، د گهل ئاسنی، و ل بهر کویرهی،
 ههتا ئەو بوویه هۆستایهکی باش د چیکرنا شیران دا.. ژیانهکا ب زهحمهت
 بوو، یا رهق وهکی وی ئاسنی یی وان د کویرهی دا دهلاند، ویا نهخۆش
 وهکی وی بیئا ژئی دهات، ویا سوژهک وهکی وان جریسکین ژئی
 فهدهشین..

ل قیری، ژیانهکا نوی وی دیت.. یا جودا ژ وی ژیانئ یا وی ل قهسرا
 بابئ خۆ ددیت، ژیانهکا وهسا بوو ههر تشتهکی ههی ب تهرازا (فایدهی
 وخوسارهتی) دهاته کیشان، چو جه بۆ قیانی یان دلۆقانیی لی نهبوو..
 ژیانهکا تژی ژ حيله وفهند وفیل ودرهوی، هندهک جاران وی دگۆته خۆ:
 - بازار ههمی دهۆسانن، ل سهه مهبهدهئێ زیدهکرنا مالی دئینه دانان،
 لهو یا غهریب نینه ئارمانجا خهلکی یا مهزن لی فایده بت..

بهلئ ئەف پەنگئ ژيانا وی ل بازارا باژتیری ددیت، یا ئاڤاڤری ل سەر بناخهیی بی وژدانی ودرهوی، هەر ئەو بوو یا وی ل مالان ژێ ددیت، نه بهس هنده.. بهلکی خو ئەو گههشتبوو جهین عیبادهتی ژێ، وچهند ئەو عهجهیگرتی دبوو دهمی وی سهییدئ خو ددیت ئەوی ل دکانئ خو ژ چو رهنگین حیلە ودرهوی نه ددا پاش، وگاڤا دبوو ئیڤارا ئیک شهنبی بهری هەر ئیکی قهستا که نیسی دکر دا نڤیژئ بکهت!

- ئەرئ ئەو چ نڤیژە یا کارتیکرنا وی ل سەر خودانی ژ دهرازینکا که نیسی دهرباس نهبت؟ ئەرئ ما ئەڤهیه پهیاما خودئ ئەوا مهسیح پی هاتی؟ کانئ ئەو قیان و دلپاڤژی یا ئوسقوف ل ههمی ئیک شهنبیان بهری وان ددهتی؟!

ئەف ههڤدژیا صوههیی د ژيانا خه لکی دا ددیت، نیزیڤ وه ل وی بکهت ئەو باوهری ب تشتهکی نهئینت، هزر بکهت ژیان ههمی، ئەخلاق، بیڕ و باوهر، دین، مرۆڤایینی.. درهوهکا مهزنه مرۆڤ خو پی دخاپینت، ئەگهر نه.. بوچی مرۆڤ بو مرۆڤی ژ دههبه و دورندهیان خرابتره؟ صه گوشتئ صه ناخوت، بهلئ مرۆڤ ئەگهر بزانت فایدهیهکی زیده تر دئ گههتی نه بهس گوشتئ برایی خو دئ خوت، بهلکی خو ههستیکیین وی ژێ دئ هیتر!!

قان هزر وتهخمینان، صوههیب پالدا کو ئەو برپارهکا خهطهر بدهت..

پهځين بهر ب مهجهوولله شه

جارهكې ژ وان جارین فان پسيارين نهخوش هزرا صوههبيی دوهستاند
وی پسيار ژ خو کر:

- ئهري حهتا كهنگی ئهز دئ ژينا خو ب فی پهنگی بۆرینم؟ زهلامهكن
پيس بي رحا وی زلكهكي نهئینت، دلرهق وهكي فی ئاسنی ئهز دهاقیتمه د
ناش ئاگری دا، بهرهمی خواها ئهنا من بخوت، وئیشاری پاربهكي نانی
ب منعت فه بهاقیتته بهر من، وهكي مروث پاربهكي دهاقیتته بهر صهبي
خو! و ب چ حهق؟ وبوچی؟ ما خودئ هو گوتیه؟ ئهز ژي وهكي مروثهكي
ئازاد بووم، دژواریا زهمانی بیی من ئهز ئیخستمه داقتت عهبدینی،
ونوکه پشتی ئهز بوویمه زهلام دقتت ئهز ب زهند وباسکین خو ئازادیا خو
بژپرنم.. ئهگه وی ئهز ب پاره کریم، ئهقه هنده ساله ئهز بو وی شو
دکم حهقی وی بی دهرکهفتی وزیدهتر ژي.. بلا بهس بت، خونه ئهز بی
گرتی نیم بمینمه د لهپین وی دا، ئهز دئ پهقم!!

ودهمی هزرا پهځینی هاتیه د سهري وی دا، وی د گهل خو گوت:

- ئهز د زانم ئهقه کارهكي ب ساناهی نینه، ونهقفور دئ بنین هاونان
کون کهت دا من بژپرینت، وقانون یا ل پشتا وی، لهو دقتت ئهز خو ب
جههکی را بگههینم دهستین وی بین رهش نهگههني.. بهلی کیفه بچم؟

دهاته بیرا وی دهمی ئهو زاروک بابی وی دگوت: ئهم د هیځینی خو دا
دگههینه (نهری کورئ قاسطی یهمنی) باپیرو مه ل زهمانهكي بوری ژ
ویرو هاتبوو قهستا عیراقي کرپوو، مهعنا ئهو د ئهصلی خو دا عهرهبه،

وهولاتی عه‌ره‌بان یی دویره ژ څیړی، نه ده‌ستی سه‌ییدی وی دگه‌هتی، ونه هه‌څرکیا پړومی و فورسی کاری لی دکه‌ت.. ئه‌ری بړچی ئه‌و ناچته ویری؟
وېشتی قه‌ناعه‌ت بو وی ب څی هزری چټیووی، وی زانی کوب
جهینانا څی هزری به‌ره‌څیه‌کا باش پی دڅیت، ل سه‌ری دڅیت وی هند
مال هه‌بت بشیت خو پی بگه‌هینته جهه‌کی، حه‌تا ئه‌و ل ویری کاره‌کی بو
خو دینت، پستی هنگی وه‌لاتی عه‌ره‌بان -وه‌کی وی گو‌ه لی بووی-
جهه‌کی ب زه‌حمه‌ته، صه‌حراه‌کا به‌رفره‌ه وئاسییه، مرؤف ئه‌گه‌ر یی شاره‌زا
نه‌بت، دی لی ئیته داعویران!! له‌و دڅیت ئه‌و پسیارا هنده‌ک هه‌څالین
باوه‌ری وین شاره‌زا بو خو بکه‌ت، حه‌تا وی د گه‌ل خو به‌ن..

ودویر ژ چاڅ وگوهین سه‌ییدی خو، وی ل بازاری پسیارا وان
کاروانیان کر یین کو ژ وه‌لاتی شامی دئین، که‌نگی دئین؟ که‌نگی دڅرپن؟
جهی وان ل کیڅه‌یه؟ وپستی وی تیرا خو زانین وپاره ژی کو‌مکرین،
رؤزه‌کی سه‌ییدی وی دلره‌ق وڅر هاته دکانی دیت صوه‌ییب ل ویری نینه،
هزرکر ئه‌و ب کاره‌کی یی ده‌رکه‌فتی، ده‌مه‌کی خو لی گرت، وپستی بینا
وی ته‌نگ بووی، پابووه‌ه.. وچوو ل وان جهان گه‌ریا یین وی هزر کری کو
به‌لکی ئه‌و چووبتی، به‌لی فایده نه‌کر..

.. ئیدی وی صوه‌ییب نه‌دیت، ونه‌زانی ئه‌و ب چ سه‌ر وشوین دا
چوویه!!

ل وی ده‌می صوه‌ییب د گه‌ل کاروانه‌کی ژوردا به‌ر ب وه‌لاتی شامی
څه دچوو؛ دا پستی هنگی ژ ویری ژی به‌ر ب وه‌لاتی عه‌ره‌بان څه بچت..

بەر ب وهلاتی عه‌ره‌بان قه

مانا وی ل باژیری دیمه‌شقی گه‌له‌ک قه‌نه‌کیشا.. ده‌می وی گو‌ه لی
بووی کاروانه‌کی هه‌ی ژ وه‌لاتی عه‌ره‌بان هاتیه، ونی‌ریکه شه‌گه‌رییت، وی
خۆ قی‌را گه‌هانده..

هنده‌ک ژ کاروانیان گۆته مه‌زنی خۆ عه‌بدللاه‌ی کور‌ی جودعانی ته‌یمی
یی قوره‌یشی:

- بابی زوه‌ییری، ئەفه جحیله‌کی پۆمی یی هاتی دقیت ته‌ بینت..
- و‌پشتی صوه‌ه‌ییبی داخوازا خۆ گه‌هان‌دی‌ه مه‌زنی کاروانی، و‌کو وی
دقیت ئەو قه‌ستا وه‌لاتی عه‌ره‌بان بکه‌ت، کور‌ی جودعانی گۆتی:
- کور‌ی من! تو یی دبیژی ئەز عه‌ره‌بم، و ژ ئاخفتنا ته‌ یا ئاشکه‌رایه
کو تو عه‌ره‌بیی باش نزانی، تو نابیژی‌ه من چیرۆکا ته‌ چیه؟
- تو راست دبیژی.. ئەز نزانم باش ب عه‌ره‌بی باخقم؛ چونکی ئەز د
ناف پۆمیان دا یی مه‌زن بوویم، ئەم ب خۆ عه‌سلی مه‌ ژ یه‌مه‌نیینه، ژ
بابکی (نه‌مری کور‌ی قاسطی) و ئەم د که‌شن دا ل عیراقیینه، ل نک
مه‌لکین حیره، به‌لی پۆمیان ب سه‌ر مه‌ دا گرتوو، و ده‌می هیشتا ئەز
زارۆک وان ئەز ئیخسیر کر‌بووم و بر‌بوومه وه‌لاتی خۆ.. و ل ویری ئەزی
مه‌زن بوویم، و من ئەزمانی وان یی گرتی.
- باشه.. ده‌می ئەم دزق‌رینه وه‌لاتی خۆ، دی هنی‌رینه ب دو‌یف ته‌ پا و
د گه‌ل مه‌ وه‌ره..

وهوسا صوههیبی پۆمی خو دا دگهل کاروانی قوره‌یشیان، ومهزنی کاروانی عه‌بدللاهێ کورێ جودعانی ته‌یمی، چاخی خو باش دایی، ونه‌هیتلا ئەو هه‌وجهی تشته‌کی ببت، حه‌تا وی ئەو گه‌هانیدی مه‌که‌هی..

- راسته‌ مروۆقین باش چو جارن ژ دنیایی خلاس نابن.. وخرابی چه‌ند زیده‌ ببت ژێ باشی هه‌ر دێ هه‌بت..

هوسا صوههیبی د گهل خو گۆت، ده‌می کارێ خو کری دا خاترا خو ژ مه‌زنی کاروانی بکه‌ت، پشتی ئەو گه‌هشتینه مه‌که‌هی.. وده‌می کورێ جودعانی دیتی ئەو یی کارێ چوونی دکه‌ت، گۆتی:

- دێ کیفه‌ چی؟ ما تو ئێکی ل مه‌که‌هی دنیاسی بچی نه‌ک؟

صوههیبی گۆتی:

- نه‌خیر!

- پا دێ کیفه‌ چی؟ تو میتانی منی.. وتو یی ل سه‌ر به‌ختی من، وه‌ری چه‌ند ساله‌کان د قی مالا من فه‌ یا نوکه‌ تو لی، من وه‌نده‌ک مه‌زن ومیترچاکین قوره‌یشیان په‌یمانکه‌ گری‌دای، کو هه‌ر جاره‌کا ئەم مروۆقه‌کی هه‌وجه یان یی ته‌عداییه‌ک لی هاتیه‌کرن ببینین، ئەم ب ده‌ستی خو ومالی خو هاریکاریا وی بکه‌ین، وئه‌فرۆ رۆژ هات ئەز گۆتنا خو بکه‌مه‌ کریار.. تو ژ قی مالی ده‌رناکه‌شی حه‌تا ئەز ئیکا هند بو ته‌ نه‌که‌م تو ژ خه‌لکی بی منه‌ت بیی.. قی هه‌لوسته‌ی کورێ جودعانی ئەو پتر د چاچین صوههیبی دا مه‌زن کر، وپتر بو وی مسوگه‌ر بوو کو هیشتا باشی د

دنیای دا مایه.. هەر وهسا قی ههلوپستی وی صوههیب بسته کر کو
بیژتی:

- بابی زوههیری.. ئەز مرۆقهکی صنعهتکارم، ومن هۆستایی د چیکرنا
شیران دا ههیه، ئەز ب دهستی خو وکاری خو دئ خو ژ خه لکی بی منهت
که، وتشتهکی دی ههیه من دقیت بیژمه ته، من تیرا خو مال ههیه،
من ل وهلاتی رۆمی ئەو ب دهستی خو بو خو کۆمکریه، دا ئەقرۆ وجهکی
ژ من بگرت، بهلی حهتا نوکه من ئەو ئاشکهرا نهذکر، ئەز دترسیام ژ
طه مهعیتن وی دا ئیک دربهکی بدانته من، بهلی مادهم تو هنده یی
جامی، ئەز دئ وی دانمه نک ته، تو بازرگانیی پی بکه، وئهم دئ بینه
شریکین ئیک.. وهکی دی، تو ریکا بازاری نیشا من بده، وته خه ب
من نهیت.

قی گوتنا هه.. گهلهک کهیفا مهزنی تهیمی ب جحیلی رۆمی ئینا،
لهو وی د ناخ خه لکی مهکههی دا ئاشکهرا کر کو صوههیب مهولایین
ویه، وپهیمانا شریکاتیی د ناقبهرا وان دا ههیه، وقی راگهاندنی بهایهکی
بهرچا دا صوههیبی رۆمی د چاقتین خه لکی مهکههی دا.

ل مهکههی..

وهۆسا صوههیبی خو دیت بوو ئیک ژ کورین مهکههی.. ئەو باژیری
خه لکی وئ ژ قورهیشیان خو پی سهربلند ددیت؛ چونکی ئەو مزگهفتا
پیروزی بوو یا باپیری وان یی ئیکی ئیسماعیلی وبابی وی ئیبراهیمی

ثاڤاڪرى.. وئىبراهيم وپهياما وى ل بهر صوههيبى تشتهكى بهرزه نهبوو، ل وهلاتى رومى گهلهك جاران وى گوھ ل زهلامين دينى دبوو دهمى وان تهورات دخواند، وان سهرهاتيا ئىبراهيمى وههردو كورپن وى شهديگپرا، وکانى چاوا وى ئىكانى خو ئيسماعيل د گهل دهىكا وى هاجهري، ب وهحيا خودى برن دانانه وئ نهالا هشك وزوها نهوا دكهفته بهريا فارانى.. بهلى تشتى صوههيب حيبهتى دكر نهف دينه بوو يئ خهلكى مهكههئ ل سهر، پهپرستنا صهنهمان، و د گهل هندى ژى وان دگوت: ئم دويكهفتنا ئىبراهيمى ودينى وى دكهين.. ئهري ما نهفه ئهو دين بوو يئ ئىبراهيم پئ هاتى؟

وپشتى دهمهكى ژ ئاكنجيبونا وى ل مهكههئ، ئهو پتر ب پىكهاتين قى باژپري غهريب ئاگهدار بوو، و ژ نيزيك ب سهر وپهري وان حهسيا، وحهجمى وئ (قهلهق) وهژبانى زانى نهوا د هزر وپير وپاوهرين خهلكى دا ههئ.. راسته خهلك ل قيرى سادهتر ولساخترن ژ وى خهلكى يئ ل وهلاتى فورسى ورومى دژين، بهلى زولم وزوردارى ل قيرى ژى يا ل كاره.. ل قيرى ژى خهلك دوير ژ وئ ريكى دژين يا خودى بو وان قىاي، رىكا قىانئ وعهالهتئ وتنهاهيئ، ل قيرى ژى گازيا خيرخوازين وهكى مهولايئ وى عهبدلاهي كورئ جودعانى د ناف دهنگين خراب دا ولسا بهرزه دبن كو كهسى گوھ لئ نهمينت..

بهلى تشتى صوههيبى گهنج ل قى باژپري خوش دكر، ئهو بوو وى چهند مرؤقهكبن ب تبلين دهستان بينه هژمارتن نياسين، ب قى واقعى درازى نهبوون يئ ل مهكههئ ههئ، نه ژ لايئ دينى شه، ونه ژ لايئ

دنیایی ژى څه، نهو ل وئ باوهرئ بوون کو نهغه نه نهو دینه یئ ئیبراهیم وئسماعیل ل سهر چووین، صوههیب نهوئ ل وهلاتئ رومئ ل سهر دینئ مهسیحی خودئ نیاسی، وباوهری ب پیغهمبهران ئینای، خو پتر نئزیکئ څان مروقتین کیم دیت، نهوئین خه لکئ مهکههئ ب ساری څه بهرئ خو ددا وان وگازیا وان.. صوههیبئ ژ نئزیک څه ههقالینیا هندک ژ څان مروقتان کر، وئیک ژ وان ههقالئ مهولایئ وی کوړئ جودعانی بوو، نهوئ مهکههیان ههمیان دگوتئ: راستگوئیی دهسپاک، موحه ممدئ کوړئ عبداللاهی هاشمی.. ههر ژ رۆژا ئیکئ یا صوههیبئ موحه ممد تیدا دیتی، پئ حسیا ههر وهکی تشته کئ وی دکیشته څی زهلامی، راسته نهو نئزیکئ بیست سالان ژ موحه ممدی بچویکتره ژئ، بهلئ نهو روپگهشی وجامیریا ل نک موحه ممدی ههئ ئیکا هند ژئ چئ دکهت ههر کهسه کئ تیکه لیا وی بکهت ب وئ فهرقیئ نهحسه سیت یا د ناقبهرا وی موحه ممدی دا ههئ، نه ژ لایئ عهمری څه، ونه ژئ ژ لایئ جوداهیا جفاکی څه، لهو دا بینئ گهلهک مروقتین ههژار وئ خودان ژ بچویک ومه زنان ههقالینا وی دکر.. وئیک ژ وان صوههیبئ رومی بوو، نهوئ ل بازارا مهکههئ ب کارئ چیکرنا شیران رادبوو.

صوههیب.. (سابق الروم)

ههقالینیه کا نئزیک د ناقبهرا صوههیبئ موحه ممدئ هاشمی دا هه بوو، و نهغه بو هندئ دزقري چونکی موحه ممد مروقه کئ

(موتہ واضح) بوو، خو ژ تیکه لی وهه فالینیا مرؤقین لاواز وهه ژار
 وغه رب نه ددا پاش، وصوهه بیسی ب خو ژی نه وی ل وهلاتی پرؤمی ل
 سه ر دینی عیسای مه زن بووی، وصه نه م پرپرسی ب کافری دزانی، که یف
 ب موحه ممه دی وین وهکی وی دهات نه وین خو ژ صه نه م پرپرسی ددانه
 پاش.. وصوهه بیسی ژی وهکی بارا پتر ژ وان که سین تهورات وئنجیل
 خواندی، و باوهری ب پیغه مبه ران ئینای، چاقه پرسی هاتنا پیغه مبه ری
 دویمایی ذکر.. نه وی موسای و عیسای مرگینیا هاتنا وی دای، به لی
 وی ژی وهکی گه له کان هزر ذکر نهف پیغه مبه ره دی ژ ملله تی ئسرائیلیان
 بت، نه وین نه فه ژ زه مانئ یه عقووبی وهره پیغه مبه رینی د ناث وان دا
 مای..

پرؤه کی ده می نه و ل دکانا خو ل سویکا ئاسنگه ران، هه فالئ وی
 خه بابئ کورئ نه ره تی، نه وی وهکی وی ل سویکی ئاسنگه ری ذکر، چوو
 نک وهیدی گوئی:

- صوهه یب، وهکی نه ز دزانم تو مرؤقه کی تیگه هشتی یی، زانینا ته
 ب وان کتیبان هه یه یین بو پیغه مبه ران هاتین..

صوهه بیسی گوئ:

- به لی، ل وهلاتی پرؤمی تهورات وئنجیل هنده ک جاران من دخواند..
 - توج دبیری نه گه ر نه ز تشته کی بو ته بیژم.. ب دلئ ته بت گوئی
 خو بدئ، و ب دلئ ته نه بت ب که یفا ته یه، به لی سررا من فه شیره..
 صوهه یب لی زقری و ب گرنگی فه گوئی خو دایئ وگوئی:

- خېره خهباب..

خهبابی پتر خو نيزيکي وی؛ دا دهنګي وی نه گه هته کهسي دی،
وگوتی:

- موحه ممدی هاشمی، مانئ تو دنياسی..

- باش..

- موحه ممدی دبیژت خودی نهو بو پیغه مبه رینی هلیژارتیه، وه حی
بو وی هنارتیه، نهو تشته کی دخوبنت دبیژت: نهغه گوتنا خودییه.. توچ
دبیژتی نه گهر تو جاره کی بچی نه نک وگوهی خو بدی، کانی راسته نهو
گوتنا نهو دبیژت، یان نه!!

مهسه له پیچه کی ل بهر صوهه بی یا غه ریب بو، ویا غه ریب نه بو
ژی! یا غه ریب بو چونکی هندي نهو دزانت پیغه مبه ر هه ژ ناڅ
سرائیلیان دئینه هلیژارتن، ویا غه ریب نه بو کو پیغه مبه ر مرؤقه کی وه کی
موحه ممدی بت، نهوی وی هه می سالوخته تین پیغه مبه ر وچاکان ل نک
ددیتن، ژ راستگویی وده سپاکی وره حم وجامی ری.. وه تند.

گاڅا صوهه بی گوه ل څی خه بهری بووی، وی پرپار دا نهو ب گوتنا
هه څالی خو خه بابی بکهت، وپچته نک موحه ممدی، ومهسه لی ټیکسه ر
ژ وی بزانت، دا پشتی هنگی پرپارا خو بدت.. هنگی ژیی صوهه بی ل
دورین بیست ودو سالیی بوو..

- خهباب، نهز دی موحه ممدی ل کبڅه بینم؟

- ل مالا نەرقەمى.. ئەوا دكەفتە سەر گرکى صەفایى.. ھەر رۆژ ئەو دچتە وىرى، وھەقالىن وى لى كۆم دبن..

سپىدەيا رۆژا د دویف دا، دەمى صوھەیب چووی دا قەستا دکانا خو بکەت، وى رىکا خو قەگواست، و ب لایى گرکى صەفایى قە چو، و دەمى ئەو گەھشتیە بەر دەرى مالا نەرقەمى وى ھەقالى خو عەمماری كورئ یاسرى ل بەر دەرى دیت..

عەمماری گۆتە صوھەیبى:

- تە خىرە قى سحرئ تو ھاتیە چ ل قىرى..

صوھەیب دودل بوو چ بیژت، و بەرى بەرسقا وى بدەت، گۆتى:

- وتە خىرە.. تول قىرى چ دکەى؟

عەمماری گۆت:

- من یى زانى كو موھەممەد ھەر رۆژ دئیتە مالا نەرقەمى.. لەو من قیا بىمە نك وى، وگوھى خو بدەمە وئ ئاخفتنى یا ئەو دبیژت، كانى چ مەسەلەیه؟

گاڤا صوھەیبى ئەف ئاخفتنە ژ وى بەیستى، ئەو ژى بستە بوو كو بیژت:

- ب خودئ ئەز ژى ھەر ژ بەر ھندى یى ھاتیم.. قیجا باشە، ھەما ئەز وتو پیتكفە دئ چىن وگوھى خو دەینى..

پشتى ئەو ب ژۆر كەفتىن، وان چار پىنج مروقەك ل وىرى دىتن: موھەممەد، وھەقالى وى یى نىزىك ئەبوو بەكر، و خودانى مالى نەرقەمى

کورئ ئەبوو ئەرقەمی، وخەببایئ کورئ ئەرهتتی.. خەلکئ مالئ ب
کەیفخۆشی قە پیشوازی ل هەردو میثقانین خۆ یین نوی کر، وپشتی ئەو ل
دیوانا پیغەمبەری خودئ -سلاڤ لئ بن- روینشتین، وان گۆتئ:

- ئەی موخەممەد، ئەم یین هاتین دا وئ گۆتئ (تەئکید) بکەین یا
مە ژ تە گوھ لئ بووی، وگوھئ خۆ بدەینە وئ ئاخفتئ یا تو دبێژی ئەو
گۆتتا خودیپە، ئەگەر قەناعەت بۆ مە پئ چیبوو، ئەم دئ باوەری پئ
ئینین..

وئ رۆژئ هەمیئ حەتا بوویە ئیقار، صوھەیب وعەممار مانە ل مالا
ئەرقەمی، وھنگی ئەو ژ وئیرئ دەرکەفتن حەتا وان هەردووان ل سەر دەستئ
پیغەمبەری -سلاڤ لئ بن- باوەری ئینای، وبووینە ژ کاروانئ دەسپێکئ
یئ بارئ گازیا خودئ ھلگرتی، و ب کارئ بەلاڤکرنا وئ رابووین.. وھۆسا
ل مالا ئەرقەمی، صوھەیب ئەوئ ژ دەستەکی بۆ دەستەکی هاتیە
قەگوھاستن، ژ عیراقئ بۆ وەلاتئ رۆمئ، بۆ وەلاتئ شامئ، بۆ وەلاتئ
عەرەبان.. ژ کورئ مەزنئ جەہئ خۆ وشوینگری وی، بۆ ئیخسیرەکی گرتی،
بۆ عەبدەکی دئیتە کرین وفرۆتن، بۆ بۆ بازرگان و صنەتکارەکی شیران
دھوسیت.. ل سەر گری صەفایئ ئەوئ دکەفتە ھنداڤی مالا خودئ ل
مەکەھئ، ل وی جەہئ مرۆڤ دنیا یئ زەلالتر دبینت، دلئ صوھەیبئ
رۆمی بۆ باوەری قەبوو، وئەقە قەدەرا خودیپە دەمی خودانی بەر ب
خیرئ قە دەت، وی بلند دکەت.. دھاڤیت.. ئەو نزانت کانئ دئ ل کیشە
کەڤت، حەتا ئەو ھند خۆ دبیت یئ د نیڤا رۆناھیی دا..

وئيفارى دەمى تارى ھىدى ھىدى تى نھالېن مەكەھى ددبوو، ھەردو ھەقالېن پىكا نوى: صوھەبىي وعەممارى، خۆ قەدزى و ژ مالا ئەر قەمى دەركەفتن.. دەركەفتن، نە ب وى پەنگى يى چووينە ژۆر.. دەرازىنكەكا ب تى وان دەرباس كرى، ب پىقانا دنيايى بەوستەك بوو، يان گاقەك بوو، بەلى ب پىقانا دللى ئەو قەگوھاستن بوو ژ جىھانەكى بۆ ئىكا دى، ژ ژيانەكا تارى يا جاھلەت ل سەر دەسپەلات، بۆ رۇناھيا ئىسلامى ئەوا مەژۆت ب دوستى خۆ لى دىبىنت..

و ب قى چەندى صوھەب سەركەفتىي ئىكى بوو ژ مللەتى رۆمى يى خۆ گەھاندېنە رۇناھيا خودى.. لەو ئەو ژ ھەژى ھندى بوو ناقتى وى د تۆمارا يىن ئىكى دا بىتە قەيدىكرن: ﴿السُّبَّاقُ أَرْبَعَةٌ: أَنَا سَابِقُ الْعَرَبِ، وَصُهَيْبُ سَابِقُ الرُّومِ، وَسَلْمَانُ سَابِقُ فَارِسَ، وَبِلَالٌ سَابِقُ الْحَبَشِ﴾ ئەوين بەرى خەلكى راکرىن چارن: مەن بەرى عەرەبان راکر، و صوھەبىي بەرى رۆمى راکر، و سەلمانى بەرى فورسى راکر، و بىلالى بەرى حەبەشىيان راکر. ئەقە ژ پىغەمبەرى سلاڤ لى بن دىتە قەگىران.. بەلى ئەف بەر پراكرنە يا بى بەا نەبوويه، و ئەو قوربانىيىن بۆ ھاتىنە دان ژى دكىم نەبوون.. بەلى، پەرتالى ب قىمەت بت خودان بەھىدەكى مەزن پى دەتەتەتە دگەھىنتە خۆ!!

بەھايى بەر پراكرنە

و صوھەبىي نە ب تى بەرى رۆمى راکر.. بەلكى وى بەرى گەلەك قورەشىيان ب خۆ ژى راکر، ھىشتا گازيا ئىسلامى د مالا ئەر قەمى قە

بوو، دهمی صوههیبی خو دایه د گهل.. لهو صوههیب دئیتته هژمارتن ئیک
ژ دهرچوویین مالا ئهرقه می ئهوتین باری گرائی به لاکرنا فی دینی کهفتیه
د ستوی و ان دا..

گاښا قورهیسی ب گازیای ئیسلامی نارباين.. ووان هزر کری گرتن
وتهعزب وکوشتن، دویمههیبی بو فی گازیی دین دانت، وچونکی جفاکا
مهکههی جفاکه کا عهشائی بوو، ههر عهشیرهتهکی یان بابکهکی عهشیرهتی
خو ل مروقتین خو کرنه خودان، ودهعیان وان قهبول نه کر نهو ببینن کهسهکی
بیانی ژ وان بیت وکورهکی وان بگرت وبتشینت، ئهوتین خودان مروفت
وهکی پیغه مبهری -سلاف لی بن-، وئهبوو به کری، وسهعدی کورپی ئهبوو
وهققاصی، ب مروقتین خو هاتنه پاراستن.. وئهوتین بی مروفت -بارا پتر
ژ خودان باوهران ل وی دهمی ژ وان بوون- هاتنه گرتن..

خهباب، وبلال، وصوههیب، وعهممار ودهیک وبابین وی، وهندهکین
دی یین وهکی وان، گرتن، وهندهک کومزریین ئاسنی کرنه بهر، وبرن دانانه
بهر چاقتی رۆژا مهکههی یا شاریای، تینی کرن، ئاښا که لاندی ب چه رمی
وان دا کر، ب شیشکین ئاسنی داخکرن.. وههچی رهنگی عهزابی یی
جاهلییه تی ل وی دهمی نیاسی دژی وان هاته ب کارئینان!

هندهک وهکی سومه یایا دهیکا عهمماری ب تهعزیی هاتنه کوشتن،
وئیکتی وهکی بیلالی تهحه ممو لا ههمی رهنگین عهزابی کر، جار دلگرتی
دبوو، وچار هشیار دبوو، جار باگوردان ددانانه سهر زکی، وچار وه ریسهک
دکره ستوی وی ووهکی ههقساری دکره د دهستی زاروکان دا ودگوتی: ببهن
ل کۆلانیین مهکههی بگپرن؛ دا خه لک بو خو پی بکه نه که نی.. وصوههیب

وعه ممار ژ وان بوون یین هندهک گوتتین کافران پی خوش بت گوتین؛ دا
کوشتنی ژ خو بدنه پاش..

وسیزده سالان (فتنه وئبتلاء) درپژ بوو.. وصهبر وتعه ممول یا
بهردهوام بوو، هتا رۆژ هاتی خودی دهرگههک بو خودان باوهران شه کری،
وجهک بو مشه ختبونئی ل بهر وان هاتی ده سنی شان کرن، وکاروانی بهر ب
باژپری یه شری شه دا ری..

پشتی پیغه مبهری -سلافا لی بن- جهه کی ئەمین بو گازیبا خو ل
مه دینی پیدا کری، وسۆز و پهیمان ژ ئەوس و خه زره جیان و درگرتی کو ئەو
به ره فانیی ژ وی و گازیبا وی بکن، و دهرگههی باژپری خو بو هه قالین وی
شه کهن، وی ده ستوری دا هه قالین کو ههر ئیک ژ وان، ب وی رهنگی ئەو
مونساب دینت، بچت و قهستا باژپری یه شری بکهت.. ودهمه کی درپژ پیغه
نه چوو مه کهه ژ موسلمانان قالا بوو، هژماره کا کیم ژ وان، ژ بهر هندهک
ئه گهرین خو یین تابهت مان.. د گهل پیغه مبهری ب خو -سلافا لی بن-
وهندهک هه قالین وی یین نیزیکی، وهکی ئەبوو به کری وعه لی..

صوههیب مرۆقه کی زیرهک بوو شیرئ خو، وکیم که سین وهکی وی
سه کفان د ناف قورهیشیان دا هه بوون.. لهو پیغه مبهری -سلافا لی بن-
ههز دکر ئەو و ئەبوو به کر و صوههیب پیکفه مشهخت بن، به لی کا وادانه کی
نه طه بیعی چیبوو ئیکا هند کر پیغه مبهر -سلافا لی بن- ب شهقی و ب
دزی ولهز شه ژ مه کهههی دهرکهفن، وچهند رۆژه کان خو د شهفتی شه
شه شیرن، پاشی ریکه کا ب چهپ و چویر بدنه بهر خو، دا ژ ده ستین
قورهیشیان رزگار بن.. وپشتی خه بهری دهرکهفتنا پیغه مبهری و ئەبوو

به‌کری به‌لاقبووی، صوهه‌یی ل مه‌که‌هێ خۆ مو‌حاصره‌کری دیت، به‌رئ کافران ما لئ، وهاتن وچوونین وی ل سه‌ر حسێبکرن، و ژ بلی وی نه‌خۆشیا صوهه‌یی ژ وان دیتی، تشتی پتر باژێر د چاقین وی دا ره‌ش وتاری کری ئەو بوو پشتی خۆشتفی وه‌فالیین وی هه‌می مشه‌خت بووین، ئیدی سه‌برای وی ل مه‌که‌هێ هه‌می نائیت.. دئ بیژی نه‌ ئەو باژێره‌ یی ئەفه‌ هنده‌ ساله‌ ئەو لئ دژیت، وخۆشیا خۆ لئ دبینت..

- چ بکه‌ت؟

ب چی رێکا هه‌بت دقیت ئەو ژئ خۆ ب هه‌فالیین خۆ را بگه‌هینت، به‌لئ چاوا.. و به‌رئ کافران یی لئ؟
دویمه‌هیی وی بریارا خۆ دا..

مشه‌ختبوون به‌ر ب خودای قه‌

و بریارا وی ئەو بوو ئەو به‌ر ده‌رازینکا مالا خۆ بکۆلت، ومالی خۆ هه‌می بکه‌ته‌ تیدا وئاخی راده‌ته‌ سه‌ر، و به‌رئ خۆ بده‌تی چی گاڤا چاقین قوره‌یشیان ژئ غافل بوون، ئەو خۆ به‌فاقیت، و ژ مه‌که‌هێ ده‌رکه‌قت، و به‌ر ب خودئ قه‌ مشه‌خت ببت وقه‌ستا مه‌دینئ بکه‌ت؛ دا بگه‌هته‌ خۆشتقیین خۆ وه‌فالیین وی..

ل ده‌مه‌کئ وی هزرکری که‌س وی نابینت، ئەو ل حیشترا خۆ سوپار بوو، وخۆ هاقیت.. هیشتا ئەو ل په‌خی باژێری، کۆمه‌کا قوره‌یشیان ب ده‌رکه‌فتنا وی حمسیان، هه‌ر زوی وان خۆ قیرا گه‌هاند، ده‌می صوهه‌یی ژ

دویر څه ښه دیتین، وزانی نارمانجا وان ښه، وښه نه شیت ژ وان خلاص
بت، ښه د جه- دا پراوه ستیا، ژ حیشترا خو هاته خواری، شیریی خو حازر
کر، وگفانی خو ژ ملی خو څه کر وتیره ک ښخستی، و بهری وی دا وان..
وگاڅا ښه نیزیک بووین، وی گوته وان:

- گهلی قوره ښیان.. هوین باش دزانن، کهسهک ژ ههوه وهکی من یی
سهگشان نینه، ښه ب خودی کهمه هوین ناگه هنه هتا تیرین من خلاص
نهبن، وشیری من د دهستین من دشکیت.. څیجا ښه گهر ههوه رجا خو
نه څیت ب نک من څه وهرن..

گاڅا وان صوهه یب ب څی پهنگی دیتی، ښه د جهی خو دا
پراوه ستیان، وپیچه کی هنرین خو کرن، ههوجه ناکهت ښه صوهه یی
بجهرینن، دا راستیا گوتنا وی بزنانن، ښه وی باش دنیا سن.. لهو وان
څیا سوچه تی بگوهورن، ښیک ژ وان گوت:

- روژا تو هاتیه باژیری مه، تو جحیله کی ته له پرویت بووی، ته تشتهک
نه بوو، ل نک مه تو بوویه خودان مال و حال، وپارین ته زیده بوون، نوکه
ته دڅیت مالی خو هه میی بهی و ژ ناف مه ده رکه څی؟!

مه عنا مه سهله نه بیر وپاوه رن، مه سهله جهرده بییه.. ښه گهر هو سا بت،
مه سهله یا ب ساناهیه! صوهه یی ب گرښینه کا تیر مه عنا څه گوته وان:

- باشه، ښه گهر ښه وی جهی نیشا ههوه بدهم، یی من مالی خو لی
څه شارتی، هوین دی بهلا خو ژ من څه کهن؟

- بهلی.. پاران بده مه، وتو کیڅه دچی وښه هه ره..

صوههیبی گۆته وان:

- ل بهر دهرازینکا مالا من بکۆلن، مالی من ههمی دئی ل وئیرئ

بینن..

گاڤا صوههیب ئه و جه- نیشا وان دای بی و مالی خۆ لی فهشارتی،
وان هیتلا ئه و بچت.. ودهمی ئه و زفرین دا بچت وی جهی بکۆلن، ئیک ژ
وان گۆته ههڤالین خۆ:

- پا ئه گهر وه نهبت..

ئیک کی دی ملی وی گرت وپالدا وگۆتی:

- دئی وهره وهره.. ئه گهر دنیا ههمی درهوان بکهن، یئین وهکی

صوههیبی وههڤالین وی درهوان ناکهن!!

و ل قوبائی، ئه و گوندئ دکهفته بهراهیا مه دینئ، صوههیب گههشته
ههردو ههڤالین خۆ.. پیغه مبهری وئهبوو بهکری، ئه وئین قهول ئه و بوو ئه و
ژی د گهل وان بت، بهری صوههیب گازندهیا خۆ بکهت، پیغه مبهر -سلاف
لی بن- ب بهر وی فه چوو، و ب رویه کئ گهش وگرنشین فه گۆتی:

- دئی وهره بابئ یه حیای.. ته د کرینا خۆ دا فایده کر، ته فایده کر!!

پاشی ئه بوو بهکری ئه و وئشه بر وگۆتی:

- جبریلی ئایه تهک د دهر حهقا ته دا بو پیغه مبهری سلاف لی بن یا

ئینایه خوارئ، وئهو ئایهت زئی ئه فهیه: ﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ
أَبْتَعَا وَمَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴾ ژ مرۆڤان هندهک هه نه پیخه مهت

رازیبونا خودی نهفسا خو دکرن، وخودی ب بهنیین خو یی مهربهانه..
 ته ب مالی خو خو کری، وتو د کرینا خو دا یی سهرفایده بووی..
 و ل سیم- وپینج سالیا خو صوهیب ژ مهکههی بهر ب مهدینی فه
 مشهخت بوو، و بوو ئیک ژ موهاجران.. صوهیب نهوی ب قی موهاجریا
 خو یا دویماهی ژ نوی ئاکنجی بووی، ودویماهی بو ژینا خو یا تری
 فهگوهاستن وموهاجری دانای..

د گهل خوشتقی

صوهیبی د گهل خوشتقی خو سلاف لی بن ژ قوبائی بهر ب مهدینی
 فه چوو، و ل مهدینی ئاکنجی بوو، ل بهرسفا مزگهفتا پیغهمبهری سلاف
 لی بن نهوا دگوتنی: (الصفة).. صوهیبی رومی، کوری والیی کیسرای،
 نهوی مالهکی باش بو خو ب دهستی خو ل مهکههی کومکری، پاشی نهچار
 بووی ب وی مالی خو بکرت.. نهقرۆ ل مهدینی یی دهست فالایه ژ
 هر مالهکی ههبت، ب تنی ژ قیانا وی یا مهزن نهبت بو خوشتقی وی،
 نهوا دللی وی دهوله مهند کری.. صوهیب ژی وهکی هژمارهکا دی یا
 ههقالین خو یین ههژار بوو ئیک ژ خه لکی صوفی یین رابوون وروینشتنا
 وان ل مزگهفتی، ل نیزیکی پیغهمبهری سلاف لی بن..
 صوهیب د گوتنهکا خو دا بهحسی ژینا خو ل مهدینی دکهت،
 ودیترت:

- پیغهمبه ری خودی قهستا جهه کی نه کربوو نه گهر نه ز د گهل وی نه بيم،
 و جاره کا ب تنی ژی بهیعا وی نه هاتیه کرن نه گهر نه ز یی ناماده نه بيم،
 و نه وی غه زایهک نه کربه نه گهر نه ز ل لایستی وی یی راستی یان یی
 چه پی نه بيم.. و جاره کی نه و ژ تشته کی ل بهرا خو نه ترسیاینه نه گهر نه ز
 ل بهرا وان نه بيم، و نه و ژ تشته کی ل پشت خو نه ترسیاینه نه گهر نه ز ل
 دو یف وان نه بيم، و نه تا پیغهمبه ری خودی سلاف لی بن ژ دنیا یی
 و غه رکری جاره کی من نه و نه کربه د ناقبه را خو و دو ژ منی دا..

و د قیته نه ئیته هزر کرن کو نه قه مه دحه یهک بوو صوهه یی بو خو ذکر..
 نه خیر! خه لکی مه که هی هه میان شاهده یی ب زیره کی وبسته یی بو وی ددا،
 و وان باش دزانی صوهه یی پرّومی نه ژ وان زه لمانه یین ل مهیدانا شه ری
 ترس ری کا خو بو دلّی وی دبینت، و نه ف چه نده بوو قوره یشی ژئی داینه
 پاش ده می چو وینه د ری کا وی دا پرّوژا نه و دا مشهخت بته مه دینی..

ل به دری، ل نوحود ی، ل خه نده قی، و ل حوده یی بی، و ل موئته، و ل
 قه کرنا مه که هی، و ل نهالا حونه یی، و ل هه ر جهه کی پیغهمبه ری سلاف
 لی بن شیر لی هلگرتی؛ دا به ره قانیی ژ دینی خودی بکهت، صوهه یی یی
 حازر بوو، و پرّوژا پیغهمبه ر -سلاف لی بن- مری، مر و نه وی یی ژئی رازی.

و ل زه مانئ نه بوو به کری و عومه ری، صوهه یی ئیک ژ وان سه حایب یین
 پر بها بوو یین وان دئیانه پیش، ژ بهر هاتنا وی یا زوی د ئیسلامی دا،
 و وی نه خوشیا وی د ری کا قی دینی دا دیتی، و نیریکیا وی ژ پیغهمبه ری
 -سلاف لی بن-، و زوهدا و وه ره عا ل نک وی هه ی.. و نه گهر ژینا صوهه یی
 یا تری بت ژ مه زنی و سوریلندی، ده وری وی، یان نه و ده وری ئیما می

عومهر ئهو بۆ هلبژارتی ل وی پۆژی یا دهستهکی رهش تیدا ب نک
عومهری قه هاتیه دپژکرن، ژ ههر کارهکی دی یی ههبت، پتر ژیا نا وی
تژی مهزنی وسهربلندی دکهت..

سپیدهیهکی دهمی عومهری د گهل ههقالین خۆ ل مزگهفتا پیغه مبهری
-سلاف لی بن- ل مه دینی، سهری خۆ بۆ مهزنی خودی دچه ماند، دلهکی
تژی کهرب وکین هیدی بهر ب میحرابا مزگهفتی قه دچوو، و ب ئیک
دری لهعنه تین دپژکی ل خۆ باراندن، و (أمیر المؤمنین) بهر ب
شهاده تی قه بلند کر، وبلندیه کا دی ل بلندیین وی زیده کر!!

وئه گهر عه دتی مروقتین مهزن بت، ل بهر فره هی و ته نگاشیی ئهو کارین
مهزن بکهن، عومهری ل وی ده می ئهو د ناقبه را ژین و مرنی دا بهری
ئوممه تی دا وی پیکتی یا باشیا دین و دنیا یا وان تیدا.. ئهو ههر شهش
زه لامین بژاره یین کو ماینه د ناف ئوممه تی دا، ژ بهر مایین وان دهه یین
پیغه مبهری -سلاف لی بن- هیژ د ساخیا وان دا مزگینی ب چوونا
بهحه شتی دایی، وئهو مری ویی ژ وان رازی، وئهو ژی ئه قه بوون: عه لیی
کوپی ئه بوو طالبی، و عثمانی کوپی عه ففانی، و عه بدره حمانی کوپی
عه وفی، و سه عدی کوپی ئه بوو وه ققاصی، و زوبه یری کوپی عه ووامی،
وطه لحه یی کوپی عوبه یدوللاهی.. عومهری پریار دا ئهو ئه قه بیته
گازی بکن، و ل جهه کی کۆم بین، و گۆت:

- ئهو ههر شهش بلا ئیکی ژ ناف خۆ هلبژیرن، وئه گهر ئهو ل سهر
ئیکی کۆم بوون، هه چیی موخاله فا وی بکهت وی بکوژن..

وترسا عومهری ئەو بوو ئەو بمرت وهیشتا فان هەر شه‌شان ئیک ژ خو
نه‌هلپژارتی، له‌و گوته‌ ئەبوو طه‌لحه‌یی ئەنصاری:

- خودی ئیسلام ب هه‌وه‌ ئەنصاریان ب هیژ ئیخستیه‌، تو پینجی
زه‌لامین تو ژئی رازی ژ ئەنصاریان هلپژیره‌، وئه‌گه‌ر ئەز مرم وهیشتا ئەفان
ئیک ژ خو نه‌هلپژارتی، هوبن وان بکه‌نه‌ د خانیه‌کی فه‌ ونه‌هیلن ئەو
ده‌رکه‌فن هه‌تا ئەو ئیکی ژ خو هل دبژرن..

وعومهر که‌فته‌ د مال دا.. ژ به‌ر برینین خو نه‌شیا بیه‌ مزگه‌فتی
ونقیژئی ل به‌را موسلمانان بکه‌ت، وهیشتا ئیک ژ هه‌ر شه‌ش به‌ریژران بو
جیگه‌ریا وی نه‌هاتبوو هلپژارتن، هنگی کن جه‌ی عومهری گرتبوو؟

ئه‌گه‌ر ئیمامی عومهر ئیک ژ وان هه‌ر شه‌ش مرو‌فان هلپژارتبا،
وگوته‌بای: تول جه‌ی من به‌ هه‌تا ئیک ژ هه‌وه‌ دئیه‌ هلپژارتن.. به‌لکی
وی وخه‌لکی ژی هزرکریا ئەفه‌ پشته‌فانیه‌که‌ ژ عومهری بو وی، له‌و
عومهری ئەف چه‌نده‌ نه‌کر، ووی گوته‌ هه‌نده‌ک مرو‌فان:

- جابا صوه‌ه‌یی بو من به‌نیرن..

وگافا صوه‌ه‌یب هاتیه‌ مالا عومهری، ئیمامی عومهر گوته‌:

- تول جه‌ی من دی نقیژان ل به‌را موسلمانان که‌ی، هه‌تا ئەو ئیکی
بو مه‌زنیا خو هل دبژرن..

و ب فه‌رمانا عومهری صوه‌ه‌یب ل جه‌ی وی بوو ئیمامی هه‌می
صه‌حایان، وروژا عومهری وه‌غه‌را دویمه‌ه‌یی ژ دنیا یی کری، وجه‌نازی
وی ئینای دا نقیژئی ل سه‌ر بکه‌ن، صه‌حایان صوه‌ه‌یب پیتش خو ئیخست

ووی نقیژ ل عومهری کر.. عومهری صوههیی پرمی ئەوی ئەزمانی وی ب
عهرههیی نهیی دورست بو ئیمامهتیا سهحابیان هلبژارت؛ دا مه ل
هندی ئاگههدار بکهت کو ئیمامهتیا د دینی دا نه ب نهسههیی
و ئەزمانیه..

وعومهر چوو.. وپشتی وی عوتمان ژی چوو.. وزهمانی ئیمامهتیا
عهلی هات، وفتنی د ناڤ ئوممهتی دا سه رهلدا، ودوبههکی پهیدا بوو،
وهه ئیکی ل دویف ئجتها دا خو لایهکی ههفرکیی گرت، وکومهکا نه یا
کیم ژ سهحابیان خو بی لا کر.. د مالا خو دا روینشتن، وشیرین خو
شکاندن!! وئیک ژ وان صوههیب بوو.

ودویر ژ مهیدانا ههفرکیی، ل باژیری مه دینی، ل ههیشا شهووالی ژ
سالا (۳۸) ئی مشهختی، دهمی عهمری صوههیی د سه ره ههفتییی دا، وی
بو جارا دویمههیی سهری خو دانا.. ههفالی وی ئەوی وهکی وی خو ژ
ههردو لایین ههفرکیی دایه پاش، و د مالا خو دا روینشتی، سههه
کوپی ئەبوو وهققاصی، نقیژ ل سهه کر.. و د گهل کومهکا مرؤفان، وی
ئهو بر و ل (بهقیعی) فهشارت.

زُيِّدَهُر:

- ١- البداية والنهاية، لابن كثير.
- ٢- سير أعلام النبلاء، للذهبي.
- ٣- رجال حول الرسول، خالد محمد خالد.

شہقا خاترخواستنی
یان نھسمائا کچا نھبووبہ کری
وکوریا ورا عبدللاھ

شەفا مەككەھە

برینەكا كویر و ریکەكا دویر..

ئىقارار رۆژا دوشەنبى، شازدەى (جمادى الأولى) ژ سالا (۷۳) يى
مشەختى، گاڧىن خۆل بەر خەلكى مەكەھى ب گرانى دەھاڧىتن، چونكى
ئەو رۆژەك بوو برینەكا كویر د لەشى باژىرئى وان يى تەنا كىبوو، مەكەھ
وەكى وى دەيكى بوو يا كورئى وى يى ئىكانە د كۆشى دا دئىتە
سەرژىكرن، ودى وى دئىتە سۆتن، ئەو رۆژا دژوار يا وى ئەڧرۆكە
دىتى، وەكى دەستى مرنى يى رەش بوو دەمى ژ خافلەتى ڧە دئىت
ودرى خۆ يى كوزەك دادوشىنتە كۆما خۆشتىيان ووان ژىكڧە دكەت،
وهر ئىكى دەھاڧىتە جەھكى.. وما بۆچى ئەم دىبىژىن: وەكى دەستى مرنى
يى رەش بوو؟! نى ھەما ئەو دەستى وى يى رەش ب خۆ بوو.. ھات وبۆ
كورپىن مەكەھى ھاتە دىژكرن، وئەو تەپرا وبەپرا كرن، ھندەك د خوینى
گەڧارتن و ل سەر ئاخا ھەرەمى دىرژكرن، وھندەك نەچاركرن خۆ ژ
مەيدانى ڧەكىشن و د مالىن خۆ دا يان ل وى بەپىا شارىاي ل دۆر
ورەخىن مەكەھى خۆ ڧەشپىرن ھەتا ئەڧ عەورئى رەش وتارى يى ل ھنداقى
باژىرئى وان دەرکەفتى ڧەدپەڧت، وھندەكىن دى ژ ترسان دا خۆ دا د گەل
لەشكەرى ئەمەوبان پىشتى ڧى ھەڧرکىي ئەوا ئەڧە پتر ژ ھەڧت ھەڧانە
ڧەكىشاي بىنا وان تەنگ كرى، تەر وھشكى باژىرئى وان سۆتى..
نوگە پىشتى وان دىتى لەشكەرى ھىپشكەر ئەوئى ل ژىر سەرۆكاتىا والىي

ئەمەويان ل عيراقى ھەججە كۆپى يۈوسفى ئەقەفى ھات ۋەھمى پى
 ل بەر وان گرتن، ۋباژپىرى وان ئىخستە ژىر حصارەكا دژوار، وان چو پى
 نەمان ژبلى ھندى كو ئەو خو ژ ئىك ۋدو ئەدزن و ل بن پەردى تارىن
 خو ب ۋى لەشكەرى ھىپرشكەر را بگەھىنن ئەۋى دلپن وان گەلەك ژ وان
 كەقران پەقتەرىن كو ل بەر ۋبەطەنپن باژپىرى وان ھەين، دا خو بەھاقىنە
 سەر بەختى وان ۋسۆزەكى ژى بستىنن كو چول وان كەن ئەگەر ھات ۋوان
 باژپىر ئىخستە بن دەستى خو، ئەگەر خو دانا قى سۆزى ل سەر حسىبا
 ھندى بت ئەو بو ھىپرشكەر ان ببنە پشتەفان ۋچاقەكى قەشارتى ل سەر
 كۆپى زوبەيرى ۋھەقالپن ۋى.

ۋھژمارەكا كىمتر ژ جھىل ۋخوبن گەرمپن مەكەھى ل سەر سۆزا خو
 مان يا وان داىە خەلىفى خو، صەھابىي پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن-
 عەبدللاھى كۆپى زوبەيرى، كو ئەو بەرەفانپى ژ ۋى ۋگازيا ۋى بكن،
 ھندى ھىزەك د لەشى وان مابت ئەو بشپن شىرى ھلگرن.. دەمى بىرا وان
 ل وان برا ۋھەقالپن وان دەھتە قە پىن رھا خو گۆرى بىر ۋباۋەرپن خو
 كرىن، ۋسەرى خو دانايە سەر ئاھا مەكەھى يا شاربى، گەروبا وان ژ تىنا
 دا ھشك دبو، ۋچو پى نەدما ب ھندەكى ژ ئاڤا زەمزمەى تەر بكن،
 ۋگاڤا بىرا وان ل وان ھەڤلان دەھتە قە پىن ژ ترسان دا چەپەرپن خو
 بەرداين ۋقەستا چەپەرى شامپىن ھىپرشكەر كرى وان ژ شەرمان دا سەر
 ۋچاقىن خو ب دەستپن خو قەدشارتن.. راستە وان ژبلى مرنى چو ھىڤىپن
 دى نەبوون، ل دۆر ۋرەخپن مەقامى ئىبراھىمى ب پەخ كەعبى قە، ئەۋى
 ھەر كەسەكى بچتى دڤىت پى ئەمىن بت، ترسى خىقەتا خو يا پەش

فه دابوو، وهه ل ویرۆ کورۆ زوبهیری د گهل ههقالین خو چاهه پرتی مرنی
 بوون نهوا هه ججاجی ژ سهه چیا یی (نه بوو قوبه یسی) ب ره خ که عبی فه
 بو وان د گهل مه نه نیقین خو ده نارت. ل هه ره جه کی ژ مه که هی ترسی
 جهی خو کربوو، ب تنی د دلین وان زه لامان دا نه بت یین ل هه ره می
 په یمان دایه عه بدللاهی کورۆ زوبهیری کو ئه و قهت سه ری خو بو زولما
 عه بدلمه لکی کورۆ مه روانی و دهسته کا وی نه چه مینن، ترسی ریکا خو بو
 دلین وان نه ددیت!

گا فا رۆژی هی دی هی دی دیمی خو ل پشت چیا یین مه که هی فه دشارت،
 وشه فی په ردی خو یی ره ش ب سهه باژیری بریندار دا به ردد، باژیری ب
 که سه ره کا ئاشکه را فه بینا خو هل دکیشا، بیرا خو ل رۆزا چووی دینا فه
 نهوا گه رمیا سه قایی دنیایی تیدا د گهل ره قیا دلین مرۆقان گه هشتینه
 ئیک، و د نه نام دا مه زترین تاوان دیرۆکا نوی یا فی باژیری
 تۆمار کر، تاوانا ئاگر باراندا که عبی ب بهر کین مه نه نیقا هه ججاجی،
 تشتی بوویه نه گه را هه رفاندنا دیواره کی به ییتی ب خو، و کوشتنا گه له ک ژ
 وان بی گونه هان ژی یین چو ده ست د وی دا نه هی یا چیبووی!

ئیثار بهر ب درهنگیی فه دچوو، تۆز و ته مه دی ب عه ردی فه دنویسیا،
 دهنگی نالینا برینداران، ونیههه ل سهه کوشتیان د وان خانیان فه دهاتنه
 فه شارتن یین ترسی دۆر لی گرتی، و پستی شهف ب ره شاتیا خو فه هاتی
 باژیر تیکدا وه کی گۆرستانه کا مه زن و ب سهه لی کر. چو لشین و بزاف
 لی نه هاتنه دبتن، شهه بو ده مه کی به ره وخت نه ست، هه یقی ب شهه رم فه
 دیمی خو ئاشکه را کر، وکانی چهوا به ره شان و به گرین باژیری خو ب ده ست

رحه تيا خه وئ قه بهردا پشتی خو ب وئ شهرف ووه فائى پشت گهرم كرى يا هيشتا د دل ووژدانا شهركهران دا مای، وهسا هپرشكه ران ژى ئه وئین كو پ وبنارئ چيايئ (ئهبوو قوبهيس) ى تژى كرى وسه رپه شكين وان نيزيكي ده رگه هئى حه رهمئ بووين، كه فتنه ژير ده سه په لاتا خه وا گران.. بئ ده نكيه كا كو بر با ژير تيكدا د نا ف خو دا پيچا، كو لانين مه كه هئى ئه وئین به رى ده مه كي دتژى ژ له شكه رى (ابن الزبير) ى ب ئالايتن خو بين بلند قه، پاشى پيلا حه ججاجى وه كي توفانئ ب سه ر دا هاتى، وئهو ئالا چه ماندين و ل عه ردى داين، ئهو كو لان نو كه دخالينه.. نه كه س دئيت ونه كه س دچت، ب تنئ ره شاتيه كا زراف تنئ نه بت، ژ دو بر قه ديار كر، هيدى ب ريقه دچوو، ده ممئ چائئ ته قئ كه فتبا دا تنئ ئينيه ده ر كو هه ر وه كي ئهو سي به را پيره ژنكا لا وازه پالى خو بين دا به سه ر گو پاله كئى بئ سه ر و به ر وه يدى يا به ر خانيكه كئى كا قلبووى قه دچت..

ئهو د خه ما ره شاتيا شه قئ نه بوو.. چونكى ژ ميژه وهره چا قئين وئ بين فيرى تاريئ بووين پشتى رو ناهيئ ژئ بار كرى، راسته ئهو به ر پيئين خو نابينت، به لئى ئهو سه د ساليئ وئ ل دو ر و ره خين كه عبئ، و ل كو لانين مه كه هئى بو راندين تيرا هندئ هه بوون ئهو - بيئى كو كه سه ك ده ستئ وئ بگرت- ب رپكا مالا خو بكه فت، ديوارين ني ف هه رفتى، وئهو به رما كين ژ شه رى مابينه ل سه ر جادان، نه دبوونه ئاسته ننگ د رپكا وئ دا، وما چا وا ئهو ل فان كو لانان دئ خه له ت بت، وئهوئ ژبيئ خو بين بو رى هه مى ل قئيرئ بين ده رباس كرى، ما نه ئه قه ئهو چه بين ئيكه مين جار وئ چا قئين خو لئى ل دنبايئ قه كرين، وهه مى خو شى ونه خو شيين خو لئى ديتين، ل

زارۆکینیا وئ ئەف کۆلانه جهی یاریتین وئ بوون، وگافا مهزن بووی ژێ وئ ههمی هیقی وئومبیدین خو پینقه گرتدان، قبانا خو یا مهزن تیکهلی ئاف وهوایئ وئ کرپوو، وخو دهمی زور وستهما کافرین قورهیشیان ئەو ژێ وهکی ههمی خودان باوهران نهچار کری کو بهر ب مهدینئ قه مشهخت بیت وچهند سالهکان ل وئیرئ بژیت دلئ وئ همر ل دۆر ورهختین کهعبئ و ل هنداف دۆل ونهالین مهکههئ خو دهلاقیت..

د گهل وان ههردو تاربان بیتن کول دۆر وئ ههین: تاربا شهقی، وتاربا چاقین وئ، و د گهل وی بارئ گران یئ زهمانی دانایه سههر ملین وئ، دهمی بهرئ ته قئ کهفتبا دا هزر کهی ئەو کچهکا ههژده سالیه، هیممهتا گهنجینیئ دلئ وئ چۆل نهکریه، وسۆراتیا جحتیلینیئ ژ روپئ وئ بارنهکریه، وهیقیا ب پاشهپرۆژئ چاقین وئ بی رۆناهی نههیلاینه، ب موکمی ریکا خو دهری، دا بیژئ چو بار ژ وئ ترسا باژیر شهگرتی نهگههشتینه وئ، لهو رۆناهیئا دلئ وئ یا وئ بهر ب خانیکئ وئ قه دهاژۆت، وگافا گههشتیه بهر دهری هیدی ب ژۆر کهفت، ودهرگهه پینقهدا، چوو روینشته سههر وی جهی یئ ل قورنهتی دانای، دا بیژئ ئەو ب خو ژێ پشکهکه ژ وئ ناقمالیا کهفن و ب ئاف سال قه چووی ئەوا خودانان هیلای، وچو سهخبیری لی نهکری.. ب ههردو چاقین خو بیتن رۆناهی تیدا کز بووی ما و د جیهانهکا بهرزه فوکری، ل بهر وئ جیهانهکا تژی رهنگین جوان بوو، رهنگین وهسا بیتن مرۆف ژئ تیر نهبت.

بهره‌آنان دوهیه کا گه‌ش

هاته بهره‌چاقان ده‌می‌ئو د ناف مال‌ه‌کا ته‌نا ور‌حه‌ت دا، یا تژی تی‌ک گه‌شتن و‌قیان و‌خوشی مه‌زن بووی، ده‌می‌ئو هیشتا زارو‌که‌کا بچویک ل بهر ده‌ستی ده‌یک و‌ب‌به‌کین د‌لفره‌ه و‌رویگه‌ش و‌ده‌وله‌مه‌ند هاتیه په‌روه‌رده‌کرن، پاشی ده‌می‌بوویه کچه‌کا تمام یا تژی بزاف و‌لقین و‌رویگه‌شی، و‌روژا ئو بو‌زلامی و‌ی هاتیه پیش‌کیش‌کرن، زلامی و‌ی ئو‌ی به‌ریکا وی یا قالا ژ مالی دنیا‌یی، به‌لی د‌لی وی یی تژی ژ قیان و‌قه‌ناعه‌تی، و‌ده‌ستی وی یی تژی ژ جام‌بری و‌سه‌خاوه‌تی.. و‌ی ب د‌له‌کی خوش فه پش‌کداریا زه‌لامی خو‌یی خوش‌تقی د‌قیان و‌هه‌ژاریا وی دا کر، ب ده‌سته‌کی شولی مالا خو‌ و‌زه‌لامی خو‌ د‌کر، و‌ ب ده‌ستی دی به‌ره‌قانی ژ و‌ی گازی د‌کر یا هه‌ر ژ روژا ئیکی بابی و‌ی خو‌ د‌ایه د‌ گه‌ل و‌په‌یمان د‌ای کو سه‌ر و‌مالی خو‌گوری ب‌که‌ت، راسته مالا و‌ی ب پیقانا هه‌ژیکه‌رین دنیا‌یی یا خالی بوو ژ (ته‌ره‌فی) و‌وان تشتین چاف پیقه د‌ئینه‌گریدان، به‌لی ب حس‌یبا خودان دلان ئو مال‌ه‌کا ئاف‌کاری بوو ل سه‌ر بناخه‌یی قیانی و‌ئی‌خلاصی و‌تی‌ک‌گه‌هشتنی، و‌هه‌ر مال‌ه‌کا ل سه‌ر شان هه‌ر سی بناخه‌یان هاتیه‌ه ئاف‌کرن د‌ی خوش‌یی هه‌می‌ی د‌ ناف خو‌ دا هه‌وینت.

ده‌می‌خه‌یالا زه‌لامی و‌ی ئو‌ی دویر ژ مه‌که‌هی سه‌ری خو‌ دانای پشتی ده‌سته‌کی ره‌ش ب نک فه در‌یژ بووی، و‌گولا ژیی وی چنی، د بهر چاقان را بژی، و‌ی هه‌ست پی کر کو هه‌ر و‌ه‌کی خوینا ج‌حیلینیی جاره‌کا دی ب گه‌رمی یا د ده‌ست و‌پین و‌ی دا د‌گه‌ریت، ته‌خمین کر کو رو‌ناهی جاره‌کا

دی یا زڅپه چاڅین وئ، وگرښنهکا وهکی یا جارن، ئەوا ژ میژه وهره ژ لیڅین وئ سل بووی دوباره لئ زڅپری وگهشاتیا خوښیئ وسوراتیا گهنجینیئ ل سهر پویئ وئ یئ چرمسی نهخشانده فه، ههتا دهرهجهکئ یئ نوکه وئ ببینت دئ هزر کهت ئەو نه ئەو پیرهژنه یا خهمین سهد سالان ل سهر ملی، بهلکی کچهکا ههڅده سالیه!!

وهیشتا خهیاالا وئ ئەو پتر د گهل خو بر، ههتا نیتزیک بووی دهنگین وان سرۆدین ئەڅینی بینه گوهان یین ژ خوښیا ژيانا وان دهاتنه بسترین، نیتزیک بوو ئەو دهستی خو بهر ب .. وی فه درتژ بکهت، دا سهری خو یئ وهستیای وتزی خهم وخیال د ناڅ سنگی وی پا فهشیرت، وبدانته سهر دلئ وی یئ مهزن ئەوئ ههردهم بو باوهریئ وسهرفهرازیئ وڅیانئ خو دهلاڅیت.. بهلئ پهقی وساریا وی بهری یئ وئ سهری خو دانایه سهر زوی گهرمیا وان خهونان د سهری وئ دا فهمراند یین وئ ب هشیاری ددبتن، وئهل وی واقعی دژوار زڅراند ه فه یئ نوکه ئەو تیدا دژیت، جارهکا دی ئەو ل ئەڅرۆیا وئ هشیار کره فه، جارهکا دی ئەو کفن هاته بهرچاڅان یین گرانی وسهختیا ژینی ب سهر ههمی خوښیئ وئ یین بوژین دا ئینایه خوارئ!

دوهیا وئ یا گهش ئەوا نوکه د دهستان دا نهمای، گهلک خوښی وبیهراتنن وئ یین د گهل خو برین.. ههر بهوستهکئ ژ گهلی ونهال وجادین مهکههئ بیهراتنهکا وئ یا ل سهر نهخشانديه، ههر ژ هنگی وهره دهمی ژ نوی ئەو ب سهر بیان دکهت، و ژ بابئ خو یئ مهزن فیروی مهردینی ودفرههی وبستهیی بووی، وحهتا ئەو گههشتیه زهلامئ خو گولا

جقاتا جھیلین قورہیشیان ل مہکھہی، ئەوئ ل سەری تشتەک د مالئ دا نەهە، پاشی پشتی خودئ کەرەم ب باوەرئ د گەل کری ووی ەەر ژ دەسپێکی خۆ دایە د گەل پێلا پۆناھیئ ئەوا ئیکەمین جار ژ چیاپین مەکەهئ ەهلاتی، پۆژەک ب سەر دا ەات وی ب تنئ ەزار ەسپین کارکری د پێکا خودئ دا گریددان.. وشەلیتا بیرھاتنن وی ل نک وی پۆژئ ژئ پاوەستی دەمئ وی ئەو ەلویست وەرگرتی یئ گەلەک زەلامین ب جەرگ نەدشیان وەرگرن، پۆژا بابئ وی د گەل ەهقالی خۆ یئ خۆشتی خۆ د شکەفتی قە قەشارتی، حەتا کافرین مەکەهئ ژئ بئ ہیقی ببن، دا ژ نۆی ئەو پێکا مشەختبونا بەر ب مەدینئ قە بدەنە بەر سنگئ خۆ، ەنگی وی مێدەکا خۆ تژی خوارن دکر، و بەر ب چیا قە دجوو، و ب دزی قە خوارن بۆ قەشارتیان دگەھاندە شکەفتی، و پۆژا بابئ وی د گەل ەهقالی خۆ پرپار دای بدەنە پئ، وی چو مێدەک نەدیتن ئەو خوارنا وان بکەتە د ناڤ دا ئینا وی شیتکا خۆ ژ پشتا خۆ کر، و کرە دو پرت: پرتەک بۆ خوارنا وان کرە مێدەک، و یا دی د پشتا خۆ ئالاند.. و ژ ەنگی وەرە ئەو ب لەقەبئ: (خودانا دو شیتکان) ەاتە نیاسین، ەنگی کورئ وی ەبدللاھ د زکی بوو.. ەبدللاھ، ەەر جارەکا وی ئەو ددیت، خۆ نوکە پشتی چاقین وی تاری ژئ بووین، گاڤا ئەو نێزیککی وی دبت، ئەو وە ەست دکەت کو بێنا قەھرەمانیا بابئ وی ژئ دئیت، ەبدللاھ ئەو بەندکئ ب ەیز بوو یئ ئەو ب قئ دنیا یئ قە گریددا، بەلئ گاڤا کورئ وی ەبدللاھ ەاتیە سەر ەزری، خەونین وی ەمی ژ بەر چاقان قەرەقین..

وھیدی وی خوزبەک د گەل خۆ راھیتلا:

- نوکه ئەو چ دکەت؟ خوزی من زانیبا کانی حالی وی چیه؟

شەف ل بەر وی گەلەک درێژ بوو، وعەدەتی شەفییە هەر گاش ئەو د چاقین وان کەسان دا درێژ دبت ئەوین ل چاقەپتی هیقیەکا شرین دەمین، وهیچی ل وان بەرزە دبت! تاربا شەفی، وفالاتیا وی خانی یی ئەو تیفه، بیرا وی ل مرنی ئینافه، وی ب جوانترین ناغان گازی مرنی کر، چەند کارەکی مەزنە خو مرن ژێ د گازی مرۆفی نەئیت!! بیرا وی ل وان خۆشتقیان هاتە فە ئەوین مرنی د گەل خو برین، دلێ وی چوو نێزبکیا وان، بەلێ نوکه ئەو چ بکەت؟ دەستین وی یین کورت بووین، خو ناگەنە قەبرین خۆشتقیان ژێ، وما دێ چاوا گەهنی و د ناڤهرا وی ووان دا دەشت وچیا ونهالین کویر هەنە؟! بوچی هیشتا ل مەدینێ ئەو نەدمر، دەمی خۆشتقیین وی هەمی ل دۆران، و ژ قیانی پینقەتر تشتەک نەدەهاتە رێکی؟ دەمی رۆژانە رۆناھیا عەسمانی بەر ب عەردی فە ل هنداقی مەزەلکا خویشکا وی بو پینغەمبەری -سلاف لی بن- دەهاتە خواری؟ بوچی هنگی ئەو نەدمر دەمی ئەو کچا خەلیفەیی ئیکتی ئەوی ل زەمانی رددەتی د رویی خەلکی هەمی دا راوەستیای وگوتی: هنگی ئەز دێ تەنا بم حەتا ئەز خەلکی ل وی بزقپنمە فە یا پینغەمبەری -سلاف لی بن- ئەو ل سەر هیتالین؟ یان بوچی ئەو هنگی نەدمر دەمی زەلامی وی زوبەیری -وەکی هەقالین خو یین دی- قەستا مەیدانا شەرەف وقەهرەمانیی کری، حەتا دویماییی سەری خو د قی رێکی دا دانای، یان ژێ دەمی کوپری وی عەبدللاھ بوویە ئەو خەلیفە یی سۆز دای د مەسەلا حوکی دا ئوممەتی ل سونەتا خەلیفین راشدی بزقپننە فە پشتی ئەو وەکی گوێهکی لی هاتی

جھیلین بنه مالا ئومەییە یاریان بو خو پێ دکهن.. دەمی حیجاز و عیراق و جەزیرە هەمی کەفتیە بن دەستی و نێزیک بوو ئەو شامی ژێ -هێلینا ئەمەویان- بێختە بن دەستی خو؟ بۆچی مرنی ئەو بو قی دەمی هێلا.. دەمی هەمی تشت ژ دەستان دەرکەفتی، و هەمی خوشتقی ژ بەر دلی چووین، ئەو د خانیکێ خو یێ تەنگ و تاری قە ب تنی مای د گەل خەم و خیالین خو؟

بۆچی.. بەلی ما کەنگی مرنی بەرسقا پسپارین مرقەکی دایە، یان خو لی گرتیە حەتا ئەو ریکێ بدەتی یان نەدەتی؟

د ناڤ تاربا شەقی دا وئ هەست دکر کو گاڤ بو گاڤی دەنگی نالینەکا کویر ژ دەرڤەیی خانیکێ وئ یی دئیتی، ژ لایێ وان زێرەڤانین بریندار قە یین کول قی پوژا سەخت و دژوار ل دۆر و رەخین کوپێ وئ کەفتین.. لەو وئ ژێ ژ کویراتی دلی خو ئاخینک رادەهیلان، و هیقی دکر دەستی وئ یێ کورت نوکە گەهشتبا عەبدللاهی و تیر دابا بەر سنگی خو، و بێهنا قەهرەمانیا بابێ وی و دیرۆکا وی یا تژی سەرفەرازی ژێ سەح کربا.. و قی بیئینانێ دوبارە ئەو ل پوژین وئ یین بۆرین زقرا ندەڤە، پوژا وئ شیای دفن بلندیا قورەیشیان ل ئاخێ بدەت، دەمی وئ خو ل بەر گەڤین (ئەبوو جەهلی) گرتی و لاواز نەبووی، پوژا بابێ وئ د گەل هەڤالی خو یێ خوشتقی ب شەڤ ژ مال دەرکەفتی و قەستا چپای کری و خو ل وئ شکەفتی قەشارتی ئەو ل درێژیا دو سێ پوژان ئەو حەواندین بەری دەست بدەنە چوونا خو یا دیرۆکی بەر ب مەدینێ قە، هنگی وئ و عەلیسی کوپێ ئەبوو طالبی ب تنی دزانی کانێ پیغەمبەر و بابێ وئ ل کیشەنە، و عەدەتی

زرتەكیڤن جاهلییەتێ ل هەمی دەمان ئەوه گاقشا ئەو ژ (مواجهه‌ها)
 زه‌لامان بێ هیقی بوون، رادبن زیره‌کیا خو یا ژ دره‌و ل سه‌ر سه‌ری ژن
 وزارۆکان ب جه‌ر دئینن، ئەبوو جه‌لی قه‌ستا به‌ر ده‌ری مالا وان کر، وئ
 بێ ترس ده‌رگه‌ه قه‌کر..

- کانی بابێ ته‌؟

- ما ئەز چ دزانم.. نه‌ ل ماله‌!

هنگی ئەبوو جه‌لی ده‌ستی خو دا پاش وشه‌قه‌کا وه‌سا داوه‌شانه‌ روویی
 ئەسمائی گوهارکی وئ ژ گوھی فری.. وه‌سا قه‌هره‌مانی قوره‌یشی زیره‌کیا
 خو ئاشکه‌را کر، شه‌قه‌ک دانا ژنکه‌کا ب جه‌مله‌، دا فه‌شه‌لا خو د گه‌ل بابێ
 وئ قه‌شیرت!

هلبزارتنا ب زه‌حمه‌ت

وبیرا ئەسمائی ل کوپێ وئ هاته‌ قه‌.. ئەوئ ئەقه‌ نه‌ه‌ سه‌له‌ ل ژیر
 سیبه‌را خیلافه‌تێ دژیت، وخه‌لک ب ناقتی (أمیر المؤمنین) سلافت
 دکه‌نی، ونوکه‌ ده‌م هات ئەو تام بکه‌ته‌ ته‌حلیا حوکمداریی..

پۆژه‌کا گه‌ش بوو نه‌ ب تنی د دیرۆکا ئەسمائی وزه‌لامی وئ زوبه‌یری
 دا، به‌لکی د دیرۆکا هه‌می مشه‌ختیان دا، ده‌می پشتی گه‌هشتنا وان بو
 باژیری مه‌دینی ب ده‌مه‌کی کیم مزگینی هاتیه‌ راگه‌هاند کو ئەقه‌ ئیکه‌مین
 زارۆک پشتی مشه‌ختبوونی دبت هاته‌ سه‌ر دنیا، ئەو ژی کوپێ
 ئەسمائی وزوبه‌یری ئەوئ ناقتی (عبداللاه) ل سه‌ر هاتیه‌ دانان..

عەبدللاھ ئەوئ د کۆشا خالەتا خۆ عائیشایى دا مەزن بووى، ھەتا پىتغەمبەرى -سلاڤ لى بن- ب ناڤى وى گازی وئ دکر ودگۆتى: دەيكا عەبدللاھى!

پۆژا ئىكى يا عەبدللاھ تىدا ھاتىيە سەر دنيايى دەنگى (الله أكبر) ل ھەمى كۆلانين مەدينى ھاتە بلندكرن، چونكى جوھيان بەرى ھنگى د ناڤ خەلكى دا كرىو دەنگ كو وان سىرەبەنديەكا وەسا يا ل موسلمانان كرى ھندى ئەو ل مەدينى بن زارۆكەك وان نابت.. گاڤا عەبدللاھ بووى كەيفەكا زىدە بو وان چىبوو، وھندەكان ئەو برە نك پىتغەمبەرى -سلاڤ لى بن- دا دەستى خۆ پىدا بينتە خواری و دوعايىن بەرەكەتى بو بکەت.. وپىتغەمبەرى -سلاڤ لى بن- خورمەك د دەڤى خۆ دا جوى وكرە د دەڤى وى دا، لەو تڤا پىتغەمبەرى -سلاڤ لى بن- ئىكەمىن تەپراتى بوو چوويە د ھناقىن وى دا.. و بەرەكەتى ژئ گرت، ھىشتا ئەو يى بچويك نىشانىن زىرەكى و تىگەھشتى ل سەر ديار بوون، پۆژەكى دەمى وى د گەل ھندەك ھەڤالىن خۆ ژ زارۆكان يارى بو خۆ ل كۆلانئ دكرن عومەر د بەر وان را بووى، ھەڤالىن وى ھەمى رەڤىن وئەو ما ل جەئى خۆ، عومەرى خۆ نىزىكى وى كر، وگۆتى:

- بۆچى تو ژى وەكى وان نەدەرەڤى؟

- بۆچى دئ رەڤم؟ تو نە مرۆڤەكى زالمى كو ژ تە برەڤم، وئەز نە مرۆڤەكى گونەھكارم ژ عەدالەتا تە بترسم..

وئ پۆژئى عومەرى كەيف ب زىرەكى و بەلاغەتا وى ھات، وزانى كو ئەڤ زارۆكە دئ جەھكى بەرچاڤ گرت.. وھزرا عومەرى ژ وى كرى يا د

جهن خو دا بوو، دهمهک ب سهر عهبدللاهی دا هات ئهو بوو ئیک ژ
زانایین بهرچاڤ د ناف سهحابیان دا، وما توج دبیرئی بوو مرؤفهکی
باپیری وی ئه‌بوو به‌کر بت، وخاله‌تا وی عایشا بت، ودهیکا وی ئه‌سما
بت، وبابئی وی عه‌گیدئ قوره‌بشیان کورمه‌تی پیغه‌مبه‌ری زوبه‌یری کورئ
عه‌وامی بت؟!

ورؤژده‌کا دی بابئی وی زوبه‌یر د گهل پیغه‌مبه‌ری -سلاڤ لی بن- ل
کۆلانه‌کا مه‌دینئ دچوو، به‌ری وی ب کۆمه‌کا زارؤکان که‌فت، ئیک ژ وان
کورئ وی عه‌بدللاه بوو، زوبه‌یری گۆته پیغه‌مبه‌ری -سلاڤ لی بن-:

- ئهی پیغه‌مبه‌ری خودئ، ئه‌گهر تو به‌یعی د گهل وان بکه‌ی دا
به‌ره‌که‌تا ته بگه‌هته وان، ووان به‌ایی خو هه‌بت..

گاڤا پیغه‌مبه‌ر -سلاڤ لی بن- نئزیککی وان بووی، وان شهرم کر
وپیچه‌کی پاش پاشکی چوون، عه‌بدللاه تی نه‌بت، ئهو ب نک
پیغه‌مبه‌ری فه هات وده‌ستی خو دافی وئیکه‌مین جار وی به‌یعه‌ دا
پیغه‌مبه‌ری -سلاڤ لی بن- ئینا پیغه‌مبه‌ر ل بابئی وی زڤری و ب گرنزین
فه گۆتی:

- کورئ بابئی خوئه!!

وئه‌سمائی ئینا به‌رچاقین خو کانئ چاوا کورئ وی د ناف خه‌لکی دا
بلند بوو، هه‌تا نافی وی که‌فتیه سهر ئه‌زمانئ ههر که‌سه‌کی، پشتی
یه‌زیدئ کورئ موعاویه‌ی مری، وکورئ وی موعاویه‌ی ژی پشتی وی ب
ده‌مه‌کی کورت مری، وخیلافه‌ت ل شامئ سست بووی، ده‌می عه‌بدللاه ل
حیجازئ رابووی، و ل دۆرین که‌عبئ خه‌لکی موایه‌عا وی کری، وئهو

بوویه خەلیفە، وپتریا وەلاتین موسلمانان بەیعه دایى وئعتراف ب خەلیفاتیا وی کری، وئەقەبى: (أمیر المؤمنین) دانایه سەر.. بەلى مهروانى کورئى حەکەمى ل شامى ل بەر وی پابوو، و ب خەلیفاتیا وی رازی نەبوو، وشام و مصر هەردو ژ دەست والین عەبدللاهی دەر یخست، وپشتى وی کورئى وی عەبدلمەلک هاته شوینى، ووی ژى وەکی بابى خو نەیارەتیا کورئى زویەیری کر و عیراق ژ دەستى وی ئینا دەر ووالیى خو (حەججایى ئەقەفى) کرە مەزنى عیراقى، وپشتى دەمەکی فەرمان لى کر ئەو لەشکەرى خو بەر ب حیجائى ئە بەژۆت و مەکەهى ژ دەست عەبدللاهی بینتە دەر؛ چونکی چى نابت دو خەلیفە د ئیک دەم دا هەبن، وچونکی وی بریارا دای ئەو خەلیفە بت، مەعنا دقیت عەبدللاهی ب چى حالى هەبت بیتە لادان!!

وئەسمائى ژى وەکی هەر ئیکى ژ خەلکى مەکەهى گوھ ل هاتنا لەشکەرى حەججایى بوو، دەمى ئەو هاتین و دۆر ل مەکەهى گرتى، وبنگەهى خو دانایه سەر چیاىى (ئەبوو قوبەیسى) ل ژیریا رۆژەلاتا کەعبى، ئەقە پترە ژ حەفت هەیفان خەلەک ل دۆر ستویى کورئى وئى دئیتە تەنگرەن، کا چاوا رۆژەکى حوکمى وی بەرفرەه دبوو، وستیرا وی بلند بوو، و دنیاىى خو بو وی دچەماند، ئەقرۆ هیقى هەمى بین بەر ب هەرفینى ئە دچن، بەلى بەر ب هەرفینى ئە.. تاخرى حەججایى سۆزا دای ئەو ئیک ژ دووان ب دەست خو بیخت: دەسەلاتا حیجائى هەمى، یان سەرى عەبدللاهی!

باش بیرا ئەسمائی دئیت دەمى كەعبە هیشتا د دەستین كافرین قورەیشیان دا، هەر چەندە وان هنگى دۆر ورەختین وئ تژی صەنەم كریون ژى، بەلى كەعبى ریز وئحترامەكا زیدە ل نك وان هەبوو، ئیک ژ وان بسته نەدكر دەنگى خو زوى ب زوى ل كەعبى بلند كەت.. وئەقرو پشتی كەعبە ژ شركى و صەنەم پەرسىسى هاتیه پاقرن، وگازیا تەوحیدى لى هاتیه بلندكرن، مەسلە گەهشەتە هندى ئوممەتا ئىسلامى بسته بكەت پەيوەندیتین براینى د ناڤهرا خو دا بېرت وئاگرى مەنجەنقا كەربا خو دارپۆتە سەر دیوار و بەرسفكین كەعبى ب خو، حەتا وه لى بىت پاتى وئ بىتە سۆتن، و دیوارى وئ بىتە هەرفاندن.. ئەفە تشتەك بوو مەژىنى ئەسمائا پیرەژن تەحەمولا شروڤه كرنا وئ نەدكر، هندەك جاران د دل دا كەربىن وئ خو ژ كورى وئ ژى قەدبون ئەوى د گەل ئەمەویان بوویه ئەگەرا پەیدا بوونا قى فتنا مەزن ئەوا خو مالا خودى ژى ژ سەپەشكین وئ خلاس نەبووى! ووى د گەل خو پسیار دكر:

- ئەرى چاوا چى دبت ئوممەتا ئىسلامى بگەتە حالەكى وەسا صەنەم پەرسى د گەل جەهالەتا خو ژ وان پتر پترى ل كەعبا وان بگرن؟! كانى ئەو بىر ویاوەر یین پیغەمبەرى -سلاڤ لى بن- نیشا وان داين؟ چاوا ئەو هوسا وان ژ بىرا خو دىهن و هیشتا د سەر وەغەر كرنا پیغەمبەرى را شىست هفتى سال نەبۆرینه؟

بەرزەبوونا ئان بىر ویاوهران، و تىكدانا وى مەنەجى پیغەمبەر -سلاڤ لى بن- بو وان پى هاتى یى كو سەعادەتا دین و دنیاى ب دەست وان قە دئینت دلى ئەسمائى زیدە نەخوش دكر، زیدەتر ژ وئ گرفتاریا د سەر كورى

وئ یخ خوشتشی دا هاتی، پشتی پتیا ههفالین وی ژئی قهره‌قین وئو د گهل هژماره‌کا کیم یا پشته‌فانین دلسۆزل مه‌یدانی هیتلینه ب تنی.. به‌لکی خوئو بۆریخ خوش وشرین ژئی ژ بیرا وئ بر یخ وئ ب هشیاری خهون پینغه ددیتن، و به‌ری هزرا وئ مال تشه‌کی ب تنی، یخ عه‌زیزتر ل به‌ر دلئ وئ ژ هه‌ر تشته‌کی.. ئەف (مه‌بده‌ئه) یخ وئ وه‌فالین وئ ژ صه‌حایان ژيانا خوئ هه‌می گۆری کری، و پینخه‌مه‌ت ب سه‌ریخستنا وی سه‌ر و مال پیتشکیش کری، لازم ئەف (مه‌بده‌ئه) جاره‌کا دی ب سه‌رکه‌فت، وه‌ه‌بوونا دو خه‌لیفه‌یان د گهل ئیک و د ئیک ده‌می دا دئ ئوممه‌تی تووشی دو به‌ره‌کی وه‌ه‌فرکی و پیتک‌دادانه‌کا دژوار که‌ت، دقیت ئیک بچت، به‌لی ئه‌وی دقیت بچت کی بت؟ عه‌بدلمه‌لک ئه‌وی ل شامی؟ یان کورئ وئ عه‌بدللاه؟ وئ چو ده‌سه‌للات ل سه‌ر عه‌بدلمه‌لکی نینه، ژ بلی کو عه‌بدلمه‌لک قه‌ت و قه‌ت ب یا وئ ناکه‌ت، پا قیجا..؟

ئو که‌فته به‌رانبه‌ر هلبژارتنه‌کا ب زه‌حمه‌ت، به‌لی ئنیه‌تا وئ کره‌ه دلئ خوئ تشته‌کی (خه‌طه‌ر) بوو، هزره‌کا وه‌سا بوو ب هیزترین دل ژ به‌ر دره‌جفین، قیجا هوبین چ دبیزن بوئ دلئ پیره‌ژنه‌کا سه‌دسالی یا د ناقبه‌را وئ و مرنئ دا کیمتر ژ به‌وسته‌کی مای؟ دقیت ژيانا ئوممه‌تی بیته کرین ئه‌گه‌ر خوئ بها مرنا کورئ وئ ژئی بت! ماده‌م مه‌سه‌له گه‌هسته‌ه وی حه‌ددی به‌ری ناگرئ مه‌نجه‌نیقان بکه‌فته که‌عبج ب خوئ ژئی، مه‌عنا کیر گه‌هسته‌ه هه‌ستی..

شەفا خاترخواستنا

بەلئى.. كارەكئى ب ساناهى نينه دەيكەك چونا كورئى خۆ ھلېئىرت
ئەگەر خۆ بەھايئى بەرانبەر چەندئى مەزن ئى بت، ئىنا وئى پىشتى نەمانا
كورئى وئى ھاتە بەرچاقان، جارەكا دى ئەو ل دەيكىنيا خۆ زقېرى قە،
وېسىارەك ئ خۆ كر:

- عەبدللاھە ئەو داڤا ئىكانە يا وئى ب قئى دنيايئى قە گرىئى ددەت،
ئەرىئ ئەگەر ئەو چو چو مەنا بۆ مانا وئى د قئى دنيايئى دا دئى مینت؟ ما
نە عەبدللاھە چرايئى بۆرىئى وئى، وړۆناھيا پاشەرۆژا وئى؟ ما نە
عەبدللاھە يا ئەو ھەست دكەت كو ھىقئىئى وئى ھەمى تئىدا يئىن كۆم
بووین، و دەمى ئەو وى ددەتە بەر سنگئى خۆ دنيايئى ھەمىئى ئ بىر دكەت و
د جىھانەكا خەيالئى دا بلند وبلند دڤرت، عەبدللاھە ئىانا وئى ھەمى،
وما ھەو ھە دىتئى كەسەك ب ساناهى ئىانا خۆ ئ دەست بدەت؟

وگاڤا ئەو دگەھشتە قئى جھى ئ ھزران بئى وئى ھەردو چاقئىن وئى يئىن
قەمى ب مەردىنى پۆندك ب سەر دىمئى وئى يئى چرمى دا دباراندن،
وئەو نەچار دبوو ل واقعئى خۆ يئى سەخت و دژوار دزقېرى قە.

و ل وى دەمى ئ شەقئى كۆمەكا كئىم يا زەلامان ل بەر سىبەرا ئالايەكئى
چكلاندئى ل ھوشا ھەرەمى دكۆمبوى بوون، ئەقە ب تئى بەرمايا وى
لەشكەرىنە يئى پۆژەكئى سەرى وى ل مەكەھى و دوئىماھيا وى ل خەراسانى
و ل لايئى دى يئى دەربايا سۆر.. د ھژمارا خۆ دا ئەو گەلەك دكئىم بوون،
بەلئى د مەعنايئى خۆ دا گەلەك دپۆش بوون، لەشكەرى سەركەفتى ئەوئى

وهكى خيزى چهما عهردى تژى دكهت، ديمه نه كى جوان نيشا چاقتين مرؤقى ددهت، بهلى ديمه نى جوانتر ژ ديمه نى وان ئهو هژمارا كيتما له شكه ريه يا كوشتن ژ ههمى ره خان قه دؤرى لى دگرت پاشى رپكا خوڤه كيشانى ل بهر قه ببت ژى، بهلى ئهو مرنا ب سهر فراهى هلبژيرن نه كو مانا ب سهر شوړى.. ئه قه حالى وى كؤما زه لاما ن بوو يپين كول دؤر عه بدللاهى كورى زويه يري ل حه وشا حه ره مى كؤم بووين.

د نيڤا قى كؤمى دا پيره ميره كى حه فتى سالى ب سهر ورپه پين خو يپين (مونه وهر) قه، يى راوه ستاى بوو، ملي خو دابوو ديوارى كه عى، وكوير چوويو هزران، وهكى چيايه كى قائيم دهاته بهر چاقان يى چو هره با نه شين وى بهر زين، راسته هيقيپين وى ژ خه لكى عهردى هه ميان هاتبوونه برين، وتنه گاقى هه مى رى لى گرتبوون، بهس زه لاهه كى وهكى وى ب شيرى دلپريى هاتيه ب خودانكرن، و ل سهر دهستى قه هره مانى هاتيه په روه رده كرن، نه بى هيقيبوون رپكا خو بو دلى وى دبينت، ونه ترس وى دنياست.. رؤژه كا گران بوو د سهر را بوړى، ل وى ده مى ئاگرى حه ججاسى ژوردا بهر ب كه عى قه دهاته خواري، عه بدللاه د ناقه را (حه طيم) و (زه مزه مى) دا يى راوه ستاى بوو نقيژ دكر، وپتر ژ جاره كى بهر كين مهنجه نيقي، يان پرتين وان بهران يپين ژ ديوارين كه عى قه دپه شين د بهر سنگى وى را دبورين وهنده ك جاران ژ رپه پين وى ژى دگرتن بپى ئهو مويه كى ژ خو شاش بكهت، دا بپژى وى هاى ژى نينه ويى ل دنيايه كا دى!

هەفالیڤن وی دەمى دیتی وی ملی خۆ یی دایه دیوارى كەعبى، وکویر
 یی چوویه هزران، ژ هەبیه تین وی دا كەسى بستی نه کر روینه خواری
 وپیچهکی بینا خۆ قەدەت، پستی وی زەحمەتا مەزن یا تە ئەقرو هەمی
 دیتی، لەو هەر ئیک ژ وان د جەیی خۆ دا بی دەنگ ما.. پاشی وان هند
 دیت مەزنی وان هیدی و ب بی دەنگی قە خۆ قەکتیسا، وهکی وی مرۆقی
 یی ب خافله تی قە تشهک دئیتە بیری ولی دزقیرت هیشتا ژ بیری
 نه چووی.

ل وی دەمی، وهکی عەبدللاھ پی حەسیای کو ریکین دنیا یی هەمی
 لی هاتنه گرتن، دیمەنی پیره دەیکا وی هاتە بەر چاقان، هەست ب
 هەوجەبیا خۆ بو سنگه کی گەرم کر یی کو تینی وهیژی بدەتی.. راستە ئەو
 بەر ب حەفتی سالیی قە دچوو، بەلی هەر جارەکا ل بەرانبەر دەیکا خۆ
 رادووستیا دا بیژی زارۆکەکی دو سی سالیە خۆ د دەیکا خۆ وەر دکەت
 و دەستی خۆ ل دۆر ستوبی وی دئالینت، وکۆمەکا ماچان ژ دیمی وی
 دچنت.. عەبدللاھ پی بیریا دەیکا خۆ کر، دیمەنی وی یی تژی هەبیهت
 وزەلالی هاتە بەر چاقان، ئەو زەحمەتا وی رۆژی وی دیتی هەمی ژ بیرا
 وی چوو، هەست ب وی خوشیی کر یا طەیری گرتی د رکه هی دا پی
 دحەسییت دەمی ژ نشکه کی قە دەر لی قەدبت وچەنگین خۆ ددەتە بای
 وبلند بەر ب جیھانا ئازادیی قە دفرت، خوزیا وی ژمی بو ئەو کو وی دو
 چەنگ هەبانە ونوکه پی فریبا رۆژین خۆ یین بۆری ئەوین ب هەمی خۆشی
 ونە خوشیین خۆ قە چوون، هیدی ژ حەرەمی دەرکەفت و ل وی ریکا تاری
 و بی مرۆف چوو یا ل دەسپیکا شەقی پیره دەیکا وی لی چووی.

ودهمى نيتزيكى خانىكى وئ يى بى دهنك بووى، ودهست دايه دهري
 دا قهكمت، همست ب رهنكهكى لاوازيى كر، لاوازيى..!! وئو ئهوه يى ژ
 مواجها لهشكهري حهجاجى زالم لاواز نهبووى! هزر كر كانى چاوا دئ د
 رويى وئ دا وئ نئيه تى بيژت يا وى كريبه دلئ خو، وچاوا ئه و دئ بهرسقا
 وى ددت، و چ فهرمانى دئ لئ كهت؟ ترسا وى ئه و بوو دهيكى وى
 پتكهكا دى بو وى هلپزارت بت جودا ژ وئ يا وى كريبه دلئ خو، وهنگى
 ئه و دئ نهچار بت ب يا دهيكى خو كهت، هزاران د سهري وى دا ب دژوارى
 خو ليك ددا، هيدى ل دهري دا، پاشى چوو ژور، دهيكى وى وهكى
 كولييهكى هيلاي ل كوژيى خانى يا دريژكرى بوو، داشهكا زراف ژ پوناھيا
 ههيقى د كولهكى را دهاته ژور، گاڤا دهيكى وى ب هاتنا وى حهسيای ل
 جهئ خو روينشت وههر دو دهستين خو قهكرن، دا وهكى ههر چار وى بدهته
 بهر سنگى خو، وعبداللاھى بيى خو خو د دهيكى خو وهركر وسهري خو دا
 بهر سنگى، وههردو پتكهقه بهر ب خهونهكا شرين قه چوون.. وپشتى
 دهههكى كورت پيرهژنى ديمى كورئ خو ب ههردو دهستين خو گرت و ژ
 بهر سنگى خو قهكر، و ب مجدى قه گوتئ:

- ته خيره؟ قئ شهقئ چ تشتى تو ئينايه قئيرئ؟

عهبدللاھى نه زانى چ بيژتى، بيژتى: ئهزئ هاتيم خاترا خو ژ ته
 بخوازم، چونكى سوباهى من ومرنئ ژفانه؟ بيژتى: ئهزئ هاتيم گهردهنا
 خو ب ته بدهمه ئازاكرن؟ پا ئه گهر وئ گوتئ: رھحمئ ب من بيه، و ل
 روژين من بين دويماهيى د قئ دنيايى دا من نهھيله ب تنئ.. هنگى ئه و

چ بیژت؟ وچاوا بهرسفا وی بدهت.. عهبدللاهی قیا ریکی پیچهکی درتژ بکەت، وئیکسەر نهچته د ناڤ سوچهتیی دا، لهو گووتی:

- دادی! تو یا دبینی خەلک هەمی ژ ترسان دا، یئین ژ دۆر ورهخین من درهڤن ودچن دگهههه دوژمنین من، خو کورین من ومروڤین من یئین نیزیکی ژی ئەز هیلامه ب تنی، هژمارهکا کیم ژ ههڤالین من یئین ماینه د گهل من، وهندهک کهسین ژ بیست خه بهران پیقه تر ته هه ممولی نه کهن، وچی تشتی من بقیته ژ دنیایی ئەو یئ دده نه من، قیجا تو چ دیژی؟

دهیکا وی گووتی:

- کورئ من! تو شولا خو چیتەر دزانی، ئەگەر تو بزانی کو تو یئ ل سەر هه قیی، و تو یئ بو هه قیی گازی دکهی، سه برئ ل سەر وی گازیا خو بکیتشه یا ههڤالین ته ل سەر هاتینه کوشتن، وخو ب دهست وان شه بهرنه ده پچوکیکن بنه مالا ئومه یه یاریان بو خو ب ته بکهن، و ئەگەر تو بزانی کو ته ب قی گازیا خو دنیا قیا بت، پیسه مروڤی تو، ته خو ژی بره هیلاکی و ئەوین د گهل ته هاتینه کوشتن ژی، و ئەگەر تو ل سەر هه قیی بی لاوازی بو چیه؟ وما تو دئ چهند مینیه د دنیایی دا؟ کوشتن چیتره..

هەر چهنده عهبدللاهی هزرا هندئ ژ دهیکا خو دکر کو ئەو بهرئ وی نه ده ته دنیایی، بهلی وی (ته وه قع) نه دکر ئەو ب قی (صهراحه تئ) بهرئ وی بده ته کوشتنی، چونکی هەر چاوا بت ئەو دهیکه، ودلی دهیکئ ژ عاطفی پیقه تر چو مه نطقین دی نزانت.. عهبدللاهی بو دهمه کی بی دهنگ بوو، دهیکا وی هزر کر ئەف بهرسفا وی ب دلئ وی نینه، لهو گووتی:

- ته خیره کورې من؟! ما ته ژ بیرکر کو تو کورې کیتی ونه فین کیتی؟ ئیقاربه کئی ژ ئیقاربین دهسپنکا هاتنا ئیسلامی، بابی ته ژ فی خانى ده رکهفت، وقهستا فان چیاپین نیزیکی مه که هی کر، نارمانجا وی نهو بوو بچته هندهک شکهفتین چیاى وبو ده مه کی ب تنی بمینته ل ویرئ، وعیاده تی بکهت، ب ریشه هاته گو هین وی کو موحه ممد ب دهستین قوره شیان هاته کوشتن، ل سهر پی خو زفري، شیرئ خو رويس کر وقهستا دیوانخانا قوره شیان کر، ئیه تا وی نهو بوو ههر کافره کی بکهفته بهر سنگی سهرئ وی بفرینت، وی دزانی نهو مرؤقه کی ب تنیه و نهو نهشیت ب شیرئ خو کورئ ژ مه که هی بمالت، به لی میراتی میرینبی نهوئ ژ باب وباپیران گهشتی ئیکا هند ژ وی چیکر نهو خو بهاقتیه گهرا مرنئ.. و ب فی چهندي بابی وی ئیکه مین کهس بوو شیر د ریکا خودئ دا رويس کرئ، نهفه بابی ته زوبهیر بوو. وبابیرئ ته نهبوو به کره، وما ههوجهیه ئیک بهحسئ زبره کی ومهردینیا نهبوو به کرئ بکهت، وما کهنگی رؤژا خیرانی ههوجهی ب ئینانا دهلیلان ههیه کو نهو یا گهشه؟ وپیرا ته صهفایا کچا عهبدلموطه لبیه، خویشکا شیرئ خودئ حه مزه ی، نهوا ب قهدهکا ئاسنی وچهند بهر هکان بهر سنگی جو هیبین خائین گرتی ومرن ب دهفتی وان دا کرئ، وخاله تا ته عانیشایه نهوا ب علمئ خو وزوهدا خو و ب زیرکیا خو دنیا به کا زهلامان دئینا.. دياره ته خو ژ بیرکر، وتو نزانی رهه وپیشالین ته بو کیز ئاخا دهوله مهندا قههره مانین قهدهگرن؟

وعبداللاهی راوهستیانا دهیکا خو بو بئین هلکیشانی ئستغلال کر، خو
نژیکی وی کر و ب سهری وی فه ماچی کر، وگوتی:

- دهیکا من! ب خودی نهفه هزرا من بوو ژ ته.. ونهز ب خودی کهمه
رژهکا ب تنی من ب گازیا خو دنیا داخواز نهکریه، ومن نهقیایه نهز لئ
بمبن، وراوهستیانا من نهقرۆ ل بهرانبهر قان مرۆقان بو خودییه دا پی ل
پیروزی دینی وی نهئیتته دان.. نهزی هاتیم دا دستوبریی ژ ته وهبرگرم،
وخودی خیرا ته بنقیست ته پتر ریکا من روهن کر، نهزی هاتیم خاترا خو
ژ ته بخوازم؛ چونکی نهقرۆ ژقانی منه د گهل کوشتنی، قیجا خه ما ته بلا
یا مهزن نهبت، وخو بهپله ب هیقیا خودی فه، کوری ته نه نهوه یی کریتی
قیای یان داخوازا خرابیی کری، ونهو ژ حوکمی خودی دهرنهکهفتیه،
وغهدره ل کهسی نهکریه، و ب زۆرداری رازی نهبوویه، یا رهیبی پانی تو
دزانی نهز قان ناخفتنان نابیزم دا مهدهین خو پی بکه م، بهلی من دقیت
خه ما دهیکا خو پی سقک بکه م.

نهمائی گۆته کوری خو:

- کوری من! وهغهرا ته یا خیری بت، هیقیا من ژ خودی نهوه نهو ب
باشی هه دارا من بینت، چ تو بهری من چووی یان نهز بهری ته چووم، وی
بکه یا ته کریه دلئ خو، وخو بهپله ب هیقیا خودی فه..

عبداللاهی گۆت:

- خودی خیرا ته بنقیست دادی، ژ بیر نهکه ههردهم دوعیان بو من
بکه..

- کورپئ من، ئەز دوغایان هەرەم بۆ وان دکەم بێن ل سەر نەحەقیی ژى
هاتینە کوشتن، قېجا چاوا بۆ وی ناکەم بێن ل سەر حەقیی دئیتە کوشتن..
یا رەببى تو رەحمى ب رابوونا وی یا درێژ بیهى ل شەفان، وتینیوونا وی
ل پۆژین گەرمین مەدینى ومەکەهەى، وقەنجیا وی د گەل بابى وی و د
گەل من، یا رەببى من ئەو تەسلیمی تە کر، وئەزا رازیمە ب هەر تەشتەکن
تو دئینیه پریکا وی، یا رەببى تو خیرا صەبرکیش وشوکرداران د دەر حەقا
عەبدللاهی کورپئ زوبەیری دا بدەیه من.

پاشى وئ هەردو ملین وی گرتن؛ دا وی ب نک خوۆ قە بکیشت
وبدەتە بەر سنگى خوۆ، وگاڤا دەستین وئ کەفتینە سەر وی کومزریئ
ئاسنى یى وی کریه بەر خوۆ، دەستین وئ سست بوون.. هیدی وئ خوۆ
قەکیشا، وگۆتئ:

- کورپئ من! ئەقە نە جلکین وی کەسینە بێ شەهیدبوونى دخوازت!!
عەبدللاهی گۆتئ:

- دادئ! ژ بەر تە من ئەو یى کریه بەر خوۆ، دا دلئ تە پى خوۆش
بکەم، ئەگەر نە من چو منەت پى نینە.

- نە کورپئ من، ئەگەر تو راست دبیژی وی ژ بەر خوۆ بکە..

ئینا وی ئەو کومزریئ ئاسنى ژ بەر خوۆ کر، وجلکین خوۆ یى دی ل
خۆشداندن، و دەیکا وی د بەر را دگۆتئ:

- زەند وباسکین خوۆ هلدە..

پاشی دهیکا وی ئەو دا بەر سنگی خۆ، وپیکه ماچی کر، ودیتنا وان
بۆ ئەو جار..

ل مەسکەرێ حەججای

ل بەتەنا ژۆری یا چیا یی ئەبوو قوبەییسی ئەوا دکەفته هنداشی گرکی
صەفایی، ل وی جەیی -دییژن- شەیتانی رۆژەکی خۆ لئ ئاشکەرا کربوو!
لەشکەرێ شامی ب سەرکیشیا والیی ئەمەویان یی دلرەق حەججای
کورێ یووسفی ئەقەفی مەسکەرێ خۆ دانابوو، ئەو لەشکەرێ بۆش یی ب
هزاران، ئەوێ شام ب هەمی باغ و بیستانین وئ قە هیلای وهاتی ل سەر
کەفرتین مەکەهی بیین رەق وشاریای دانای؛ دا سەرکەفتنەکا وەسا ب دەست
خۆ قە بینن ئەگەر خۆ ل سەر حسیبا هەرفاندنا دیواری کەعبی ب خۆ بت!

د ناڤ فی لەشکەری دا جحیلەکی بیست و حەفت سالی هەبوو خەوئ
رێکا خۆ بۆ چاقین وی نەدیت، هندی خۆ قەلدا، ژ فی تەنشتی بۆ سەر
تەنشتا دی، نەشیا بنشت، لەو ژ نیقا شەقی پێدا وی هیدی خۆ ژ بن
خیفەتی قەدزی وچول بەر دەری روینشت، عەسمان یی زەلال بوو، هەیفقا
گەش دیمێ خۆ ئینابوو دەری و تیشکین تاڤا خۆ بیین زەر ب سەر دۆل
ونەالین مەکەهی دا بەرددان.. سەرلەشکەرێ جحیل ل جەیی خۆ ل بەر
دەری شکەفتی روینشت وما وکەفته هزرا.. ژۆردا د حەرەمی فوکری ل بەر
تاڤە هەیفقی سەربلند ئاشکەرا دبوو، گاڤا چاقین وی ب دیواری کەعبی یی
هەرفتی کەفتین قەجنتی، دلێ وی یی چو جاران ترس نەنیاسی قەلەرز،

ئەقە چ بوو چىبىوى؟ وبۆچى؟ وگۈنەھا كى بوو؟ ترسا ژ خودى
 وهستكرنا ب كرىتيا قى گۈنەھا مەزن يا وى كرى نىزىك بوو دلنى وى
 بگفتىشت، ئەرى مرۆقەك ئەگەر خو ئىكى ل مەزنىا عەبدلمەلكى كورئ
 مەروانى ژى بت ب بەر ھندى دكەفت مرۆف ديوارى كەعبى بۆ بەرپىنت؟
 حەججى ھەست ب پەشيمانىي كى، و د دل دا خوزى راھىلا كو ئەو
 وەكى بەرى ل گۈندەكى با د ناڧ چىايىن حىجازى را زارۆك فىرى خواندن
 ونقىسىنى كرىان، نە كو سەرۆكى قى لەشكەرى با يى نوکە كارى خو
 دكەت دا ھىرشى بکەتە سەر مالا خودى ونقىزكەران بكوژت.. بەلى ما نە
 وى ئەف كارى مەزن ب ستويى خو قە گرتىە دا دوبارە ئىكبوون
 وسلامەتتى بۆ دەولەتا ئىسلامى يا گەنج بزقربننە قە، ما نە ئارمانجا وى
 ئەو ھە ئوممەتى ھەمىي ل دۆر ئىك ئەمىرى كۆم بکەت، وخىلافى د
 ناقبەرى دا نەھىلت؛ دا ئەو بشىت جارەكا دى ب دەورى خو يى دوست
 رابىت كو بەلاقرنا رۇناھىا ئىسلامىيە ل رۆژھەلات ورۆژتاقايىن دنيايى؟
 نە.. مەزنىا ئارمانجا وى كارى يى ئەو پى رادبت گۈنەھا وان كاران
 بچويك دكەت يىن لەشكەرى وى ل رۆژا بۆرى پى رابووى، پشتى ھنگى
 ما گۈنەھا وى چىە ئەگەر عەبدلمەلكى فەرمان لى كرىت كوئەو كەعبى
 بدەتە بەر مەنجنەنىقان دا ئىكبوونا ئوممەتى ب جەھ بىنت؟ ئەو سەربازەكى
 دەست كورته د فەرمانا خەلىفەى دا يى راولەستايە، ئەگەر گۈنەھەك ھەبت
 يا وى نابت بەلكى دى يا عەبدلمەلكى بت، وما چ گۈنەھا عەبدلمەلكى
 ب خو ژى ھەيە؟ ما نە ئەو (أمير المؤمنین) ە وبەرپرسىا پاراستنا
 دەولەتى وبەرەقانىا ژ بەرژەوہندىيىن ئوممەتى د ستويى وى داىە، وخودى

دئ پسيارا وى سهر ا فئ چهندي كهت؟ ديوارئ كهعبئ نهگهر ههپفت ژئ ب ساناهيه جارهكا دي و ب رهنكهكئ جوانتر بيته ئافاكرن، بهلئ نهگهر ديوارئ ئوممهتن ب فئ دوبهركيئ ههپفت چاوا دي جارهكا دي ئيته ئافاكرن؟ گونهه ههمى يا كورئ زوبهيريئه نهوئ ئاگرئ فتنئ د ناه ئوممهتن دا هلكرئ وئالاين ئيسلامئ كربه دو پارچه، و ب فئ چهندي ب تنئ ژئ رازئ نهبوو، رابوو لهشكهريئ خوكره د كهعبئ فه ومالا خودئ نهوا دقيت ههردهم يا تنه وئالا بت ژ جهنگ وشهران تئئ چهك ولهشكهر كر، وگوهداريا ئيكي وهكى عهبدللاهئ كورئ عومهري نهكر نهوئ شيرهت لئ كرى وگوتين: شهريئ خو ژ مالا خودئ دوير بيخه؟! گونهه ههمى دكهفته ستويئ كورئ زوبهيري، چونكى نهو دشيا مالا خودئ ژ فئ ويرانكرنئ بپاريزت.. وگاڤا ههجاج د گهل خو گههشتيه فئ نهجامئ، ههست ب بينفرههبيئ كر، وخو ب هنديئ قانع كر كو وى تشتهكئ وهسا نهكربه نهو بهرانبهر خودئ پئ روى رهش بيت، وى مالا خودئ نهدايه بهر ئاگرئ مهجنهنيقين خو، بهلكئ وى بنگهههكئ كورئ زوبهيري يئ لهشكهري يئ ب سهريك دا ئيناي، وئو نههاتيه مهكههئ خراب بكهت، يان مرؤقين ئيمن بترسينت ويكوژت، بهلكئ نهو يئ هاتئ رپكا طهوافكهر وحهجيئن مالا خودئ خوش وتنهنا بكهت، وما چ گونهه د فئ چهندي دا ههيه؟

و ل وى دهمن هزرا ههجاجئ نهو گههانديه فئ نهجامئ بو وى خوش، دهنكئ بانگئ سپيدئ ژ لابين كهعبئ فه گههشته گوهان.. (الله اكبر، الله اكبر) نهو سرؤدا نهزلهئ يا كو ههر جارهكا ل بهر مرؤقى ژ

پامانین خو یتین دورست نه هاته قالاکرن، ئەو خودانی دگوهرۆرت وئیکا هند
ژئی چئی دکهت ژبلی خودئی هەر کهسهکی دی د چاقان دا بچویک بیت،
وهسا بچویک بیت کو نژیکه ب چاڤ نهئیتته دیتن، ئەگەر خو ئەو کهس
ئیکئی وهکی عهبدلمه لکی بت یان کورئی زوبهیری!

وحه جاجی لهشکه ری خو ب ریزکر و ل بهرا وان راوهستیا بو کرنا
نقیژا سپیدی ب جماعت..

روژا لیقائە

دهمئی ئەسمائی دهستویری دایه کورئی خو کو ئەو بمرت سهره راز،
وهکی ژبای سهره راز، و بو جارا دویمایی ئەو دایه بهر سنگئی خو پشتی
ئیکا هند ژئی چیکری ئەو کومزریی خو یی ئاسنی ژ بهر خو بکهت، و
ب سنگه کی فه کری پیشوازیی ل خوگۆریکرنی بکهت، ئەسمائی ههست کر
هەر وهکی ئەو ما بی دل، وما پشتی عهبدللاهی دلی چ دی وئ ههبت
پی بژی؟ ئەی ژبانا پشتی خوشتقیان نه تو بی ونه ئەو منه تا تول
مروقی دکهی!

وعهبدللاهی سهری خو ژ سنگی پیره دهیکا خو فهکر، و پشت دا
خانیکئی وئ یی خر و خالی، و بهر ب مهیدانا مرنی فه چوو.. شهقی
هیشتا لهشکه ری خو یی تاری ژ دۆل ونهالین مهکههی فه نه کیشا بوو،
وسحاری داغه سپیین خو ل بهر بهژنا عهسمانی نه نهخشاندهبون، بی

دهنگی هیشتا وهکی بهرئ یا دهسهلات بوو ل ههر جههکی، دا بیژی شهف
شاعرهکه کهفتیه هزران، یان عابدهکه د خهلوی دا دژیت..

ل بهر سببهرا تاری وبی دهنگیا شهفی عهبدللاه ب تنی دچوو، قهستا
وی کتا مایی ژ ههفالین خو بین دلسوز کر، بهرئ وی ل کهعبی بوو، ب
خاترخواستنا وی بو دهبیکا وی دنیا ههمی د چاقان دا مر، و ژ مرنئ
پیشهتر تشتهک وی ل بهرا خو نهددیت، تیشکین تاقه ههیشی ئهوین
عهسمان دخهملاند وژوردا بهر ب عهردی قه دهاتنه خواری ونهالین
مهکههی ب زهراتیا خو زهلال دکرن، چاقین وی ب نک خو قه نه دکیشان،
ودلی وی دهستهسه نه دکر، وما مرؤقی حوکم ب قناره کرنئ ل سهر
هاتبته دان دئ چ جوانیی د گرژینا گولی وخواندنا بللی دا بینت وئو
دزانت پشتی دههکی کورت قهبری تنگ وتاری دئ وی د ناف خو دا
قهشیرت؟ هنگی نه بلبل ئاوازین خو بهس دکت، ونه گول بهلگین خو
دوهرینت، ونه کانیک شرشرا ئافا خو رادوهستینت، ههر تشتهک وهکی خو
دئ مینت، پوژ ههر دئ ههلیت ودنیایی روهن کهت، ههیش ژ شهفی دویر
ناکهفت، بهار ژ سالی قهناقه تییت.. ب تنی یی کیم دیت دئ ئو بت،
وی کوفاندار دبت دئ ئو دل بت یی فیانا وی د ناف خو دا هواندی!

وعهبدللاه وهکی وی مرؤقی بیی های ژ خو ههبت ب ریشه دچت
گههشته بهر دهرئ حههمی، ههفالی وی یی نیزیک عهبدللاهی کورئ
صهفوانی ئهوی ژ دوهی وره چهکی خو نه دانای، هاته بهراهیی.. ههر
چهنده بهرئ عهبدللاهی لی بوو ژئ، بهلی ههر وهکی وی ئو نهددیت،
هزرا وی ل نک دهبیکا وی یا ههزار بوو، ئهوا ئیغبالا وی ئو هند هیلای

هتا ببینت دهمی دهستی فه نابوونی دگههته باغچهیی شینی کورئی وئی،
ئهوئی نوکه ب دلئی خو و ب دلئی وئی ژئی ب پیین خو قهستا مرنئی
دکته..

- ئهئ (أمیر المؤمنین)..

.. (أمیر المؤمنین) د بهر وی را بۆری دا بیژی وی نابینت..

- د شیانا زهلامین مه دا ههیه، ئهگهر تو حهز بکهئی، ریکئی بو ته
قهکهن، هتا تو ژ مهکههئ دهر دکهفی..

ودیسا (أمیر المؤمنین)ی بهرسفا وی نهدا، ههر وهکی ئهو نه ل نک
ههقالئ خو، بهلئ وی د دل دا هزرین خو د فئ چارهیی دا کر یا کورئی
سهفوانی دانایه بهر سنگئ وی.. رهف ژ مهیدانا شهری؟! وبوچی دا
نهرت؟ وئو تشتئ وی ودهیکا خو ئتتفاق ل سهر کری چ لئ هات؟ رۆژ
دهمی ئافا دیت دنیا ههمی بیئئ نهشبت ریکئی ل تاریی بگرت، ههر
رۆژهکئ شهفهکا د دویف دا ههئ.. راسته ههر شهفهکئ ژئ سپیدهیهکا دی
یا د دویف دا ههئ، بهلئ چ خیر د وئ سپیدهیی دا ههیه یا ب سهر
مرۆفی دا دئیت و مرۆف ل بن سیبهرا ئالایئ زۆرداران بت؟ جوداهیا وئ
ژیانئ ژ مرنئ چیه یا مرۆف تیدا وهکی کوریی لئ دئیت بو زالمهکی، وئ
بیژت یا وی دقئیت، وئ بکهت یا ئهو بیژت؟ نه.. ئیکئ وهکی کورئی
زویهیری ونهقیئ ئهبوو بهکری بی سهر فهرازی و قیانا خوگۆربکرئ ژ ههمی
لایان قه گههشتیئ رهقئ ناهلبژرت.. وکهنگئ؟ پشتی ب دههان
ههقالین خو د فئ ریکئ دا پیشکیش کرین..

- ته چ گۆت ئهئ (أمیر المؤمنین)؟

- كورئ صهفوانى! باش گوھى خۆ بدە من..

عەبدللاھى كورئ صهفوانى زانى بەرسفا نە ب دلئى وى دئ ئىتە
گوھان، ما وگوھىن خۆ قەچىن..

- بەلى (أمير المؤمنين)..

- خرابترین زەلام د ئىسلامى دا دئ ئەز بىم، ئەگەر ئەز ژ وئ
دویمایى پەقىم یا من بەرى گەلەك مەرۆقان بەرى خۆ داىن.

پاشى كورئ زوبەیرى ھەقالئى خۆ یى خۆشتقى دا بەر سنگى خۆ
وگۆتى:

- تو دزانى وان ئىك ژ سئ رىكان یا دانایە بەر من: بچم ل عەردئ
خودئ یى بەرفرەھ ل بەر رەحما وان بژىم، یان دەستین من گرتدەن و ب
ئىخسبىرى بەرى من بدەنە شامى، یان كوشتن، ومن وئ پیرەژنا ئەز نوکە
ژ نك دئىم، رىكەکا ب تنئى ھلبىژارت.. بەلى من ئىك داخواز ب تنئى
یا ژ تە ھەى، تو دئ بۆ من ب جە ئىنى؟

كورئ صهفوانى ب كزگريۆك قە گۆتى:

- ئەگەر خۆ مرنا من ژى بت!

- نە.. ئەگەر خودئ حەز بکەت ژىنا تە یا تىدا.. ئەقرو رۆژا
(لىقائى) یە، ھىشتا رۆژ نەھەلاتى و دنیا زەلال نەبووى، ھەرە خۆ خلاس
بکە، تو یى دەستورداىی ژ لایى من قە..

- ئەز؟ بچم وتە بەئىلمە ب تنئى!؟

- بهلی.. چاف پروهنیا من و خوشیا من پشتی مرنی ژی دی د هندئ
دا بت دهمی ئەز بزائم تو یی خلاس بووی.

عبداللاهی کورئ صهفوانی ب رهنگهکی بنبر گوتی:

- تشتی تو پی رازی نهبی، ئەز ژی پی رازی نابم.. ئەز ب وی
خودایی کهمه یی دلین مه گههاندینه ئیک، کانی چاوا ژینا مه د گهل
ئیک بوو مرنا مه ژی دی د گهل ئیک بت!!

به رهه قیا روای ب روپوونئ

پشتی نفیژا سپیدی ل موعهسکه ری هه ججایی هاتیه کرن، هه ر ئیک ژ
جهی خۆ رابوو قه و ل کاری خۆ زقیری.. ئاخری رۆژه کا گران ل بهرا وان
ههیه، ب تنی هه ججاج تی نهبت، ده مه کی ئەو ما ل جهی خۆ، ودوباره
هزرا وی ئەو کویر بر.. وهاته بیرئ دهمی جارا ئیکئی ناقی
عبداللاهی کورئ زوبهیری وهه قریا وی د گهل بنه مالا ئەمه و بیان هاتیه
گوهان، هنگی ئەو مروقه کی نه نیاس بوو د ناف خه لکی دا، د کویئ
چیا به کی ئاسی را ل طائفی دژیا، سپیدی و ئیقاری کاری وی ئەو بوو
زارۆک فیری خواندن و نفیسینی و قورتانی دکرن، که سی چو هزر بو وی
نه دکرن، هه ر ژ هنگی وهه هیقیه کا مه زن د دلی وی دا هه بوو، ل سه ری
یا بچوبیک بوو، دهمی وی هزرا خۆ تیدا دکر ب خۆ دکره که نی، پاشی وی
گوته خۆ: بوچی؟ ما ئەوین گه هشتینی ژ من ب عه قلاترن؟ یان شیانین
وان پترن؟ ئەو پی دحه سیا کو ئەو بو کاری فیرکنا زارۆکان د قی گۆشه یا

بهرزه دا ژ دنیایی نه هاتیه دان، ئیکې وه کی وی دقیت چونه چونه ملن
 وی ب ملی خلیفه ی شه بت، یان هتا خلیفه ی ب خو ژی بت!! قی
 هیقیا هه یا وی د سهری خو دا هواندی و د دلی خو دا چاندی،
 ئیکا هند ژ وی چی کر نهو شهقه کی خو قه دزت شیرئ خو د بهر خو بدانت
 و ب دویف سهرئ خو بکهفت.. مزگهفتی، وزاروکین طائفی، وحیجاری
 ههمیی ل پاش خو بهیلت، و ب دویف هیقیا خو یا مهزن بکهفت..
 کاره کی ب ساناهی نه بوو، وقوبناغه کا کورت ژی نه بوو، وچهند کهیفا وی
 یا زیده بوو رۆژا نهو ژ مالا (موسته شاری دهوله تی) ل شامی روو حی
 کورئ زه نباعی ده رکهفتی وخیته کا شورطه یی ب ملی شه، وی رۆژی نهو
 خیت ل بهر دلی وی گه له ک ژ (مه نصبی خلیفاتیی) ژی مه زنتر بوو،
 هه ججایه ده ربه دهر وبی خودان، نهوی وه لاتی خو هیلای و ب تنی
 ده رکهفتی وقه ستا پایته ختی دهوله تی ل شامی کری ب وی نیه تی کو
 ل ویری ده رگه هی ناقداری ل بهر وی شه بیت، نهو ژی د قی دنیا یا
 بهر فراه دا بته تشته ک.. تشته کی مه زنتر ژ سه یدابه تیا زاروکان ل
 گونده کی ژ گوندین طائفی، نوکه نهو (شورطه یه ک) د ناڅ شورطین
 دهوله تی دا، مه عنا نهو دورست یی پیگاقین خو دهاقیت، هنگی ناڅ
 ودهنگین کورئ زوبه یری دنیا ههمی شه گرتبوو، وسی چاریکین وه لاتی
 موسلمانان د بن دهستی دا بوون، (کوله یب) نهو ناڅی هه ججایه بوو
 هنگی، ژ هندی کیتر بوو خو هزرا هه فرکیا د گه ل کورئ زوبه یری ژی د
 سهری خو دا نامه بکهت.. دهاته گوهان ووی ب چاف ژی ددیت کو
 سه روه ر ل شامی وحیجاری نه یی دورسته ژ بهر وی دوه ره کیی یا د

ناقبهرا بنه مالا ئومه يیهی وکوپرئ زوبه ییری دا هه یی، وی ژئی وهکی ههر
کهسه کی دی ب قی حالی خوۆش نه بوو، و قی دوبه ره کییا د ناقبهرا
موسلمانان دا هه یی دلئ وی ژئی دگفاشت، وهیثیا وی ئه و بوو رۆژه ک
بیئت و موسلمان جاره کا دی بنه ئیک..

وچه رخا رۆژان ل بهر وی زوی زقپری، کانئ (کوله یب) سه یدا یئ
زارۆکین طائفئ، ئه وئ بی ناڤ ودهنگ دژیا.. پاشی کوله یب شورطه یئ
ب شهف و رۆژ کۆلان و جاده یبئ شامئ دپیشان بیی کهس هزره کی بو
بکهت، یان تیر بهرئ خوۆ بده تی، وکانئ چه جاجئ ئه شرۆ سه ره شه کهرئ
خه لیفه یئ ئه مه وی عه بدلمه لکی ئه وئ ب هزاران جندی ل بن دهستی، یئ
نوکه کوپرئ زوبه ییری د حهره مئ دا ئاسئ کری وهه می پئ لی گرتین؟

- وهی بو ته کوپرئ یووسفئ ته قه فی! شۆلا ته شۆله.. تشتئ تو بکه یه

دلئ خوۆ هنگی تو رادوهستی حه تا ب جه دئینی!!

هۆسا چه جاجی د دل دا گوته خوۆ.. وگرنژینه ک ل سه ر دئمی وی هاته
نه خشاندن، پاشی ئه و گرنژین ههر زوی بهرزه بوو و نیشانین مجدیئ
وهنده ک ترسئ ژئی ل سه ر دیار بوون ده می بیرا وی ل وان بروسیان
هاتیه قه یبئ کوژ عه سمائی هاتین و ب موعه سه کهرئ وی کهفتین
وهژماره کا زه لامین وی سوژین.. هنگی نئزیک بوو له شه کهرئ وی سست
بین و خوۆ ژ مهیدانئ قه کیشن، وان هزر کر ئه قه غه زه به که خودئ ل وان کری
ژ بهر کو وان که عبه یا مو حاصره کری، هندی چه جاجی دگوته وان: خوۆ
نه ترسین، مه سه له نه مه سه لا غه زه بییه، ئه ز خه لکی تیهامیمه وئه قه
عه ورین وینه، ئه ز وان دنیاسم، پاشقه نه چن، و ل ئارمانجا خوۆ یا پیرۆز

لیٹھ نہبن! بەلج لہشکەری وی باوہر ژ وی نہکر حەتا پڕۆژا دی ہندەک
 برویسیپین دی ہاتین و ب ہندەک ہەقالین کورپ زوبەیری کەفتین..
 ہنگی ژ نوی وان باوہر ژئی کر ودوبارہ دەست ب ہاڤیتنا مەنجەنیقان بو
 سەر کەعبی کر.. وگاڤا ئەو گەہشتیہ قی جہی ژ ہزرکرنی دوبارہ وی د
 گەل خو گۆت:

- وہی بو تە کورپ یووسفی تەقەفی! شۆلا تە شۆلہ.. تشتی تو بکەیہ
 دلج خو ہنگی تو رادوہستی حەتا ب جہ دئینی!!

پاشی رابووڤہ و ل ہەقالین خو کرہ دەنگ، وریژین وان
 ریکخستن، وئەو ل سەر چەند کۆمەکان لیکڤہ کرن، وفەرمان ل وان کر
 ئەو بەرہەڤیا خو بو روی ب رویوونی بکەن؛ چونکی کارەکی مەزن ل
 بەرا وان ہەییہ، و بەری ہەر کۆمەکی دا دەرگەہەکی ژ دەرگەہین حەرەمی
 وگۆتە وان:

- ئیک ژ دووان ئەڤرۆ دڤیت ہەر بکەن، بین وسەری کورپ زوبەیری د
 گەل ہەوہ، یان نہئین!!

د گەل کورپ زوبەیری

ل کافین دویمایہی

پشتی عەبدللاہی کورپ صەفوانی ل بەر دەری حەرەمی سۆز دایہ
 ہەقالی خو عەبدللاہی کورپ زوبەیری کو ژینا وان و مرنا وان د گەل ئیک

بت، کورې زوبهیری دهستی خو ژ دهستی وی ئینا دهر، و ب نک کهعبی
 قه چوو.. بهری خو دا عهسمانی دیت سپیده یا بووی، لهو فهرمان ل
 موئهزنی کر بانگ بدت، وچوول ویشه تر پراوهستیا وگوهې وی مال
 بانگی.. دهنگی بانگی ههمی لایین کهعبی تژی کرن، هتا ئهو دۆل
 ونهال ژی قهگرتن یین ل دۆر ورهخپن کهعبی ههین، ههست کر ههر وهکی
 بهر وبهطهن بانگی یی لی قهدگپرن، باش گوهې خو دایې تی ئینادهر کو
 ئهو نه دهنگه دانا بانگیه، بهلکی دهنگی بانگیه ژ لایین لهشکهری شامی
 قه دئیت.. دهنگی (الله اکبر) ژ ههر دو لایان قه بلند دبوو:

- وهی بو ئوممه تا ئیسلامی! چ زوی خو ژ بیرقه کر، ب دهقی گازی
 دکهت (الله اکبر) بهلی مهعنا یین (الله اکبر) ئ ل بهر خو بهرزه دکهت..
 هوسا عهبدللاه ب دهنگه کی نزم د گهل خو ئاخفت، وخه ما خو ل سهر
 ژیکفه بوونا ئوممه تی داکر.. وبهر ب کهعبی قه چوو دا نفیژا خو یا
 دویماهیین بکهت، و د گهل (الله اکبر) ئ دا بیژی ئهو بو جیهانه کا دی
 هاته قه گوهاستن، وئیدی نه های ژ دنیایی ما ونه وان مرؤقین تیدا، ل
 لایی دی.. ل وی جهی یی پزین ژنکان بو کرنا نفیژی هاتینه دورستکرن،
 دهنگی وی یی نازک ب خواندنا قورئانی گه هشته پیره ژنی، ئهوا تی ئینایه
 دهر کو ژ رهنگی هلبژارتن وخواندنا وی بو نایه تان ئهو یی خاترا خو ژ
 کهعبی وبهری وزه مزه می دخوازت، د دل دا ههز دکر کو ئه گهر بشیت
 نه فسا خو د گهل بای بهنیرت دا جاره کا دی وی بده ته بهر سنگی خو، ما
 چیه ئه گهر بهیلن کورې وی ل فان رۆژین وی یین مایی ب رهخ وی قه
 بژیت؟ بوچی ریککی ناده نه وی ئهو وی ژ ناف پهنجین مرنی بینته دهر

وههردو بچن پیتکه له جههکې د ویر ژ ههفرکیې وشهړی وبنه مالا ئه مه ویان
بژین؟ پاشی هاته بیرې کو ئه فه نه ئه و ریکه یا وئ و کورې وئ هلبژارتی،
له و هه زوی ئه ف هزه ژ سهړئ خو هاقیت، وموصیبه تا خو د کورې خو
دا بو خو ب خیر حسیب کر ل نک خودئ، و د دل دا گوټ:

- (إنا لله وإنا إليه راجعون) یا خودئ بقیت، که سهک نه شیت
فه گپرت!

پشتی (أمیر المؤمنین) ژ نثیژا خو خلاص بووی، تاری چه نده کن
زه لال بوو بوو، وړو ناهیا سپیدئ تیشکین خو یین سپی ب سهر حه ره مئ دا
بهردابوون، له و وی دشیا باش د دیمین هه قالین خو یین دل سوژ بفو کرت،
ئوین هتا دویماهیې ماینه د گهل وی، ووه کی کورې وی حه مزه ی نه کری
وی به پلنه ب تنخ و خو ب موعه سه کرئ حه ججاجی را بگه هینن، وده مئ
بیرا وی ل کورې وی حه مزه ی هاتیه فه ئه وئ ژ ترسین مرنئ دا بابی خو
هتلائی و خو دایه د گهل نه یارئ وی، هه ست ب خه مگینیې کر، تو بیژنی
ئه ف جحیلین نوکه ل دؤر وی کوم بووین و به ره هتیا خو بو مرنئ د گهل وی
ئاشکه را کری که سهک د نا ف وان ژی دا نینه وده کی کورې وی حه مزه ی
حه ز ژ مانا د دنیا یې دا بکه ت؟ گا فا بهرئ وی ب سهر و سیمایین فان
جحیلین روی گه ش ونوی گه هشتی که فتی دلئ وی نه گرت بهرئ وان بده ته
مرنئ، چونکی مرنا وان چویې ژ دویماهیا وی نا گو هؤرت، فینجا ما بوچی
ئو ژینئ ل بهر وان شرین ناکه ت، و بهرئ وان ناده ته ریکا مانئ، ئه گه ر
خو ئه و ریک ئه و بت یا بهری هنگی کورې وی ژی هلبژارتی؟
عه بدلا هئ کورې زوبه بری ل هه قالین خو زقری و گوته وان:

- خودی خیرا ههوه بنقسیت ل سهر بهرپه قانیا ههوه ژ من ومانا ههوه د گهل من حهتا قی گافی، بهلی هوبن دزانن کو نوکه مهسه له گههشته دویماهی، ولهشکهری حهجاجی ژ بلی سهری من ب تشتهکی دی رازی نابن، یان دقیت نهز ب ئیخسیری خو بدمه دهست وان، یان ژی ب مرن نهو جهنازی من بستینن، ومن یا دووی هلبژارت.. ومانا ههوه د گهل من نهقرۆ چویی ژ قی دویماهی ناگوهرۆت، هوبن ژ لایی من فه د دهستوبرداینه، وبه لکی مانا ههوه پتر مفایی ئیسلامی تیدا ههبت.

وپشتی عهبدللاهی شارهزاییا خو د ئاخفتنی دا ههمی ب کارئینای دا وان قانع بکته کو نهو خو ژ مهیدانا مرنی بدنه پاش، میزینی ومروهتا وان قهبول نهکر نهو ژ ترسین مرنی دا ل گاقین دویماهی وی بهیلنه ب تنی، وگوژتا هه میان نهفه بوو وان گوژت:

- نهی صهحایی پیغه مبهری! مرنا د گهل ته مه پی خوشره ژ مانا د گهل حهجاجی، ههر ژ رۆژا ئیکتی یا مه بهیعه دایهته وسۆز د گهل ته گرئدای کو حهقیی ب سهریخین مه هزرا نهقرۆ یا کری.. مرن مه پاشقه نابت، چونکی مه باوهری ههیه کو مرنا ژ بو حهقیی خودانی دهیلته ساخ.

گاڤا عهبدللاهی گوهل بهرسفا وان بووی، رویی وی گهش بوو، ودلی وی فرهه بوو، ب نک وان فه چوو دیت وان هه میان خو ب زری وکومزریان پیچایه، و ب تنی چاقین وان دئاشکه رانه، عهبدللاهی گوته وان:

- من دقیت دیمین ههوه ببینم..

وان ههميان كومزريين خو راکرن، ديمين وان وهکي ههيقا چارده شهقبي گهش کرن، گهشاتيآ فيانتي وئىخلاصي ژ چاقين وان قهدهشين، خهमेکا کوير ب سهر دلتي وي دا هات، ل بهر وي يا گران بوو کوئهف ديمين گهش پشتي بيست خهبهرهکان بينه نيچيرا مرنى ب شير ورمين لهشکهرى حهجاجي.. جارهکا دي وي بهري وان دا ژيانتي، بهلي وان مرن هليژارت، ئينا عهبدللاهي کورتي زوبهيري گوته وان:

- مادهم هوپه، وهوين ل گوئنا خو ليقه ناپن، دربين شيران بلا دلين ههوه نه رهقين، چونکي ئهو ئيشانا ژ دهزمانکرنا بريني چي دبت دژوارتره ژ پهيدا بوونا بريني ب خو، شيرين خو بپاريزن کاني چاوا هوين روبيين خو دپاريزن، بهري خو نهدهنه تهبيسينا شيران وههر ئيک بلا موژيلي کاري خو بت، وپسپارا من نهکهن، وههر کهسهکي بقتي جهي من بزانت ئهزي د ناڤ کوما پيشي دا، دست پي بکهن ل سهر بهرهکه تا خودي..

وهنگي دهنگي فان خو گوربکهران ب سرودا شهري بلند بوو، وکوما وان بژاله بوو وههر هندهک ب نک دهرگههکي حهرهسي قه چوون، دا بهرسنگي لهشکهرى حهجاجي بگرن، ئهوي ههر هنگي ژوردا ژ چيابين ئهبوو قوبهيسي هاتيه خواري وپويه چهند پارچه، وههر پارچهيهک ب لايي دهرگههکي حهرهسي قه چووي.. ل تيشتهگهها رورزا سي شهنبسي، ل ههقدهي ههيقا (جومادا) يا ئيکي، ژ سالا حهفتي وسيبي، ل بهر دهري مالا خودي ئهوا د جاهلييه تي وئيسلامي دا بوويه جهي تهناهي وئاشتيين شهريکي دژوار هاته کرن. ل مزگهفتا حهرام، ل دهسي حهرام لهشکهرى شامي ل سهر ريتنا خوينا حهرام کومبوون، لهشکهرى حمصي قهستا وي

دهرگه‌هی کر یی دکه‌فته راستا به‌ری ره‌ش، وله‌شکه‌ری دیمه‌شقی ب نک دهرگه‌هی (به‌نوو شیبه) قه چوون، وله‌شکه‌ری ئوردونئی چوونه دهرگه‌هی (صه‌فایئ) وفلسطینی ب نک دهرگه‌هی (به‌نوو جومه‌ح) قه چوون، ودهرگه‌هی (به‌نوو ته‌میم) بارا له‌شکه‌ری قننسرینی بوو، وحه‌ججایی سهرله‌شکه‌ر ل لایئ (ئه‌بطه‌حئ) بوو.. وئارمانجا هه‌میان ئه‌و بوو بگه‌هنه د نیقا که‌عبئ دا نه‌ دال دۆر بزقړن، یان طه‌و‌افا به‌ری بکه‌ن، نه.. به‌لکی دا ئه‌و وی خوینی ل سهر ئا‌خا هه‌ره‌می بریژن یا خودئ هه‌رام کری، به‌لئ ئه‌و هه‌می پیکقه‌ نه‌شیان خو بگه‌هیننه ئارمانجئ؛ چونکی پیره‌می‌رک د ری‌کا وان دا بووبوو ئاسته‌نگ!

کورئ زوبه‌یری ئه‌و پیره‌می‌ری ژ هه‌فتئ سالان دهر‌باس بووی، هه‌قئ وی بوو نوکه ئه‌و ل سهر جهه‌کی یئ رازای با، وبینا خو ژ قئ ژیاناب شه‌ق وشوبق قه‌د‌ابا، به‌لئ ئه‌گه‌ر ته ئه‌و دیتبا ده‌می شیرئ وی د ده‌ستان دا ووه‌کی شیره‌کی ل نیقا هه‌ره‌می ده‌ات ودچوو، ووی ب تنئ له‌شکه‌ری شامئ پاش دا دهر.. سه‌هم دا سهرئ ته‌گرت! ئه‌گه‌ر ل به‌ر گه‌له‌ک که‌سان تشته‌کئ غه‌ریب بت مرۆقه‌ک -بلا چه‌ندئ ب هیز ژئ بت- بشیت له‌شکه‌ره‌کی پاشدا بشکینت، خه‌لکئ مه‌که‌هی هه‌می شاه‌دین کورئ زوبه‌یری بوون کول وی رۆژئ ئه‌و شیا پینج له‌شکه‌ران بشکینت ونه‌ه‌یلت ئه‌و بچه‌ن د هه‌وشا هه‌ره‌می دا.. چاقین وی وه‌کی دو په‌لین سۆر وگه‌ش د سهری دا دۆقړین، چریسک ژئ قه‌دپه‌شین، هه‌ر جاره‌کا وی ددیت له‌شکه‌ری هه‌ججایی ب نک دهرگه‌هه‌کی قه‌ ده‌اتن، ئه‌و -وه‌کی وی سۆز دایه هه‌قالین خو- دا خو هاقیته‌ پیشیی، ووه‌کی شیره‌کی ئازربای دا خو د

وان وەرکەت وەنگی ڕادووستیا هەتا لەشکەری بشکێنت و نەچار کەت ل
 ڕێکا ڕەقێ بگەرێت، دەمەکی پشتی ڕۆژ بەر ب نیشا عەسمانی قە بلند
 بووی، وی هەست ب وەستیانی کر، و ما ئەو کیژ زەلامە بشیت بەر
 سنگی قێ پێلا مەزن یا مەرۆقان بگرت و نەووستییت؟ بێنەکی وی خۆ دا
 بەر سێبەرا کەعبن، ل خۆ زقیری دیت هەقالی وی کورێ صەفوانی یی ب
 ڕەخ قە، شیرێ وی یی ڕویس یی د دەستان دا، و ئەو ژێ هیشتا یی ل
 سەر سۆزا خۆ لێقە نەبوویە، عەبدللاهی ب فەخر قە گۆتی:

- بابێ صەفوانی، وە ی بۆ قێ فەتحت ئەگەر زەلام هەبان! ئەز ب خودی
 کەمە یی ل بەر سنگی من ڕاوەستت ئەز تیری هەمە..

بابێ صەفوانی گۆتی:

- ئەری ب خودی، نە ئیک بت ئەگەر هزار ژێ بن!!

و حەججاجی کۆمەکا دی هەنارت، و چەند ڕۆژ بلند دبوو و گەرما وی
 دژوار دبوو، حەججاجی ئاگرێ شەری دژوارتر لی دکر، و کورێ زوبەیری
 و هەقالین وی هیزا خۆ کۆم دکرە سەریک و وەکی سکرەکی خۆ دئێخستە د
 ناڤهرا حەرەمی و هێرشکەرەن دا، و پشتی دەمەکی ژ شەری کورێ زوبەیری
 و هەقالین وی ل شوینا بەرەقان بن بوونە هێرشکەر، ڕەف کەفتە ناف ڕیزین
 لەشکەرێ حەججاجی، و کورێ زوبەیری د گەل هەقالین خۆ دا ب دویش
 وان قە هەتا ئەو گەهان دینە (حوجوونی)، و ئەو دشیان هەتا شویرها شامی
 بدەنە ب دویش وان قە، بەلی ئەو ب دەهان بوون، و نەیارین وان ب هزاران
 بوون..

عبداللہ زفری حہرمی.. ئەو یا قالای بوو ژ وان پرتین بہران پینشتر
 نہبت یین ژ بہر مہنجہنیقان ژ دیوارین کہعبی قہکریں، ولہشین وان
 کوشتیان یین کو ب مہنجہنیقین حہججای کہفتین.. ب نک
 کہعبی قہ چوو، بہری وی ل ہندی نہبوو ئەو بچت پیچہکی بیتا خو
 قہدہت، یان پارہہکی نانی بخوت، چوو وکاری خو کر دا ل بہرانہر
 خودایی خو راوہستت ونقیژہکی بو وی بکہت، وھیشتا ئەو نہہاتیہ راستا
 بہری ل جہی پیغہمبہری -سلاش لی بن- نقیژ لی دکر، دہنگ ودوری
 لہشکہری حہججای ہاتی قہ، وہکی ئاٹا دہربایی دہمی (جہزر) قی
 دکہقت وپاشدا دچت، پاشی (مہدہکا) دی لی ددہت وہسا لہشکہری
 شامی ب سہر حہرمی دا ہات، عہدللاھی ژی جارہکا دی دہست دا
 شیرئ خو، وقہستا ہیرشکہران کر ئەوین وہکی بہلگین پائیزی وہرباینہ بن
 شیرئ وی، وبو وان مسوگہر بوو کو ب قی ریکی ئەو نہشین نیزیکی
 کورئ زوبہیری بین، لەو وان ہزرا ریکہکا دی کر، ئەو ریکامروقتین
 ترسناک قہست دکہنی دہمی خو ژ ہندی کیمتر دبینن کو روی ب روی
 شہری د گہل زہلامان بکہن!!

عبداللہ و چوونا بہر ب بلندی قہ

لیدانا ژ دوبر قہ، چہکی نہویرہکان یی ہہردہم، ئەو ری بوو یا وان
 ہزر تیدا کری.. دہمی بو وان ئاشکہرا بووی کو ئەو نہشین روی ب روی
 بہرانہر عہدللاھی راوہستن، ئیک ژ لہشکہری شامی، خو ژئی دوبرکر

وقهستا جههکئی بلند کر، و ژ دویر شه طابوکهک تی وهرکر و ل ناث
چاقان دا..

عبداللاه ب گهرماتیهکا دژوارتر ژ یا ناگری ل سهر دیمی خو حسیا،
دا بیژی گههین لهشی وی کیشان ودهریخستن، خوین ب سهر چاقان دا
هاته خواری و دنیا ل بهر چاقان زقری، وئیدی نهشیا خو بگرت، وهکی وی
مرۆفتی ب خافله تی شه دهلنگفت نهو کهفت، و ل دهمی کهفتی وی شهف
مالکا شعری ب حالی خو گووت:

ولسنا علی الأعقاب تدمی کلومنا

ولکن علی أقدامنا تقطر الدما

ئهه نه ئهوین یین برین دکهقنه پشتا وان وخوین ب سهر پاش پانیین
وان دا دئیتته خواری، بهلکی ئهه ئهوین یین خوینا وان ب سنگی دا
دکهفته سهر پیین وان!

ودهمی هندهک هپرشکههراان نهو د قی حالی دا دیتی، وبهری نهو هیزا
خو کوم بکهت، یان خوینی ژ سهروچاقین خو شه مالت، وهپرشه بکهت،
وان شهف حاله بو خو ب دهلیقه زانی و ب لهز ب نک وی شه چوون، و
ب شیرین خو لی راوهستیان ههتا ئیخستی.. وبهر ب بلندی شه بری!

هندهک لهشکهه رین شامی ب لهز ب نک (ئهبوو قویهیسی) شه چوون،
جهی هههجاجی موعهسهکهه ری خو لی دانای، ب لهز چوون دا مزگینیا
سهرکهفتنی بدنه مهزنی خو، ووی ناگههدار بکهن کو وان مهزنترین
ئاستهنگ د ریکا عهبدلمهکی دا راکر..

- ئەي ئەمير! مزگيني ل ته بت عبداللاھ هاته كوشتن!
گاڤا ئەف ئاخفتنه گههشتيه گوھتين حهججاجي ئيکسهر چوو سوچدا
شوكرى بۆ خودئ! و ب دهنگهكى بلند گازی كر:
- الله أكبر!

ودهئ لهشكهري وي ئەف چهنده ژ وي گوھ لي بووي، وان ههميان
ب ئيك دهنگي گازی كر:
- الله أكبر!

دوير ژ حهرهئ پيره ميرهكي نووراني د گهل هندهك ههڤال
وشاگرده بيتن خود نهالهكي دا بوو، خو ژ وي فتني دابوو پاش يا ل
مهكههي پيدا بووي؛ چونكي باوهري وتهقوايا وي ري نه دابووي ئەو بيت
وخو بدته د گهل ئيك ژ ههر دو لايان وشيري خو ل حهره ما خودي يا تهنا
بۆ كوشتني راکهت.. بهري نيڤرؤيا رؤژا سي شهني بوو، ههڤدهي ههيقا
(جومادا يا ئيكي) ژ سالا (۷۳)يي مشهختي، دهنگي (تهكبيراتان) ژ
دوير شه هاته گوھان.. عبداللاهي كورئ عومهرئ كورئ خهططابي ل
ههڤالين خو زڤري وپشتي رؤندك ژ چاڤين خو قه مالين گؤت:

- (إنا لله وإنا إليه راجعون).. ئەفه دهنگي (تهكبيراتين) لهشكهري
حهججاجينه، مهعنا وي ئەوه وان كورئ زوبهيري كوشت، ههوه گوھ ل
دهنگي وان ههيه چهنده كهيفا وان ب مرنا وي هات؟ ئەز ب خودي كهمه
رؤژا عبداللاھ هاتيه سهر دنيايي ل رؤژين ئيكي يين مشهختبونو ما
بۆ مهدينئ، كهيفا پيغه مبهري -سلاف لي بن- ب بوونا وي هند هات وي

(تهكبيرات) دان، وصهحابيان ژى همميان د گهل وى (تهكبيرات) دان
هتا مهدينه ژ بهر دهنگى (تهكبيراتين) وان هژباى.. وهوينى دبينن نهقرؤ
موسلمان يى بو مرنا وى (تهكبيراتان) ددهن!!

پاشى ناخينكهك پراهيلا وگؤت:

- رهحما خودى ل ته بت بابى خويهيبى! من تو ژ فى دويماهيم ددايه
پاش، نهز ب خودى كهمه تو مرؤقهكى عبيادهتكه ر بووى، گهلهك پرؤژى
ونقيژ ته دكرن، وتو يى ب مرؤقاينى بووى!

وگاڤا هججاجى زانى كو عهبدللاه هاته كوشتن نهو وههڤالى خو
طارقى كورى عهمرى چوونه هنداقى كهلهخى عهبدللاهى، دهمنى طارقى
نهو ديتى يى دريژكرى ل عهردى ل هججاجى زڤرى وگؤت:

- كهسهكى ژ فى ميتر ژ ژنهكى نهبوويه..

هججاجى گؤتى:

- تو مهدهچين وى مرؤقى دكهى يى بي نهمرىبا (نهميرلموئمينى)

كرى؟

- بهلى! نهو ژ مه ميتره؛ چونكى ل جههكى نه يى ناسى وى خو ل
بهر مه ناسى كر.. دهه مى تشتين خو دا نهو ژ مه چيتره!

و ل مهكههى دهمنى دهنگ وباسى مرنا عهبدللاهى بهلاف بووى شينى
وتازى كهفته هه مى مالان هتا هججاج ترسيا خهلك پيڤكه دژى وى
رابن، لهوا نهو د ناڤ خهلكى دا رابووقه وخوتبهك بو وان خواند وتيدا
گؤت:

- گهلی مرؤشان! عهبدللاهی کورئ زوبهیری ژ چاکین قئ ئوممهتی بوو، هتا دلئ خو بربه خیلافهتی، وههقرکی د گهل خودانین وی کری، وخرابی د حهرهمنی دا کری، لهو خودئ عهزابا خو دارپتته سهر وی، وئادهم ل نک خودئ ژ کورئ زوبهیری ب قهدرتره، وئهو د بهحهشتی دا بوو، وبهحهشت ژئ ژ مهکههی ب بهاتره، بهلئ دهمنی وی بئ ئهمریا خودئ کری و ژ دارئ خواری، خودئ ئهو ژ بهحهشتی دهریخست، کورئ زوبهیری کیتابا خودئ گوهارت..

ل قئیرئ عهبدللاهی کورئ عومهری گوئتی:

- ئهگهر ئهز حهز بکهم دئ بیژمه ته: تو درهوان دکهی! کورئ زوبهیری کیتابا خودئ نهگوهارت بوو، ئهو مرؤقهکی عیبادهتکههر بوو، ب شهف بو کرنا نقیژان گهلهک رادبوو، وگهلهک رۆژی دگرت، ووی کار ب حهقیین دکر.. وپشتی هنگی دا حهجاج ترسا خو بکهته د سهرئ خهلکی مهکههی دا، بریار دا کهلهخی عهبدللاهی ل سهر بهتهنا (کوداین) ل (حوجونئ) بیته هلاویستن، ل پیش چاقین خهلکی.. وکانئ چاوا عهبدللاهد د ژيانا خو دا د سهر خهلکی ههمیئ را دژیا، وهسا ئهو پشتی مرنا خو ژئ د سهر خهلکی ههمیئ را دژیا، ههر وهکی شاعری بهحسئ وی کری دهمنی گوئتی:

علو في الحياة و في الممات

بحق تلك إحدى المكرمات

ولما ضاق بطن الأرض عن أن

يضم علاك من بعد الممات

أصاروا الجوقبرک واستنابوا

عن الأکفان ثوب السافیات

ئیک ژ بهاگرانیا خودی د گهل ته کری ئەو بوو تو د ژینا خو دا
وېشتی مرنا خو ژی یی بلند بووی، ودهمی تهنگیا عهردی تیرا هندی
نهکری بلندیا ته د ناف خو دا بحهوینت وان پشستی مرنا ته عهسمان بو ته
کره قهر، و ل شوینا کفنی وان کراسی بای کره بهر ته.. وگهلهک جاران
دیروک بوویه شاهد کو هندهک مروث هه نه ژ هندی مهزنترن ناخ بشیت
مهزنیان وان د ناف خو دا قهشیرت!!

وان کهلهخی عهبدللاهی بهر ب عهسمانی قه بلند کر، وهری هنگی
رحا وی گهلهک بلندتر بهر ب جیهانا نه مریی قه بلندبوو بوو.

ئه سماء.. وچوونا د گهل کاروانی

پشستی مهیدان بو حه ججاجی ومهزنی وی عهبدلمه لکی قالا بووی،
وعهبدللاهی بهر ب جیهانا نه مریی قه چووی، جارهکا دی ناشتی قه گه ریا
وی جهی یی خودی بو ناشتییی دای، حه ججاج ژ (ئه بوو قویه سی) هاته
خواری، وحه رهم ژ وان هه می شوینواران پاقرکر یین شه ر لئ کرین،
وته ناهی دوباره زقیری قه، وهر کهسه کی ههست ب خو شیا قی ناشتییی
کر ئەوا پشستی حیصاره کا دریت وشه ره کی دژوار ب سه ر باژیر پیروز دا
هاتی.. ب تنی مروثهک تی نه بت، نه ل دوهی ده می شه ر یی هلکری
خو شیی ریکا خو بو دلی ددیت، ونه ئەقرو پشستی ته ناهییی چهنکی خو ب

سەر خەلکی دا ئینایە خواری.. ئەو ژنی ئەسمائا دەیکا عەبدللاهی بوو،
گاڤا گەهشتیە گوهان کو حەججای زالم کورپی وی یی هلاویستی،
گۆپالی خۆ دا بەر خۆ و ل ئیقاربهکی قەستا وی جەمی کر یی ئەو لی
هلاویستی، و دەمی گەهشتیە بەر پیین وی، سەری خۆ راکره قە، و ب دو
چاقین پۆناهیی و بیناهیی ژنی بارکری ب نک وی قە بەری خۆ دا وگۆت:

- ما نه دەمه ئەف سویاره په یا بیت؟!

هنگی عەبدللاهی کورپی عومەری ب نک قە هات، سلاش کرئ
وگۆتی:

- ئەی ئەسماء! ئەف لەشی هاتیە هلاویستن چو نینه، یا گرنگ رحە،
روح یا ل نک خودی، قیجا تەقوا خودی بکه و صەبری بکیشە..

ئەسمائی گۆتی:

- صەبر..!! و ما بۆچی ئەز صەبری نەکیشم، و سەری یەحیای کورپی
زەکەریبای بۆ ژنەکا پویج ژ ئسرائیلیان ب دیاری هاتبوو هنارتن؟

بەلی کورپی وی نه ئیکەمین مروڤه سەری خۆ بۆ حەقیی دکەتە قوربان،
و ئەو نه ئیکەمین موحاهدە د پیکا خودی دا ب (قیاساتین ماددی) ل
پیش چاف دشکیت، و ئەگەر مەسەلە ئەف لەشە با یی دئیتە هلاویستن
و پرتپرتکرن ئەو دا ب خەم کەشت و عیجز بت، بەلی مەسەلە -و دەکی
عەبدللاهی کورپی عومەری گۆتی- رحە، و مادەم وی باوەری هەبە کو رحا
کورپی وی ب نک خودی قی یا بلند بووی، و د ناف کۆما شەهیدان دا یا
شاد بووی، دقیت ئەو صەبری بکیشت، ئەگەر خۆ خەما وی یا هند ژنی بت

چیا خۆ ل بهر نه گرن. پاشی ئەو دەمه کێ درێژ بهرانبهر جهنازێ کورێ خۆ
یێ هلاویستی راوهستی و دووا بو کورن.. ودهمی حه ججاجی ب هاتنا وی
زانی، ئەو د گهل هندهک هه قالین خۆ ب نک فه هات، وگوتی:

- دایی! ئەمیرلموئینینی شیره تا ل من کری ئەز قه درێ ته بگرم وچاشنی
خۆ بدهمه ته، قیجا کانی ته چ دقیت بیژه..

بیبی ئەسماء پویتهی یێ بکهت، و بیی ب نک وی فه بزقوت گوتی:

- ئەز نه دهیکا ته مه، ئەز دهیکا قیمه یێ ته هلاویستی..

گاڤا حه ججاجی ئەف بهرسقا زفر ژ وی بهیستی گوتی:

- تو چ دبێژی بو من وقی دوژمنی خودی؟

- ئەز دبینم ته دنیا یا وی ل سه ر وی خراب کر، ووی ئاخره تا ته ل

سه ر ته خراب کر..

- بهس خودی ئەو شکاند و ئەز ب سه ر ئیخستم..

- یا غه رب نینه هندهک جارن باطل ب سه ر حه قیعی بکهفت،

وبشیتێ!

- کورێ ته خرابی د حه ره می دا کر، و خودی دبێژت: (ومن یرد فیه

بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم) و ئەفه خودی عه زابا ب ئیش دایی.

- تو دره وان دکهی، ئەو ئیکه مین زارۆک بوو پشتی ئیسلامی ل

مه دینێ بووی، و وژژا ئەو هاتیه سه ر دنیا یێ پیغه مبه ری -سلاف لی بن-

گه له ک که یف ب بوونا وی هات، و ژ که یفان دا موسلمانان هه میان

(ته کبیرات) دان، و ئەفرۆ که یفا ته ویا له شکه ری ته ب مرنا وی دئیت،

ټه وین کھیفا وان ب بوونا وی هاتی ژ ته وهه قالین ته دچیتر بوون.. وټهز شاهدهیی ددهم کو من گوهل ل پیغه مبهری بووبوو -سلاف لی بن- جاره کی دگوت: (دو دره وین د ناف ته قه فیان دا دی دهرکه فن، یی دووی ژ یی ټیکی خرابتره، وټهو خهلکی دبه ته هیلاکی) ودره وینی ټیکی خهلکی دیت، ویی دووی ژ ته پیغه تر نابت..

گاڅا هه ججایی ټهف گوتنه ژی بهیستی سه ری خو چه ماند وچوو..
وده می سوحبه تا وان گه هشتیه عه بدل مه لکی ل شامی کاغه زهک بو
هه ججایی هنارت کو جه نازی عه بدل لاهی قه شیت، وچو جارین دی دان
وستاندن د گهل ټه سمانی نه کهت، وگوتی:

- ته خیره تو دچی مونا قه شی د گهل کچا زهلامی چاک دکهی؟ نه
وهت جاره کا دی نیزیکی وی بی!

وهه ر تشتهک وهکی بهری زقپی، ونیزیک بوو برین خو بدته ټیک،
وخهلک چیروکا پر خه ما عه بدل لاهی ژ بیر بکهن، وتشتی د دهستی
ټه سمانی دا مای ژ جیهانا کورپی وی ټهو قه بری ب تنی بوو، ټهوی دکه فته
وی جهی یی لی هاتی هه لویستن ل (کودایی).. هه ر کهس ل دنیا یا خو
یا بهر فرهه زقپی، وټه سماء ما ب تنی د گهل خه ما خو یا گران، دهستی
خو هیدی ب سه ر کیلیا قه بری دا دینا خوار، وخه یالا وی ټهو دویر
دبر.. دبره جیهانا کورپی وی عه بدل لاهی ویایی وی زوبه بری، ټهو جیهانا ژ
بیر هاتنان پیغه تر تشتهک ژی د دهستان دا نه مای، دهاته بهر چا شان هه ر
وهکی ټهو یا دهستی عه بدل لاهی د ناف دهستی خو دا دگرت، دهستی خو
بلند دکر دا ب لیفن خو قه نت و ماچی بکهت، به لی دا بهری خو ده تی ژ

بای پیښه تر تشتهک د ناف دهستین وئ دا نینه، پی دحسیا ههر وهکی
هژبانهکا مهزن کهفته دلی.. هژبانهکا ولسا یا کو عردی همی پی د
گهل خو دهرښت، و د دههکی نیتزیک دا جیهانی همی پی کافل دکته،
پی دحسیا ههر وهکی نهو ژ جههکی بلند یا دکهفت وئندامهک د لشی
دا نامینت نهگه شکهستن وههپشینهک ژئ نهگرت.. نهغه چ باری گران
بوو پی ئیغبالئ ل سهر ملی دانای پشتی نهو گههشتیه سه دسالیاهه مری
خو؟

وهندهک جاران وئ ههست ذکر کو ههر وهکی دهنهگهکی خوش و بهرنیاس
پی دئیتته گوهران، گوهرین خو باش فه دکرن، ههر وهکی دهنهگهکی کورئ وئ
عهبدللاهییه، گازی وئ ذکر، ههست ب خوشیهکا مهزن ذکر، سهرئ خو بلند
دکر و ب نک فه بهرئ خو ددا، دهستهکی خو ب نک جهه دهنهگی فه درئژ
دکر، و ب دهستی دی روندک ژ چاقتین خو فه دمالین:

- عهبدللاها! نهغه توبی؟ نهغه دهنهگی تهیه دئیتته من؟

پاشی د دل دا دگوته خو:

- نه.. نه.. عهبدللاها پی مری، و نهغه کیلیا قهبرئ و بییه ل بهر

دهستی من!

- نه دادی نه.. نهغه نهزم، چو زوی ته نهز ژ بیرکرم ژئ، ما ته ژبیرکر

شهقا خاتر خواستنی دهستی ته مرنا د ریکا حقی پی دا ل بهر من شرین

کری؟

- تو راست دبیژی کوړی من.. بهلی ئەڤه چیه ئەز دبینم، ئەو کینه د گهل ته؟

- هزر دکهن ئەزئ مریم، یا ژ وان ڤه ئەگهر ئەو شیان لهشی من بهلاویستن دئ شین رحا من زی گریدهن.. نه، ژ نوی ئەزئ دژیم ژینهکا بئ توخویب، یا بهردای ژ سنۆرتن لهشی وپینهستین ماددی، ئەزئ د گهل بابئ خو زوبهیری و باپیری خو ئەبوو بهکری وخاله تا خو عائیشایئ.. وهره دادئ وهره!

و ل سپیدهیا نیزیکی پشتی ڤهشارتنا عهبدللاهئ کوړئ زوبهیری، خهلکئ مه دینئ ل دهنگ وباسهکئ نوی هشیار بوون.. ئەڤرۆ ئەسمائا کچا ئەبوو بهکری ژئ گههشته کاروانی ووهغهرکر، وکانئ چاوا عهبدللاه ئیکه مین زارۆک بوو پشتی مشهختبونئ ل مه دینئ هاتیه سهر دنیا یئ، وهسا دهیکا وی ئەسماء ئەخیر سهحایی بوو ژ مشهختیان ل سالا (٧٣) یئ ژ دنیا یئ ووهغهرکری پشتی نیزیکی سه د سالان ژیا یئ..

سلاڤ ل ئەسمائئ وبنه مالا وئ بت، پوژا ئەو هاتینه سهر دنیا یئ، وپوژا وان سهر ومالی خو گۆری ڤئ دینی کری.

ژێدەر:

١- ژێدەرئ سهرهکی کتیبأ: (قصص من التاريخ)، یا (علي الطنطاوي).

٢- البداية والنهاية، یا (ابن کثیر).

کوٲرکا
عہمریٰ کوٲیٰ عاصیٰ

د ناقبهره قهيطه روم

و موقه و قس مصر دا

ل ژوریا مصری، ل سهر لیقا دهریا یا سپی باژپری (ئسکه ندهریی) وهکی ههمی باژپرتین دی یین مصری چاف وگوهین خول سهر دهنگ وباسین نوی ئهوپین ژ وهلاتی عه ره بان شه دئین شه کربوون.. رۆژ بۆ رۆژی کاروانیان دهنگ وباسین نوی یین پیشقه چونا لهشکه ری عه ره بان ب ناف ئا خا فورسی ورۆمی شه د گهل خو دئینان، عه ره ب ئهوپین هتا ده مه کی نیزیکی د ناف صحرایا خو یا شاریای دا دبه رزه و بی دهنگ، ودموژیل ب خوبنداری وههفرکیین خو یین ناقخوی شه، نوکه پشتی پهیدابوونا فی دینی نوی د ناف وان دا دی بیژی نه ئه و ملله تن یی بهری، ریزین وان یین بووینه ئیک، وئو باوهریا د دلین وان دا پهیدابوی ب دینی وان یی نوی هیزه کا و هسا ل نک وان یا پهیدا کری ئه و بشین خو یی ل بهر سنگی هیزا کیسرای وقه یصه ری بگرن.. نه بهس خول بهر بگرن، بهلکی بده نه ب دویف شه و د نیقا وهلاتی وی دا راهیلنی، وشکه ستنی ل دویف شکه ستنی ب سهری وان بینن!!

وئو دهنگ وباسین فی دویماهی گه هشتین کو موسلمان شیاینه پایته ختا کیسرای بستین، وکیسرای نه چار بکه ن کو ئه و ملک وده سه لاتا خو ژ ده ست بده ت، وتاج وتهختی خو بهیلت، و ب ته نکا کراسی خو برهقت، وده ربه ده ری کولانان بیت، وخو قه شیرت. وئو دهنگ

وباسټين هندى دگهينن كو موسلمانان بهرى لهشكهرى خو ټي دايه وهلاتي شامى، ووان ل بهره وي ب سهرى قهيصهرى بينن يا ب سهرى كيسراى ئيناي.. شان دهنك وباسان خهو ژ چاڅين موقهوقسى مهلكى قبتيتين مصرى رهقاندبوو، گهلهك جارن ههتا شهف ونيش شهقان وي حسيتين خو ليكددان، دهاته سهرى ودچوو بنى، راسته تاجهكا ل سهر سهرى وي ههى، وخهلكى مصرى وهسا بهرى خو دهنى كو نهو مهزنى وانه، بهلى نهو باش دزانت كو (موجرهد) سيبهرا قهيصهريه ل مصرى، ب فهرمانا وي ددهت ودستينت، وراډبت ودروينت، هندهك جارن د دل دا و ب فهشارتى وي ههز دكر كو قهيصهر ب رټكا كيسراى دا بچت، ودهستى وي ژ مصرى بيته برين؛ چونكى نهو زور وستهما قهيصهر وستوينين دهولهتا وي ل مصريان دكهن ژ بهر وي جوداهيا د ناقبهرا كهنيسا وان ويا روميان دا ههى، نټزيكه ژ وي ستهمى دژوارتر لى بيت يا كافر وصهنهم پهريستين رومي ل دويكهفتيتين مهسيحى دكر ل دهمى كافريا دهولهتنى، بهلى ههر زوى نهو ل خو دزقري ودگوت: باشه نهگهر قهيصهر ژ رټكا وان رابوو وشام كهفته دهستى وان، تو بيژى نهو بي دهنك بين وهزرا هاتنا ب نك وهلاتى مه فه نهكهن؟ من نهباوهره! نهف موسلمانان وهكى مه ژى گوه لى دبت ل وي باوهرينه كو خودى نهو بين هنارتين دا دينى دورست ل دنيايى ههميى بهلاف بكن، ونهگهر نهو شيان دهست وپيان ل قهيصهرى ژى برين وهكى ل كيسراى برين، نهو بهلا خو ژ مه ژى فهناكهن، څيجا يا باش يو مه نهوه ههقركى د ناقبهرا وان وروميان دا بهردهوام بت.

تشته کئی دی ژى هه بوو دودلى بۆ مه زنى ئه سكه نده ريبى چى دكر، وهزرا
وى به لاف دكر، وئىكا هند ژى چى دكر ئه و ب گرنكى قه دويچونوا وان
دهنگ وباسان بكهت بين ژ شامى قه دهاتن، ئه و ژى ئه قه بوو: ئه و د
گهل قه يصهرى ل سهر هندى پىك هاتبوو كو ئه و كچا خو (ئهرمانوسايى)
بده ته قه سطره نطينى كورى قه يصهرى، وان وه سا پريار دابوو ئه و ل
دهمه كى نيزيك كه يف وشاهيا وان بكهن ب رهنگه كى وه سا مصر وشام
ههردو پتته موژيل بين، ئه گهر نه ژ بهر قى سهر وبهرى با يى نوى پهيدا
بووى.. وى گه لك هزرا خو د قى چهندي دا دكر، ومه سه له د سهرى خو
دا دئينا ودبر دا چاره يه كى بۆ بينت، به لى ههر جاره كا دهنگ وباسه كى
نوى ژ لايى شامى قه دهات (مه عنه وياتين) وى پتر دهاتنه خواري،
راسته هندهك جاران وى حهرهس وزيره شان ددانانه سهر وى توخوبين
دكه فته د ناقبه را وه لاتي وى وشامى دا، ونه دهيتلا كهس ژ لايى رومى
قه بيتته د وه لاتي وى دا؛ دا وان دهنگ وباسان بۆ خه لكى نه قه گو هيزن
بين ترسى د دئين وان دا پهيدا دكهن، ژ وان سه ركه فتن وپيشقه چونان
بين موسلمانان ب دهست خو قه دئينا دژى له شكه رى هره قلى.. به لى
وى قيا با يان نه قيا با هندهك جاران دهنگ وباس دگه هشتن.

مه زنى قبتيان جوره بجى كورى ميناي ئه وى ب ناسنا قى موقه وقس
دهاته نياسين، گه لك جاران د گهل خو دكه فته دان وستان دنه كا هو بر ل
دور راستيا وى دينى نوى يى موحه ممه د پى هاتى، وئىكه مين جار د ناف
عه ربهان دا به لاف كرى، وهندهك جاران وى ب ترس قه پسپار ژ خو دكر:
تو بيژى ئه قه ئه و بن بين داوودى مزگينى ب هاتنا وان داى ده مى

ئاشكەرا كرى كو پوژەك دى ئىت جىلەكى نوى ژ خودان باوهران دى
 دەرەكەش گوتنا خودى دى د دەقېن وان دا بت، وھندەك شىرتن دوسەر دى
 د دەستىن وان دا بن، ئەو مللەتان دى ئەدەب دەن وپادشاھىن وان دى
 ئىخسېر كەن، ومەزن وماقوبلىن وان زنجىر كەن وبەنە بەر حوكمى ل سەر
 وان ھاتىە نقىسېن؟

وپوژا دەنگ وباسىن قەكرنا موسلمانان بو باژىپى ئورشەلىمى
 گەھشتىنە وى ئىكسەر بىرا وى ل مزگىنيا ئشعيايى پىغەمبەر ھاتە قە
 دەمى راگەھاندى كو ئەو پوژ دى ئىت يا ئوممەتەكا چاك تىدا ب سەر
 عەردى يەھووڭاى دا دگرت، وھنگى فەرمان دى ئىتەدان كو بىى شەر
 دەرگەھ بىنە قەكرن؛ دا ئەو ئوممەتا چاك يا ئەمانەتى دپارىت بىتە د
 باژىپى دا.. وبىرا وى ل گوتنا زەكەرىيائى ژى ھاتە قە دەمى وى مزگىنى
 داى كو پوژا ئەو ئوممەتا چاك دئىتە د باژىپى دا، مەلكى وان يى
 (عادل) و (مەنصور) و (راكب) ل سەر پىشتا كەرەكى دى ئىت وبازىپى
 وەرگرت، ئەو ب ناقتى ئاشتىن بو مللەتان دى ئاخقت، وملك
 و دەسپەلاتا وى ژ دەريايىن ھەتا دەريايىن دى قەگرت.. تو بىژى (صودفە)
 بت پەرتووكا مە يا پىرۇز ئەف ھەر سى سالوخەتە بو مەلكى وئ ئوممەتا
 چاك دانابن بىن كو ناقتى مەزنى موسلمانان (عومەرى) ژ ھەر سى
 ھەرفىن وان بىن ئىكى پىك دئىن؟ وئەگەر ئەف مەلكە عومەر نەبت، يى
 كو ژ مەدىنى ل سەر پىشتا كەرى سوبار بووى ھەتا ھاتى چوبوۋە د باژىپى
 پىرۇز دا، پا ئەو دى كى بت؟ مسوگەر بەتربىكى ئورشەلىمى يى مەزن
 صەفرنىۋسى ئەف چەندە يا تى ئىنايە دەر، لەو دەمى وى عومەر دىتى -

وهكى بو مه ژى هاتيه فه گوهاستن- وى گوټ: ئەقهيە ئەوي بەحسە وى د
 كيتابا مه دا هاتى كو وهلاتى مه دى كهفته د دهستان دا.. گاڤا
 موقهوقس دگههشته فى جهى ژ هزرين خو، وى ههست ب بين تهنگيهكا
 مهزن دكر، ئەري ئەو چ بكهت ئەگهر هات وعومهرى برپار دا بهري
 لهشكهري خو بهر ب وهلاتى وى فه بدهت؟ وهكى سهفرنيوسى دهركههان
 بو قهكهت وپيشوازي لى بكهت، يان ژى شيرى خو ل بهر راكهت وئەو
 مسوگر دزانت كو شكهستن دى بارا وى بت؟

و ل وى دهمى وى ئەف هزره دكرن، ئيك ژ زهلامين وى بين نيزيك
 ب ژور كهفت وئەو خهبهري نهخوش گههاندى بي ئەف هزر وبيره ههمى ژ
 سهرى هاڤيتينه دەر..

ئەرمانوسا و ههڤالا و لا ماریا

مهزنى قبتيان مهوقهوقسى كچهك ههبوو ژ بهر تينگههشتن وجوانى
 وههستى سڤكيا وى ئەو د چاڤين وى دا ب سه سهرى ههمى كورپن
 وى دكهفت، ههر ژ زاروكينيا وى باي وى پويتهيهكى زنده پى دكر، وحهز
 دكر وى وهسا مهزن بكهت وهكى وى دڤيت، لهو هندهك سهيداين شارهزا
 هلبژارت بوون، وفهرمان لى كرهو ئەو كچا وى ئەرمانوسايى فبرى خواندن
 ونڤيسين وزانينى بكهن، وپشتى كچا وى فاما بووى وتشتهك ژ دنيايى
 زانى، وى ژنكهكا ديندار وشارهزا د دينى مهسحى دا ئينا ودا د گهل
 ئەرمانوسايى دا ئەو بو وى بته كهنيسهيهكا زيندى، ونمونهيى

چاڤليکرنی د دینداری و تهقوایی دا، وئەف ژنکا هە یا مەزنی مصری
هلبژارتی دا بته هەقالەکا نیژیک بۆ کچا وی دگۆنتی: (ماریا)..

وهر چەندە ماریا د رەه و ریشالین خۆ دا بۆ یۆنانی دزقیری،
بەلی ئەو ب ئاڤا نیلی مصری هاتبوو ب خودانکر، لەو وی فەلسەفە
و حکمەتا یۆنانی د گەل جوانی و هەستی سڤکیا مصری ل نک خۆ کۆم
کریوو، دەمی ئەو ل بەر قۆدیکی رادووستیا و خاتوینا خۆ یا نازک
دخەملاند، دا بیژی ئەو ژ هۆنەری جوانکاری پێشتر چو نزان، و دەمی
وی شعر و حکمەت دکرە د گوهین هەقالا خۆ دا، و مەسەلین هزرکرنی د
گەل وی تیککەدەدان، دا بیژی ئەو ل سەر دەستی ئەفلاتوونی یان ئەرستوی
یا هاتیە پەروردهکر.

و پستی شان هەيامان دەنگ و باس ل دۆر دەرکەفتنا دینەکی نوی ل
پۆژەلاتی، ل وەلاتی عەرەبان، زیدە بووین، و پۆژ بۆ پۆژی تشتین نوی
وژیک جودا د دەر حەقا وان دا هاتین و بەلاڤ بووین، هەندەک جاران
ئەرمانۆسە و هەقالا وی ماریا ل دۆر مەسەلا وان دکەفتنە دان و ستاندنی..

پۆژەکی ئەرمانۆسای دیت گیلوی هەقالا وی ماریای زیدە یی
نەخۆشە، و نیشانین عیجزی ل سەر ددیارن، وی قیا گوهورینەکی بیخته
قی جەووی تیکچووی لەو گۆتی:

- ئەڤە فەیلەسوفای مە خیرە، چ لی قەومیە؟

- دیارە تە های ژ دنیا یی نینە، وتو نزان چ چیبوویە؟

هؤسا ماریایی بهرسفا وی دا، ووهکی مرؤشهکی خو خسیم دکهت،
ههفالا وی ئه رمانوسایی گوتی:

- بۆچی؟ خیره.. ما چ چیبوییه؟

ماریایی ب بینتهنگی فه گوتی:

- تو نزانى چ چیبوییه! باژپری پیرۆز.. جهی مهسیحی خۆل سهه
گۆری مرؤشی کری، ئهفرۆ بکهفته د دهستین مللهتی برسی وپیخواس دا،
یین کو ژ بنی صهرائی هاتین، وهکی کولی خه ما وی یا سهههکی تیبرکنا
زکی یه وچو ددی نه! وئهل هندئ ژى راناوهستن، بهلکی سویاهی قهستا
مه ژى بکهن، وئهل وتو وهزارین وهکی مه ژى بینه ئیخسیرین بهر دهستی
وان، وهکی دۆشهکهکا رانیخستی د مالین وان دا.. وهیشتا ته نهقییت نهز
بی گبول ژى بیم!!

ئهرمانوسایی ب گرئین فه گوتی:

- تو یا خهلهتی د قان هزرین خۆ دا، وئهل گوتننن خۆ ته ژ وان
گوتگوتکان یین وهگرتین ئهوین رۆمی د ناف مه دا بهلاف دکهن؛ دا
دیمهنی وان د چاقین مه دا کریت بکهن..

- گوتگوتک؟

- بهلی.. واقعی قان مرؤشین تو ب فی پهنگی بهحس ژى دکهی -
وهکی مه گوهد لی دبت- یی وهسا نینه، بهلکی دبت دینداریا ته،
وتسههصصویا ته یا زیده بو وان بیر وباوهرین تول سهه هاتیه ب
خودانکرن د پشت فی دیتنا ته یا توند را بت.. ههفالا من یا خوشتقی، ژ

بیر نه که ده می هیشتا پیغهمبه ری فان موسلمانان یی ساخ وی کاغزهک
 بو بابی من هنارتبوو تییدا داخواز ژئی کربوو ئەو باوهریی ب وی ودینی وی
 بینت، بابی من گوټ: هنگی من جاریهک د گهل هندهک خزمهتکاران بو
 وی ب دیاری هنارتن، وپشتی هنگی من ژئی زانی کو پیغهمبه ری وان د
 سهرده ری وئخلاقیی خو دا گهلهک ژ وی عهوری پاقرتره ئەوی ل عهسمانی
 دچت وخیری ب سهر عهردی دا دبارینت.. بابی من ژ وی زهلامی زانی
 ئەوی پیغهمبه ری وان کاغزا خو د گهل هنارتی کو ئەف مرؤشه دی ئەو
 عهقلی نوی بن یی عالهم هشین خو پی دئینته سه ری خو وحهقی
 ونهحهقی پی ژئیک جودا دکهت.

ماریایی گوټ:

- یه عنی ب هزرا ته وبابی ته ئەگه ر فان موسلمانان ب سهر وهلاتی
 مه دا گرت، چو زیانا وان ناگههته مه؟

- نه.. پشت راست به، چونکی ئەف موسلمانه وهکی رۆمیین دفن
 بلند نین، خه ما وان یا مهزن کۆمکرنا دنیایی بت، ولی چه رینا وهکی
 چه یوانه تان بت، ئەف موسلمانه -وهکی ژئی دئیتته زانین- ب خو بی
 منه تکرن شه ل بهرانبهر خوشیین دنیایی رادوهستن؛ چونکی باوهری
 ئینانا وان ب حهلالی وحهرامی ئیکا هند ژ وان چی دکهت ئەو جوداهیی
 بیخه ناقبهرا تشتی دورست وی نه دورست دا، ژ بهر قی چه ندی رهحما
 دلین وان بهری هیزا دهستین وان رادکهت.

ماریی گوټی:

- ئەگەر دەسا بت وەكى تو دېيىشى، ئەز ب خودى كەمە ئەو دى
تشتەكى عەجىب بت، سوقرات وئەفلاتون وئەرسىتو مرن ونەشيان ب
هەمى فەلسەفە وزانينا خو ھندەك مرۇقان يېن ب قى رەنگى پەيدا
بكەن، نەشيان كۆمەكا مرۇقان دەسا پەرورەدە بكەن كو مرۇقينييا تمام ل
نك وان ھەبت، قىججا مرۇقەكى نەخواندەقا وەكى پىغەمبەرى ئان
موسلمانين تو بەحس ئى دكەى، بىت وبشيت مللەتەكى پەيدا بكەت ب
قى رەنگى د دنيايى بگەھن.. ئەقە تشتەكى عەدەتى نينە!!

- تو راست دېيىشى، من زى ئەف تشتە تى ئىنادەر، و دەمى من پسيارا
قى چەندى ژ بابى خو كرى، وى گۆتە من: كچا من، ستېرناس
وزانايين فەلەكى ب ھەمى علمى خو قە نە ئەون عەسمانى تارى ب
ستېران گەش دكەن يان سپياتيا سپىدەيان پشتى رەشاتيا شەقان دئىنن،
جوداھيا مەزن د ناھبەرا پىغەمبەر وفەيلەسووفان دا ئەقەيە، فەيلەسووف
ھەمى عەمىرئ خو نەشپن ژبلى كاغەز وكتىبىن خو كەسەكى ل سەر ھزرتن
خو پەرورەدە بكەن، بەلى پىغەمبەر دىپن ب گۆتتىن خو ئوممەتەكا دەسا
پەيدا بكەن نمونەيەكى زىندى بت بو وان بىر وباوهران يېن ئەو بەلاق
دكەن، بەرى خو بدە مەسىحى وكارى وى وزەمانى وى، دى بىنى وى
ھەردەم كار بوو ھندى دكر ئەو ئوممەتەكا ب قى رەنگى پەيدا بكەت،
بەلى پا ئەو شيا وى ئوممەتى ب تنى د شەخصى خو وھەوارپىن خو دا
پەيدا بكەت، وپاشى ئەو چوو.. وھەر چاوا بت وى كار دەست پى كر،
بەلى پىغەمبەرى ئان عەرەبان شيا رامانين قى ئوممەتى د وان كەسان دا
پەيدا بكەت يېن ب دويف وى كەفتين، دېيىن: قى پىغەمبەرى ئى وەكى

مه‌سیحی ملله‌تی وی دژی وی راوه‌ستیان وئه‌و دره‌وین دهر‌تخست و ژ
 ناف خو کره دهر، و مه‌سیح ل ویری راوه‌ستیا، به‌لی ئەف پیغه‌مبه‌ره
 رانه‌وه‌ستیا، مه‌یدانا کاری خو‌قه‌گواسته جه‌کی دی وه‌نگی راوه‌ستیا
 هتا ل جه‌ی مشه‌ختی‌بوونا خو ئەوکار ب دویماهی ئینای یی ل باژیری خو
 ده‌ست پی کری.. وجودا هیا دی د نا‌ئبه‌را وی و مه‌سیحی دا ئەو بوو
 مه‌سیح ب عیباده‌تی دلی ب تنی هاتبوو، به‌لی ئەف پیغه‌مبه‌ره - وه‌کی
 بابی من گوتی- ب سی عیباده‌تان هاتبوو: ئیک بو ئەندامین له‌شی ،
 وئیک بو دلی، ویی دی بو نه‌فسی، و ب فی عیباده‌تی سیی ئەو دی
 دنیا یی هه‌میی فه‌گرن، چونکی عیباده‌تی نه‌فسی مه‌عنا وی ئەوه مرؤف
 نه‌فسا خو پاقر بکه‌ت وئه‌گهر پیته‌فی بوو وی گۆری مرؤفینیی بکه‌ت، وئه‌و
 ئومه‌تا ل وی باوه‌ری بت کو مرنا د ریکا باوه‌ریی دا مه‌زنت‌ترین
 سه‌رکه‌فتنه چو جاران ناشکیت.

گا‌فا ماریایی ئەف گۆت‌نن وی د دهر هه‌قا موسلمانان و پیغه‌مبه‌ری
 وان دا ژئ به‌یستین، ب گۆت‌نه‌کا تژی رامان فه گۆته خاتوینا خو:
 - ئەزا دینم هه‌ر وه‌کی تو و بایی خو یین کاری خو دکهن دا بچنه سه‌ر
 دینی عه‌ره‌بان!

ئه‌رمانۆسای ب گۆت‌نا وی کره کهنی، وگۆت:

- سوچی‌ن ته بوون.. ته ئەز ب ئاخفتنی فه‌ کرم!

ل باژیرا (بولیسر)

گاڤا دهنګ وباسین پيشقه چوونا لهشکه ری موسلمانان ل وهلاتی شامی وپاشقه چوونا هیزین رومیان دگهشتنه مهزنی قبتیان ل ئەسکه نده ری، ئەو حیبه تی رادوهستی، ودهمی وی مهزن وماقوبلین دهوله تا خو کۆم دکرن دا بیر وبۆچوونین وان د مهسه لا موسلمانان دا وەرگرت، ئەو پتر حیبه تی دبوو، کوری وی ئەرتالیس ئەوی دئ جهی وی گرت وهندهک سهله شهکه رین دهوله تی یین خوین گهرم بیی هزرکرن دگۆتن: ئەی موقهوقسی مهزن، ل وهلاتی ههمیی بکه دهنګ بلا لهشکه رهکی زیده بیته کۆمکرن و بهرهه فکرن بۆ بهرسنگرتنا عه ره بان، وئه گهر تو دئ ب مه که ی ئەم دئ د ههوارا رومیان چین و ژ پشتی فه دئ هیرشی کهینه سهه موسلمانان، بهری ئەو شامی ژ رومیان قالا کهن وپشتی وان قهستا مه بکهن.. بهلی هنده کین وهکی ماسۆسی وعه قلدارین وهکی وی دگۆتن: عه قلداری وسهرخۆبی د شان کاودانان دا بۆ خودانی گه لهک یا فه ره، وسهرکه فتن چو جارن ب هژمارا زیده نه بوویه، ئەگهر نه.. قه بیسه ری رۆمی ل بهرانه ره موسلمانان نه دشکه ست، ل دهسپیکتی ئەو چار هزار شهپرکه ب تنی بوون، ورۆم پتر ژ سهه هزاران بوون، وئه نجام ئەو بوو یی هه وه دیتی..

ودهمی موقهوقسی گۆتیه وان:

- گهلی زهلامان، یا ژ من فه ئەفا ئەم ژ شان مروشان دبینین نیشانا هندیه کو ئەو د گازی خو دا دراستگۆنه، ورۆژا پیغه مبه ری وان کاغه زهک

بۆ من هنارتی ژ کاغەز وگۆتتین وی بۆ من ئاشکەرا بوو کو ئەو نه مروفهکی درهوبنه، وئەوا ئەو پێ هاتی تمامکرنا وپیه یا بەری وی مەسیح پێ هاتی..

وگاڤا وی ئەڤ ئاخفتنه گۆتین، دەنگی پرم پرم وڤۆ نەرازیکرنا خەلکی جڤاتا وی بلند بوو، و ترسا موقەوقسی ئەو بوو ئەو ب سەری بیت یا ب سەری هرهقلی هاتی دەمی وی پەتریکتین دەولەتا ڤۆ شیرەت کرین کو ئەو باوەری ب دینی موحەممەدی وپتەمبەرییا وی بینن، ئینا ئەو هەمی پێ وەرھاتین وڤیای وی بکوژن ئەگەر زوی وی نەگۆتبا وان: من دڤیا هەوہ بجه‌پینم دا بزائم کانی ڤەتا چ هەددی هوبن دموکمن ل سەر دینی ڤۆ.. لەو هەر زوی وی ژی ڤۆ بێ دەنگ کر، وپیی ئەنجام کۆمبوننا وان ڤەرڤی.

وڤستی باژیری پیرۆزی قودسی کەفتیه دەستی موسلمانان و دەسپه‌لاتا ڤەیسەری ل وەلاتی شامی پۆژ بۆ پۆژی د ناڤیک دا دڤوو، وی کاغەزەک بۆ موقەوقسی هنارت تپدا داخواز ژێ کر ئەو کچا ڤۆ ئەرمانۆسای ب پەنگەکی ژ هەژی بەنپرتە وەلاتی شامی؛ دا کورێ وی ڤەسطەنطین بچتە بەراهیی ووی وەرگرت و د گەل ڤۆ بینتە باژیری ڤەیساری و ل ویری داوەتا ڤۆ ب لەز بکەن، ژ بەر کاودانین نوی پەیدا بووین.

ژ بەر ڤۆ چەندی موقەوقسی بریار دا کچا وی ب پەنگەکی ژ هەژی کچا مەزنی مصری ئەوا دی بته بویکا مەزنی رۆمی بیتە خەملاندن، و هژمارەکا مەزن ژ حەرس و لەشکەری و خەلات و دیاریان بینە بەرھەشکرن، دا د گەل بویکا ڤەیسەری بینە هنارتن، و دەمەکی درپژ پیتڤە نەچوو،

ئەرمانۆسايى و د گەل دا ھەڤالا وئى يا نىزىك مارياد كاروانەكى شاهانى
دا دا پرى و بەر ب پۆژھەلاتى ڤە چوون؛ دا قەستا وەلاتى شامى بگەن..

پشتى ئەو نىزىكى باژىپرى (بولبىسى) بووين، ل ژۆريا پۆژھەلاتا
مصرى، پريار ئەو بوو دەمەكى كورت ئەو ل باژىپرى بولبىس بمين پاشى
بەردەوامىي بەدەنە وەغەرا خۆ. و بەرى ئەو كارى چوونى بگەن، دەنگ
وباسەكى نەخۆش گەھشتە وان، دىيژن: لەشكەرى موسلمانان ب سەركيشيا
ئىكى دىيژنى: عەمرى كورپى عاصى بەر ب مصرى ڤە يى دئىت.. ڤى
خەبەرى كارتىكرنەكا مەزن ل سەر ئەرمانۆسايى ھەبوو، نە ب تنى ژ بەر
وئ ترسا د دلى دا پەيدا بووى، بەلكى ژ بەر وئ مەسافا دویر ژى يا ب
ھاتنا وان كەفتىە د ناڤبەرا وئ و ب جەھاتنا ھيشيا وئ ژى دا، كو
گەھشتنا بۆ نك قەسطەنطىنيە.

و بەرى ئەو بگەھن ھزرا خۆ د وى كارى دا بگەن يى كو پىتڤىە ئەو
بگەن، رویدان ب لەز د دويف ئىك دا ھاتن، وان ھند دىت عەمر ب
لەشكەرى خۆ ڤە وەكى برويسى ھاتن، و ھەر زوى دۆر ل وى باژىپرى گرت
يى ئەو لى.. باژىپرى بولبىسى.

دەمى خەبەرى ھاتنا عەمرى ب لەشكەرى وى ڤە بۆ دۆرتن باژىپرى،
ودۆرپىچكرنا وان بۆ باژىپرى گەھشتىە ئەرمانۆسايى و بەردەسكا وئ
ماریايى، نىزىك بوو ژ ترسان دا ماریا صەبرا خۆ وەقلى خۆ ژى ژ
دەست بەدەت؛ چونكى ژ بەر (دیعایەتا) رۆمیان ل نك وئ مسۆگەر
بووبوو كو ئەف موسلمانە يىن كو ژ صەحرائەكا ھشك وزوھا دەرکەفتىن
و ھكى كولینە ژ بەر زكى ب تنى ھېپرىشى دگەن، و ھكى وان ھېشتران يىن

لئى سويار دىن خودانئىن هندەك دلىن رەقن، نە چو ژ عورف وعەدەتئىن
 دىنبايئى دزانن، ونە سۆز وپەيمانان چو بەيايئى خۆل نك وان ھەيە..
 ماريبايئى ئەف ھزرە ژ وان دكر، لەو دەمى گەھشتىيە گوھان كو ئەفە عەمر
 ب چار ھزار لەشكەرەن قە نئىزىكى وان بوو و دۆر لئى گرت، وچو رئى ل بەر
 وان نەما ئەو برەقنى.. ل نك وئى مسۆگەر بوو كو چو نەمايە عەمر دئى
 وئى ئىننە سەرى وان يا گوركەكئى برسى دئىننە سەرى بەرخكەكا ھەژار يا
 بئى ئىغباليا وئى وئى دئىختە لەپان!!

ھىشتا ئەو يا ساخ دەتە بەرچاقان كو وەكى بەرخكا ھەژار ب دەستىن
 موسلمانئىن ھىرەشكەر يا دئىتە سەرزىكرن، پاشى يا دئىتە ھلاويستىن
 وگوران.. لەو ب خەم و كوڤانەكا ئاشكەرە قە ھاتە نك ھەقالا خو
 ئەرمانئوسايئى وئەف زىمارە ل سەر ئەزمانئى وئى دگەرپا:

((بەرخكا ھەژار.. نەمىنم بو ئىغبالا تە،

ئەوى شەنسى ئەفرۆكە ھاتىبە رىكا تە،

چار ھزار سەرىرئىن دلرەق.. كىر وچەقو يىن تىژ كرىن،

چار ھزار ئىشان دئى بىنى بەرى سەرى تە ژئى قەكەن!

كچا كچىن..

چار ھزار گوركئىن دەف برسى يىن تىن وقەستا تە دكەن،

وانان دقئىت تە برەقئىن!

چار ھزار مرنان دئى بىنى بەرى بمرى!

خودپۆۆ.. تو من بكوژە بەرى دەستى قان سەپران بگەھتە من،

بهري كراسي مني پاك قريشي كهن...).

وهوسا وي زيمارا خو قه لوراند، ودهستهك ل يي دي دا، وهكي وي يي ههمي سهرين ريكان لي بهرزه بووين.. هه قالا وي نهرمانوسايي گوتي:

- ديسا دي بيژمه ته: وه نينه وهكي تو هزر دكهي خوشتقيا من!
موسلمان خو ب دويكهفتيپن پيغهمبهرهكي دزانن، وتو ژ من چيتر دزاني
كو پيغهمبهه وهقاليين وان، نهگهر هيرشان بكهن زي، نهو وهكي كوليان
ب سهر كهسي دا ناگرن، وشهريين وان نه شهريين ملكي وبهرفرهكرنا
دهسهلاتداريينه، بهلي تبيعهتي بزاقا ههر شريعهتهكي نوي نهوه د دنيايي
دا پيشقه بچت، و د نهو پيشقهچوونا خو دا دقيت نهخلاقي بكهته د
دهستهكي خو دا، وچهكي د دهستتي دا، وموسلمان وهكي زي دئيتته
قهگوهاستن د شهريين خو دا نهخلاقي خو ب پيش چهكي خو دئيتخن، لهو
چهكي وان ب خو زي دبتنه رهنهگهكي نهخلاقي..

ماریایی ب بینتهنگی قه گوتی:

- دي بينين كاني دويماهيا ته ووان يين تو بهرهقانيي زي دكهي دي

بته چ؟

موقهوقس وهلبزارتنا ب زحمهت

گاغا عمري ب لهشكهري خو قه هيرش دايه وهلاتي مصري، نيكهمين
باژيري كهفتيه بهر سنگي وان و ل بهر ناسي بووي باژيري بولبيسي بوو؛
چونكي ل قي باژيري هژمارهكا نه يا كيم ژ لهشكهري رومي وي مصري

ژی یی بهرهه‌ف بوو، ب تایبه‌تی وان رۆژان؛ چونکی ئەو کاروانی مه‌زنی مصری به‌رهه‌فکری یی هژماره‌کا نه‌ یا کیم ژ له‌شکه‌ری ومالیه‌تی ژی د گهل دا؛ دا بچن کچا وی ئهرمانۆسایئ بو کورئ هره‌قلی فه‌گوهیزنه قه‌یساریئ، گه‌هشت بوو وی باژپری.. له‌و سه‌روه‌ر ل به‌ر مصری ورۆمیان پتر یی نازک وحه‌ساس بوو، وده‌می له‌شکه‌ری عه‌مری گه‌هشتیه‌ دۆرین باژپری، وه‌می ری ل به‌ر خه‌لکی گرتین کو بین یان بچن، وئو د باژپری دا دۆرپیچ کرین، باژپر ل به‌ر وان ئاسی بوو، وخه‌لکی هزرا به‌رگری کر، وپشتی چهند رۆژه‌کان ژ حصار‌دانا باژپری له‌شکه‌ره‌کی دی یی موسلمان ب سه‌رکیشیا زوبه‌ری کورئ عه‌وامی بو پشته‌فانیا عه‌مری وله‌شکه‌ری وی گه‌هشت. وپشتی گه‌هشتنی بریارا گه‌له‌ک ژ وان ئەو بوو هپرسی ب خافله‌تی فه‌ بکه‌نه سه‌ر باژپری به‌ری هاریکاری بو وان بیت، به‌لی مه‌زنی وان عه‌مری کورئ عاصی گۆت:

- له‌زی نه‌که‌ن، حه‌تا ئەم چو هپچه‌تان ل به‌ر خه‌لکی نه‌هیلین.

پاشی وی قاصده‌ک هنارته‌ باژپری؛ دا بیژته‌ وان: مه‌زنی مه‌ دخوازت هوبن مه‌زنی هه‌وه‌ ببینت دا د گهل باخفت.. مصریان ئوسقوفی خو یی مه‌زن ئەبوو مه‌ریهم د گهل هنده‌ک زانایین خو یین دینی هنارتن، وده‌می ئەو گه‌هشتینه‌ خیشه‌تگه‌ها له‌شکه‌ری موسلمانان عه‌مری گۆتی:

- هوبن مه‌زن وزانایین فی وه‌لاتینه، باش گوهداریا من بکه‌ن، خودی پیغه‌مبه‌ری خو موحه‌ممه‌د -سلاف لی بن- ب حه‌قیی بو مه‌ هنارت، وخودی وپیغه‌مبه‌ری وی هه‌ردوووان فه‌رمان ب حه‌قیی ل مه‌ کر، و ژ وی حه‌قیی یا وان فه‌رمان پی ل مه‌ کری ئەوه‌ ئەم چو هپچه‌تان بو که‌سی

نه هیلین، لهو ئەم بهرئ ههوه ددهینه ئیک ژ سئ تشتان، یئ ئیکئ: کو هوبن باوهریئ ب ئیسلامئ بینن، وهنگی هوبن دئ وهکی مه بن وچو فەرق د ناڤهرا مه وههوه دا نابت، ویئ نهئیتت موسلمان بیت جزئی دئ دوت وئەم بهرهقانیئ دئ ژئ کهین، ویئ رازی نهبت د ناڤهرا مه ووی دا شهپه.. وپیغه مبهریئ مه بهری مرنا خو ئەم ئاگه هدار کربوین کو ئەم دئ وهلاتئ ههوه فهکهین، ووی شیرهت ل مه کربوو کو ئەم قهدرئ ههوه بگرین وههوه بیارتیزین؛ چونکی مرۆقانی د ناڤهرا مه وههوه دا ههیه، قیجا ئەگەر هوبن د بهرسقا مه بین قهدرهکی زنده تر ژئ دئ ههوه ههبت.

ئوسقوفئ مصری گوتئ:

- ئەم شاهدهی ددهین کو مرۆقانی د ناڤهرا مه وههوه دا ههیه، وئهو مرۆقانیهکا دویره، ژ بلی پیغه مبهران کهسهک وئ پیک نائینت، ئەو کچا ئیک ژ مال مهزنین مه بوو و ژ خه لکی مه نهف بوو، بووبوو رزقئ باپیرو ههوه ئیبراهیمی.. هوبن ب خیر هاتن، تو ئەمانئ بده مه ههتا ئەم دچینه نک مهزنی خو پاشی دزقینه نک ته.

عه مری گوتئ:

- یین وهکی من حيله لی نائیته کرن، سی رۆژان ئەزدئ خو ل ههوه گرم، ئەگەر ههوه چو بهرسف نه دانه من، شیر د ناڤهرا من وههوه دایه.

ئوسقوفئ گوت:

- دو رۆژین دی ژئ بو مه زنده بکه دا بشیین بگههینه موقه و قسی..

عەمرى داخوازا وان ب جەئ ئىنا.. وئەو د گەل ھەقالىن خۆ ڤەگەپىرمانە
باژپىرى، ھەر زوى وان دا پرى و ب نك موقەوقسى ڤە چوون، پىشتى
ئاگەھداريا خەلكى باژپىرى كرى ب وئ پەيمانائەو وموسلمان
گەھشتىنى..

ئەرمائوسايى گۆتە ھەقالا خۆ ماریايى:

- من نەگۆتە تە: مرؤڤىن ۋەكى ڤان، ئەخلاقى وان بەرى چەكى وان
كارى دكەت، ۋدەمى ئەو دەست ددەنە چەكى چەكى وان ب خۆ ژى
ئەخلاقەكى دىبە د جەئ خۆ دا؟

- ب راستى ئەڤ رەنگى ئەخلاقى ل ڤى زەمانى يى غەربىبە ژ
لەشكەرەكى ھىپىشكەر..

ھۆسا ماریايى بەرسقا وئ دا، ھەر چەندە دلئ وئ يى رحەت نەبوو ژ
وى سەرۋبەرى حەتا نوکە دئبئتە دىتن.

و ل قەسرا خۆ ل ئەسكەندەرىبى موقەوقس ب تنى يى روينىشتى بوو،
ۋەكى مە ل سەرى گۆتى ۋەزرىن خۆ د سەرۋبەرى نوى پەيدا بووى دا دكر،
ۋئەو گازىبا نوى يا پىغەمبەرى موسلمانان پى ھاتى، راستە بەرى پتر ژ
دەھ سالان دەمى ھىشتا موخەممەد يى ساخ ۋى كاغەزەك ھنارت بوو
ۋتپىدا داخواز ژ موقەوقسى كر كو باۋەرىبى ب دىنى ۋى بىنت، ۋەنگى
دلئ ۋى دگۆتى نىشانىن راستگۆبى ل نك ڤى مرؤڤى ددىارن، بەلىن
چونكى گازىبا ۋى ھنگى ھىشتا چو سەنگى خۆ د تەرازىا دىبايى
دا، و د ناف ھندەك ژ ۋەلاتى عەرەبان ب تنى دا ھەبوو ۋى گەلەك پويتە
نەدايى، بەلىن ئەڤرۆكە مەسەلە ھاتە گوھارتن.. ۋتشتى دى يى ھزرا ۋى

موژیل کری - وهکی مه گوئی- ئەو بوو وی هزرا خو د پاشه‌پوژا کچا خو دا دکر ئەوا وی هنارتیه شامی، وشام د ئان پوژان دا یا دکهلت، وریکا وی یا ئەمین وتەنا نینه.. وگاڤا ئیک ژ زەلامین وی یین نیزیك ب ژور كهفتی وخه‌به‌ری نه‌خوشی درۆپ‌چکرنا موسلمان بو باژپیری بولبیسێ گه‌هاندیی، ئەو باژپیری کچا وی ب خو تیدا هاتیه دۆرپ‌چکرنا، وی ههمی خەم وخیال وهرز ژ سه‌ری خو هافیتنه دەر وخەما وی یا ئیکانه بوو ئەو دئ چاوا شیت کچا خو ژ ئی تەنگاشیی ئینته دەر!

و‌پشتی وی زانی کو ئوسقوفی مەزن ئەبوو مەریه‌م یی گه‌هشتی و‌جابه‌کا د گهل دا هەر زوی دەرکه‌فته کۆچکی، و‌پریار دا مەزنین دهل‌ه‌تا خو کۆم بکه‌ت ودان وستاندنی د گهل وان بکه‌ت..

پشتی ئوسقوفی په‌یاما عەمری گه‌هاندیه موقه‌وقسی و‌مەزنین دهل‌ه‌تا وی گۆت:

- خەلک نوکه چا‌ه‌پیری به‌رسفا هه‌ونه، قیجا هوبن چ دبیترن؟

موقه‌وقسی به‌ری خو دایی گۆت‌نا شه‌رخوازان د ناڤ خەلکی دیوانی دا یا بلندتره، وهنگی وی خو د ناڤه‌را نال و‌بزماران دا دیت، بیژته وان: ئەم شه‌ری ناکه‌ین ودی صلحی که‌ین، هنگی مەزنین دهل‌ه‌تی، و‌به‌ری هه‌میان کورپی وی دئ بیتنی: تو مرۆڤه‌کی ترسینۆکی، یان: ژ به‌ر کچا خو ته‌دقیت مه‌هه‌میان ته‌سلیمی عەمری وله‌شکه‌ری وی بکه‌ی!! و‌ئەگه‌ر ئەو شه‌ری هلبژیرت، ئەڤه کچا وی تیچوو، پشتی هنگی له‌شکه‌ره‌کی کیسرای وقه‌بسه‌ری خو ل به‌ر نه‌گرتی، ئەو دئ شیت خو ل به‌ر گرت؟ چ بکه‌ت؟

وهزيرئ موقهوقسى و(ولهيعههدئ) وى ههردووان گوټن: هيشتا چار رۆژ ل بهر مه بين ههين، وبهري دهليقه ژ دهست مه دهركهفت ئهم ب خافلهتى شه ب هيرشهكئ رابين، و ب ئيكجاري وان هيزا وان بنبركهين.. وهژمارهكا كيم ژ خهلكئ جقاتئ د گهل موقهوقسى بوون كو ئهقه ياريكرنا ب ئاگرييه؛ چونكى ب قئ چهندئ ئهو دئ دهركههئ سهركيژيهكا مهزن ل بهر خو قهكهن.. وههر چاوا بت بئ بهختى يا ژ ههژئ زهلامان نينه.. بهلى دهنگئ عهقلى د ناڤ قههبالغا سهركهرمىن جقاتئ دا هاته چككرن.

دهمئ ئوسقوفى ديتى مصريان شهر هليژارت، وى ژئ ژ نهچارى گوټ:
 - هندى ژ مه بيت ئهم دئ بهرئفانيئ ژ ههوه كهين، بهلى پا ههر چاوا بت دڤيت ئهم نهزڤينه نك عهمرئ!!

وكانئ چاوا دانا برپارا شهري ژ لايئ مصريان شه يا سهريئ و ب لهز بوو، وهسا كاركرنا وان ژئ بو شهري يا ب لهز بوو، وههمى هيزا وان ئهو بوو ئهگهه ئهو ب شهف و ب خافلهتى هيرشهكئ بكهنه سهه لهشكهريئ موسلمانان ئهو دئ شين ب ساناهى وان شكينن، وبازڤريئ خوئىئ دۆرپيچكري رزگار كهن..

و ل دهمهكئ لهشكهريئ عهمرئ وزوبهيري د بلندترين پيكا بهرههئى وهشياريا خو دا، وان هند ديت لهشكهريئ مصريان ل بن پهردئ شهقا تارى هيرشهك ب لايئ وان شه ئينا، ههر وهكى وان گوټنا عهمرئ يا دويماهيئ ژ بير كر بوو، دهمئ وى گوټيه ئوسقوفى: بين وهكى من حيله لئ نايتهكرن.. ودهمهكئ دريژ پيئه نهچوو شهكستن كهفته ناڤ ريزين

مصریان وپشتهفانین وان ژ رۆمیان ژى، وبهري سپیډهيا رۆژا د دویف دا ههلیت زوبهیر ولهشکهري خۆ وهکی غهزهبا عهسمانی ب سهر شویرهین باژیری دا هاتنه خواری، وخه لکی هند خۆ دیت یین د ناڤ له پی لهشکهري هپرشکه ر دا، وهنگی چو ب وان نه ما وان ئالاین سپی هلدان ودهرگه ه باژیری ل بهرانبه ر عه مری فه کر، وزوبهیری ب لهشکه ر فه باژیر پری هتا ل بهر ده ری گه هشتینه عه مری ولهشکه ری وی.. وبه ری خه لکی ما سهر لهشکه ری موسلمانان عه مری کانێ دێ چ پریاری ده ت.

سهرکهفتنا عه مری..

ل دویف عورف وعه ده تین شه ری ل وی سهرده می، عه مری.. ئه وی سهرکهفتی چوویه د باژیری دا، پشته خیانه ته کا بهرچاڤ ژ مصریان دیتی، ماف هه بوو هه چیا بقیته د گه ل خه لکی بکه ت، کوشتن.. تالانکر.. ئیخسیرکر.. ئه ف پیکه هه می ل بهر وی دقه کری بوون، و ل دویف وان گوتهین خه لکی باژیری ژ رۆمیان گو ه لئ دبوون، وپشته پیلیدانا مه زنین وان بو وئ گوته نا وان دایه عه مری، هه چ گومانه ک ل نک وان نه بوو کو هه چیا بو وان خراب به ت عه مری دئ وئ هلبیترت.. به لئ تشته وان ژ عه مری ولهشکه ری وی دیتی ئه و عه جیگرته کری، پشته عه مری ده سته خۆ دانایه سه ر باژیری هه می، وی مه زن و ما قویلهین باژیری داخوازکر نه دیوانا خۆ، و ب حازری وشاه ده یا زوبهیری کو پری

عه و وامی وههردو کورپن خو عهبدللاھ و موحه ممه دی، ووه رگیتړی خو
وهردانی کیتابهک بو وان نفیسی، دهسپیکا وی ئهغه بوو:

ب ناقی خودایی مهزن و دلوقان

((ئهغه ئه و عهده یا عهمری کورپ عاصی دایه خه لکی مصری، کو
ئو دی ئه مین بن ل سهر رح و دین و مالی خو، وکس نیزیکی که نیسه
وخاچین وان نابت، و عهردی وان ودهریا یا وان دی مینته د دهستی وان دا،
و کهسهک جهی وان ل وان تنگ ناکهت وژی ناستینت، بهلی یا ل سهر
وان ئه و ئه و جزیی بدهن، نه گهر ئه و ب قی صولحی درازینه..))

و ل دویمهیا وی ژی ئهغه بوو:

وتشتی د قی کیتابی دا هاتی ل سهر بهختی خودی و پیغه مبهری وی،
وبهختی خه لیفی موسلمانان، و بهختی موسلمانان)).

و گاغا خه لکی بازپری ئه ف چهنده ژی دیتی، هه می ب پشت راستی
قه ده رکه فتنه سهر کارین خو هر وه کی تشتهک چی نه بووی!!

و ل لایه کی ژ لایین بازپری دو کو ترکیین سپی ب بی دهنگی قه ملیین
خو دابونه ئیک، و گوهی وان لی بوو کانی ئه میری موسلمانان یی
سهرکهفتی دی چ بریاری دهر حهقا مه صبری وان دا دهت، ماریایی گوته
خاتوبنا خو:

- تو چ دیتی؟ عمر دی چ بریاری دهر حهقا مه دا دهت؟

ئهرانوسایی گوت:

- ئەم ژى پشكەكىن ژ ڤى باژېرى، وئەوا وى گۆتیه خەلكى ھەمیی بۆ
مەیه ژى..

- نەخیر خاتوننا من.. دياره ژ بيرا ته چوو تو کچا موقه و قسى وبوبکا
قەيصەرى یی؟ ومانا ته ب ئیخسیری د ناڤ دەستین عەمرى ولەشکەرئ
وى دا، دئ مفايه کئ مەزن گەهینتە وان، چوننه چوننه ئەو دئ شین ته
کەنە ئامیرەتەک گفاشتئ پی ل بابئ ته کەن.. ویا ژ ھەمیی خرابتر
ئەو ئەو لەشکەرئ پی ل پەیماننا مە د گەل عەمرى دانای و ب
خافله تی ڤه ھېرش کرېه موسلمانان ژ لایئ بابئ ته ڤه ھاتبوو ھنارتن، ما
عەمر ڤئ ھەمیی دئ ژ بېر کەت؟

وبەرى ئەو بەرسقا ھەڤالا خۆ بدەت، وان ھند دیت (شەطا) یئ
راھب، کو ئیک ژ وان کەسان بوو یئین د گەل کاروانئ وان ژ
ئەسکەندەریئ ھاتی ب لەز ب نک وان ڤه ھات، وچو گومان ل نک وان
نەما کو تشتە کئ گرنگ د پشت ھاتنا وى را ھەیه..

بەرى ئەو بېھنا خۆ ھلکیشت، ئەرمانۆسایئ گۆتئ:

- ھا.. خیرە؟

- ئەز بەنى، پشتى عەمرى سوجبەتا مە زانى، وزانى ئەم یئین ل
ڤیرئ، ئەو دخوازت ته یان قاصدە کئ ته ببینت، ویا ژ من ڤه ئەوى
دڤیت ته ب ڤەنگە کئ ژ ھەژى بەنیرتە نک بابئ ته، و ب ڤئ چەندئ
باشترین بەرسڤئ بدەتئ..

نهرمانوسايي بهري خو دا ههڅالا خو ماريايي وخو بئ دهنګ کر، ههر
وهکي دڅيا ب چاقان بيژتني: نهڅه بهرسقا منه ل سهر ګوتنا ته.. ته ديت؟
ويشتي ماريايي ګوه ل څي چهندي بووي، څيا هندهکي ژ فلهسهفا خو
يا يوناني بکهته د ناڅ مهسلي دا، لهو ګوت:

- خاتوبن! ټيکا وهکي ته مال مهزن و ب قهدر وبها، چي نابت وهکي
ټيخسيبرهکي بيته ټينان و برن، وبهري نهو دهست پي بکهن، تو دهست پي
بکه، يهعني: بهري نهو بيژته ته: نه م دئ ته زڅرينينه نک بابي ته، تو
بيژي: نهز دئ زڅرمه نک بابي خو، څيچا هندهک زهلامين خو بده د ګهل
من حهتا نهز دګههه نهسکه ندهريي، و ب څي رهنگي د ټيخسيبري ژي دا
تو دئ يا ب نهمر وفهرمان بي، ونهڅهيه يا ژ هه ي کچين مهلک وشاهان!!
نهرمانوسايي ب ګرڼين څه ګوتي:

- د څي حالهتي دا نهز کهسهکي ژ ته چيتر نابينم بچته نک نه ميروي
موسلمانان عه مري، و ب ناڅي من باخفت، تو وراهبي مه (شهطا) د
ګهل هندهک فيرسان ههړن..

ل ديوانا عه مري

ويشتي ماري ژ ديوانا عه مري وههڅالين وي زڅريه نک خاتوبنا خو
نهرمانوسايا کچا موقهوقسي، ګوتي:

- خاتوبنا منا هیژا! دەمی من نامەیا تە گەھانیدیە عەمری، وی گۆتە
من: ما ئەو چ هزرێ ژ مە دکەت؟ یا ژ وی قە ئەم دئی چ ل وی کەین؟
- ئەی ئەمیر، هزرای وی ژ تە ئەو هزرە یا مروۆف ژ کەسەکی جامیر
دکەت، یی دو تشت وی دهاژۆن: جامیریا وی، ودینی وی..
ئینا وی گۆتە من:

- بیژە خاتوبنا خو: پیغەمبەری مە فرمان ل مە کرپوو هەر جارەکا ئەم
هاتین ومە مصر قەکر، ئەم د گەل قبتیان د قەنج بین؛ چونکی وان
خزماینی د گەل مە هەیه وحەقی وان یی ل سەر مە هەیی.. ویبژی: بلا ئەو
باش بزانت ئەم نەهاتینە قیری هیرشەکی بکەین دا عەردەکی نوی قەکەین،
ئەم یین هاتین دا هندەک دلین نوی بو حەقی قەکەین..
گاڤا ئەرمانوسایێ ئەف گۆتنە ژێ بهیستی، گۆتی:
- سالۆخەتین وی بو من بیژە..

وی گۆت:

- دەمی ئەو د گەل کۆمەکا هەڤالین خو ب نک مە قە هاتین، وی
ئیشارەت دا تەرجومانێ خو (وەردانی) کۆ گۆتتا وی بو مە قەگپرت، ژ بەر
قی چەندی من زانی ئەو دئی مەزنی وان عەمر بت.. ئەو ل سەر هەسپەکی
کومیت بوو، هەسپەکی د ناڤهرا سۆری وڤەشی دا بوو، ب موکمی قە
پیین خو ل عەردی ددان دا بیژی ئەو هەسپەکە نوکە دئی ب ئەزمان کەفت،
ناڤچاقین وی..

ل قیری ئەرمانوسایێ گۆتتا وی بری وگۆتی:

- من گوتبوو ته سالوخته تين وى بو من بيژه، نه يين هه سپي وى!

ماريايي گوتى:

- به لي .. چه كى وى ..

- و چه كى وى ژى مه شوله ژى نينه .. نهو يى چاوا بوو نهو ..

ماريايي گوتى:

- وى به ژنه كا كورت هه بوو، نيشانا هيز و موكميى بوو، وهيممه ته كا

زيده هه بوو نيشانا عه قله كى زيده، و دو چاقين رهش هه بوون ..

- و نهو نيشانا چنه ..

نه رمانوسايى ب گرژنين فه گوتى .. ماريايي به رده و امى دا گوتنا خو:

- .. ديمى وى روناھى ژى دچوو، وهيز ژ ناچاقين وى فه دپه شى، دا

بيژى هيز هه مى يا ل نك وى كوم بووى، يى وى ببينت ئيكسه ر دئ هزر

كهت كو (دههء) وشاره زايى هه مى ملكى ويه، هه ر جاره كا نه ز د ديمى

وى دفوكريم من وه هزر ذكر كو مروف نه شيت د ديمى وى بگه هت هه تا

جاره كا دى تى نه فوكرت ..

هنگى نه رمانوسايى ب گرژينه كا تير مه عنا فه گوتى:

- خوشى هه مى دوه سانه هه تا نه ئينه دوباره كرن ب دورستى نائيه

مه عنا كرن!

شه رمل سه ر ديمى ماريايي ئاشكه را بوو، سه رى خو نرم كر و گوت:

- ب خودى نهو يى وه سا بوو وه كى من گوتيه ته، و ژ بهر هه بيه تا وى

يا زيده من د خو را نه ديت تير به رى خو بده مى .. وه هر چاوا بت عه مرى

گوتە من: بربارا مە ئەو ھوین ب جوانترین وقەدرترین رەنگی بۆ موقەوقسی بېنە ھنارت، وئەقە پشکەکە ژ وئ قەنجیبی یا پېغەمبەری مە فەرمان پی ل مە کری ئەم د گەل ھەو بەکەین، وچی داخووا ھەو ھەبت دئ بۆ ھەو ب جە ئینین.. و بەری ئەز داخووا خۆ بگەھینمی ئەو ل دۆر خۆ زفیری وگوتە زەلامەکی: قەیس! تو کۆمەکا موحاھدان دئ د گەل خۆ بەی وھوین دئ زبیرەقانیی ل کچا مەلکی وھەقالین وئ کەن حەتا ھوین وان دگەھیننە مەلکی ل جەئ وی.. وھنگی وی چو دەلیقە بۆ من نەھیتلا ئەز داخووا خۆ ژئ بکەم..

کۆترکا ەمر

پشتی موسلمانان ب سەرکیشیا ەمری ئەو سەرکەفتنا مەزن ب دەست خۆ قە ئینای ئەوا ل بەر دەرازینکا مصری، ل باژپری بولیبسی گەھشتیی.. ھیزین رۆمی و د گەل دا ئەو ھیزا قبتی ژئ ئەوا موقەوقسی ژ ئەسکەندەریی ھنارتی شکەستن و ب رەنگەکی کریت خۆ ژ باژپری بولیبسی و دەور ورەخان قەکیشا، و ب لەز بەر ب پایتەختا موقەوقسی قە چوون.. و دەمی ئوسقفی مصری یئ مەزن ئەبوو مەریەمی ئەف شکەستە دیتی یا گەھشتیە ھەقالین وی، وزانی کو ھژمارەکا نە یا کیم ژ وان ب ئیخسیری کەفتنە دەستی موسلمانان، ژ نۆی ئەوی خۆ ئاشکەرا کر، وھات قەستا دیوانا ەمری کر، و خۆ ب کراسی بی گونەھیی نیشا وی دا، و داخواز ژئ کر ئەو ئیخسیران بەردەت، و د گەل وی بەنپیرت.. بەلی

عەمەری پڕ ئەدايی ئەو بچتە دیوانا وی وگۆتە زەلامین خۆ: دەربێخن،
پشتی وی ئەو کری یا کری، من ئەقیت وی ببینم!!

وگافا مەسەلا وان گەهشتیه ئیمامی عومەر ل مەدینە، وی فەرمان ل
عەمەری کر کو هەر کەسەکی د وان پینج رۆژان دا هاتیه گرتن یێن وی کرینه
موهلهت، دقیت بێته بهردان، ئەوین پشتی هنگی هاتینه گرتن، بلا
هلبزارتنی بدهنی: یی بقییت موسلمان بت بلا بمینته د گەل موسلمانان،
وی بقییت بمینته ل سەر دینی خۆ بلا بزقوته نک مرۆقین خۆ ب شەرتهکی
ئەو ل سەر دانا جزیی رازی ببت.

وپشتی عەمر و خەلکی مصری ل سەر قی صولحی پیک هاتین،
عەمەری هەفالیین خۆ کۆمکرن، ودان وستاندن د گەل کر کانی ئەو چ بکەن؟
- هندی بازپیری موقه و قسی نه کهفته دهستی مه، دوزمن دی لی کۆم
بن، ئەم ژ هێرشین وان رحەت نابین..

هۆسا ئیک ژ سەرلهشکەرین عەمەری گۆت.. وئیکی دی گۆت:

- ئەو هیزین رۆمی یێن کو مه شکاندين نوکه هەمی ل ویری
کۆمبووینه، ئەو ل ویری بی دەنگ نامینن، ویا دورست ئەوه بهری ئەو
هێرشی بیننه سەر مه ئەم بچین ووان ل ویری موخاصره بکەین..

وپشتی دان وستاندهنه کا درێژ عەمەری گۆت:

- ما دەم هۆیه، سوپاهی ب ئانههیا خودی بهری مه دی کهفته
ئەسکه ندهریی..

وگاڤا ئەمیری فەرمان دای لەشکەر کاری چوونی بکەت، و خێشە تگەها خۆ پراکەن، وان هەمی خێشەت ل عەردی دان، و دەمی دۆر گەهشتیه خێشەتا عەمری، لەشکەری بەرئ خۆ دایە کۆترکەکا هاتی و هیلینا خۆ ل سەر بانئ خێشەتی یا ئافاکی.. هنگی ئەو پراوەستیان، چ بکەن؟ وان ل بەرە ژێلەل بەر ب باژێرئ ئەسکەندەریئ قە بچن ژینی ل سەر کافلی مرنئ چیکەن، و ئەئ کۆترکەکا تەنا یا هاتی دادایە سەر خێشەتا ئەمیری، و هەردو چەنگین خۆ یین ل دۆر هیکین خۆ ئالان دین ب ئیەتا چیکرنا ژینەکا نوئ.. چ بکەن؟ بەیلن ئەو ژینی دورست بکەت و ئەو بچن مرنئ چی کەن؟ کۆترکا ماک د گەل خەوین وئ یین شرین بەیلنە ل سەر هیکین وئ و ئەمیری خۆ بەیلنە بی خێشەت، یا ن ژئ چ؟

ئیک ژ لەشکەری چو نک عەمری، و گۆتی:

- ئەئ ئەمیر! دەمی مە قیای خێشەتا تە هلوەشینین، هیلینا کۆترکەکی مە ل سەر دیت، ماک تیدا یا کورکە ل سەر هیکین خۆ، تو چ بریار دەئ ئەم چ بکەین؟ هیلینا وئ خراب بکەین، یا خێشەتا تە بەیلن؟

عەمری ئەوئ ل فیرگەها موحەمەدی دەرسین دلۆقانی وەرگرتین، ئەو قەهرەمانئ شیر هلگرتی، دا ئیکەمبەن جار نیشا دیرۆکی بدەت کانئ چاوايه دەمی ل بەر سبەرا هیزئ دلۆقانی دئیتە بەلاڤکرن، گۆتە وان:

- ئەوئ کۆترکی یا خۆ هاڤیتیه سەر بەختی مە، قیجا دڤیت ئەم بەختی خۆ لی خراب نەکەین.. خێشەتی بو وئ بەیلن، و (تەوەکوللا) خۆ بدەنە سەر خودئ، و رابن دا بچین..

ولهشکهری دا ری.. پشتی خیشه تگه ها خو یا مهزن ب په خ باژیری شه
ل پاش خو هیلای مهیدانه کا فرهه و قالا ژ هه می تستان، ژ خیشه تا
عهمری تی نهبت، نهوا خودانج وئ بۆ کۆتره کا کورک هیلای هه تا
هیکین خو بینته دهر، وئهو ب لایئ نهقرازی شه کهفته ریکئی دا بهری پیتلا
رؤناهیئ بدته پایتهختا موقهوقسی..

راستیا فان شهرکهران

و ب ری شه.. ده می کاروانئ کچا موقهوقسی بهر ب نهسکه ندهریئ
شه دچوو، بوو ده می نقیژا نیقرۆ، (قهیسی) وهه قالین وی دهستوری ژ
وان خواست بیست خه بهره کان نهو خو گیرۆ بکهن، هه تا نقیژا خو بکهن،
نه رمانوسا وهه قالا وئ ماریا ژ وان وئقه تر پروینستن ومان بهری خو دانه
قی کۆما لهشکه ری موسلمانان کانئ چاوا دئ نقیژا خو کهن.. وگاڤا وان
خۆ ب ریز کری و بهر قیبله راوه ستاین وهه میان پیکشه و ب ئیک دهنگی
گازی کری: (الله اکبر)، ماریایی بیی د ئاخفتنا وان بگه هت، ههست کر
ههر وهکی دلئ وئ ژ بهر گازیان وان ژ جهئ خو چوو، لهو وئ گۆته
شهطایی راهب:

- نه شه چ گۆتن بوو وان گۆتی؟

- نه شه گۆتنه که نهو نقیژا خو پی دهست پی دکهن، بهلئ نهو گۆتنه که
دئ بیژی نهو زه مانئ پی دئاخیتئن، ودبیژنئ: خو بده لایه کی، نوکه نه م
بیئ د ده مکی دا نه ژ ده می تهیه، وان ب قئ گۆتنئ دقیت دبیرنه ههر

تشته کي د دنيايي دا هه: خو ژ بهر چاڅين مه بدهنه پاش، چونکي هوبن وههر تشته کي هه ژ بلي خودي ل نک مه چو نينه، ژ بهر کو (يي مهزتر بهس خودييه)، ودهمي وان دڅيت نهو پشت بدهنه دهمي، و دنيايي ژ دلين خو بشون، و ل ديوانا خودي ناماده ببن، نهو څي گوتني دبترن.. بهري خو بدی چ ل وان هات، دي بتري نهڅي گوتني سحردهکا ل وان کري، نهو ل تشته کي نازڅرن، خوشي وتنه ناهيهکا وهسا نوکه يا ب سهر دلين وان دا هاتي ب پيشهري عهردی نائيته پيشان.. خوشووعا وان نوکه مهزتره ژ خوشووعا مهزترين فهيله سووڅي دهمي دکهفته هزارن..

ماریايي گوت:

- چند تشته کي جوانه! فهيله سووفان ب کتیب څه خو گه لهک وهستاند دا بهس بشين نيکا هند ژ خه لکي دنيايي چي بکن کو نهو بشين دهليفهيه کي ل ژير ره ما خودي تهنا بترين، ونه شيان وي چهندي بکن.. پاشي که نيسه هات وڅيا څي چهندي بکته، بهلي نهو ژي نه شيا؛ چونکي وي بهري نڅيژکه ران ژ وي تهنا هيا د جواني وپيروزيا مهعنايا دینی دا هه وي وهرگيړا هندک نهخش ونيگارين د وينه وپه يکه وړهنگان دا هين، و نهو وه تي گه هاندن کو نهڅهيه نهو جهووي تهناهيي ددهته رحی.. نهري کي دشيت که نيسهيه کي د گه ل خو ل پشستا دهواري بکته؟

نهروانوسايي گوت:

- بهلکي که نيسه باغچهيه کي تزي گول و جواني بت، بهلي ههر چاوا بت نهو ل جهي خو باغچهيه، و ل جهي وي ب تني مروڅ دشيت رامانين وي ژي وهرگرت.. و نهڅه هندي دگه هينت کو که نيسه ههما ههر

چار دیوارین خۆبه، بهلی ئەف مرۆڤه چى جهى بچنى كه نيسا وان يا د گهل وان..

شەطايى راهب ل هەردو هەقالین خۆ زقري وگۆت:

- بهلی ئەف مرۆڤین هه.. هەر جارەکا دلین خۆ بۆ دنیایی قه کرن،
وجوانیا وئ چاقین وان رهقاندن، ئەف نقيژا وان يا هوبن دبینن هەر ئەف
نقيژه نابت، بهلكى ب رابوون وروینشتن وگۆتنيین خۆ قه هەر هوسا
بمینت، بهلی ئەو ب مهعنا ورامانین خۆ قه دئ بته تشتهكى دى..

وده می ئەو گههشتینه قى جهى ژ سوحبه تا خۆ وان بهرى خۆ دایى
قهیس وههقالین خۆ ژ نقيژى خلاس بوون، و بهر ب ههسپین خۆ قه هات
دا سوبار ببن، وگاڤا قهیس گههشتیه نک وان، ماریایی گۆته شەطايین
راهب:

- کانی پساری ژئ بکه وبيژئ: ئارمانجا ههوه ژ قى شهري چيه؟

وده می قهیس د گۆتنا وئ گههشتى، گرنژى وگۆتى:

- د باوه ریا مه دا مرۆڤى خۆ ب موسلمان بنیاست، و باوه ریبى ب
ئیسلامى بینت، کارى وى د دنیایی دا دئ ب جهئینانا په یقا خودى بت،
و ئەو كهسئ ئارمانجه كا ب قى رهنگى ل بهرا خۆ بدانت، بهرى وى ل
هندئ نابت ئەو پشك وبارین خۆ ل قى دنیایی وەرگرت، وشهر ب دیتنا
مه ئەو هزرا چاکه ره يا کارى خۆ ل عهردى دکهت.

ماریایی گۆته شەطايى راهب:

- بیژن: ئەو چاوا هزر دکەن؟ ئەرئ ئیکێ وەکی عەمری ب قی هژمارا کیم قە یا لەشکەرەن دئ شیت خۆ ل بەر لەشکەرئ پۆمئ گرت یئ ژ بەر گەلەکیا وان کەس نەشیت بەژمیرت؟ وئەگەر عەمر نەما ئەو دئ شین مەزنەکی دئ یئ وەکی وی داننە جەئ وی؟

وبەری شەطا گۆتئا وئ بۆ قەیسئ قەگۆهیزت، قەیسئ هەسپئ خۆ هازۆت و ژ وان دویر کەفت، هەر وەکی دقیا بیژن: نوکە نە دەمئ هندییە!!

ل پایتەختا موقەوقسئ

دەمئ سەرلەشکەرئ پۆمئ تیۆدری دیتی هیزن وی ل بەرانبەر زەحفئا موسلمانان یئین دسکین وپاشاشکی دزقین، وحتا ئەو بشیت وان ژ قرکرنئ رزگار بکەت، وی پریارا خۆ قەکیشانئ دا، وەنگی پراوەستیا حەتا خۆ د ناڤ شوپرەهە وسیاجین باژیرئ ئەسکەندەرئ دا ئاسئ کری، و ل وی دەمئ وی نامەیهک بۆ مەزنئ خۆ هەرەقلی ەنارت وداخواز ژئ کر ئەو بیژنئ کانئ ئەو چ بکەت، و بەرسقا هەرەقلی بۆ وی ئەو بوو کو بەرگریئ بکەت..

ئەڤ چەندە ب دلئ موقەوقسئ نەبوو؛ چونکی وی دزانئ بەرگریئ چو پیڤه نائیت، پشتی ەنگی زقرا ندنا عەمری بۆ کچا وی ب وی رەنگئ ژ ەزئ مەزنییا وی، هیقییا وی ب قان مروقیین نوی ەاتین مەزن کر، دەمئ وی هزرا خۆ د ئەخلاق ورەوشتئ عەمری وەهفالتین وی دا دکر،

وئەو هەقەبەری ئەخلاق و پەروەشتی رۆمیان دکر، وی جوداھیا مەزن ددیت..
 وھبشتا ژ بېرا وی نەچوو یە دەمی ھەرەقلی قەشتی خۆ کیروس ھنارتیە
 وەلاتی وی وفەرمان لی کری ئەو قبتییین مصری ب کوتەکی قەگوھیتزە
 سەر مەزھەبی رۆمیان ئەوی دگۆتئی: (ئکننازیز)، وھنگی برایی
 موقەوقسی، بنیامین، ئوسقوفی کەنيسەیا ئەسکەندەریی ل بەر نەھات
 مەزھەبی خۆ بگوھۆرت و ژ ترسین کیروسی دا رەقی و خۆ قەشارت،
 وھەتا نوکە ژی ئەو ب دورستی چو ژنی نزانیت، کانئ ئەف
 ھەلوئیستی وان یی تژی کەرب و کین ژ ھەلوئیستی عەمری د گەل کچا وی
 وەرگرتی؟

پتر ژ جارەکی موقەوقسی خواست دان وستاندنئ ئیکسەر د گەل
 مەزنین موسلمانان و ب تاییەتی عەمری بکەت، بەلی ھەلوئیستی
 ھشکی وان کەسین ل دۆر ورەخین وی ژ زەلامان ریتیا قئی چەندئ ل وی
 دگرت:

- تیۆدري ھیتزا! بەرگريا مە ب قی رەنگی بۆ لەشکەری موسلمانان
 مەعنا وی ئەو ئەم یی حوکمی ب کوشتنئ ل سەر خۆ ددەین..
 قەیسەری تە یی مەزن ب ھەمی ھیتزا خۆ قە، و بەری وی کيسرا یی
 فورسی، نەشیان خۆ ل بەر ھیتزا موسلمانان بگرن، ھەو دقیت ئەم خۆ ل
 بەر بگرن؟

تیۆدري رۆمی ب نەرازیبون قە گۆتە موقەوقسی:

- نابت بو مهلكى شان گوتنان بيژت.. نه هيرهقلج مهزن ونه سهلهشكهري وى ل مصرى تيوذور نهون يين ل بهرانهر هندهك پويىس وخواسين بيابانج دئينه شكاندن، ئەميين زهلامين شهران..

- ئەفرۆكه پرژا گوتنان نينه پرژا كرياناه، تهرنوت.. نقيوس.. سهلتيس.. كريون، ههمى نه نهو جه بوون يين فيرس وعهگيدين ته لى، چاوا ههوه نهو ههمى بهردان ونوكه ئەفه نيزيكي چار ههيقانه ههوه وهكى ژنكان خو ل پشت شوپرهين ئەسكهندهري قهشارتبه..

- تو باش دزاني نهگهر مهسهله رووى ب روويبوونا شهري با چو هيز نهبوون بشين مه بشكينن، بهلى مهسهله نهو خيانت بوو يا كهفتيه ناف مللهتى ته يى قبتى دا، نهوين پهيمانين ناشتبي د گهل عهرهبان گردياين، ودهستين خو كرينه د ناف دهستين وان دا وپشتا مه بهرداي.

موقهوقسى دزاني كو ئەف گوتنا سهروكى هيزين رووى ل مصرى ديبيژت گوتنهكا دورست بوو، وتشتى وى ژى وتيوذورى ژى باش دزاني ههر چهنده نه دگوت نهو بوو كو نهو سياسهتا زوردار وسهردهريا كريت ودژوار يا روميان د گهل قبتيان ب كاردئينا ژ بهر جودابوونا مهزههبي وان، نهو بوو قبتى نهچار كرين پشتا وان بهردهن وتاگيربا عهرهبان بكهن نهوين دينى وان يى جودا، وان دگوت: ههر چو نهبت بهلكى نهو مايى د مهزههبي مه نهكهن.

وههفرىكيا وان ههردوان گهلهك قهنهكيشا؛ چونكى ههوار گههشت لهشكهري موسلمانان ل هندهك لايين باژيري ب سهر شوپرهان دا گرت، وهاتنه د باژيري دا، وبهگرى هيدى هيدى يا پاشدا دزقرت.. وعهمرى

ئەوئ سەرلەشكەرى خۆ عوبادەيى كورئ صامتى ب فى كارى تەكليف كرى
 ھەر زوى دويماهى بۆ وئ ھەئركيى دانا يا د ناھبەرا موقەوقسى قىتى
 وتيؤدۆرئ رۆمى دا چىبوى، پشتى ب سەر باژتپرى ئەسكەندەريى دا
 گرتى، وئيدى ئەو ژ (پايتەختينيى) ئىخستى.. و ل دوير، ل سەرى
 دەلتاى.. ل وى جەئ خيڭەتا عەمرى بۆ كۆتركى مایە قەداى، خەلك كۆم
 بوو و خانى ل دۆران ئاڭاكرن، پشتى ل جەئ خيڭەتا عەمرى ئەو مزگەفت
 ئاڭاكرى ئەوا حەتا نوکە گازيا تەوحيديى ل دلئ مصرئ بلند دكەت، ئەو
 مزگەفتا دېئنى: (مزگەفتا عەمرئ كورئ عاصى).. وئەو باژتپرى ل دۆر
 خيڭەتنى ھاتىيە ئاڭاكرن، ناڭى وى بوو (الفسطاط) يەعنى: خيڭەتا
 مەزن، ئەو خيڭەتا ل بەر چاڭئىن دېرۆكى بويە مەزنترىن شاھد ل سەر
 رەحم و دلؤفانيا (فەتھا ئىسلامى).

ژىدەر:

- ۱- وحى القلم، يا (مصطفى صادق الرافعى)، گۆتارا (اليمامتان)
 ۱۸/۱-۲۸، مە كرىبە بناخە بۆ فى چىرۆكى.
- ۲- البداية والنهاية، يا (ابن كثير).
- ۳- أطلس تاريخ الإسلام، د. حسين مؤنس.

ناقەروك

بابەت	پەر
پېشگۆتن	۵
سەلمانى فارىسى ئەويى ل رۆناھىيى گەرباي	۷
بىلالى حەبەشى ئەويى ب تەنگاقيان كرىبە كەنى	۱۱۱
صوھەيبي رۆمى ئەويى خۆ فرۆتبه خودى	۱۵۹
شەفا خاترخواستنى يان ئەسمائا كچا ئەبووبەكرى وكورپى ويى عەبدللاھ	۱۹۹
كۆتركا عەمرى كورپى عاصى	۲۵۳